

Проект „Фантастично читалище“

Сборник от научно-фантастични произведения

Списание „Наука и техника за младежта“

1986 г.

София, 2014

Библиография

Разходка

Фантастичен разказ. Автор Робърт Шекли. Преведе А. Христова. Списание „Наука и техника за младежта“, брой 1 от 1986 г.

Уна

Фантастичен разказ. Автор Джон Уиндъм. Преведе Албена Арнаудова. Списание „Наука и техника за младежта“, брой 1 от 1986 г.

И вятърът се носи волен

Фантастичен разказ. Автор Чад Оливър. Преведе от английски Лиляна Георгиева. Списание „Наука и техника за младежта“, брой 2 от 1986 г.

И вятърът се носи волен

Фантастичен разказ. Автор Чад Оливър. Преведе от английски Лиляна Георгиева. Списание „Наука и техника за младежта“, брой 3 от 1986 г.

Юбилей 200

Фантастичен разказ. Автор Кир Буличов. Преведе А. Христова. Списание „Наука и техника за младежта“, брой 4 от 1986 г.

Цялото лято в един ден

Фантастичен разказ. Автор Рей Бредбъри. Преведе Лиляна Георгиева. Списание „Наука и техника за младежта“, брой 5 от 1986 г.

Върни се за своя Стор

Научно-фантастичен разказ. Автор Олга Ларионова. Преведе Емануил Икономов. Списание „Наука и техника за младежта“, брой 5 от 1986

[Футболна история](#)

Фантастичен разказ. Автор И. Евстратов. Преведе Г. Георгиев. Списание „Наука и техника за младежта“, брой 6 от 1986 г.

[Дейвид Стар космически скитник](#)

Научно-фантастична повест. Автор Айзък Азимов. Преведе от английски със съкращения Григор Попхристов. Списание „Наука и техника за младежта“, брой 6 от 1986

[Дейвид Стар космически скитник](#)

Научно-фантастична повест. Автор Айзък Азимов. Преведе от английски със съкращения Григор Попхристов. Списание „Наука и техника за младежта“, брой 7 от 1986

[Марки от Елдорадо](#)

Фантастичен разказ. Автор Робърт Артър. Преведе А. Христова. Списание „Наука и техника за младежта“, брой 8 от 1986

[Дейвид Стар космически скитник](#)

Научно-фантастична повест. Автор Айзък Азимов. Преведе от английски със съкращения Григор Попхристов. Списание „Наука и техника за младежта“, брой 8 от 1986

[Лъва](#)

Фантастичен разказ. Автор Емануел Икономов. Списание „Наука и техника за младежта“, брой 9 от 1986 г.

[Начин на контакт](#)

Фантастичен разказ. Автор Конрад Фиалковски. Преведе от полски Лина Василева. Списание „Наука и техника за младежта“, брой 9 от 1986 г.

Стари филми

Фантастичен разказ. Автор Боб Шоу. Преведе А. Христова. Списание „Наука и техника за младежта“, брой 10 от 1986 г.

Излишното звено

Фантастичен разказ. Автор Олег Костман. Преведе А. Христова. Списание „Наука и техника за младежта“, брой 11 от 1986 г.

Счетоводителят

Фантастичен разказ. Автор Робърт Шекли. Преведе Лиляна Георгиева. Списание „Наука и техника за младежта“, брой 12 от 1986 г.

Разходка

Фантастичен разказ

Робърт Шекли

Появи се Папазиан, маскиран като човек. Той провери бързо дали главата му е на мястото си. „Носът и върховете на обувките трябва да гледат в една посока“ – напомни си сам на себе си.

Всички системи работеха нормално, включително и компактната душа, която се захранваше от батерийки. Папазиан се намери на Земята, в непонятния, потресаващ Ню Йорк, кръстовище на десет милиона човешки съдби. Прииска му се да гръпне, но днешното му тяло не беше приспособено за това и той просто се усмихна.

Папазиан излезе от телефонната кабина на улицата – да си поиграе с хората.

Тутакси се сблъска с охранен мъж на четиридесет години. Мъжът попита:

– Ей, приятелю, как да стигна до ъгъла на Четиридесет и девета и Бродуей?

Папазиан отвърна веднага:

– Опишайте тази стена, а когато откриете място, което да не е плътно, тръгнете направо. Този тунел са го прекарвали марсианците, когато са били още марсианци.

– Шегаджия – промърмори мъжът и си отиде, без дори да се опита да провери стената.

– Каква закостенялост! – каза си Папазиан.

* * *

Около пладне Папазиан влезе в пивницата и се обърна към съдържателя:

– Бих искал да опитам вашите знаменити „хот дог“.

– Знаменити? – учуди се съдържателят. – Де по-скоро да настанеше такъв ден!

– Вече настана – отвърна Папазиан. – Те се ползват с добро име по цялата Галактика. Познавам някои, които преодоляха хиляди светлинни години заради тези хлебчета с кренвирш.

– Глупости! – убедено отвърна съдържателят.

– Може би ще ви бъде любопитно да узнаете, че половината от клиентите ви са пришълци. Разбира се, гримирани.

Всеки втори от клиентите побледня.

– Вие чужденец ли сте? – попита съдържателят.

– Алдебаранец по майчина линия – обясни Папазиан.

– Тогава е ясно – каза съдържателят.

* * *

Папазиан вървеше по улицата. Той не знаеше нищо за живота на Земята и се наслаждаваше на неосведомеността си: предстои му толкова много неща да научи. Изумително е да не знаеш какво ще правиш по-нататък, какъв ще станеш, за какво ще говориш.

– Кажете – извика му един от минувачите. – Ще стигна ли по тази линия до Порт-Вашингтън?

– Не знам – каза Папазиан и това беше самата истина.

Някаква жена побърза да му обясни как да стигне до Порт-Вашингтън. Да научаваш нещо ново е твърде интересно, но Папазиан смяташе, че незнанието е още по-увлекателно.

На зданието висеше обява: „Дава се под наем“.

Папазиан влезе и го нае. Предполагаше, че е постъпил правилно, макар че дълбоко в душата си се надяваше, че се е излъгал, защото така беше по-интересно.

Една млада жена му каза:

– Добър ден, аз съм мис Марш. Изпрати ме агенцията. Нужна ли ви е секретарка?

– Точно така. Как се казвате?

– Лилиан.

– Става. Можете да започнете работа.

– Но вие нямате нищо, дори пишеща машина!

– Купете всичко, каквото е нужно. Ето ви пари.

– А какво се иска от мен?

– Мен ли питате? – с лек укор каза Папазиан. – И понятие си нямам с какво да се захвана сам.

– О... Е, добре. Струва ми се, че ще ви бъде нужно бюро, столове, пишеща машина и всичко останало.

– Превъзходно, Лили. Казвали ли са ви, че сте хубава?

– Не.

– Значи съм се излъгал. Ако вие самата не знаете това, как да го зная аз?

* * *

Папазиан се събуди в хотела и смени името си на Хол. Съблече горната си кожа и я остави под леглото, за да не трябва да се мие.

Лилиан беше вече в кантората и подреждаше новите мебели.

– Чака ви посетител, мистър Папазиан – каза секретарката.

– От днес се казвам Хол. Пуснете го.

Посетителят се наричаше Джаспърс.

– С какво мога да ви услужа, мистър Джаспърс? – попита Хол.

– Не знам – смути се посетителят. – Дойдох при вас, подчинявайки се на необясним порив.

Хол беше съвсем забравил къде е оставил своята Машина за необяснимите пориви.

– Къде го почувствахте? – интересува се той.

– На североизток от тук, на ъгъла на Пето авеню.

– Край пощенската кутия ли? Благодаря ви за помощта. Какво искахте?

– Повечко време – тъжно отвърна Джаспърс. – Нима всички не искат това?

– Не – твърдо каза Хол. – Ще видя какво ще мога да направя за вас.

Когато посетителят си отиде, Лилиан попита:

– Вие наистина ли можете да му помогнете?

– Това ще си изясня утре – отвърна Хол.

– Защо не днес?

– А защо не утре?

– Защото го карате да чака, а това не е хубаво.

– Съгласен съм – каза Хол. – Но пък е жизнено. Пътешествувайки, забелязах, че целият живот е едно очакване. Значи следва да се наслаждаваме на всичко, намирайки се в очакване, защото само на него сме способни.

– Това е прекалено сложно за мен.

– В такъв случай напечатайте някакво писмо.

* * *

На тротоара стоеше човек със знаме, а около него се беше насъбрал народ. Човекът беше стар, с червено набръчкано лице. Той казваше:

– Искам да ви разкажа за света на мъртвите, те ходят по земята редом с нас. Какво ще кажете за това?

– Лично аз – отвърна Хол – съм съгласен с вас, защото до нас стои белокоса жена в нематериално тяло с изсъхнала ръка.

– Това е Етел! Тя умря миналата година. Какво казва тя?

– Цитирам: „Херберт, стига си дрънкал врели-некипели и си върви в къщи. Оставил си яйца на котлона, водата е извряла и скоро твоят кокошарник ще изгори до основи.“

– Това е Етел, познавам я! – извика Херберт. – Етел, как можеш да наричаш врели-некипели разговорите за света на мъртвите, когато ти самата си дух?

– Отговаря ви – каза Хол – че мъж, който не умее да си свари едни яйца, няма право да разсъждава за духове.

– Вечно ми се кара – каза Херберт и забърза нанякъде.

– Мадам, не сте ли прекалено строга с него? – попита Хол.

– Той никога в живота ми не ме е слушал и сега не ме слуша. Нима можеш да бъдеш прекалено строг с такъв човек? Приятно ми беше да си побъбрим, мистър, но нямам време.

– Накъде? – заинтересува се Хол.

– В Дома за престарели духове, къде другаде? – и тя изчезна.

„Земята! – с възхищение помисли Хол. – Какво прекрасно място!“

* * *

По алеята се тълпеше народ, главно венерианци, маскирани като немци. До Хол се приближи някакъв шишко.

– Извинете, вие ли сте Хол Папазиан? Аз съм Артур Вентура, ваш съсед.

– От Алдебаран ли сте? – попита Хол.

– Не, аз съм от Бронкс.

– На Алдебаран няма Бронкс – констатира Хол.

– Елате на себе си, Хол! Пропаднахте някъде почти за цяла седмица, Алина е страшно изплашена.

– Алина?

– Вашата жена.

Хол разбра какво става. Криза на съвпадане на личността. Това обещавахе на Хол потресаващи впечатления. Само да можеха да останат в паметта!

– Благодаря ви за информацията – каза Хол. – Жалко че съм причинил толкова тревоги на моята скъпа Полина...

– Алина – поправи го Вентура.

– Разбира се. Предайте й, че ще се върна веднага щом изпълня задачата.

Хол се усмихна и се опита да се отдалечи. Но Артур Вентура притежаваше уникалната способност да се рои и обкръжи Папазиан от всички страни. Папазиан замисли да убие всички Артуровци, но после реши че това не е в духа на всичко ставащо.

Лица, облечени във форма, въдвориха Папазиан в жилището, където той попадна в обятията на една ридаеща жена, която веднага започна да му съобщава сведения от личен характер. Хол заключи, че тази жена наричаха Алина. Жената смяташе, че е неговата жена. Тя притежаваше необходимите за това документи.

Отначало дори беше забавно да имаш жена, деца, работа, сметка в банката, автомобил и всичко друго, каквото имат земяните.

Почти всеки ден Алина питаше:

– Мили, ти още нищо ли не си спомняш?

А той отвърщаше:

– Нищо. Но съм сигурен, че всичко ще се оправи.

Алина плачеше. Хол свикна с това.

Съседите му бяха много грижовни, приятелите – много добри. Те всячески се мъчеха да скрият от него, че не е с всичкия си.

Хол Папазиан научи всичко, което някога бе правил Хол Папазиан и правеше същото. Можеше ли един алдебаранец да разчита на нещо повече? Той живееше един земен живот и земяните го смятаха за свой!

Разбира се, Хол правеше грешки. Той се оправяше зле с времето, но постепенно се научи да не коси ливадата посред нощ и да не отива на работа в девет часа вечерта. Той не виждаше причини за тези ограничения, но те правеха живота му по-интересен.

По молба на Алина Хол отиде при доктор Кардоман – специалист по четене в главите на хората. Докторът съобщаваше кои мисли са добри и кои – лоши.

Кардоман:

– Отдавна ли се появи у вас чувството, че вие сте извънземно същество?

Папазиан:

– Наскоро след като се родих на Алдебаран.

Кардоман:

– Ще спестим много време, ако си признаете, че ви овладяват страни идеи.

Папазиан:

– Ще спестим същото време, ако вие си признаете, че съм алдебаранец, попаднал в тежко положение.

* * *

Всичко вървеше към оправяне. Хол усещаше, че настъпват минути на просветление. Алина пишеше мемоари под заглавието „Разказът на една жена, чийто мъж вярва, че е от Алдебаран“.

Веднъж Хол каза на доктор Кардоман:

– Струва ми се, че паметта ми се възвръща.

– Хм-м – отвърна доктор Кардоман.

– Спомням си, когато бях на осем години. Давах какао на железното фламинго на ливадата край малката беседка, недалеч от която влачеше водите си река Чесапик.

– Лъжлива памет от филмите – коментира доктор Кардоман, като направи справка в досието. – Когато сте били на осем години, вие сте живели в щата Охайо.

– Вероятно – каза Папазиан.

– Но вие сте на прав път – успокои го Кардоман. – Всеки има памет, която скрива страха и насладата от болната психика. Не се разстройвайте.

Папазиан идваше и с други спомени: как е бил юнга на английска канонерка, за трудностите в Клондайк...

Това бяха земни спомени, но докторът не търсеше тях.

* * *

А после, в един слънчев ден позвъни продавачът на четки – искаше да говори със стопанката.

– Няма я – каза Папазиан. – Днес има урок по гръцки, а после урок по резба върху камък.

– Много добре – каза продавачът. – Всъщност исках да говоря с вас.

– Нямам нужда от четки – отвърна Папазиан.

– По дяволите четките. Аз съм от службата за връзка. Вдигаме се след четири часа.

– Вдигаме се?

– Всичко приятно все някога свършва, дори и почивката.

– Почивката?

– Стига вече – отрязва продавачът на четки. – Вие, алдебаранците сте съвсем непоносими.

– А вие откъде сте?

– Аз съм от Арктур. Как прекарахте?

– Май че се ожених за една местна.

– Това влизаше в програмата ви. Тръгвате ли?

– Бедната Полина, ще се разстрои – с тъга каза Папазиан.

– Тя се казва Алина. Както повечето земяни тя прекарва твърде дълго време с разстроени чувства. Но ако искате да останете, следващият туристически кораб ще бъде след петдесет години.

– Тръгвам с вас – каза Папазиан.

* * *

– Аз както преди не помня нищо – оплака се Хол.

– Естествено. Вашата памет остана в сейфа на кораба.

– Защо?

– За да не се чувствувате на другото място.

Корабът се издигна в полунощ. Полетът бе засечен от локационните подразделения на военновъздушните сили. Изображението, възникнало на екрана, беше обяснено с натрупването на блатен газ, през който е прелетяло плътно ято от лястовици.

Независимо от отвратителния студ в открития космос, Хол остана на палубата и наблюдаваше как отдалечавайки се, Земята изчезва. Очаква го скучен еднообразен живот, очакват го жена, деца...

Но той не съжаляваше. Земята е чудесно място за почивка, но тя е лошо приспособена за живот.

Уна

Фантастичен разказ

Джон Уиндъм

За първи път чух за тази работа около Диксън от една делегация, която беше пристигнала от селцето Мембъри, за да ни помоли да се заемем с разследването на любопитните събития, станали уж там. Но може би най-напред трябва да обясня защо „нас“. Всъщност аз съм инспектор в Обществото за ограничаване малтретирането на животните – в район, който обхваща и Мембъри. Не си мислете, че съм чувствителен на тема животни. Просто имах нужда от работа. Един приятел, който е доста влиятелен в Обществото, ми намери тази длъжност и мисля, че я изпълнявам съвестно. Що се отнася до животните, някои от тях са ми приятни, точно както и хората. По това се различавам от моя колега Алфред Уестън – той обича (повярно обичаше) всички животни сяпао и всецяло. Алфред беше типичният пример на влюбен в безсловесните твари човек. Между него и животните винаги се пораждаше пълно привличане, поне от страна на Алфред. Не беше негова вината, когато животните не разбираха това; той се стараеше с всички сили. Самата мисъл за четири крака или пера като че го преобразяваше. Той ги обожаваше и отделно, и заедно, желаше горещо да говори за тях и с тях, все едно че бяха най-скъпите му приятели.

Самият Алфред беше добре сложен, невисок мъж, който гледаше иззад тежките рамки на очилата със сериозност, която рядко се разсейваше. Различавахме се по това, че докато аз

изпълнявах само задълженията си, той следваше призвание, вътрешен глас и влагаше в това цялото си сърце и развихрена фантазия. Ето защо далеч не мога да го нарека спокоен колега. През могъщия увеличител на неговото въображение всяко обикновено събитие ставаше сензационно и трагично. Когато Алфред чуеше например, че някой е бил конете си, в съзнанието му нахлуваха фрази за злодеи, варвари и зли демони в човешки образ. И всичко това за него беше толкова истинско, че жестоко се разочароваше, когато неизбежно откривахме първо, че историята е била силно преувеличена, и второ, че извършителят или е бил пийнал, или просто е изгубил самообладание.

Така се случи, че бяхме двамата в бюрото, когато пристигнаха пратениците от село Мембъри. Бяха доста повече от обичайните ни посетители и докато се скупчваха вътре, видях, че очите на Алфред се разширяват от предчувствие за нещо наистина добро – или ужасно, зависи откъде ще го погледнеш. Дори на мен ми се стори, че оттук може да излезе някаква шумна история. Предчувствията ни се оказаха верни. Когато подредихме обърканите разкази, стигнахме до следното.

Рано миналата сутрин някой си Тим Даръл забелязал нещо на селската уличка. Гледката така го изненадала, че той надал вик, който изкара всички по прозорците и вратите на къщите. Мъжете зяпнали, а повечето от жените са разпищели, когато видели двойката, застанала по средата на улицата. Най-доброто описание на тези същества, което можахме да измъкнем от посетителите ни, беше, че от всичко най-много приличали на костенурки, но доста странни костенурки, защото ходели прави на задните си крака.

Изглежда са били високи около пет-шест фута. Овални черупки покривали телата им, не само на гърба, а и отпред. Главите били колкото нормална човешка глава, но нямали коса и повърхността им изглеждала рогова. Големи черни очи били разположени над някаква лъскава издатина, вероятно човка или нос. Но описанието дотук не включва най-тревожната характеристика, за която всички мнения бяха еднакви независимо от другите различия. От двете страни, там, където черупките се срещали, се подавали по една двойка човешки ръце.

Е, тук аз направих предположението, което би хрумнало на всеки – че това е било просто номер на двама веселяци, преоблечени, за да изплашат селото.

Делегатите обидено заявиха, че никой не би продължил този номер под пушечния огън, който старият Холидей открил. Той изстрелял половин дузина патрони, но те отскачали назад, а съществата изобщо не изглеждали обезпокоени. Поразтревожили се, когато хората започнали внимателно да излизат навън, за да ги разгледат отблизо. Създанията разменили помежду си нещо като грачене и побягнали, клатушкайки се като гъски. Половината село се отправило след тях. Те очевидно нямали представа накъде отиват и побягнали към блатистата местност близо до селото. Там изчезнали от погледите на хората.

След внимателно обсъждане жителите решили да се обърнат към нас, а не към полицията. В това нямаше нищо лошо, но, както им казах:

– Наистина не виждам какво очаквате да направим ние, след като съществата са изчезнали безследно.

– Още повече – добави Алфред, не особено силен в тактичността, – изглежда, трябва да направим доклад, че жителите на Мембъри са преследвали безмилостно две нещастни създания, каквито и да са били те, чак до смъртта им, без да се опитат да им помогнат.

Хората явно се пообидиха от това, но се оказа, че още не са свършили. Те проследили стъпките на съществата и изводът им бил, че не може да са дошли от другаде, освен от имението Мембъри Грейндж.

– Кой живее там? – попитах.

Казаха ми доктор Диксън. Живееел там от три-четири години. И това ни наведе на мисълта да потърсим съдействието на Бул Парсън. На мили наоколо всеки знаеше, че неговото основно занимание са работите на другите. Той ни разказа история, която, изчистена от детайлите и обстоятелствеността, се сведе до следното: една нощ се озовал около Мембъри Грейндж и имал късмета да разгледа новото крило на сградата, построено от доктор Диксън скоро след идването му. Дотогава за това място вече имало доста местни слухове и като видял светла пролука между пердетата, Бил се възползувал от случая.

– Казвам ви, там има нещо, което не е наред – разказваше той. – Първото, което видях точно на отсрещната стена, беше редица от клетки с големи дебели решетки. Така както падаше светлината, не можах да видя какво има вътре, но си мисля защо ли въобще ще са му нужни такива работи в дома му. А после, когато се надигнах по-нагоре, за да виждам по-добре, пред очите ми се разкри ужасяваща гледка, да, наистина беше ужасяващо!

Той спря и потръпна драматично.

– Е, какво беше? – попитах търпеливо.

– Беше... ами трудно е всъщност да се каже. Лежеше на някаква маса. Приличаше повече на бяла възглавница за прозорец, отколкото на каквото и да е друго, с изключение на това, че мърдаше. Нещо като бавно изтласкване на леки вълнички, ако въобще може да го разберете.

Не разбирах особено добре. Попитах.

– Това всичко ли беше?

– Не – заяви Бил, приближавайки се с наслада до кулминацията.

– Голямата част от него въобще нямаше форма, но все пак не всичко – от всяка страна се подаваха по две ръце, човешки ръце...

* * *

Отървах се от депутацията, като им обещах, че ще се заемем с работата. Когато затворих вратата след последния от тях и се обърнах, усетих, че с Алфред не всичко е наред. Очите му блестяха диво зад очилата и целият трепереше. Предположих:

– Сигурно е по-просто, отколкото звучи. Или някой наистина си е правил шега със селото, или е имало някакви необикновени животни, които те са изопачили от многото приказки.

– Бяха единодушни за черупките и за ръцете – две образувания, които са възможно най-несъвместими – каза Алфред уморено.

Трябваше да призная това. А ръцете бяха единствената подлежаща на описание черта на онова подобно на възглавница същество, което Бил беше видял в имението...

Алфред изброи още няколко причини, поради които мнението ми е грешно, и после замълча многозначително.

– Аз също съм чувал слухове за Мембъри Грейндж – каза той.

– Като например? – попитах.

– Нищо определено. Но ако ги съпоставиш всичките... Все пак няма дим без...

– Добре, нека чуя все пак – подканих го.

– Струва ми се – започна той с впечатляваща откровеност, – че сме по следите на нещо голямо. Много вероятно нещо, което най-накрая ще успее да вцепени съвестта на хората с истината за злодеянията, които се вършат под прикритието на науката. Знаеш ли какво мисля, че се прави под носа ни?

– Да чуя! – казах търпеливо.

– Мисля, че ще трябва да се занимаваме с човек, който е суперспециалист във вивисекцията! – каза той, като драматично размахваше пръст към мене.

Намръщих се.

– Май не те разбирам.

– Ха! – възкликна Алфред. – Имам пред вид, че сме изправени пред човек, който престъпва законите на природата, оскърбява божите твари, като необуздано изкривява формите на животните до такава степен, че те стават неузнаваеми – разбъркано обясни той.

Тук вече започнах да добивам представа за същината на предлаганата от Алфред теория. Засмях се.

– Разбирам. Ти очакваш да отидеш в това имение и да бъдеш посрещнат от някой кон, който се разхожда на задните си крака и обсъжда времето, или може би се надяваш вратата да ти отвори някое свръхкуче и да попита за името ти. Да, наистина вълнуваща идея, Алфред. Но тук става въпрос за реалния свят. След като има

някакви оплаквания, ще трябва да направим разследване, но ми се струва, старче, че ще си ужасно разочарован, ако мечтаеш да попаднеш в къща, пълна с отровни изпарения и с ужасяващите писъци на измъчвани животни. Хайде, остави това, Алфред. Слез на земята.

Но Алфред не можеше да бъде разубеден така лесно, фантазиите бяха важна част от живота му и въпреки че малко се раздражни от начина, по който разтълкувах източника на неговото вдъхновение, все пак не угасна. Вместо това продължи да премята въпроса в ума си, като прибавяше някои нови детайли.

– Защо костенурки? – чувах го да мърмори. – Изглежда много по-сложно да избереш влечуги.

Той помисли върху това за известно време, а после добави:

– Ръце, ръце с китки, длани и пръсти! Откъде по дяволите би могъл да вземе чифт ръце?

Докато обмисляше това, очите му се разшириха и възбудено заблестяха.

– Хайде, хайде! По-кратко! – посъветвах го аз.

И въпреки това работата наистина беше странна и тревожна.

Следващия ден следобед двамата с Алфред се озовахме пред външния портал на Мембъри Грейндж и дадохме имената си на човек с доста подозрителна външност, който живееше там и явно ревниво пазеше входа. Той поклати глава, за да ни покаже, че нямаме надежда да се доберем по-навътре, но все пак вдигна телефона.

Имах недостойното желание неговото обезкуражаващо отношение към нас да бъде основателно. Разбира се, не трябваше

да изоставяме нещата, най-малкото за да успокоим жителите, но би ми се искало да има повече време, за да се поохлади Алфред. В момента възбуждането и очакванията му бяха толкова големи. Виденията на По и Зола са нищо в сравнение с продуктите на неговото въображение, когато е подпалено с подходящо гориво. Изглежда цяла нощ най-ужасяващи кошмари са прекосявали съня му и сега беше в настроение, при което фрази като „необуздани мъчения на нашите безмълвни приятели“, „пъклените владетели на ножа“ и „разтърсващите викове на потрепващи умиращи жертви“ – идваха на езика му автоматично. Ако не се бях съгласил да го придружа, той непременно щеше да отиде сам и вероятно щеше да направи някаква беля заради обвиненията в тежки телесни повреди, осакатяване и садизъм, с които несъмнено щеше да започне разговора.

Накрая все пак го убедих, че задачата му ще бъде майсторски да си отваря очите за повече доказателства, докато аз водя разговора. След това, ако не бъде удовлетворен, ще може да си каже своето. Можех само да се надявам, че ще е в състояние да устои на вътрешното си напрежение.

Пазачът затвори телефона и се обърна към нас с изражение на изненада:

– Каза, че ще се срещне с вас – промълви той, като че ли не съвсем сигурен, че е чул добре. – Ще го намерите в новото крило, в червено-кафявата част, ей там.

Новото крило, това, което Бил тайно разглеждал, се оказа много по-голямо, отколкото очаквах. Беше почти колкото самата къща, но имаше само един етаж. Докато се приближавахме, една от крайните

врати се отвори и от нея излезе да ни посрещне висока, небрежно облечена особа с разбъркана брада.

– Господи! – възкликнах аз, като приближихме. – Значи затова успяхме да влезем толкова лесно! Нямах представа, че ти си този Диксън. Кой би помислил?

– Остави това – отвърна той, – но ти изглежда се занимаваш с учудваща за твоята интелигентност работа.

Спомних си за спътника си.

– Алфред, бих искал да те представя на доктор Диксън, някога беден разпоредител, който в училище се опита да ме научи на биология, а по-късно, поне според слуховете, наследник на милиони.

Алфред погледна с подозрение. Явно според него това беше неправилно – тенденция към приятелство с врага още при самото начало! Той кимна неприветливо, без да подаде ръка.

– Влезте! – покани ни Диксън.

Введе ни в удобен работен кабинет, който изглеждаше като потвърждение на слуховете за неговото наследство. Настаних се в разкошен фотьойл и казах:

– Вероятно си разбрал от пазача, че сме нещо като официални посетители. Така че може би по-добре ще е да приключим деловата част, преди да отпразнуваме срещата ни. Ще бъде много мило да освободим приятеля ми Алфред от напрежението му.

Диксън кимна и хвърли поглед към Алфред, който нямаше намерение да направи компромиса да седне.

– Ще ти прочета оплакването точно както го получихме – казах аз и го направих. Когато стигнах до описанието на костенуркоподобните същества, той се отпусна облекчено и каза:

– Значи ето какво е станало с тях.

– Аха! – извика Алфред, като гласът му преминаваше към квичене от възмущение. – Значи признавате! Признавате, че сте отговорен за тези две нещастни създания!

Диксън го погледна учудено:

– Да, бях отговорен за тях, но никога не съм знаел, че са нещастни. Вие как разбрахте?

Алфред пренебрегна въпроса.

– Точно това ни трябва – изквича той, – да признае, че...

– Алфред – казах му аз хладно, – пази тишина и престани да танцуваш наоколо. Позволи ми да продължа.

Напреднах с още няколко изречения, но Алфред насъбираше все повече напрежение и не можеше да го задържи. Той изтърси направо:

– Откъде взехте ръцете? Само ми кажете откъде се появиха те?
– попита той със смразяващ подтекст.

– Приятелят ти изглежда малко прекалено... м-м, драматичен – отбеляза доктор Диксън.

– Виж какво, Алфред – казах аз свирепо, – ще ме оставиш ли да довърша? Ще можеш да изложиш шантавата си теория след това.

Приключих с едно извинение, което ми се струваше нужно:

– Извинявай, че ти се натрапихме с всичко това, но нали виждаш как сме поставени. Когато ни се представят такива заявления, нямаме друг избор освен да разследваме. Очевидно това е нещо

доста извън нормалните случаи, но съм сигурен, че ще можеш да ни го обясниш задоволително. А сега, Алфред, струва ми се, че имаш да зададеш един-два въпроса.

Алфред скочи.

– Искам да узная смисъла, причината и техническото изпълнение на тези предизвикателства към природата. Настоявам да ми се обясни с какво право един човек може да се счита свободен да превръща нормални същества в неестествена подигравка с естеството.

Доктор Диксън кимна внимателно.

– Умно искане, въпреки че не беше много умно изразено – каза той. – Не одобрявам обаче свободната употреба на думите „Неестествен“ и „природа“. Бих посочил, че първата е вулгаризъм, който дори няма смисъл. Очевидно е, че ако нещо е било извършено, то в нечия природа е било да го направи, а в природата на материала е било да го приеме. Всички наши постъпки са само в границите на собствената ни природа – това е аксиома.

– Това бръцоловене няма да може... – започна Алфред, но Диксън продължи меко:

– Въпреки това ми се струва, че разбирам – вие мислите, че моята природа ми е подсказала да направя с даден материал нещо, което е в разрез с вашите предразсъдъци. Прав ли съм?

– Може да го назовете по хиляди начини, но аз го наричам вивисекция – каза Алфред, наслаждавайки се на думата като на хубава ругатня. – Вие може да имате разрешително. Но тук са се случвали неща, които се нуждаят от много убедителни обяснения, за да не предоставим работата на полицията.

Доктор Диксън кимна:

– Помислих си, че може да имате подобна идея, и ми се струва, че е по-добре да не го правите. Съвсем скоро аз самият ще разкрия всичко и то ще стане общоизвестно. Междувременно ми трябва два или три месеца, за да подготвя откритията си за публикация. Когато направя това, струва ми се по-добре ще разберете позициите ми.

Той спря, като замислено погледна Алфред, който нямаше вид на човек, склонен да разбере нещо. После продължи:

– Проблемът всъщност е в това, че не съм, както вие предполагате, присаждал, пренагласявал или изкривявал каквито и да е нови форми. Аз ги създавам.

В момента никой от нас двамата не можа да схване сериозността на тези думи, въпреки че Алфред помисли, че е разбрал.

– Ха! Може да си правите каламбури – каза той, – но все е трябвало да има някаква основа. Трябва да сте имали някакъв вид животни, за да почнете – и сте ги обезобразили злостно, за да създавате тези чудовища.

Но Диксън поклати глава.

– Не, изразих се съвсем точно. Аз създавам, а след това внасям някакъв вид живот в това, което съм създал.

Зяпнахме. Попитах неуверено:

– Сигурен ли си, че можеш да създадеш живо същество?

– Пфу! – изсмя се той. – Разбира се, че мога. И ти също, дори и Алфред, ако има женски екземпляр от своя вид. Това, за което ви говоря е, че мога да оживявам мъртвата маса, защото открих как да внесе, въведа в нея... м-м, всъщност да, силата на живота.

Дългата пауза, която последва, беше нарушена от Алфред:

– Не вярвам – каза той. – Не е възможно тук, в това забутано селце да сте открили загадката на живота. Само ни залъгвате, защото се страхувате какво ще направим.

Диксън се усмихна спокойно.

– Казах, че съм открил един вид живот и сила на живота. Може да има още дузина други, поне според това, което зная. Разбирам, че ви е трудно да повярвате, но в края на краищата защо не? Някой трябваше непременно да открие рано или късно някой от тях. Много повече ме изненадва, че точно този вид не е бил открит досега.

Но Алфред не можеше да бъде успокоен.

– Не го вярвам – повтори той, – нито някой друг би повярвал, освен ако не предоставите доказателства.

– Разбира се – съгласи се Диксън, – кой би го приел на доверие? Все пак ми се струва, че ако разгледате сегашните ми проби, в началото ще ви се сторят грубичко построени. Вашата приятелка природата създава прекалено много излишна работа, която може да се опрости. Ръцете, които толкова ви тревожат, наистина ако можех да получа истински ръце непосредствено след смъртта на притежателя им, щях да съм в състояние да ги използвам. Не съм сигурен обаче дали нямаше да е свързано с повече тревоги. Но така или иначе подобни неща не се намират лесно, а построяването на тези части всъщност не е трудно – нужни са малко логика, инженерно мислене и химия. И досега е било възможно да се направи това, но без способ да се съживяват едва ли би имало нужда от тях. Някой ден те може би ще се изработват достатъчно прецизно, за да заместват загубени крайници, но дотогава ще

трябва да се разработи сложна техника. А що се отнася до подозренията ви, мистър Уестън, че моите проби страдат, мога да ви уверя, че те са доста изнежени и разглезени, струваха ми много усилия и пари. И във всеки случай ще ви е трудно да ме обвините в жестокост към животно, за което никой никога досега не е чувал.

– Не съм много сигурен – каза Алфред сурово.

Бедният, помислих си, той беше прекалено стреснат от заплахата за неговата теория, за да може да разбере истинските мащаби на това, което Диксън ни говореше.

– Тогава може би една демонстрация – предложи Диксън. – Последвайте ме.

* * *

Подвигът на Бил с надничането ни беше подготвил за гледката на клетките със стоманени решетки, но не и за някои други неща – едно от тях миризмата. Доктор Диксън се заизвинява, докато ние се давехме и задушавахме.

– Забравих да ви предупредя да вземете нещо предпазно.

Стаята трябва да имаше сто стъпки на дължина и тридесет на височина. Явно Бил е видял много малко през пролуката между завесите. Гледах с удивление апаратурата, събрана там. Имаше съвсем груба подялба по секции – химия в единия ъгъл, теглях и стругове в другия, отделно сложени група уреди и така нататък. В една от многото ниши атмосферата беше по-скоро като в ателие на скулптор – с матрици и отливки по масите. По-нататък видяхме операционна маса с комплекти инструменти. Очите на Алфред се разшириха при вида ѝ и лицето му се оживи от победоносно изражение. Имаше и големи преси, и електрически фурни, но

повечето от приспособленията, освен най-простите, не ми говореха нищо.

– Няма циклотрон и електронен микроскоп, иначе от всичко по малко – казах аз.

– Тук грешиш. Ето там е електронният... Хей! Твоят приятел изчезна.

Алфред се беше приютил при операционната маса. Той втренчено и с напрежение я оглеждаше отвсякъде, явно с надеждата да открие петна от кръв. Отидохме към него.

– Ето едно от нещата, които така подпалват вашето страхотно въображение – каза Диксън. Отвори едно чекмедже, извади ръка и я постави на масата. – Погледнете това.

Нещото беше восъчно жълто. По форма доста наподобяваше човешка ръка, но когато го погледнах отблизо, видях, че е гладко, без линии и грапавини и няма нокти.

– На този етап изобщо не си струва да му се обръща внимание – каза Диксън, като ме наблюдаваше.

Не беше дори цяла ръка, свършваше някъде между лакътя и рамото.

– Какво е това? – попита Алфред, сочейки подаващата се метална пръчка.

– Неръждаема стомана – отвърна му Диксън. – Става по-бързо и по-евтино, отколкото ако правя матрици за отливане на кости. Когато мина към стандартизация, може би ще започна с пластмасови кости – добре е да се намалява теглото.

Алфред изглеждаше разтревожен и разочарован – тази ръка очевидно не беше резултат от вивисекция.

– Но защо ръка? И защо всичко това? – попита той, като жестът му се отнасяше за цялото помещение.

– По реда на въпросите: ръка, защото това е най-полезният инструмент, създаван някога, и аз, естествено, не бих могъл да измисля по-добър. А „всичко това“ е защото след като веднъж открих основната тайна, реших да създам като доказателство идеалното същество, или поне нещо толкова близо до него, колкото позволява нашият ум на смъртни. Костенуркоподобните създания бяха ранен етап. Те имаха достатъчно мозък, за да живеят и да си създадат рефлексии, но не и за съзидателна мисъл. Тогава още не беше нужно.

– Искаш да кажеш, че твоето „идеално същество“ притежава съзидателна мисъл? – попитах аз.

– Нейният мозък не е по-лош от нашия, дори малко по-обхванен – каза той. – Въпреки че тя има нужда преди всичко от опит, образование. Но тъй като мозъкът е вече напълно развит, тя успява много по-бързо, отколкото би могло едно дете например.

– Може ли да го... да я видим? – попитах.

Диксън въздъхна със съжаление.

– Всеки иска да скочи направо на крайния резултат. Добре. Но най-напред ще имаме малка демонстрация – страхувам се, че твоят приятел все още не е убеден.

Заведе ни до хирургическите инструменти и отвори един добре защитен шкаф. Оттам извади някаква безформена бяла маса, която постави пред нас. После я закара към електрическата апаратура. Под бледото нагънато нещо видях да се подава ръка.

– Господи! – възкликнах. – Възглавницата е с ръце!

– Да... не е напълно погрешно. Всъщност този малък приятел е моят главен помощник. Той има всички необходими части – храносмилателни, съдови, нервни, дихателни. На практика може да живее. Но това не е особено вълнуващо съществуване – той е нещо като опитен модел, на който изпробвам новооткритите части.

И докато се занимаваше със свързването на уредите, добави:

– Мистър Уестън, ако имате желание да разгледате пробата, за да се убедите, че не е жива в момента, заповядайте.

Алфред се приближи до бялата маса. Загледа я втренчено през очилата си с видимо отвращение. Побутна я с пръст.

– Значи основата е електрическа? – попитах аз.

Диксън взе бутилка с някаква сива отвара и отмери малко в стъкленица.

– Би могло. От друга страна, може да е и химична. Едва ли мислиш, че ще ти издам всичките си тайни, нали?

Когато свърши приготовленията си, той каза:

– Доволен ли сте, мистър Уестън? Не бих искал да ме обвините после, че съм ви показал фокуснически номер.

– Не изглежда живо – каза предпазливо Алфред.

Гледахме как Диксън прикрепи към нещото няколко електрода. След това внимателно избра три места на повърхността и инжектира в тях със спринцовка някаква бледосиня течност. После го напръска с два различни пулверизатора. Най-накрая бързо настрои няколко ключа в апарата.

– Сега – каза той с тънка усмивка – ще почакаме пет минути, които може да използвате, като обмислите кое от действията ми беше нередно.

След три минути нещото започна слабо да пулсира. Постепенно движението се усили, докато прерасна в леко и ритмично полюляване. Нещото се прегъна на половина на една страна, като подаде ръката, скрита доскоро под него. Видях как пръстите се стегнаха и опитваха да хванат гладкия край на масата.

Струва ми се, че изкрещях. Докато не го видях, не бях в състояние да повярвам, че може да стане. Сега разбирах смисъла на всичко и той ме зашемети. Сграбчих ръката на Диксън.

– Човече! Ако би могъл да направиш това с мъртво тяло...

Но той поклати глава.

– Не, не става. Пробвал съм. Сигурен съм, че мога да предизвикам този вид живот, поне така мисля... Но някакси той е различен от нашия. И аз не го разбирам съвсем...

Различен или не, знаех, че вероятно гледам семето, от което щеше да се роди революция с възможности извън границите на въображението...

И през цялото време този глупак Алфред продължаваше да се вре около нещото, за да се убеди, че няма нито разни огледала, нито скрити конци.

Получи си заслуженото, когато двеста волта удариха пръстите му.

* * *

– А сега – каза Алфред, когато се убеди, че са изключени поне видимите форми на измама – сега бихме искали да видим това „съвършено създание“, за което говорехте.

Той явно все още беше безкрайно далече от каквото и да е разбиране на чудото, което току-що беше видял. Оставаше си

убеден, че е извършено някакво нарушение и имаше намерение да открие улики, които да го причислят към съответната категория.

– Добре – съгласи се Диксън. – Между впрочем наричам я Уна. Нито едно име, което ми хрумна, не беше подходящо, но тъй като е първата и единствената от този вид, казвам ѝ Уна.

Заведе ни до последната и най-голяма клетка. Като застана недалеч от решетката, извика отвътре обитателя.

Не знаей какво съм очаквал да видя, нито пък на какво се надяваше Алфред. Но и на двамата ни спря дъхът, когато видяхме това, което се заклатушка към нас. „Съвършеното създание“ на Диксън беше по-ужасяваща гротеска от всичко, което някога съм си представял насън или наяве.

Представете си, ако можете, тъмна конична черупка от леко блестящ материал. Закръгленият горен край на конусовидната фигура беше на около шест стъпки над земята, основата ѝ около четири фута в диаметър и цялото нещо се крепеше на три къси цилиндрични крака. Имаше четири ръце, подобия на човешки, подаващи се по средата от двете страни. Очите, разположени на около шест инча под върха, ни гледаха сурово изпод рогови клепачи. За момент се почувствувах близо до истерията.

Диксън погледна нещото с гордост.

– Имаш посетители, Уна – каза му той.

Очите се обърнаха към мен, после към Алфред. От някакъв невидим източник се разнесе дълбок кънтящ глас.

– Най-послед! От толкова време те моля за това.

– Господи! – каза Алфред. – Това ужасно нещо може да говори?

Изпитателният поглед падна върху него.

– Този става. Харесват ми стъклените му очи – промърмори гласът.

– Тихо, Уна – каза Диксън. – Това не е каквото мислиш. – Трябва да ви помоля – обърна се той към нас, но гледаше само Алфред – да сте много внимателни с думите си. Уна естествено не притежава обикновения жизнен опит, но тя има ясно съзнание за своята необикновеност и за някои физически превъзходства. С малко сприхав характер е и няма нищо да спечелите, ако я обиждате. Естествено е в началото да намерите външността ѝ изненадваща, но ще ви обясня всичко.

В гласа му се прокрадна лекторска нотка.

– След като открих моя начин на оживяване, първото ми намерение беше да създам приблизително антропоидна форма. Но после, като поразмислих, реших да не вървя по пътя на буквалната имитация. Прецених, че подходът ми трябва да е функционален и логичен, за да подобри някои черти, които ми се струваха недобре измислени у човека и другите живи същества. По-късно се оказа необходимо да направя някои изменения по технически причини. Но така или иначе най-общо Уна е резултатът на това мое решение.

Той спря, като гледаше нежно чудовището.

Известно време Алфред не направи никакъв коментар. Той продължаваше да гледа втречено съществото, което все още държеше погледа си върху него. Можеше да се види как той с всички сили кара своята по-добра природа да преодолее предразсъдъците си. Сега компаньонът ми благородно се издигна над предишните си забележки.

– Не ми се вижда редно да се държи толкова голямо животно в такова ограничено пространство – обяви той.

Един от роговидните клепачи прещрака, докато мигаше.

– Той ми харесва. Има добри намерения. Ще свърши работа – избоботи силният глас.

Алфред клюмна. След дългия си опит на покровителстването на безсловесни приятели за него беше доста обезкуражаващо да стои пред създание, което не само че говореше, но и явно имаше желание да го покровителства. Той отвърна неспокойно на погледа ѝ.

– Вероятно първото нещо, което ще ви стъписа – продължи Диксън, – е фактът, че Уна няма строго отделена глава. Това беше едно от първите ми подобрения – нормалната глава е твърде уязвима. Естествено, очите трябва да са високо, но няма никаква нужда главата да е прикрепена отделно. Но като елиминирах главата, трябваше да имам предвид погледа. Затова ѝ дадох три очи – две от тях виждате сега, а другото е отзад, на гърба, въпреки че честно казано тя няма гръб. Така за нея е лесно да вижда във всички посоки без сложното устройство на нашата полуподвижна глава, формата ѝ дава почти пълна сигурност, че какъвто и да е падащ или хвърлен предмет ще се плъзне по добре укрепената пластмасова черупка. Но въпреки това ми се стори най-разумно да разположа мозъка на възможно най-защитеното място, затова съм го сложил там, където вероятно очаквате, че е стомахът. Така бях в състояние да поставя стомаха по-високо и си позволих по-удобно разположение на вътрешностите.

– Как яде? – попитах аз.

– Устата ѝ е от другата страна – отвърна той кратко. – Наистина трябва да призная, че на пръв поглед наличието на четири ръце може да създаде впечатление за разточителност. Но ръката е съвършен инструмент – ако е с подходяща големина. Така че може да погледнете – при Уна горният чифт ръце са деликатни и фино излети, а долните са големи и мускулести. Може би ще ви е интересен и начинът, по който диша. Използвал съм принципа на потока. Тя поема въздуха тук, а издишва ето тук. Съгласете се, че подобрението е наистина уместно в сравнение с нашата доста противна система. А колкото до общия вид, за съжаление тя се оказа значително по-тежка, отколкото очаквах – някъде около тон, и за да задържа тази цифра, трябваше малко да поизменя оригиналния план. Преконструирах краката по модела на слонските, за да разпределя тежестта, но се страхувам, че решението не е особено задоволително. При по-нататъшните модели ще се наложи да се намали теглото...

– Извинявай – прекъснах го аз, – но нещо не разбирам добре как е точно с тази пластмасова черупка и кости от стомана.

– Това е само въпрос на баланс на жлезите. Може би не съм постигнал още най-доброто. Ако се опита по партогенните линии... Както и да е, ето я нея. И съм ѝ обещал другар. Знаете ли, струва ми се вълнуващо предположението...

– Той ще свърши работа – прекъсна го боботецият глас на съществото, което продължаваше да се взира в Алфред.

– Да, да – отвърна разсеяно Диксън, – Уна никога не се е виждала и не знае как изглежда. Може би мисли, че...

– Зная какво искам – каза дълбокият глас натъртено. – Искam...

– Добре де – прекъсна я той. – Ще ти обясня по-късно.

– Но аз искам... – продължи гласът.

– Ще млъкнеш ли! – изкрещя гневно Диксън.

Съществото издаде глух звук на протест, но престана.

Алфред се изправи с изражението на човек, който след дълго консултиране с принципите си е принуден да говори.

– Не мога да одобря това – обяви той. – Съгласен съм, че това е ваше създание, но веднъж вече създадено, то според мен има право на същите предохранителни мерки като всяко друго безсловесно... хм, всяко друго същество. Не казвам нищо за начина, по който сте приложили откритието си, но просто ми се струва, че сте се държал като безотговорно дете, развихрило се с глина за моделиране. Направили сте безбожна – използвам думата съвсем съзнателно – безбожна каша, чудовище, перверзия. Но все пак не казвам нищо за това. Казвам обаче, че съществото тук може да се разглежда само като неизвестен досега вид животно. Имам намерение да докладвам, че по моето мнение на професионалист, то е държано в твърде малка клетка и без нормалните възможности за движение. Не съм в състояние да преценя дали е хранено добре, но лесно е да се види, че нуждите му не се задоволяват. Вече два пъти то се опитва да каже какви са те, а вие го прекъсвате.

– Алфред – намесих се аз, – не ти ли се струва, че може би... – но бях прекъснат от Уна.

– Мисля, че е чудесен! И как само бляскат стъклениите му очи! Искам го! – и тя въздъхна така, че подът завибрира. Звукът наистина беше много жален и едностранчивият ум на Алфред се спря на това като на допълнително доказателство.

– И това ако не е оплакване на едно нещастно създание – каза той, като се приближи към клетката, – значи аз никога...

– Внимавайте! – извика Диксън, като скочи напред.

Една от ръцете на съществото се протегна устремно през решетката. В същия миг Диксън хвана Алфред за раменете и го дръпна назад. Парче плат и три копчета паднаха върху линолеума.

– Уф! – въздъхна Диксън.

За пръв път Алфред изглеждаше малко озадачен.

– Какво... – започна той.

Дълбок и застрашителен звук от клетката заличи останалите му думи.

– Дай ми го! Искam го! – гневно боботеше гласът.

И четирите ръце сграбчиха решетките. Две от тях разтърсваха свирепо вратата. Очите отпред бяха неотклонно фиксирани върху Алфред. Той явно показваше вече признаци на преориентиране на възгледите си.

– Тя... то..., ъ-ъ, да не би... – започна недоверчиво той.

– Дайте! – повтаряше Уна, тъпчейки от един крак на друг, което почти разклати зданието.

Диксън гледаше творението си замислено.

– Чудя се... чудя се дали пък не съм малко прекалил с хормоните? – промърмори неуверено той.

Алфред започваше да разбира ставащото. Той отстъпи малко назад. Това движение обаче нямаше положителен ефект върху Уна.

– Дайте ми го! Дайте! Дайте!

Звукът наистина беше заплашителен.

– Не бихме ли могли по-добре... – предложих аз.

– Може би при тези обстоятелства... – съгласи се Диксън.

– Да! – каза Алфред решително.

При височината, на която Уна говореше, доста трудно беше да се различат никакви нюанси на чувството. Звукът, който разтърсваше прозорците зад нас, докато се придвижвахме към изхода, можеше да изразява и гняв, и страдание, или и двете.

– Алфред! – носеше се гласът като неутешима песен на тръба. – Искам Алфред!

Последва силен удар, от който решетките издрънчаха и зданието се разтресе. Огледах се назад и видях Уна да се отдалечава в дъното на клетката си с явното желание за нова атака. Затичахме към вратата. Алфред пръв мина през нея. В другия край на стаята се чу трясък като от гръмотевица. Докато Диксън затваряше вратата, зърнах Уна да се носи на свобода с парчета от решетката и мебелировката по нея.

– Мисля, че ще имаме нужда от помощ – каза Диксън.

Малки капчици пот блестяха по челото на Алфред.

– Не ви ли се струва, че по-добре ние да... – започна той.

– Не! – каза Диксън. – Ще ви види през прозореца.

Той ни въведе в голяма всекидневна и се приближи към телефона. Повика спешно пожарната команда и полицията.

– Не мисля, че можем да направим нещо преди те да дойдат – каза той, като сложи обратно слушалката. – Лабораторното крило вероятно ще я задържи, след като вече не я измъчват.

– Измъчват! Бих искал... – започна да протестира Алфред, но Диксън продължи.

– За щастие оттам, където беше, тя не можеше да види вратата. Всъщност тя няма представа за функциите и значението на вратите въобще. Най-много ме тревожат щетите, които прави там вътре. Чуйте само!

Вслушахме се за известно време в приглушените звуци, които напомняха трошене, разбиване, съдиране. Между тях понякога се прокрадваше тъжно двусрично бучене, което напомняше думата „Алфред!“ Изражението на Диксън ставаше все по-страдалческо, докато шумът продължаваше с неотслабваща сила.

– Всичките ми записки! Цялата ми работа за години е там вътре – каза той горчиво. – Вашето общество ще трябва доста да заплати, предупреждавам ви, но... това няма да ми възстанови записките. Тя беше абсолютно кротка, докато твоят приятел не я раздразни, никога не съм имал никакви тревоги с нея.

Алфред започна пак да протестира, но беше прекъснат от звука на нещо много масивно, прекатурено с убийствен трясък, последван от звук като от водопад, явно течност се изливаше от счупен съд.

– Дайте ми Алфред! Искам Алфред! – настояваше гръмливият глас.

Алфред се понадигна, после възбудено седна отново на ръба на стола. Очите му нервно шареха насам-натам. Забелязах, че е склонен да си загризе ноктите.

– Аха! – възкликна Диксън така внезапно, че ни стресна и двамата. – Да, това трябва да е! Трябваше да изчисля количеството на хормона в зависимост от цялото тегло, включително черупката. Разбира се! Какъв нелеп пропуск. Тц-тц! Трябваше да се придържам към оригиналната партоге... Божичко!

Трясъкът, който предизвика това възклицание, ни изправи и тримата на крака и ни накара да погледнем през вратата. Уна беше открила изхода от крилото и беше преминала през него като булдозер. Вратата, рамката и част от стената бяха отнесени заедно с нея. В момента тя тъпчеше в хаоса. Диксън не се поколеба.

– Бързо! Нагоре по стълбите – това ще я затрудни! – каза той.

В този миг Уна ни зърна и издаде бумтящ звук. Спринтирахме през залата към стълбището. Подвижността беше единственото ни предимство. Товар като нейния изискваше доста време, за да бъде задвижен. Побягнах нагоре по стълбите, следван непосредствено от Диксън и, така поне мислех, от Алфред. Но тук не бях съвсем прав. Не знаех дали Алфред за момент се е вцепенил или се е пипкал по пътя, но когато бях горе и се обърнах, видях го изкачил само няколко стъпала, а Уна беше след него.

Все пак Алфред напредваше. Но Уна също. Може би не беше виждала дотогава стълби и не знаеше предназначението им, но се зае енергично с тях. Дори успя да мине пет-шест стъпала преди те да се срутят под нея. Алфред, който дотогава беше изминал вече половината път, почувствува стълбите да се сричат под нозете му. Той изгуби равновесие и извика. После, като яростно се опитваше да се вкопчи във въздуха, падна назад.

Уна го обхвана и с четирите си ръце.

– Каква координация! – промърмори зад мен с възхищение Диксън.

– Помощ! – проблея Алфред. – Помощ!

– О-о – избоботи Уна в диапазона на дълбоко задоволство.

Тя отстъпи малко назад, като под краката ѝ хрущяха греди.

– Дръжте се спокойно! – Диксън посъветва Алфред. – Не правете нищо, което може да я стресне.

Алфред, прегърнат от три ръце и нежно гален от четвъртата, не успя да отговори. Трябваше да преценим ситуацията.

– Е, трябва да направим нещо – казах аз. – Не можем ли да я съблазним някак?

– Трудно е да се знае какво би разсеяло един женски екземпляр в момента на такъв триумф – отбеляза Диксън.

Уна започна нещо като... хм, ако можете да си представите как би тананикал доволно един слон.

– Помощ! – изкрещя пак Алфред. – Тя... о!

– Спокойно, спокойно! – повтори Диксън. – Вероятно няма истинска опасност. В края на краищата тя е най-вече бозайник. Ако беше например някакъв друг вид, да речем като женски паяк...

– Не би ми се искало тя да има представа какво би направил женски паяк в такъв момент – казах аз. – Няма ли любима храна или нещо друго, с което да я изкушим?

Уна люлееше Алфред с трите си ръце и го мушкаше с показалеца на четвъртата. Алфред се съпротивляваше.

– По дяволите! Не можете ли да направите нещо? – попита той.

– О, Алфред, Алфред! – каза тя укорително с леко ръмжене.

– Е – промърмори Диксън, – може би ако имаме сладолед...

Чухме отвън шум на мотори. Диксън изтича бързо през площадката на стълбището. Чух го как през прозореца обяснява на хората отвън каква е ситуацията. След това се върна, придружен от пожарникар и полицаи. Когато погледнаха надолу към залата, очите им се закръглиха.

– Това, което трябва да направим, е да я заобиколим, без да я плашим – обясняваше Диксън.

– Да обградим това? – попита полицаят. – Какво е то по дяволите!

– Сега няма значение – отвърна Диксън нетърпеливо. – Въпросът е да спуснем няколко въжета към нея от различни страни...

– Помощ! – закрещя Алфред. Той се мятеше диво, а Уна го притисна близо до черупката си и се засмя закачливо. Наистина вцепеняващ звук. Той явно потресе и пожарникарите.

– Но за бога... – започна един от тях.

– Побързайте – каза му Диксън. – Можем да спуснем първото въже оттам.

Те и двамата се отдалечиха. Офицерът започна да дава инструкции на другите долу, но явно му беше доста трудно да изясни какво иска. Така или иначе и двамата скоро се върнаха с навито въже. Пожарникарят наистина беше добър. Направи сръчно примка и я спусна съвсем точно. Тя се озова около черупката под ръцете – така че да не може да се плъзне. После я затегна около централната колона на извитите стълби.

Уна все още беше заета само с Алфред. Звукът, който издаваше, беше нещо, наподобяващо мъркащ хипопотам. Предната врата тихо се отвори и се показаха лицата на пожарникари и полицаи – всичките с увиснали от изненада челюсти. След миг и от всекидневната надникнаха група зяпачи. Един пожарникар пристъпи напред и започна да намотава въжето си, но то за беда докосна една лампа, която падна. В този момент Уна разбра какво става наоколо.

– Не! – прогърмя тя. – Той си е мой! Искам го!

Ужасен, човекът се обърна и излезе от вратата заедно с другите. Уна тръгна в същата посока. Нашето въже се затегна и ние инстинктивно отскочихме. Колоната беше изтръгната като пръчица и въжето се провлачи след нея. Чухме далечния вик на Алфред, все още здраво прегърнат. Уна мина през предната врата като танк. Последва могъщ трясък с дъжд от стена и дървен материал, а сред гъстия прахоляк се носеше ръмженето:

– Няма да го вземете! Той е мой!

Докато стигнем предните прозорци, Уна беше вече преодоляла всякакви препятствия. Виждахме чудесно как галопира надолу по пътя с няколко мили в час, влачейки след себе си, явно без никакво затруднение, около половин дузина полицаи и пожарникари, които упорито стискаха въжето.

Долу пазачът беше намерил достатъчно самообладание да затвори портите. Той самият потъна в храстите още докато тя не беше приближила. Но така или иначе вратите не значеха нищо за Уна, тя продължаваше да върви. Вярно, че малко залитна при удара, но после всичко се срина пред нея. Алфред размахваше ръце и крака, до нас отново долетя слаб вик за помощ. Цялото събище от полицаи и пожарникари остана забъркано в плетеницата от въжета и стоманени решетки. Когато Уна изчезна от полезрението ни зад ъгъла, бяха останали само две тъмни фигури, които героично се бяха вкопчили във въжето след нея.

Долу се чу шум на мотори. Диксън им извика да почакат. Спуснахме се по задните стълби и се метнахме на пожарникарската кола почти в движение. Спряхме за момент да отстраним

остатъците от желязната ограда на входа и продължихме преследването. След четвърт миля следите водеха надолу по стръмен и тесен път. Изоставихме колите и тръгнахме пеша. На дъното течеше река и над нея имаше малък мост за каруци. Явно нищо от рода на Уна не е влизало в сметките на неговите строители. Когато пристигнахме, централната част на моста я нямаше и един пожарникар помагаше на прогизнал до кости полицаи да изнесе на брега Алфред.

– Къде е тя? – попита възбудено Диксън.

Пожарникарят го погледна мълчаливо и посочи към средата на реката.

– Кран! Веднага изпратете някой за кран! – извика Диксън. Но всички бяха заети с това да изпразнят Алфред от водата, която беше нагълтал.

* * *

Тази случка завинаги промени онзи дух на сърдечност, който съществуваше между Алфред и безсловесните приятели. В последвалата бъркотия от обвинения, контраобвинения, взаимни обвинения и най-разнообразни граждански и военни съдебни операции аз ще фигурирам само като свидетел. Но Алфред, който ще се появи в няколко роли, заяви, че когато обвиненията в... е, има цял списък, когато те се разрешат, непременно ще смени професията си, защото му е невъзможно да погледне в очите каквото и да е животно без вътрешно предубеждение. А това явно ще пречи на вярната му оценка.

И вятърът се носи волен

Фантастичен разказ

Чад Оливър

Чували ли сте някога, с ушите и с душата си, вятъра на далнините, който разбунва света? Усещали ли сте някога разтърсващия пулс на морето, на морето – сърцето на Земята?

Самюъл Кингсли не познаваше тези неща.

И може би тъкмо оттам идваше бедата му.

Самюъл Кингсли се бе родил с трескава тръпка в костите и с огън в кръвта си. Като малък бе трудно бебе. Усилията да не позволят първоначалната радост да се превърне в нетърпимост и гняв струваха много на родителите му. Сам ревеше, не ядеше, дърпаше завивките си. Рядко се усмихваше и не беше любвеобилен.

Разбира се, беше достатъчно умен, иначе щяха да го унищожат.

Не бе по-добро и детството му: несекваща поредица от синини и драскотини, въобще – поразия след поразия. Сам бе едър за възрастта си и силен. Вървеше по свой собствен път и се противеше на всяка дисциплина като необязден жребец. Нямаше приятели.

С една дума, Сам бе безстопанствено добиче. Не бе белязан с клеймо за притежание. Не биваше да идва на света на такова място и в такова време. Но бе дошъл и бе дошъл много осезателно, като репей в козината на отколе самодоволно животно.

Първата сериозна неприятност възникна, когато бе на шестнадесет години.

Бе в деня на неговия пръв голям танц. Налагаше се да облече най-хубавия си синтетичен син костюм, който мразеше, и всичко наоколо бе много официално и благопристойно, въпреки че бяха само дванадесет момчета и момичета на подходяща възраст.

Момичетата позираха и непрестанно се кикотеха, момчетата бяха стеснителни, непохватни, с несъразмерно големи крака.

Сам хареса момичетата, но танците му се видяха страхотна скука.

И никак не беше стеснителен.

Когато откриха, че го няма на танците и забелязаха, че липсва и едно момиче на име Сюзън Мерил, извикаха полицията. Намериха хлапачите в един от тъмните забранени коридори. Сюзън, блондинка с добре развити за възрастта ѝ форми, бе невредима, но изпадна в истерия. Сам се държа предизвикателно.

Знаеше, че е нарушил не едно, а две правила. Черните тунели, тайнствени пещери, които се губеха в незнайните ядра на Кораба, бяха под забрана освен за по-старите членове на Екипажа. А и нечувано бе момче и момиче да се усамотят, преди да са се оженили.

Сам пет пари не даваше. Бе се поддал на импулса и не изпитваше съжаление.

Понеже бе толкова млад и понеже членовете на Съвета не си даваха ясна сметка какво представлява, Сам се отърва с много лека присъда. Затвориха го вкъщи за цяла година и го лишиха от

всякакви права. Родителите му се стараеха да му бъде колкото може по-тежко, ала той бе свикнал.

Уроците си учеше някак презрително. Успееше ли да се измъкне през нощта – измъкваше се. Нощем светлината бе слаба и той бродеше из тъмните пещери чак до заключените врати, които делиха хората от останалата част на Кораба. Ако не му се удадеше да излезе от къщи, четеше книги, които бе задигнал. Като всички момчета, най-много харесваше онези, които се смяташе, че не бива да чете.

Харесваше му сексът в книгите, защото бе здраво момче и изпитваше естествено любопитство. И нещо у него откликваше на разказите за бунтари, на историите за хора, независими в поведението си. Бленуваше за кораби с мачти и платна, опънати от вятъра. Бленуваше да тръгне из зелена пустош и само пушката да му бъде другар.

Но на Кораба нямаше морета.

Нямаше и пустош.

И бяха го учили, че пушките са зло. Може би не чак толкова като онова още по-голямо зло, за което никой не приказваше, но все пак зло.

Нощем, в леглото, блъскаше с големия си юмрук пластмасовата стена, блъскаше, докато по кокалчетата му избиеше кръв и усетеше в устата си вкуса ѝ.

Познаваше сълзите и страшната самота на момче, което не е в крак с останалите. Никой не бе го чувал да хлипа, обгърнат от хлад и безмълвие през дългите нощи, а и никой нямаше да го разбере.

Още преди да навърши осемнадесет години, Сам бе израснал едър и кокалест. Дори и самата му физика бе против него. На височина стърчеше цели шест фута и четири инча¹, тежеше повече от двеста фунта². Косата му бе черна и рошава, очите тъмни. Не бе хубав, но имаше в него някаква сила, някаква мощ, която се чувствуваше.

На осемнадесет години Сам бе безспорно най-едрия мъж на Кораба. Извисяваше се като бор сред гъсталак от папрат и това, че вървеше гордо изправен, с отметната назад глава, подчертаваше разликата още повече.

Беше единак и следователно под подозрение. Бе самотник, човек, роден за друго време, ала не се опитваше да се сближи с останалите.

Понеже по закон бе пълнолетен, трябваше да вземе участие в ежегодното чествуване на Деня на Наследството на осми февруари.

Боб Томъс дойде да го вземе.

Боб Томъс бе всепризнатият главатар на връстниците си. С приятна външност, непосредствен в обноските си, непринудено учтив, заради което възрастните го обичаха. Беше от хората, които приемат живота такъв, какъвто е, и стават възплъщение на идеалите и традициите на своето време. Той би се издигнал в Гърция или Рим, или в Англия в дните на нейната слава. Издигаше се и на Кораба. Постепенно щеше да стигне до Командната кабина. За него това бе също така неизбежно, както и да диша.

– Готов ли си за голямата шумотевица, Сам?

– Ами да.

– Ще вземем останалите и ще слезем долу, нали? Мисля да идем по-раничко; да видят големите, че и ние сме си момчета на място.

– Добре, Боб.

Невъзможно бе да таи неприязън към Боб, макар че омразата не му бе чужда. Боб бе достатъчно независим, за да се смята истински мъж, но независимостта му си оставаше в рамките на общоприетото. Имаше дори чувство за хумор. И бе достатъчно як, за да се бие. Сам изпитваше уважение към силата, както към малко други неща. Веднъж двамата с Боб се бяха сбили и Сам здравата се поизпоти, докато победи. За негова голяма изненада, Боб не го наклевети и дори излъга за синините по лицето си.

Всъщност, никога през живота си Сам не бе стигал толкова близко до дружбата, както с Боб. Имало бе няколко момичета, но то бе съвсем друго нещо.

Вървяха по улицата, в действителност тесен пасаж покрай ред еднакви каюти, които хората наричаха къщи. Стъпките им отекваха глухо в голямата зала. Под и над тях огромни метални ребра опасваха корпуса на Кораба. Извивките на сивите стени образуваха тяхното небе и тяхната земя, като че ли живееха вътре в гигантска паница. Встрани от главната улица по-малки пасажи водеха към тъмни коридори – към Командната кабина, към машинното отделение, към хидропонната зала. Някои от тях извеждаха дори Навън – или поне така казваха. Само специално подбрани членове на Екипажа имаха право да се движат по *който и да е* от тези коридори, други пък бяха забранени за всички. Ширеха се легенди, митове за какви ли не твари, които живеели в някои от тези тъмни пещери...

Залата бе на централния площад. Най-обикновен салон за тримерни изображения, но днес всичко бе дори по-тържествено от обикновено. Мъже в парадна униформа се бяха строили в шпалир по двама, през който те трябваше да преминат. Свещеникът ги благослови, преди да насядат по местата си. От високоговорителите се лееше патриотична музика.

Твърде внушително, реши Сам, ала не се трогна. Разбира се, днес той за пръв път получи достъп до самото Представление в Деня на Наследството, но не очакваше нищо повече от слабо разочарование. В края на краищата, за никого не бе тайна какво става вътре. Бяха му проглушили ушите откак се помнеше.

Все пак трябва да е по-интересно от обикновената им блудкава диета.

Настани се на първия ред заедно с останалите си връстници. Боб, разбира се, седеше до пътеката, а Сам се озова до Сюзън Мерил. Ухили й се широко, а тя се изчерви и не откъсваше очи от екрана.

Благопожеланията и речите нямаха край. Дори старият капитан Фондрен държа реч, а новият Навигатор бе посрещнат с голямо одобрение.

Сам изтърпя всичко.

После светлината намаля и екранът заблестя.

Характерът на музиката рязко се измени. Стана мрачна, заплашителна, с настойчив ритъм, който те блъска в гърдите.

Сам внезапно усети, че е *много* близко до екрана.

Неволно се напрегна и зачака.

Дланите на ръцете му се изпотиха.

Започна някак яростно и внезапно, притисна го към седалката.

* * *

Звук, който не може да се сравни с никакъв друг, звук, разкъсващ с чисто физическа сила. Светлина, която не може да се сравни с никаква друга светлина, светлина, обгаряща окото с блясък, който посрамва дори слънцето.

Сам изкрещя ведно с останалите, викът му се оказа беззвучен. Затвори очи, но яркият блясък разкъса клепачите му. Трепереше неудържимо. Нямаше вече нито свой разум, нито свой дух, нито своя личност. Вече не бе Сам Кингсли, не бе никой. Бе само ужасена пращинка сред водовъртеж от насилие, която се опитва да се удържи, да се спаси.

Раздиращият, пронизителен рев секна.

Заля ги мъртва тишина и тя бе не по-малко потресаваща.

Сам отвори очи. Отначало не виждаше нищо. Чуваше се само глас, който се носеше из празното пространство.

Гласът изрече:

„Това е Земята. Това бе вашата планета. Погледнете я.“

Сам гледаше и сърцето му се мяташе в гърдите като диво животинче.

Видя разруха, смърт и друго по-лошо от смърт. Видя изкормени градове със срутени здания, улици, изпокъсани, като че ли са от тънка хартия. Черни прозорци се втрещваха в него със студени каменни очи. Няколко фигури, които приличаха на човешки, се лутаха сред развалините, раздираха с нокти лицата си, парцаливите си дрехи, изранените си тела.

Видя земя, която някога е била зелена, но вече не бе зелена. Напукана, обгоряла пустиня, където самата мисъл за живот бе кошунство. Без дървета, без вода, без посеви.

Без нищо.

Червено слънце пламтеше сред навъсено небе.

Видя хора. Мъже, жени, деца – всички мъртви или умиращи. Мъж с голо подпухнало от мехури тяло скача в плувен басейн, гмурва се и конвулсивно гълта вода като риба от някакво море на кошмарите. Сляпа жена, седнала в нещо, което някога е било автомобил, се мъчи да кърми пеленаче, а то е съвсем безжизнено.

Сам не бе в състояние да гледа всичко. Повдигаше му се, виеше му се свят. Не можеше да мисли.

Гласът продължи:

„Ето какво стори войната на вашия свят. Ето какво сториха водородните бомби, кобалтовите бомби, бактериологичните бомби на вашия свят. Ето какво сториха хора като вас на своя собствен свят, защото не можеха да пораснат навреме.“

Имаше и още.

Достатъчно, за да набие внушението във вътрешностите ти. Няма човек, който да е изпитал това и да може да го забрави някой ден. Сам почувствува, че се смалява и откри, че във вселената има неща, по-големи от Сам Кингсли. Това откритие не доставя удоволствие на нито един младеж, а за Сам Кингсли бе два пъти по-тежко.

Ала може ли човек да възразява пред лицето на унищожението.

Гласът разказваше:

„Ето останалите планети, които образуват вашата слънчева система. Световете, които изследвахме, преди да дойде краят. Световете, които достигнахме.“

Сам знаеше за тези светове, знаеше от учебниците по история. Но сега сякаш ги виждаше за пръв път, виждаше ги през мрачината на отчаянието.

Шибаното от вятъра пясъчно море бе Марс.

Виолетовата пустиня бе Венера.

Замръзналият страховит ад бе Сатурн.

Всичките до един.

Безнадеждно.

„Нямаше къде да намерим приют в нашата слънчева система. Нашият свят умираше. Направихме, каквото можахме.

Построихме Корабите.“

Корабите изпълниха екрана – огромни метални кули, като колосални сребърни паметници сред гробището на техния свят. Повечето, разбира се, са били построени дълго преди Земята да бъде окончателно съсипана. Били са замислени за най-великото начинание на човешкия род – да изследват звездите. Не се отличаваха особено от космическите кораби, които бяха кацнали на планетите от слънчевата система. За нещастие нито в критичния, нито в някакъв друг момент, не бе изобретен двигател за свръхсветлинни скорости и въпреки че хората бяха започнали да проникват в тайните на продължителната анабиоза, това направление още не бе дало резултати.

Във всеки случай въпросът си бе останал чисто академичен.

Наложило се Корабите да стартират.

Бяха замислени като изцяло автономни. Зелени растения в големи хидропонни цистерни осигуряваха въздух, синтетична храна, получавана в химически контейнери, изпълняваше ролята на средство за съществуване и целият Кораб представляваше уравновесена екологична система, в която животът може да се поддържа поколения наред – при положение, че населението остава постоянно.

За Сам бе наистина странно да види Кораба *отвън*. Корабът винаги е бил заоблен хоризонт от сиви метални стени, плетеница от тесни пасажи, съвкупност от къщи, цистерни и затворени коридори – тъмни пещери, изпълнени с тайнственост. Отвън той бе истински красавец – но това не бе домът, който Сам бе познавал цял живот.

Около Кораба, там, където на екрана се ширеха слънчева светлина и хълмисти простори, сега цареше посипаната със звезден прах безкрайност на космоса – празнота, по-враждебна за живота от отровения свят, който Корабът бе оставил зад себе си. Сам никога не бе виждал тъмното море, по което плуваше, но бе израснал с неизменното съзнание за присъствието му. За хората от Кораба Навън бе възплъщение на самата смърт. Нощем, когато светлината намалее, лежиш в леглото си и чувствуваш как това най-непривично от всички морета се плиска о стените на стаята ти, как ледените му води просмукват главата ти, нервите ти, кръвта ти...

Гласът вещаеше:

„Всички вие сте пътници на вашия Кораб. Вие, които чувате гласа ми, може би сте единствените останали живи човешки същества; всеки Кораб се движи по свой курс. Може би ще изминат векове, преди да стигнете свят, който ще бъде

обитаем и който се движи около слънцето, каквото не съм в състояние дори да си представя. Може би никога няма да откриете такъв свят. Но помнете своето Наследство. Помнете, че сте хора и помнете какво се случи с хората от Земята! Трябва да започнете отново, деца на Земята. И трябва да внимавате, трябва да бъдете разумни. Ако някога усетите в сърцето си омраза, помнете, помнете...”

И всичко се повтори отново.

Светлината, която не може да се сравни с никаква друга светлина, гръмовитият рев като безумна река от звуци. Обезобразените градове, отровеният въздух, писъците на загиващите и осакатените...

Екранът потъмня.

Лампите в салона отново светнаха.

Настъпи страховита тишина – та и кой ли можеше да продума?

Капитан Фондрен излезе на сцената – тялото му бе превито от възрастта, косата посивяла и безжизнена.

– Такова е вашето Наследство – заизрича той думите на древния ритуал. – Всички ние изпълняваме свещената повеля да опазим онова, което можем. Всички, които чуват моя глас, са зрели хора, представители на населението. През целия си живот вие ще постъпвате, както изисква тази повеля. Не бива да претърпим поражение. Мой дълг е да ви уведомя, че този Кораб пътува из космоса вече триста деветдесет и седем години.

Той млъкна, старческите му очи се загледаха далеч отвъд Кораба.

„Триста деветдесет и седем години“ – мислеше си Сам. – „Триста деветдесет и седем години.“

Щом не са намерили онова, което търсят, през всичкото това време, значи никога няма да го намерят.

Пътуването никога няма да свърши.

Корабът е единствената реалност.

* * *

Денят на Наследството направи на Сам силно впечатление, направи му впечатление и го стресна. За пръв път през живота си започна да разбира Кораба и хората, които живееха в него.

Неговите събратя бяха наплашени хора, хора бежанци. Бяха консервативни и предпазливи, защото се стремяха да оцелеят. Съществуваха в един вид културна анабиоза, просто се бяха вкопчили някъде между бедствието и новото начало.

Сега думите на родителите му имаха малко повече смисъл.

„Сам, Сам, защо не си като другите момченца? Защо непрекъснато правиш бели? Хайде, напиши си домашните и ще ти дадем един хубав синтебифтек, като свършиш.“

Така казваше майка му – безцветна, безформена жена, поддържаща някаква видимост на живот, всъщност без изобщо да живее.

И баща му, едър като Сам, някак трагичен и някак сразен, преди изобщо да е влязъл в бой:

„Не можеш да промениш живота, сине. За всеки правилник си има причини. Трябва да изпълняваш дълга си, сине, независимо дали ти харесва това или не.“

Сам се опитваше.

Казваше си, че е бил глупак. Че ще живее на Кораба и че има само един живот. И какъв е той, та да се смята по-добър от останалите?

Дадоха му задача в главната хидропонна зала и той старателно изучи работата си. Заставяше себе си да проявява интерес към растящите кълнове и към химикалите, които им даваха живот. Нагласяше лампите-слънца и прецизно регулираше притока на химикали. Започна да му харесва свежия въздух в залата и сутрин с удоволствие отиваше на работа. Хидропонната зала поне бе зелена, бе жива. Мъртвият въздух, подаван по тръби в останалата част на Кораба, го потискаше и вечер му бе неприятно да се прибира.

И все пак Сам не бе щастлив. Опитваше се да бъде като другите, но не намираше магическото копче с което да изключи мисълта си. Да можеше само въздухът да се *пораздвижи*, да идва по някакви други пътища, а не по тези методично прокарани, точно пресметнати канали! Да можеше да духне вятър, да можеше да се появят облаци и бури и да потекат реки от рукналия дъжд!

Сам продължаваше да сънува нощем и този факт се оказва фатален.

Не се ожени и това засилваше неудовлетвореността му. Имаше моменти, когато тялото му се стапяше като в треска, моменти, когато му се повдигаше от мислите за жени. Опитваше се да се впусне в онова, което хората наричат „любов“, но не успяваше. Опитваше с едно момиче, после с друго, ала всеки път нещо вътре в него се бунтуваше.

„Сам, постарай се да бъдеш мил като всички...“

„Сам, не бива да говориш такива неща, не е хубаво...“

„Сам, колко глупаво се държиш...“

Пет години стоя Сам в хидропонната зала все на същата работа. Вършеше я добре. Вършеше я по-добре, отколкото е била вършена, когато и да е преди.

Но не го повишиха.

Изобщо не му споменаваха да стане член на Екипажа, дори и Боб.

Другите мъже на неговата възраст се издигнаха. Всички бяха приети в Екипажа. Сам си остана в хидропонната зала и след пет години служба знаеше, че цял живот няма да се измъкне от нея. Съветът му няма доверие и никога няма да повярва в него. Престъплението му бе, че е различен от другите, а това бе най-голямото престъпление на Кораба.

Една вечер, когато се занимаваше с растенията до късно, вдигна очи и видя, че го гледа Ралф Холбрук. Ралф му беше връстник; заедно бяха присъствували на церемонията в Деня на Наследството. По-рано Ралф бе плахо момче, но сега новата му униформа го правеше самонадеян.

Беше и малко пийнал.

– Още си тук, а, Сам?

– Май че да.

– И харесваш ли си работата?

– Не се оплаквам.

– *Гледай* да си я харесваш, момчето ми.

Сам се извърна и го погледна в лицето:

– Кво искаш да кажеш?

– Знаеш какво искам да кажа! Ти все се мислеше за кой знае какъв, нали така? Заяждаше се с всички, перчеше се, като да е твой Корабът. И какво си сега, Сам, момчето ми? Какво си сега?

Сам усети как в него се надига някогашният гняв. Сви големите си юмруци, наведе глава. Очите му се присвиха.

– Стига, Ралф. Не ме карай да те цапна.

Ралф се изсмя.

– Още ли се мислиш за нещо, моето момче? Още ли си мислиш, че ще излезе нещо от теб и от юмруците ти? Ами че хайде, Сам! Опитай се, де!

Сам пристъпи напред, сърцето му блъскаше. Можеше да размаже Ралф и го знаеше.

Ала се спря.

Да удари член на Екипажа?

Не посмя.

– Върви си, върви, Ралф – тихо каза той. – Мамчето сигурно те чака.

Ралф Холбрук влезе вътре и го удари с длан по лицето.

Сам не помръдна.

Ралф пак се изсмя и наперено излезе от залата.

Лицето на Сам бе безизразно.

Продължи работата си, привърши задълженията си и си тръгна от хидропонната зала. По пътя мъртвият въздух запушваше ноздрите му.

Нямаше никакви външни признаци, че нещо се е променило. Беше си същият Сам Кингли – едър, недосялан, и самотен, връщаше се от работа и стъпките му влачеха след него глухо ехо.

Но Сам бе тласнат отвъд бариерата.

Не той взе решението; взеха го вместо него.

Отдавна го разяждаше сивата безнадеждна монотонност на живота му. Бъдещето му се простираше пред него като еднообразна равнина – безжизнено, безцветно, безцелно.

Впримчен бе в чужд свят, затворен в Кораба сред дълбините на космоса. В този систематизиран свят за него нямаше нищо, нищо освен съществуване, което не бе живот.

Добре тогава.

Опитал се бе да живее по техните правила и бе претърпял неуспех.

От сега нататък ще си създаде свои правила.

Стъпката му стана по-стегната, толкова пъргав не е бил от години. Цял живот го бяха мамили дълбоките тунели, които чезнеха в недрата на Кораба. Тези забранени пещери бяха единствената обител на неизвестното, която му бе оставена. Достъп до повечето от тях имаха само висшите офицери от Екипажа, а сега вече Сам бе убеден, че никога няма да стане член на Екипажа.

Не си бе изработил план. Просто знаеше, че трябва да направи нещо, а имаше само едно място, откъдето да започне.

Хапна си добре и поспа.

За първи път сънят му бе спокоен.

Стана след четири часа, натъпка джобовете си с храна и провери дали работи фенерчето му. Измъкна се от къщи в мрака на спящия Кораб.

Вървеше уверено, сега у него нямаше нищо непохватно. Като сянка прекоси един рядко използван пасаж, прокаран над тъмната утроба на Кораба.

Пред него се очертаваше тъмен тунел.

На слабо осветена табелка пишеше:

„САМО ЗА УПЪЛНОМОЩЕНИЯ ПЕРСОНАЛ“.

Сам се усмихна и навлезе в царството на нощта.

* * *

Събу обувките си и се мъчеше да стъпва безшумно, та да не го чуят. В коридора бе тъмно като в рог, но засега се боеше да запали фенерчето. Озърнеше ли се през рамо, виждаше входа в тунела в рамка от нощни корабни светлини.

Вървеше напред бързо, доколкото му позволяваше смелостта, с пръстите на лявата си ръка леко докосваше стената, за да се ориентира. Коридорът изглеждаше прав като конец и не бе трудно да се движи по него. Въпреки това усещаше някаква тревога, която му бе трудно да прогони. От най-ранно детство му внушаваха никога да не влиза в тези коридори, разправяха за страхотии, които дебнели из тях.

Повтаряше си, че вече е достатъчно голям, за да не обръща внимание на такива детинщини, но все пак...

Нещо студено го удари по лицето.

Сам се приведе, легна на пода. Сподави вика си, после дори се позасмя, защото разбра какво бе станало. Бе налетял на врата. Осмели се да запали светлината и тъничкият лъч му разкри най-обикновена метална врата, с която свършваше коридорът. На нея също имаше табелка:

„ВХОД ЗАБРАНЕН“.

Сам опита вратата.

Не беше заключена.

Отвори я, мина през нея и отново я затвори зад себе си. Запримигва. Този тунел бе по-широк и светлините в него още горяха. Явно бе, че се използва често. Поколеба се, докато преценяваше какво да прави. Да завие наляво – ще се върне пак в града, където живеят всички. Да завие надясно – ще се движи по посока на носа на Кораба, към Командната кабина.

Сам тръгна надясно.

Почти тичаше, обувките висяха на врата му. Усещаше студената пот по тялото си, тревожното тупкане на сърцето си. Всичко се оказа толкова просто, толкова приличаше на сън – бързаше по глухия коридор, а наоколо Корабът като чудовищен звяр дебнеше, дебнеше...

Какво ли ще му направят, ако го хванат тук? Стараеше се да не мисли за това. Просто продължаваше да върви колкото може по-бързо, обувките го удряха по гърдите, а ръката му стискаше фенерчето, сякаш то бе оръжие.

Зави зад един ъгъл и се закова, като че ли се бе блъснал в стена. Дъхът му секна, дробовете му щяха да се пръснат, от мишниците му потекоха струйки ледена пот.

В коридора имаше двама от Екипажа.

Седяха до малка маса, играеха карти. Единият бе с лице към Сам, но гледаше картите в ръката си. Зад самата маса се лееше ярка светлина от отворената врата на Командната кабина.

Сам се смръзна. Не смееше да помръдне, не смееше и да *стои*. Едва ли не неволно отстъпи отново зад ъгъла. Опря се на стената, задушаваше се от усилието да диша безшумно.

Пост! Тук, посред нощ! Защо?

Дали бяха го видели, дали бяха доловили макар и някаква сянка от движение? Непременно щяха да го зърнат, ако бяха нащрек, но защо ще са нащрек? Корабът се управляваше с прецизността на часовников механизъм; хората *никога* не *ходеха* там, където не бива.

И все пак...

Помъчи се да не диша, вслуша се.

Гласове.

Бяха го видели.

– Просто си нервен. Аз нищо не чух.

– Казвам ти, че имаше нещо ей там.

– Просто не си си харесал картите. – Смах. – Две глави ли имаше или три?

– Добре де, добре. Може и да съм смахнат. Но ще ида да видя.

По металическия под застърга стол.

„Бягай!“

Сам хукна по тунела, без да обръща внимание на шума, колкото може по-бързо. Коридорът като напук бе съвсем прав, нямаше къде да се скрие. Изруга се, че е постъпил глупаво, но вече бе твърде късно. Да имаше сега някоя по-гъста сянка, извивка на коридора, каквото и да е...

– *Ей!*

Бяха го видели.

Сам удвои усилията си. Реши да не се поддава на паника. Не бива да се отчайва, трябва да мисли...

Часовите не са го познали, не е възможно от такова разстояние. Той тича по-бързо от тях, съвсем сигурен бе. Стигне ли до разклонението, ще се вмъкне в спящия град и никой нищо няма да разбере.

Хвърли поглед назад през рамо и сърцето му се сви от онова, което видя. Часовите бяха спрели и се обаждаха по един от стенните телефони, за да вдигнат тревога.

Сам затича по-бавно, дишаше тежко. Трябва да си отговори на един единствен въпрос: ще смогне ли да стигне до прекия тунел, преди членовете на Екипажа откъм града да го пресрещнат от другия край? Щеше му се да мисли, че ще успее, но трябваше да си признае, че обстоятелствата са против него. Имаше още толкова път. А и да стигне овреме, онези да не са глупаци. Сигурно знаят прекия тунел и ще чакат на входа.

Не, това отпада.

Оставаше му само едно и той го направи.

Щом стигна до следващата врата, спря. Отвори пипнешком, дръпна вратата и се вмъкна вътре. Отначало нищо не виждаше – бе съвсем тъмно. Запали фенерчето, затвори вратата и я залости.

Застави себе си да спре и да си обуе обувките. Дробовите разкъсваха гърдите му, а въздухът в този коридор бе застоял и безжизнен. Държеше светлината пред себе си и се мъчеше да тича. Скоро премина на бърз ход.

Вслушваше се напрегнато, но не чуваше да го преследват.

Коридорът не приличаше на останалите. Бе някак *по-стар* и той изпита странното чувство, че от векове никой не бе минавал оттук. По стените имаше следи от масло, подът бе нечист.

Сам продължи да върви.

Стигна до още една врата, с която свършваше коридорът. На нея имаше надпис, но бе размазан и зацапан; не можа да го прочете. Напипа дръжката, бутна вратата.

Не се отваряше.

Сам прехапа устни. Отстъпи назад, пое дълбоко дъх и блъсна вратата с рамо. Тя подаде малко. Блъсна още веднъж, още веднъж. Отвори се с остро скърцане. Той се промуши и пак затвори след себе си. Бравата заяде и той не можа да заключи.

Освети наоколо с фенерчето. Този коридор бе по-нисък. Главата му почти опираше в тавана. Въздухът бе толкова застоял, че едва се дишаше. По пода се стелеше ситен бях прах. Пристъпи напред и вдигналият се веднага облак прах раздразни очите и ноздрите му.

Сам се поколеба, чудеше се как да постъпи. Все още можеше да се върне. Тежичко ще му дойде, но сигурно няма да го убият. Малка хирургическа корекция, нищо повече – и той ще стане най-кроткият човек на Кораба. Потръпна.

Имаше известна вероятност, само вероятност този тунел евентуално да го изведе обратно в града, при някой забравен вход. До сутринта оставаха около пет часа, а едва тогава ще забележат отсъствието му.

Усмихна се кисело. Беше си наумил да поразгледа наоколо като за първа нощ; най-искрено се бе надявал, че утре ще си бъде на

работа. А сега е в капан, отрязан и навярно никога няма да се върне към обичайния си живот.

Е, не е кой знае каква загуба.

Извади от джоба си плочка храна и я изгълта. Стана му по-добре, но бе нетърпимо жаден. Ако изобщо се стигне до втори път, ще си вземе вода, за храна няма и да помисли.

Разбира се, че *няма* да има втори път.

За него – не.

Подпря се и отново освети наоколо. Не се виждаше нищо. Докъдето стигаше светлината, се простираше все черна пещера. Ситният прах по пода бе бял като снега, който бе виждал по картините.

Можеше да се върви само в една посока.

Сам тръгна напред с бърза крачка, а прахът наоколо се кълбеше така, че той едва виждаше. Вървеше и умът му бе здраво залостен срещу ужаса, който се стичаше отвред, вървеше по притихнал тунел за никъде.

Продължава в книжка 3

¹ Около 1,93 м. – бел. прев.

² Около 91 кг – бел. прев.

И вятърът се носи волен

Фантастичен разказ

Чад Оливър

Продължение от брой 2

Така продължи два часа, докато най-сетне усети, че не може повече. Облаците прах висяха като пушек в застоялия въздух, гърлото му бе разранено и изгаряше.

Нищо не бе видял.

Нищо не бе чул.

Нищо не бе чул освен туп-туп-туп от собствените си стъпки.

Тунелът извиваше и лъкатушеше и той вече бе изгубил всякаква представа къде се намира. Имаше и други коридори, които се отделяха от този, по който вървеше, но се страхуваше да тръгне по тях. Така поне можеше да се върне обратно, ако се наложи. Изпитваше детински, безразсъден страх да не се загуби, макар и да нямаше дом, където да се върне.

Но **трябва** да се измъкне от този прах.

Стигна до една врата и с мъка я отвори. Мина през нея и бързо я затвори зад себе си. Застана напълно неподвижен, стараше се да не вдига прах.

За един страшен миг му се стори, че всички приказки за какви ли не твари, които живеели в забранените пещери, са истина. Озовал се бе в стая, не в тунел, и покрай стените бяха наредени гротескни

фигури – големи, издути карикатури на хора със стъклени лица и подпухнали ръце и крака.

Но фигурите не бяха живи.

Никога не са били живи.

Сам пристъпи предпазливо и докосна една от тях. Направена бе от някакво гладко вещество, което приличаше на фаянс и блещукаше матово на светлината.

Откога ли не бе виждала светлина тази забравена стая? От сто години? Двеста? Триста?

Почука по предмета с нокът. Чу се само слабо потракване, макар да беше явно, че е кух. Огледа се и прецени набързо. Наоколо имаше поне петдесетина от тези чудати фигури.

Разбра какво представляват и доста се стресна, когато си даде сметка, че всъщност никога по-рано не ги бе **виждал**.

Скафандри.

Попаднал бе в склад за скафандри.

Странни, недооформени мисли се рояха в главата му. Съвсем се обърка от тях и по едно време се изплаши да не би да полудява.

„Чудно, никога досега не съм виждал скафандър. Чудно, никой от нас не се е учил как се използват те. Чудно, никой никога не е излизал Навън да извършва ремонтни работи.“

Да не би пък това да е старателно пазена тайна, една от привилегиите на Екипажа?

Но все пак **за какво** е цялата тази потайност?

Загадката със среднощния пост пред вратата на Командната кабина отново го заизмъчва. Разбира се, не бива да се разрешава на жени и деца, и на съмнителни личности като него да се пхат

там и да пречат. Но да поставят пост посред нощ – това май е малко прекалено.

Какво крият в Командната кабина?

Какво има там, та се боят да го покажат, преди да са сигурни, че могат да имат някому пълно доверие?

Всъщност сега, като се поразмисли, за толкова много неща на Кораба може да се зададе един въпрос.

Съдбоносен въпрос, въпрос, който срива империи.

Защо?

Неизречената дума пулсираше в мозъка му, а отговор нямаше.

Разглежда по-внимателно скафандъра пред себе си. По него имаше тънък слой прах. Вдигна го, преобърна го. Откъм гърба бяха прикачени два кислородни балона. Намери копчето, с което се включваше подаването на въздух и го натисна.

Нищо не се промени.

Вдигна тежкия шлем, притисна го до ухото си. Не чу нищо. Подуши въздуха в него – по-безжизнен от всякога. Нямаше приток на кислород.

Та нали елементарният здрав разум изисква в един кораб сред космоса скафандрите да се поддържат в пълна изправност. Поклати глава. Разбира се, сигурно някъде има и други, но все пак...

Остави шлема на мястото му и захвапа нова хранителна плочка. Не му се връщаше в потъналия в прах коридор, но не можеше да стои тук. Оставаха му само няколко часа до започването на работния ден.

План ли?

Нямаше никакъв план. Хрумна му неясната мисъл, че вероятно на Кораба има някаква спасителна лодка, но би било чиста случайност да я намери. Дори и да я открие наистина, няма да му свърши работа. Не беше се учил да управлява кораб в космоса, а знаеше за космическите кораби достатъчно, за да е убеден, че не може просто да се намъкне в такъв кораб и да се понесе доволен по пътя си.

Пък и къде ли ще иде?

Сети се нещо. Освен ако планировката на Кораба е от нелепа по нелепа, трябва да са имали определена цел, за да разположат този склад точно тук.

А можеше да си представи само една такава цел.

Отново отвори вратата и се задави от облепилия го прах. Вслуша се напрегнато, но в коридора цареше пълна тишина. Простираше се пред него мъртъв и безжизнен, натежал от бремето на столетията.

Сам продължаваше да върви и се стараеше да не се поддава на отчаянието.

Топ-топ-топ.

Ситният бял прах се виеше и завихряше в застоялия спарен въздух.

Тънкия лъч светлина пронизваше мрака и се превръщаше в широк сноп сребърно сияние, прорязващо облаците блещукащ прах.

Гърлото му бе толкова пресъхнало, че вече не можеше да преглъща и той с безнадеждна тъга си спомни чистия свеж въздух в хидропонната зала.

Топ-топ-топ.

Краката му се спънаха в нещо на пода и той погледна надолу. Беше някаква купчина, нещо бяло като праха, който я покриваше.

Кости.

Кости и съсухрена кожа, изсъхнала като стара хартия. Човешки череп се виждаше в него с онова, което някога е било очи. Той коленичи и докосна находката. Кожата се трошеше при най-слаб натиск.

Сам гледаше жалките останки, които някога се бяха движили, дишали, обичали. Не изпитваше ужас, само някакъв странен прилив на съчувствие и облекчение. Значи не е той първият! Не е единственият, който не иска да се покори.

Колко ли други е имало преди него?

Махна приятелски на купчината кости.

„Да бях те познавал“ – мислеше си. – „Можеше и да излезе нещо, ако бяхме заедно. Щеше да има с кого да си говоря. Щяхме да сме приятели, ти и аз.“

Прескочи костите, като внимаваше да не ги засегне, и продължи нататък.

След около половин час стигна до края на тунела.

Коридорът пред него свършваше с врата, но тя не бе обикновена врата. Масивното метално съоръжение бе вградено в самата външна стена на Кораба.

Избялял надпис гласеше: „ОПАСНО ЗА ЖИВОТА. ШЛЮЗ № 4. ОПАСНО ЗА ЖИВОТА.“

Сам се вгледа в лъскавия метал. Неволно отстъпи назад. Стигнал бе до края на своя свят. Зад вратата, добре знаеше, има шлюзова камера. А от другата страна на камерата...

Там бе Навън.

Дълбокият космос.

Краят.

Сам седна в праха, обхвана глава с ръце. Не се и опитваше да си прави илюзии. Свършено бе. Друго няма. Никакъв избор няма вече. Може само да тръгне обратно по този мъртъв коридор, да се върне и да се предаде.

И после?

Потръпна и кръвта Във вените му се смръзна.

„Не, не. Няма да се предам. Не мога. Още не.“

Изправи се разтреперан на крака.

Застави себе си да се приближи до вратата на шлюзовата камера. Протегна ръка и я докосна. Беше ледена – или само така му се стори?

Не разсъждаваше; преминал бе този стадий. Знаеше само, че Корабът и всичко в него му е станало отвратително, непоносимо. Може вътре в камерата да има приличен скафандър, може би ще съумее да излезе Навън и вечно да се носи сред звездите...

Тази смърт ще е по-чиста от онова, което го чака на другия край на тунела.

Посегна и сграбчи колелото в средата на вратата.

Дръпна го силно.

Отначало колелото заяде, после се завъртя.

В коридора мигновено избухна експлозия от звуци.

Изрева сирена, воят ѝ нарасна и отново отслабна, разпищя се из целия Кораб.

Шумът го оглуши след толкова часове тишина. Той закри уши с ръце, но сирената продължи да вие в мозъка му.

„Боже мой, поставили са алармена инсталация. Знаят къде съм. Ще ме хванат, ще ме убият...“

Сам не искаше да умира. Да отвори вътрешната врата на камерата бе жест, нищо повече. Изправен пред реалността на смъртта, инстинктивно се залови за една единствена мисъл:

„Скрий се!

Бягай!“

Хукна обратно по тунела.

Тичаше слепешком, блъскаше се в стените – тяло без разум, устремило се по-далеч от кошмарната пещера с безводните бели облаци и от настойчивия яростен писък на сирената.

* * *

Внезапно го смрази човешкият глас, който чу.

Дали бе човешки?

Така пищеше, че не можеше да се разбере, пищеше на някаква отделна безумна висока нота, повтаряше я непрекъснато. Но как така го чува въпреки воя на сирената? С всичка сила тръсна глава, като див звяр.

Сирената бе спряла.

Натъпка в уста големия си юмрук, захапа кокалчетата. Писъкът, който като че ли бе човешки, премина в сподадено клокочене.

Бил е собственият му глас.

Изхлипа и звукът бе убийствено висок сред ненадейната тишина.

Ушите му кънтяха, тялото му бе мокро от пот. Давеше го кашлица от праха в дробовете му, но не му достигаше въздух да се изкашля.

Спъна се в скелета в коридора, пръсна костите. Понечи да продължи да тича, но вече залиташе.

„Скрий се!

Бягай!“

Само да стигне до склада, да влезе при скафандрите – може пък да има късмет, някаква надеждица...

Не.

Много късно.

Напред в коридора се чуха гласове, стържене, шум от стъпки.

– Кингсли! – Викът бе странно приглушен. – Кингсли! Знаем, че си вътре! Не мърдай от мястото си. Не се опитвай да оказваш съпротива. Нищо няма да ти направим. Кингсли! Чуваш ли ме?

Сам се свлече на пода, с лице в праха, не му достигаше въздух. Не отговори, не **можеше** да отговори. Остана така свит, неспособен да мисли, неспособен да чувства дори отчаяние, тътенът на кръвта изпълваше ушите му.

Светлините в стария тунел се приближаваха, заслепяваха го, изгаряха мозъка му с бял пламък.

Стъпките идваха по-близо, още по-близо...

Стигнаха до него. До самите си очи видя обувка.

Гласове.

– Умрял ли е?

– Къде ти!

– Такъв здравеняк лесно не мре.

Беше като пробуждане от някакъв проточил се сън. Трябваше наново да изплува към зоната на ясно съзнание, да си проправя път

през плътни слоеве задушлива мъгла. Костите го боляха до една. Преобърна се съвсем бавно.

С мъка се изправи на колене.

Кракът пак го срита. Ритникът не бе силен, ала нямаше и нужда да е силен. Сам падна, устата му се зарови в праха.

– Хайде, Сам, момчето ми. Край на щуротиите.

– Стига вече, Ралф. Остави го на мира.

Сам отново се привдигна. Застана на колене, почака. Не се случи нищо. Изправи се. Погледът му се проясни.

В коридора до него имаше трима. Всички бяха от Екипажа и всички бяха с противоположни маски. Позна Ралф Холбрук по гласа. И тримата носеха манерки, окачени на коланите им.

– Вода – рече той. Гласът му прозвуча като немощен грак.

Мъжете изглеждаха призрачни на бялата светлина. Единият поклати глава.

– Не даваме вода, Кингсли. Чак като те върнем, където ти е мястото. Тогава ще пиеш, колкото искаш.

– Вода – повтори той. Гърлото му изгаряше.

– Съжалявам, Сам, момчето ми.

Холбрук помръдна. Сам чу как бълбука водата в манерката му.

– Да тръгваме, Кингсли – каза оня, който се бе обадил преди малко. Бе едва ли не отегчен. – Имаме сума път.

Сам се бе втренил с възпалени, зачервени очи в манерката на колана на Холбрук. Стоеше напълно неподвижен, после нещо в него се скъса. Сякаш се скъса стена на язовир, който цял живот бе обуздавал. Очите му светнаха и някаква страшна, леденостудена сила преля в изтощеното му тяло.

Застана изправен, главата му почти докосваше тавана на тунела. Цялата му едра фигура сякаш се изду и запълни коридора. Косата му бе побеляла от праха, но очите му горяха на светлината като въглени. Сви разкървавените си юмруци, устните оголиха зъбите му.

Изведнъж се почувствува много спокоен, много уверен.

Стоеше непоклатим като скала.

Бягството бе приключило.

И тогава, за пръв път през живота си, Сам Кингсли наистина се разгневи.

* * *

Пристъпи напред и сграбчи с юмрук куртката на Холбрук. Очите на Холбрук се разшириха, устата му издаде странен звук. Сам дръпна и платът се скъса.

Загубил равновесие, Холбрук политна напред.

Сам замахна с тежкия си юмрук отдолу нагоре и челюстта на Холбрук изхрущя под удара. Нещо се строши; челюстта увисна. Съвсем хладнокръвно Сам стовари ляв юмрук като бутало в стомаха на Холбрук, прасна го още веднъж с десния отстрани по главата, както се строполяваше на пода.

Без да продума, подгони останалите.

Коридорът бе толкова тесен, че двамата от Екипажа си пречеха. С ледено спокойствие Сам ги държеше на разстояние, като отбиваше ударите с лявата си ръка и с безмилостна точност нанасяше удари с дясната.

Единият започна да го рита обезумял. Сам го хвана за стъпалото и с рязко дръпване го изви. Човекът изкрещя. Сам го вдигна за краката и блъсна главата му в стената на тунела.

Последният от Екипажа хукна да бяга.

Сам протегна дългата си лява ръка, хвана го за рамото и го завъртя. Оня замахна с нещо лъскаво и Сам усети по гърдите си гореща влага. Черните му очи се присвиха, той с всичка сила го цапардоса по лицето. Безжалостно повтори удара и погна противника си назад по коридора, без да престава да сипе удари.

Сам не си поплюваше.

Боят свърши.

Дълбоко в себе си Сам усети лека топлина от обзелото го задоволство – нищо повече. Постоя малко неподвижен, задъхан в наситения с прах въздух, после посегна и откачи манерката на падналия. Вдигна я до устните си и си наложи да пие бавно, остави водата да се стича в гърлото му полека, чак докато започна да му се повдига. След това намери една от маските, все още в сравнително добро състояние и си я сложи.

Въздух!

Чист филтриран въздух!

Вдишваше дълбоко, наслаждаваше му се. Напълни дробовите си, вкусваше го, опиваше се от него. Гръдният му кош се повдигаше като духало, докато най-накрая кислородът го замая и той задиша по-бавно.

Огледа гърдите си. Бяха плъзгави от кръв, кръв, вече хванала корица от лепкав прах, но раната не бе дълбока. Във всеки случай, не се разтревожи. Не му оставаше време за тревога.

Знаеше, че е убил оня, когото блъсна в стената на коридора. Знаеше го, без да е проверил, и не чувствуваше угризения. Просто към списъка се прибавяше още една точка и тя утежняваше

положението му повече от всякога. Правеше положението му напълно безнадеждно.

Изсмя се късо.

„По дяволите, господа! Тепърва има да видите!“

Нямаше смисъл да се опитва да стигне до склада. Може да спечели час-два и това е всичко. Сега ще налетят съвсем скоро и няма да са неколцина, а толкова, че изобщо няма да се справи с тях.

Оставаше му само едно.

Сам се обърна, прескочи разпръснатите кости и тръгна натам, откъдето бе дошъл. Сега на запалена светлина бе по-леко, по-леко бе със сносен въздух в дробовете, по-леко бе, когато вече не изгаряше от жажда. Но както си вървеше, настъпи реакция, адреналинът от битката намаля и краката му предателски се подкосиха.

Почти бе стигнал целта, когато падна, и после просто допълзя останалата част от пътя.

Избелелият надпис си бе същият: „ОПАСНО ЗА ЖИВОТА. ШЛЮЗ № 4. ОПАСНО ЗА ЖИВОТА.“

Масивната метална врата все така блещукаше в самата външна стена на Кораба. И зад тази врата...

Е, няма значение. Все едно всичко е свършено.

Надигна се и се изправи, сграбчи колелото в средата на голямата врата, завъртя го.

Сирената отново избухна в ярост, но този път той го очакваше. Не обръщаше внимание на врявата, продължаваше да върти колелото. Сега тръгна по-лесно, охлаби се, завъртя се...

Чу се някакво стържещо изскърцване въпреки воя на сирената.

Ръката на Сам пусна студеното метално колело. Неволно отстъпи назад, затаи дъх.

Вратата на шлюзовата камера се отвори със съскане.

* * *

В същия момент се чу хор от викове, които заглушиха глъчта на сирената. Един поглед към тунела – и видя цяла войска от Екипажа, която настъпваше през приличния на пушек прах.

Сам присмехулно им махна с ръка.

Без да се колебае, мина през вратата на шлюза. Намери се в малка метална камера. Спомни си филмите, които бе гледал, и натисна едно зелено копче върху таблото на стената. Голямата врата, през която бе влязъл, се затвори със съскане, тъкмо преди останалите да стигнат до нея.

От Кораба тази врата вече не можеше да се отвори, докато той е вътре в камерата.

Огледа се. Нямаше кой знае какво за гледане. Шлюзовата камера бе малка, вероятно около десетина квадратни фута. Боядисана бе в мръсносиво, но боята се бе излющила и напукала и отдолу се виждаше тъмният метал.

Камерата бе съвсем празна.

Нямаше спасителен скафандър.

Сам се приближи до кръглия отвор от другата страна на камерата. Докосна го с пръст. Бе студен. Отдясно до самия отвор имаше още едно табло. На него бе монтирано червено копче.

Сам посегна да го натисне.

Пръстът му трепереше толкова силно, че въобще не улучи.

Лесно е да си наумиш да направиш нещо, срещу което се бунтува цялата ти душа. Лесно е да убедиш себе си, че ще го направиш. Лесно е да се **опиташ** да го направиш.

Зад тази последна врата бе Навън.

Навън от Кораба.

Навън от света.

Навън – далеч от пясъчните брегове на топлото островче, сред безкрая на безлюдно море, невъобразимо студено и пусто. Навън – в самия космос, Навън – в кошмарната смърт, мисълта за която те е преследвала още от детинство...

Глухо дрънчене изпълни камерата.

Онези от Екипажа се мъчеха да изкъртят вътрешната врата.

Сам пое дълбоко дъх и спря да диша. Натисна червеното копче.

Усети по тялото си студена струя, защото въздухът се завихри.

Кръглият отвор изскърца и засъска.

Сам стисна очи и с безумно упорство сдържаше дъха си.

Преброи до десет.

Изправи рамене и тръгна напред. Мина през изхода. Вече бе Навън...

Започна да пада.

„Боже, дали не съм се излъгал, защо не се пръсвам, защо нищо не чувствавам...”

Удари се в нещо със замайващ трясък. То поддаде под тежестта му. Огъваше се. Дърпаше го за ръцете и краката, докато падаше...

После престана.

Край.

Сам не можеше повече да не диша. Дробовете му се пръскаха, очите му изскачаха от орбитите. Отвори уста, изхълца, преглътна.

Въздух!

Маската само филтрира въздуха; трябва преди всичко да има въздух. А това значи...

Сам отвори очи.

Зелено.

Жълто.

Червено.

Багри! Неистова феерия от багри! Такива цветове не бе виждал никога; заслепяваха очите му. Погледна нагоре, над плетеницата от зелено. Светлина! Ярка златиста светлина.

Слънце.

Сам протегна ръка, смъкна маската.

Задави го лавина от миризми. Като в неговата хидропонна зала, само че милион пъти по-силно. Вдишваше мириса на зеленина, на цветя, на дървета...

Живот.

Живял бе в безжизнен свят, неистински свят, а ето го истинското – ослепително, невероятно, прекрасно, смайващо. Лек ветреца разроши листата над главата му, свеж живителен ветреца и той го вкушваше с отворена уста.

Сам предпазливо опипа тялото си. Счупени кости, както изглежда, няма. Протегна се и дръпна настрана лепкавите зелени ластари, така че се образува дупка. Заизмъква се полека-лека, като червей, и непрестанно поглъщаше овлажнелия от земята въздух.

Двайсетина дълги минути си пробива път през някакво преплетено чудо от храсти, накрая се озова сред полянка.

По полянката течеше вода – малко поточе бълбукаше изпод лъскави черни камъни. Сам се загледа в него; стори му се, че никога не е виждал нищо по-красиво. Тънички кафяви коренчета бяха провиснали в светлата вода. По дъното имаше чисти бели камъчета, до едно излъскани и гладки. Виждаше камъчетата с най-големи подробности, сякаш увеличени от водата, но като потопа ръка в потока, не стигна до дъното.

Загребва вода с мръсни шепи и я изпи. Никога не бе вкусвал толкова сладка вода, така наситена с жизненост.

Изправи се, краката му трепереха. Погледна натам, откъдето бе дошъл.

Видя гледка, която никога нямаше да забрави.

Ето го Корабът, могъщият Кораб, корпусът му се издига към електриковосиньото небе. Ето го Корабът, светът, който бе познавал, и това бе мъртъв свят, свят, претърпял поражение.

Неговата някога лъскава обвивка бе потъмняла от ръжда и корозия. Някога мощните му сопла бяха погребани под пръст и къпини. Някога гордите му очертания бяха полускрити от гъсто преплетените зелени въжета на лози и пълзящи растения.

Ето го Корабът, ето го неговият свят – погребан под останки и кълнове на минали и настоящи векове.

Корабът се бе приземил; това бе съвсем явно. Кацнал бе много отдавна, оттогава бяха измрели цели поколения. Намерил бе търсения свят, света, в който събратята на Сам можеха наново да поемат към възхода.

Голямото пътешествие бе приключило преди стотици години.

А пътниците?

Бяха си останали в Кораба.

Бяха си създали мъничко, надеждно и безплодно общество в своя метален свят-тръба и се бяха побояли да започнат отначало. Помнеха какво бе станало на Земята; не ги оставяха да забравят. Цял един живот, изтъкан от предупреждения, жужеше в главата му:

„Трябва да внимаваш, трябва да бъдеш благоразумен...“

„Не поемай никакъв риск...“

„Внимавай... внимавай...“

Сам някакси бе знаел. Някаква частица от него винаги го бе знаела. **Това** е тайната, която Екипажът крие от своите братя. **Затова** пазят ненужната командна кабина дори в среднощен час. **Затова** толкова грижливо подбират членовете на Екипажа. **Затова** се страхуваха от него, мразеха го, мачкаха го.

Сам усети топлото слънце върху раменете си, пое с уста пълния с живот въздух, вдъхна уханието на ветреца, целунал цветя, дървета и синия небесен свод.

После отметна назад глава и се засмя, засмя се, цял обзет от сяпото ликуване, че живее.

Отпусна се на земята край бълбукащия поток, подложи ръце под главата си и само след няколко секунди вече спеше.

* * *

Когато се събуди, светът наоколо му тънеше в мрак – но това бе мрак, пронизан от сивкавото сияние, което подсказва, че зората е близко. Нямаше представа колко време е спал, понеже не знаеше

какъв е периодът на завъртане на планетата около оста ѝ, но се чувствуваше отпочинал и готов за действие.

Беше замръзнал, тялото му се бе схванало и разранило. Земята, която му се бе сторила така топла под лъчите на слънцето, сега бе хладна и влажна, по стеблата на тревите имаше ситни капчици роса. Звездите избледняваха на светлината, стичаща се към хоризонта, но все още сипеха по небесата своето великолепие.

Пийна още малко вода, но тя не запълни празнотата, която го глождеше отвътре. Претърси джобовете си, но не му бе останала храна. Стоеше разтреперан, малко поразвеселен от собствената си беда.

Не знаеше как да си запали огън.

Не знаеше кои плодове и ядки се ядат.

Нямаше оръжие.

Вслушваше се, едва ли не затаил дъх. Вслушваше се в света наоколо, света, който не виждаше. Чуваше звуци, каквито никога не бе чувал на Кораба; самият въздух бе изпълнен с шумолене, с въздишки и с някакво глухо **тупване**, когато нещо тежко се размърда из храсталака.

Сам стоеше тихичко и гледаше изгрева. Чувствуваше се така, сякаш току-що се е родил, станал е човек след цяла вечност от неживот във вътрешността на грамадно метално яйце...

Слънцето полека се показва, без излишна припряност, гледаше си работата съвестно. Окъпа света в пастелни тонове – в розово, в меко жълто, в наситено кафяво. Стопли земята, листата, тревите. Изтъркаля се по небето, някак плахо, огледа се във водата, засмяло се на бързивото поточе.

Сам отново погледна към Кораба. На слънчевата светлина видът му бе окаян, трагичен. Приличаше на паметник над гроба на някакъв гигант. Не бе лесно да повярваш, че сред тези метални стени живеят, обичат и умират хора; все едно че древните египтяни от Земята, в стремежа си да опазят своето общество навеки, го бяха залостили във вътрешността на огромна пирамида...

Сам вече не изпитваше гняв, дори опиянение от победата нямаше. Вместо тях, загледан в ръждавящата грамада, която се задушваше в неумолимите прегръдки на пълзящите растения, той почувствува наченките на състрадание, на разбиране.

„Ще се върна“ – мислеше си. – **„Някой ден ще се върна.“**

После постепенно осъзна каква ирония крие всичко това.

„О, братя мои! Вратата винаги е била отворена пред вас, вратата към светлината на слънцето, към топлината, към живота. Вратата винаги е била отворена, но не сте имали смелостта да минете през нея!“

Обърна се и тръгна към верига от ниски синкави хълмове, все още наполовина скрита в утринна мъглица. Бе отчаяно гладен, не можеше да си осигури храна, но щастието го преизпълваше като песен. **Знаеше**, че е пред прага на нов живот, **знаеше**, че го очакват и други чудеса под това чуждо златисто слънце. Трябва само да продължи да върви, достатъчно надалеч и достатъчно дълго...

* * *

Отначало усети пушека.

Минаваше през китка високи излъчващи хладина дървета и се наслаждаваше на пружиниращата мека горска настилка. Лъхна му

на пушек от дърва, натежал и лютив от мириса на печещо се месо. Тръгна по-бързо, почти се затича след пушека.

Стигна до море от трева, вълниста морава от зелено. Видя оранжевия огън край самите дървета, в него припламваха, съскаха и працияха преливащи от мъзга клони. Вдъхна мириса на сочно месо, закрепено над пламъците...

Видя хората – бяха трима, стояха край огъня. Големи мъже, едри като него, мускулите им златисти като слънцето в небето. Видяха го, усмихнаха му се, махнаха му.

И Сам им махна. Знаеше, че няма от какво да се бои и забърза към огъня с твърда енергична крачка. Вървеше гордо, с вдигната глава, с препълнено сърце.

И най-сетне Сам Кингсли чу волния вятър на далнините, който разбунва света. Усети вътре в себе си разтърсващия пулс на изпълнено с живот море и разбра, че в края на пътешествието си бе намерил покой – покой, изтъкан от надежда, светла като утринното слънце.

Юбилей 200

Фантастичен разказ

Кир Буличов

Славна дата – двеста години от Експеримента. В историята на Земята не е имало нищо подобно. Самата продължителност потиска въображението. Създателите на Експеримента ни се струват като небесни жители.

В същност те съществуват – като портрети в актовата зала.

Дарвин, Мендел, Павлов, Соснора, Джекъбсън, Сато.

Първите трима починали, без дори да подозират за Експеримента. Последните трима не доживяха да видят резултатите от него.

Предпразничното суетене ми дотегна. Тръгнах към библиотеката.

Маруся уговаряше прахосмукачката – най-ценния уред в института – да се заеме с книжните лавици. Представих си какъв прахоляк щеше да се вдигне, ако прахосмукачката се съгласеше. За щастие тя не се съгласяваше. Опитваше се да убеди Маруся, че услугите ѝ са по-нужни в институтския музей, където скоро щяха да пристигнат гости.

Маруся ме видя и запита:

– Аз ли да се катеря там?

Сигурно очакваше, че заради прекрасните ѝ очи аз ще се закатеря по стълбата. Излязох заедно с прахосмукачката.

И в градината не можеш да се скриеш. Според една странна заповед на домакина Скрипник там прекопаваха цветните лехи, в

които току що бяха процъфтели лалетата, за да образуват една обща, с формата на цифрата 200.

Тръгнах към детската площадка. Децата ги нямаше – слагаха нова ограда. Силова, невидима, модерна. Представете си какви комплекси ще създава тя у малчуганите, които неизбежно ще се натъкват на несъществуващата стена. Ще започнат неврози, истерии, всички ще почнат да търсят причината за душевните травми у младите хомошимпи, докато някой чевърст аспирант не се досети, че виновна за всичко е невидимостта на оградата.

Малките играеха на брега на езерото. Земякопачката беше вече престанала да мъти водата, первазите бяха боядисани. Седнах на сянка под явора, онзи, който според преданието посадил самият академик Соснора, и започнах да наблюдавам децата. Те с крясъци търчаха по брега, а възпитателките ситняха зад тях; все им се струваше, че непременно някой ще падне в студената вода и ще получи възпаление на дробовете.

По външния вид на малките лесно откривах генетичните линии.

Живелият преди повече от един век мъжкар Старк, който имал светла къса козина и бил хомозиготен по тази доминантна алела, бе осигурил повторението си в много поколения след него. Спомняте ли си изкривените брадички и провисналите носове на Хабсбургите? Личат си по портретите, колкото и художниците да се мъчат да ги разкрасяват.

Ние покоряваме природата, а тя намира пътища да не се покорява.

Външно Експериментът бил скромен, но пълен с човешко тщеславие: ние, всесилните, вземаме стадо шимпанзета,

мобилизираме механизма на насочените мутации, извеждаме еволюционния процес от глухата улица, ускоряваме го хиляди пъти и гледаме дали природата ще ни позволи да си създадем братя по разум.

Онези, които планирали Експеримента и са го представяли и защищавали пред академичните и финансовите органи, разбирали, че самите те няма да доживеят да видят резултатите. Макар навярно на всеки от тях да се е струвало, че ще стане чудо и след тридесет години ще се роди мутант, който ще научи таблицата за умножение.

Веднъж в библиотеката намерих списание от преди два века, в което беше отпечатана статия как из зоологическите градини и институтите търсели най-умните, съобразителни и издигнати шимпанзета и как ги докарали в отделения вече за тях комплекс, нещо средно между зоологическа градина, генетичен институт и общежитие за умствено изостанали. Недостигът на средства и обзавеждане на първо време компенсирали с ентузиазъм. Далеч не всички разбирали, че Експериментът трябва да има предимства пред останалите занимания на човечеството. Но начело на института бил Соснора, който се досетил да изпробва генетичните си методи върху крави и увеличил лактацията им до фантастични граници. С помощта на тези безмозъчни твари, които по традиция и сега пасат отвъд езерото, той доказал рентабилността на предприятието.

Следващите директори постепенно разширявали стопанството и попълвали стадото на шимпанзетата с даровити екземпляри. Независимо от критичните моменти и конфликтите институтът не

бил закрит. В самия принцип на неговата дейност имало нещо иреално. Това била наука с претенции за божественост.

Директорите идвали и си отивали, научните сътрудници си получавали заплатите, защитавали дисертации, пенсионирвали се – изобщо правели приблизително същото, каквото и колегите им от другите институти. Понякога генетичните концепции се променяли, появявали се нови теории или се възраждали забравените. Внезапно връх вземал неоламаркизмът, после тържествувал постдарвинизмът, а след временното господство на джекобсонизма начело излизал супердарвинизмът.

И всеки от тези обрати на теорията се отразявал на отношението към стадото шимпанзета. Неочаквано най-перспективните екземпляри изпадали в немилост и ги изпращали в зоологическите градини или в медицинските институти; постиженията се обръщали в поражения, за да станат след няколко години сензационни открития. И най-зле тези промени се отразявали на шимпанзетата. Не беше отдавна, когато изпратиха в зоологическата градина Сиена-4, женско шимпанзе с изключителни математически способности. И по простата причина, че шефът ѝ, мил и умен, но лекомислен човек, се скара със завеждащ отдела и напусна Експеримента. А освен него никой не се ползуваше с доверието на Сиена-4...

Затова аз, участник в Експеримента, оставам в дълбока вътрешна опозиция на всичко онова, което става у нас. Двеста години насочени мутации, промени в средата на обитание, медикаментозни опити и трудово обучение, а стабилни резултати няма и няма. Нещо повече, пропастта между хомошимпите и

експериментаторите се задълбочава. Колкото и странно да е, хората, които са измислили Експеримента и са изразходвали за него двеста години и куп средства, вътрешно не са готови да се откажат от собствената си изключителност. Хомошимпът за тях не е нищо повече от шимп, обект за изследване, но не партньор по разум.

Печалните ми мисли бяха прекъснати от некадърната бихейвиористка с прякора Формула.

– Джон? – викаше тя, носейки се по коридора, – Къде си?

Като ме видя, запита:

– Не си ли виждал Джон? – Но не дочака отговор, махна с ръка и се втурна нататък. Не можеше да ме понася.

Джон – стар хомошимп, недоразвит от анатомична гледна точка мелез, почти без косми, с изпъкнало чело и с доста коварен характер се ползува с доверието на някои сътрудници на Експеримента. Малкото думи, с които борави, им се струват връх на собствените им постижения. Когато идват важни гости, извеждат Джон при тях и той се прави на човек: облича гащета и червена риза, преструва се, че поддържа разговора. Нищо повече от папагал, заобиколен от любопитни маймуни.

Защо ли в такъв един объркан ден на Формула ѝ е притрябвал Джон? Приблжих до прозореца и видях, че тя се върти около някогашната леха и повтаря: „Джон, къде си? Джони, трябваш ми!“

Джон, който е дремел някъде наблизко, мързеливо излезе от храстите. Той чешеше огромния си корем, станал такъв благодарение на подаянията.

– Джони! – зарадва се Формула. – посрещни новичката. Ти умееш да правиш това най-добре от всички. Моля те!

– Какво ще ми дадеш? – попита Джон, користо и развратно същество.

– Джони, никога не съм те обиждала!

– Ще се разберем – каза Джони и тръгна след Формула, навеждайки се малко повече, отколкото бе нужно, и докосвайки земята с пръстите на ръцете си. Този път беше със сини гащета и с бяла шапка, килната на тила, така че всеки можеше да се любува на челните му дялове.

Тръгнах след тях.

Излязоха на спирката. Около транспортния вертолет се моташе висок як мъжага от службата на резерватите. Държеше на верижка младо женско шимпанзе, което беше смъртно уплашено от полета и от необичайната обстановка.

Щом зърна хубавичката женска, гордостта на генетичната наука се превърна в мъжко шимпанзе. Явно момичето му хареса много. В мозъка на Джони вече се промъкваше надеждата, че ще получи млада любовница. И той започна да се прави пред нея на маймуна – източваше устните си в тръбичка, подскачаше, удряше се с юмруци по гърдите, сякаш беше горила. Разбира се, с това още повече наплаши малката.

А тя наистина беше приказно красива. Мозъкът ѝ още спеше; впрочем никой и не мислеше да вдъхва в него разум. Тя е нужна само за продължаването на рода, за свежа струя от гени.

– Джони, не я плаши – помоли Формула. – Обясни ѝ, че ще живее при добри условия. Нека се успокои.

Някои научни сътрудници са удивително наивни. Като създадоха расата на хомошимпите, те предполагат, че и обикновените шимпанзета владеят някаква примитивна реч и могат да общуват с такива като Джони. А той, който никога не е знаел езика на дивите си сродници, език на жестовете, език примитивен, но всеобхватен, трябваше да поддържа репутацията си. Не излезе обаче нищо. Момичето се зъбеше и се мъчеше да се скрие зад краката на юначагата от службата на резерватите, надявайки се, че един обикновен човек е все пак нещо по-добро, отколкото непознатото животно с бяла шапчица.

Разбрах, че положението беше безизходно и тръгнах към момичето, сигурен, че ще успея да успокоя това нещастно създание. И всичко щеше да свърши благополучно, ако не беше тази проклета Формула.

– Стой! – закрещя тя. – Джон, спри този хулиган. Къде е маркучът?

Джон се намръщи, представяйки се за защитник на човечеството, макар че в душата си трепереше от мен и знаеше какво ще направя с него, ако посмее дори с пръст да ме докосне.

Срещнах доверчивия поглед на женското шимпанзе и му се усмихнах. Знаех, че от този миг тя е моя покорна робиня. Повече не ми и трябваше. Тихичко изпръхтах, за да я успокоя, и с гримаса ѝ дадох да разбере, че няма от какво да се страхува. После подвикването на Формула и заплашителните жестове на неразбралия нищо, но разтревожен мъжага скочих на най-близкото дърво, залюлях се на долния клон и се метнах нагоре, усещайки върху

гърба си възторжения поглед на момичето. От дърво на дърво стигнах до спалните.

Няколко хомошимпа почиваха по леглата, други четяха, младите гледаха видео. Бари, роден за дърводелец, майстореше табуретка. В работилницата по трудово възпитание сковавахме табуретки.

– Какво се е случило? – попита Дзита, старата умна хомошимпа, надарена с изключителна интуиция.

– Дявол да я вземе тази Формула – казах аз, – Доведоха чудесно момиченце, Формула извика Джони, а този стар пръч...

– Стига, всичко е ясно – прекъсна ме Бари и остави чукчето. – Знаеш ли, днес сутринта отново ме мъкнаха на изследване с тестове.

– И ти мислеше само за банани, така ли?

– И за потокали – засмя се Бари, – Те са разочаровани.

– Ох, много е трудно – каза Дзита. – Особено се страхувам за младите, рано или късно, непременно ще ни хванат.

– А каква е алтернативата? – попитах аз. – Да си признаем всичко? Да станем обект на сензация и да останем при това същества трето качество, говорещи макаки?

– Само дано всичко мине добре днес – каза Бари.

– А мен днес сутринта доктор Вамп ме пита за теб – каза младият хомошимп Трети. – Питаше ме, дали те уважавам.

– И ти какво му отговори?

– Ти знаеш, аз говоря лошо, толкова тъп хомошимп съм. Казах, че Лидер е силен.

Взех си един банан от Трети, изведнъж усетих, че съм страшно гладен.

– А момичето красиво ли е? – попита Втори.

– Не е твоя работа – отрязах аз. – В гората ще си намериш по-красива.

– Сега има съвещание – каза Бари. – Трябва да ги чуем.

– Обсъждат как да настанят гостите и да организират банкетата – вмъкна Дзита.

– Да отида ли? – попита Бари.

– Сам ще ида – казах аз и излязох през прозореца. По лозницата се изкатерих на покрива и пропълзях до прозореца на стаята за съвещания. Нашите маршрути са проверени от поколения хомошимпи. Ние все още отстъпваме на хората по интелект, но не сме се отучили да се катерим по дърветата, да скачаме и главно да крием мислите и постъпките си; законите на гората у нас са по-силни от законите на града и двеста години са твърде малък срок кръвта и мускулите да забравят миналото. Не зная кой първи се е приближил скришом до прозореца на стаята за съвещания, но това е бил гениален хомошип, не се страхувам от тази дума. Той е разбрал, че разумът му е достатъчно добре развит и че е време да започнем да крием от хората онова, което се е пробудило у нас.

Хората са ни заобиколили с апарати, които предизвикват страх и недоверие. На тях им се струва, че всеки изблик на мисълта и всяко движение на чувствата тутакси ще бъдат отбелязани от самописците и биофоновете. Те са направили грешка – опитват се да ни създадат по свой образ и подобие. Но природата се оказала по-силна. Разбрали сме го тогава, когато сме открили, че доверявайки се на приборите, хората имат погрешни представи за

нас. Това велико откритие било направено преди появяването ми на бял свят.

И оттогава, подчинявайки се на човешките апарати и на жестоките експерименти, при които ни карали да ядем, спим, мислим, да се трудим, да се размножаваме само пред очите им, под контрола им – през цялото това време ние сме се учили да бъдем потайни. Ние не сме хора второ качество, ние сме нова раса, хомошимпи!

Без да бъда забелязан от стаята за съвещания, наблюдавах хората. Аз, опитното зайче, получовека и свръхмаймуната, замислях заговор срещу тях.

В стаята разговаряха за моята персона. Говореше Формула.

– Той става непоносим – цъкаше тя. – Той влияе зле на другите екземпляри.

Колко внимателно избягва думата „животно“, помислих си аз!

– По-конкретно – помоли доктор Вамп. Докторът завежда лечебницата и е против излишно жестоките експерименти. Той лекува и има добри ръце.

– Днес пристигна нова женска – каза Формула и пред очите ми застана сладостният образ на момичето. – Помолих Джон да ми помогне да я отведе в изолятора

– Нямам никакво доверие на Джон – каза директорът на института.

– Той е много високо развито същество – възрази Формула. – И често ни помага. Но този път не успя да помогне. Маймунката се страхуваше ужасно. Все пак бихме се справили с нея, но от

храстите изскочи онзи Лидер и се хвърли върху нея. Според мен той искаше да се погаври с нея.

Формула едва не заплака. Дявол да го вземе, помислих си аз, за какво чудовище ме смята тя!

Неочаквано домакинът Скрипник подкрепи Формула.

– Той става див звяр – каза дебелият Скрипник. – Вчера влязъл в склада и похабил половината от запасите. Нямам представа как ще организираме банкетa. Изпратих в града за продукти.

Операцията в склада организирахме с Дзита и с две млади момчета. На първо време ще са ни нужни продукти – кондензирано мляко, консерви. Наложил се да замаскираме кражбата, като симулирахме бандитско нападение, иначе щеше да предизвика тяхното подозрение.

– Време е да го пратим в зоологическата градина – каза Формула. – Макар да е мутант, но е регресивен. Опасен е за Експеримента.

– Какво ще кажете, докторе? – попита директорът.

– Ще се въздържа от изводи. Според наблюденията ми Лидер се ползува с авторитет сред стадото.

– Именно сред стадото, а ние се стремим да създадем общество! – извика Формула.

– А вие какво мислите? – обърна се директорът към завеждащ лабораторията, моя главен противник, когото ние непрекъснато водехме за носа, като гонехме от главите си всички мисли, освен тези за храна.

– Равнището на интелекта му не е високо...

Завеждащият се зарови в бележките си, измъкваше ги от джобовете и ги слагаше на масата, бъркаше моите данни с данните на други хомошимпи и в резултат направи такава каша, че директорът го прекъсна. Другите специалисти бяха единодушни: аз съм опасно животно, влияя зле на младите, трябва да се отърват от мен.

От една страна, беше ми приятно да слушам това: бях ги минал жестоко. От друга – на всяко разумно същество му става обидно, когато поискат да го изпратят в зоологическата градина.

– Обобщавам – каза директорът. – Лидер да се подготви за изпращане. Позвънете в зоологическата градина в Сухуми, оттам търсеха. Предполагам, че утре ще може да се изпрати. Сега да минем към другите въпроси. Кога пристига вертолетът с гостите?

– В седемнадесет и тридесет – отвърна Скрипник. – Ще паркира на запасното поле, машината е голяма.

Знаех за този вертолет. Останалите гости ще пристигнат с малки машини. Малките машини не са ни нужни. Нужен ни е точно този вертолет.

Е, мога да си тръгвам. Научих две важни неща. Първо, нямаме никакво време. Ако днес не осъществим замисленото, утре тайно, подло и предателски ще ме изпратят в зоологическата градина. Второ, нужната ни машина ще стои на резервното поле от пет и половина.

Голяма сполука: резервното поле е заобиколено от гора, пътищата към машината са скрити от растителност.

Спуснах се в градината.

С тъга се загледах към езерото, спортната площадка и класните стаи. Никога вече няма да видя този свят, в който отраснах, станах истински хомошимп и осъзнах дълга си пред племето. Но всичко в света има край, спомних си аз нечий думи. В спалнята ме очакваха.

– Всичко е наред – казах аз. – Вертолетът пристига в седемнадесет и тридесет. Ще кацне на резервното поле.

За решението да ме изпратят утре в зоологическата градина не им казах. Това можеше до известна степен да подкопае позициите ми. Ще си помислят, че спасявам собствената си кожа.

Наблюдавахме отгоре как пристигат гостите. Срещата им с хомошимпите е определена за утре. Само идиотът Джони се мотаеше между пристигналите, фотографираше се с тях, стискаше ръцете им и говореше баналности, които поразяваха гостите с дълбочината си.

Още по светло, много предпазливо пренесохме част от багажа от горските скривалища по-близо до вертолета. В Голямата гора на бреговете на Конго ние нямахме намерение да ставаме диви животни и затова вземахме с нас учебни микрофилми за децата и запас от касети, някои прибори и инструменти. Изобщо започваше великото преселение на малкия народ.

Вечерта в градината запалиха лампите. Пристигаха нови гости, под ябълките Скрипник беше наредил дълги маси с почерпки. Преди лягане при гостите изведоха малките и те в хор изпяха песента за елхичката. Гостите изпаднаха в умиление.

Тайно проверих дали всички ключалки са счупени. Добре че не бяха се сетили да оставят пазачи при големия вертолет.

Машината ми хареса. Тя наистина беше голяма, още не бях летял на такава. Но ние знаехме как работи автоматиката. Ще се усетят, когато бъдем вече над Африка.

Луната беше нацърбена, движехме се свободно, почти без да се крием. Пазачи при вертолета нямаше.

Всичко затихна. Само от прозорците на хотела се носеха гласове и песни. Нека се веселят. Утре ги чака голямо разочарование. Няма да има кого да гледат. Може би само Джони.

– Слушай – попитах аз мъдрата Дзита – ще вземем ли Джони?

– Ти как смяташ?

– Бих го оставил за утеха на хората.

– Съгласна съм. С нас ще бъде нещастен. Свикнал е на комфорт.

Третият доведе децата. Бяха сънени и капризничеха. Бързо ги настанихме във вертолета. Дзита преброи хомошимпите.

– Шестдесет и четири екземпляра – каза усмихнато тя. Умееше да имитира Формула.

– Всички ли са тук? – попита Бари. Той ще бъде вторият ни пилот.

– Стой! – казах аз. – Забравихме я.

– Кого? – не разбра Дзита.

– Момичето, което доведоха днес. Нима ти искаш да остане за Джони?

– В гората ще си намериш по-добра годеница – каза Третият. Но аз така му извиках, че той бързо се вмъкна в машината и сигурно ще мълчи до самата Африка.

– Не прави глупости – помоли Дзита. – Ще настане паника в целия институт.

– Не – казах аз твърдо. – Скоро ще се върна.

Понесох се към изолятора.

Като напук вратата беше заключена.

Приближих до прозореца. Стъклото беше непробиваемо. От тъмното към мен гледаха големи прекрасни очи. Момичето разбираше, че съм дошъл при нея, но не знаеше защо. Притисна в стъклото големите си устни. Глупаво, мило и неразумно животинче.

С два скока се намерих на покрива. Минутка ми беше нужна, за да махна вентилационната мрежа. Бързах. Без мен може да започне бунт – нали често само моята желязна воля успяваше да ги държи в подчинение?

Мрежата отлетя встрани. И в това време чух шум от стъпки. Някой вървеше по пътеката.

Усетих миризмата на Джони. Само това ми липсваше! Едва не се изкикотих – романтично приключение, съперник в тъмното... Този тъпак чукаше по стъклото и викаше момичето.

Обзе ме ревност. Какво да правя? Хрумна ми чудесна идея.

– Кой се мотае тук? – попитах аз, подражавайки на басовия глас на Скрипник. – Незабавно в леглото. Иначе ще те изпратя в зоологическата градина.

Джони се изплаши и напусна бойното поле. Миризмата му изчезна.

Сега трябваше още повече да бързам – може да са ме чули. Вмъкнах се във вентилационния люк. Там беше тясно. Засвирих, като виках момичето. То разбра.

Протегнах ръката си надолу и напипах нейните нежни дълги пръсти.

Помогнах ѝ да се изкачи на покрива. С целия си вид, с всяко свое движение тя казваше: „Ти си моя избраник“.

„Ще те науча да говориш“ – помислих си.

На борда вече настъпваше паника. Бях изчезнал, без да дам никакви указания. Дзита едва задържахше цялото ми войнство вътре. Бари се нахвърли с упреци към мен. Предадох му госпожицата и бързо седнах в креслото на пилота.

– Внимание! – казах аз. – Всички да заемат местата си. Майки, дръжте децата. Чакат ни горите на Африка. Чака ни свободата!

През стъклото хвърлих прощален поглед към института. Някои от прозорците още светеха. Старинното здание, построено по модата на двадесетия век, се извишаваше като тъмна грамада над дърветата.

Набрах кода, знаех как да го направя. Светна картата на Източното полукълбо. Намерих на нея Конго. Докоснах нужната ми точка. Дадох старт. Вертолетът бързо се издигна.

Светлините на Земята намаляваха и бледнееха. Преминахме през редки облаци. Машината зави и легна в курса.

Гледах картата пред мен. Тънката зелена ивица, нашият маршрут започна да извива на юг.

Внезапно почувствах, че някой се допря до мен. Обърнах се. Моята любима беше до мен. Усмихнах ѝ се и се обърнах към Бари, който седеше в съседното кресло.

– Ние сме в безопасност – казах му. – Не могат да ни настигнат.

– Могат да пуснат машина от Сицилия.

– Едва ли – отвърнах. – Досега не са ни усетили. И ще има да се чудят къде ли сме.

В този миг зловещо и неочаквано светна екранът за връзка. Първото ми желание беше да се скрия и аз се наведох. Изохка и Бари.

После разбрах, че няма смисъл да се крия. Щом ни викат, по-добре е да посрещнем опасността очи в очи.

На екрана беше директорът на института. Гледаше сериозно.

– Лидер, – каза той. – Знам че си там.

– Тук съм – отвърнах, изправяйки се. – Можете да стреляте, да ни убие, но не можете да ни спрете.

– Лидер – каза директорът. – Може би искаш да говорим без свидетели? Помоли Бари да излезе.

– Ще остана – отвърна верният Бари. – Не се страхувам.

– Директорът е прав – казах аз. – Излез. Ти имаш дълъг маймунски език.

Бари се обиди. Мърморейки, стана от креслото. Момичето се изплаши. Гледаше ту мен, ту директора, който не я забелязваше. Знаеше, че няма да разбере нищо.

– Какво искате? – попитах аз. – Какъв е ултиматумът ви?

– Това не е ултиматум – каза директорът. – Само информация.

– Моля. – Страхувах се, против мен беше целият свят. Против мен и шейсетте изрода.

– Лидер, от няколко години вече разбрахме, че апаратите не дават обективна картина за вашето състояние. Не веднага разбрахме, че Експериментът е успял. Дори повече, отколкото предполагахме. И когато разбрахме, че сме натикали нашите по-малки братя в глуха улица, че сме ви накарали да се криете...

– Отдавна ли разбрахте това?

– Отдавна.

– Защо тогава се криехте?

– Защото не можехме да стигнем до единно мнение, защото не знаехме как да продължим Експеримента... Всичко е толкова сложно. Някога ние ще седнем с вас, Лидер, край масата и ще обсъдим този проблем на чаша чай.

Разбрах, че за първи път към едно шимпанзе се обръщат на „Вие“.

– Извинете, – казах аз твърдо, стискайки ръката на момичето. – Но ние няма да се върнем. Опитите свършиха.

– Не споря – отговори директорът – макар че на мен, честно казано, ми е мъчно да се разделя с вас. Ти беше още бебе, когато дойдох в института.

– Помня – казах аз. – Но ние няма да се върнем.

– Летете, никой не ви задържа. Впрочем, в багажното отделение има запас от продукти. Вие сте взели много малко, а докато свикнете там...

– Значи вие знаехте всичко! – Разбрах, че това е удар. По моето самолюбие, по моята суетност, по моята тайна.

– Не се разстройвайте – каза директорът. – Това съвсем не омаловажава заслугите ви. Вие направихте не по-малко, отколкото целия институт.

Не се преструваше. У нас, хомошимпите, интуицията е развита много по-добре, отколкото у хората. Ние можем на много нещо да научим хората.

Директорът сякаш прочете мислите ми.

– Надявам се, че ще успеете да ни научите на много неща. Но за това ние трябва временно да се разделим. Вие намерихте изхода, който ние не можахме да намерим.

– И заседанието, на което решихте да ме изпратите в зоологическата градина...

– Донякъде беше инсценирано. Отдавна знаем, че подслушвате съвещанията ни.

– И Формула ли? – Това вече не можех да понеса.

– Доктор Пименова не е запозната с нещата – усмихнато каза директорът. – Тя за нищо на света не би се съгласила да ви пусне в гората, където водата не е преварена и летят mosquito.

– Ще го преживее – отвърнах аз. – С нея остана Джони.

Зад мен се чу шумолене. Обърнах се. На вратата стърчаха разтревожените физиономии на Дзита и Бари.

– Всичко е наред – казах аз. – Полетът продължава.

Екранът за връзка угасна.

– Директорът ли беше? – попита Дзита, – Какво искаше?

– Искаше да се върнем, но аз отказах. Полетът продължава.

Муцуната на Бари изразяваше възхищение. Аз бях победил самия директор. Дзита поприсви очи. Съмнява се. Но ще си мълчи.

Погалих момичето по главата. Няма да я науча да говори, помислих си. Разговорът ни с директора трябва да остане тайна. Президентът на първата държава на хомошимпите трябва да бъде извън всяко подозрение

Цялото лято в един ден

Фантастичен разказ

Рей Бредбъри

– Готови ли сме?

– Сега веднага ли?

– След малко.

– Ама учените наистина ли знаят? Днес ли ще е, а?

– Гледайте, гледайте! Вижте с очите си!

Децата се притискаха едно о друго като рози, размесени с плевели, трупаха се да зърнат скритото слънце.

Валеше.

Валеше от седем години; хиляди и хиляди дни, състоящи се, изпълнени от край до край с ромон и плискане на вода, с мелодичния звънтеж на дъждовните пристъпи и тътена на бури, толкова свирепи, че заливаха островите като вълни на мощен прилив. Хиляди гори бяха съсипвани от дъжда и наново израстваха хиляди пъти, за да бъдат съсипани отново. И такъв си бе открай време животът на планетата Венера, а в класната стая бяха събрани децата на мъжете и жените от звездолетите, дошли в един дъждовен свят да положат началото на цивилизация и да преживеят тук живота си.

– Спира, спира!

– Да, да!

Марго стоеше настрани от тях, от тези деца, които не помнеха ни един миг, когато не се е изливал дъжд, дъжд и пак дъжд. Всички те

бяха по на девет години; и да бе имало ден, преди седем години, когато слънцето се бе показало за един час и бе открило lika си пред смаяния свят, те не си го спомняха. Понякога, нощем, тя чуваше как се мятат в смътен спомен и знаеше, че сънуват злато или жълта боичка, или монета толкова голяма, че можеш да купиш с нея целия свят. Знаеше – те си мислят, че помнят някаква топлинка, както когато кръвта нахлуе в лицето, в тялото, в ръцете, в краката и в разтрепераните ти длани. Но после, още щом се събудеха, чуваха ритмичното потропване, виждаха безчет прозрачни мънистени огърлици да се търкалят по покрива, по пътеката, над градинката, над гората и от сънищата им не оставаше и помен.

Вчера в училище цял ден бяха чели за слънцето. За това колко прилича на лимон и колко е горещо. И бяха писали разказчета, съчинения или стихотворения за него:

„Зная: цветето е слънцето за нас,
то цъфти един единствен час.“

Такова бе стихотворението на Марго, прочетено тихичко в стихналата класна стая, докато навън валеше дъждът.

– Ами, това не си го писала ти! – разбунтува се едно от момчетата.

– Аз съм го писала – отвърна Марго. – **Аз**.

– Уилям! – подвикна учителката.

Но това бе вчера. А сега дъждът намаляваше и децата се бяха залепили за големите дебели стъкла на прозорците.

– Къде е учителката?

– Ще дойде.

– Тя да побърза, че ще го пропуснем!

Върхлитаха едно върху друго като шеметно колело, цялото от въртящи се спици.

Марго стоеше самичка. Бе много болнаво момиченце, което сякаш с години бе стояло на дъжда и дъждът бе размил синия цвят на очите ѝ, червения цвят на устните ѝ, жълтия цвят на косата ѝ. Също като стара фотография от някой албум, която са избърсали от праха – избеляла, а случеше ли се да заговори, гласът ѝ бе призрачен. Сега стоеше отделно от другите, взираше се в дъжда и в шумния мокър свят отвъд огромното стъкло.

– **Ти** пък какво гледаш? – рече Уилям.

Марго не отвърна.

– Отговаряй като те питат!

Той я блъсна. Но тя не помръдна; по-скоро се остави той да я премести – и само толкова.

Дръпнаха се встрани от нея, не им се гледаше. Усети, че се махат. Правеха така, понеже тя не играеше с тях из кънтящите тунели на подземния град. Кажеха ли ѝ „Ти гониш!“ и хукнеха, оставаше на мястото си и премигваше, но не тичаше след тях. Когато съучениците ѝ пееха песни за щастието, за живота и игрите, устните ѝ едва-едва помръдваха. Само когато пееха за слънцето и за лятото, устните и се раздвижваха, както гледаше потъналите във вода прозорци.

Пък и, разбира се, най-голямото ѝ престъпление бе, че бе дошла тук от Земята само преди пет години и помнеше слънцето, помнеше какво било слънцето и какво било небето, когато тя била на четири години, в Охайо. А те, те бяха прекарвали на Венера целия си живот и са били само на две години, когато слънцето се е показало за

последен път; отдавна са забравили цвета му и топлината му и как точно е станало всичко. Но Марго си спомняше.

– То е като монетка – каза тя веднъж, затворила очи.

– Не, не е! – развикаха се децата.

– Като огън – каза тя, – като огън в печка.

– Лъжеш, ти не помниш! – викаха децата.

Но тя си спомняше, стоеше си безмълвна далеч от всички тях, загледана в изменчивата шарка по прозорците. А веднъж, преди месец, бе отказала да влезе под душа в училищната баня и, стиснала ушите и главата си с ръце, крещеше, че не бива да си мокри главата. И след този случай смътно, съвсем смътно бе усетила: тя не е като другите и те го съзнават и странят от нея.

Говореше се, че догодина баща ѝ и майка ѝ щели да си я отведат пак на Земята; за нея това, изглежда, бе съдбоносно, макар да означаваше, че семейството ѝ ще загуби хиляди долари. И поради всички тези причини, важни и маловажни, децата я мразеха. Мразеха бледото ѝ като сняг лице, мълчанието ѝ, изпълнено с очакване, мършавостта ѝ и очертаващото се пред нея бъдеще.

– Махай се! – момчето отново я блъсна. – Какво чакаш?

Тогава тя се обърна и го погледна – за пръв път. И онова, което чакаше, бе изписано в очите ѝ.

– Айде, няма кво да чакаш тука сега! – извика момчето разярено.

– Нищо няма за гледане!

Устните ѝ трепнаха.

– Нищо! – крещеше той. – Всичко беше на майтап, нали тъй? – Той се обърна към другите деца. – Нищо няма да има днеска.

Нали?

Те до едно заприимигаха насреща му, после разбраха, ухилиха се и заклатиха глави:

– Нищо, нищо!

– Ама... – прошепна Марго и очите ѝ станаха съвсем безпомощни. – Но нали тъкмо на днешния ден... учените предсказват... те казват... те знаят, че слънцето...

– Всичко е на майтап! – рече момчето и грубо я сграбчи. – Ей, я да я пъхнем в някой килер, преди да дойде учителката!

– Не – каза Марго и се дръпна назад.

Те се стекоха около нея, хванаха я и я понесоха – отначало сипеца протести, после молби, после сълзи – назад, в един от тунелите, в една стая, в килер и там затръшнаха вратата и я заключиха. Стояха и гледаха вратата, виждаха как потреперва от това, че тя удря и се блъска в нея. Чуваха приглушените ѝ викове. После, ухилени, се обърнаха и си тръгнаха обратно по тунела, тъкмо когато дойде учителката.

– Готови ли сте, деца? – Тя погледна часовника си.

– Да! – отговориха те.

– Всички ли сме тук?

– Да!

Дъждът намаля още повече.

Струпаха се пред грамадната врата.

Дъждът спря.

Сякаш посред някой филм за лавина, за смерч, ураган или изригнал вулкан се е повредил отначало звукът, заглъхнал е и накрая е секнал целият шум, всички трясъци, целият кълтеж и тътен, а след това някой е издърпал филма от апарата и е сложил вместо него диапозитив с умиротворен тропичен пейзаж, който не

помръдва и не трепва. Светът замря. Тишината бе толкова огромна и невероятна, че човек имаше чувството, че ушите му са затъкнати или че изобщо е изгубил слуха си. Децата затиснаха ушите си с ръце. Стояха недалеч едно от друго. Вратата се плъзна и мирисът на безмълвния, обзет от очакване свят проникна при тях.

Слънцето се показва.

Имаше цвета на пламтящ бронз и бе много голямо. А небето край него имаше искрящия син цвят на кахлени плочки. И джунглата бе лумнала от слънчева светлина, а децата, отърсили се от магията, с крясъци се втурнаха в лятото.

– И да не ходите много далеч – викна след тях учителката. – Имате само един час, нали знаете. Не бива да ви навали!

Но те тичаха, обръщаха лица към небето, усещаха слънцето като топла ютия върху бузите си; събличаха палтата си и се оставяха слънцето да гори ръцете им.

– Еха, много по-хубаво е от слънчевите лампи, нали?

– Много, много по-хубаво!

Спряха се, застанали сред огромната джунгла, която покриваше Венера, растеше и растежът ѝ не спираше нито за миг, неукротим, видим и с просто око. Тя бе гнездо на октоподи, проточила грамадни пипала от растителна плът, тръпнеща, цъфтяща в своята мимолетна пролет. Тя, тази джунгла, имаше цвета на каучук и пепел – от дългите години без слънце. Имаше цвета на камък, на бяло сирене и на мастило.

Децата налягаха засмени върху дюшека на джунглата и чуваха как тя въздиша и цвърти под тях, еластична и жива. Тичаха сред дърветата, плъзгаха се, падаха, блъскаха се едно друго, играеха на криеница и гоненица, но най-много примижаваха срещу слънцето,

докато по лицата им потекат сълзи, посягаха към това жълто и към това изумително синьо, вдишваха този от свеж по-свеж въздух и се вслушваха, вслушваха в тишината, която ги потапяше в благословено море без звук и без движение. Оглеждаха всичко, наслаждаваха се на всичко. После, необуздани като животинки, изтръгнали се от своите пещери, те тичаха, тичаха в кръг с несекващ вик на уста. Тичаха цял час и все не спираха.

И после...

В самия разгар на лудориите едно момиче проплака.

Всички се спряха.

Застанало на открито, момичето протегна ръка.

– Ох, вижте, вижте – каза то разтреперано.

Приблжиха бавно и погледнаха в разтворената ѝ длан.

В средата, изпъкнала и едра, се мъдреше една единствена дъждовна капка.

Момичето заплака, втренчено в нея.

Децата хвърлиха бърз поглед към небето.

– Олеле... Олеле!

Няколко студени капки капнаха върху носовете, върху бузите. Върху устните им. Слънцето се скри зад валма мъгла. Наоколо задуха хладен вятър. Обърнаха се и тръгнаха отново към подземното здание, отпуснали ръце, усмивките чезнеха от лицата им.

Стресна ги трясък на гръмотевица и, като листа пред надигащ се ураган, те се запрепъваха едно в друго и хукнаха. Падна мълния на десет мили от тях, на пет мили от тях, на една миля, на половин. Небето мигновено притъмня като в полунощ.

Постояха на входа на подземие, докато заваля силно. После затвори вратата и чуха всепоглътания звук на дъжд, който лее тонове, порои над всичко и за вечни времена.

– А сега още седем години ли?

– Да. Седем.

После едно от тях изписка:

– Марго!

– Какво?

– Остана в килера, където я заключихме.

– Марго!

Стояха като колове, сякаш някой ги бе вкопал в пода. Гледаха се, после извърщаха поглед. Гледаха навън към света, където сега валеше, валеше безспир. Не можеха да издържат чужд поглед. Лицата им бяха сериозни и бледи. Гледаха ръцете или краката си, навели глави.

– Марго.

Едно от момичетата каза:

– Ами...

Никой не помръдна.

– Хайде – прошепна момичето.

Бавно минаха по коридора под звуците на дъжда. Свиха през вратата към стаята под звуците на бурята и гръмотевиците, по лицата им играеха светкавици, синкави и страшни. Бавно стигнаха вратата на килера и застанаха пред нея.

Зад вратата на килера цареше пълна тишина.

Отключиха вратата още по-бавно и пуснаха Марго.

Върни се за своя Стор

Научно-фантастичен разказ

Олга Ларионова

Минаваше пет часа. Астор вървеше по пустия коридор на института. Като отминаваше стъклените врати на лабораториите и работилниците, привычните дневни мисли го напускаха, изчезваше всичко, което го правеше просто физик. Оставаха му да измине двайсетина крачки, да се спусне по парадните стъпала на фоайето, да прекоси върбовата алея и да влезе в дома си, който се намираше на някакви си пет минути пеш от института и на двадесет минути полет от Съюза на писателите.

Когато стигнеше до дома си, изобщо нямаше да бъде повече физик, тъй като щеше да се свечери. Вечер той не беше просто Астор Еламит, а световно известен писател. Вървеше, без да бърза, въпреки че именно днес не трябваше да се бави. Но той се заглеждаше във всяка врата, влизаше понякога в някоя стая, оглеждаше се, надзърташе зад шкафовете и апаратурите. Почиваше си. Това бе малка пауза да си отдъхне между двете състояния, през които преминаваше с неотклонна периодичност всеки ден. Именно състояния, а не професии. За няколко минути си позволяваше за не бъде ни в едното, ни в другото, а само един уморен, чужд на всичко човек. И както винаги изразходваше тези минути в търсене на Рика – знаеше, че още не си е отишла от института.

Намери я на перваза на прозореца в малката кибернетична лаборатория. Седеше тъжна и начумерена, подпряла брадичката си на коленете, и се виждаше, че само Астор липсваше на цялото ѝ нещастие на малко момиченце.

Той приближи и се спря. Трябваше да каже нещо. А не си даваше сметка дори, защо я търсеше. Разбираше, че просто му доставяше удоволствие да я вижда. Но ето че сега, като я гледаше, той търсеше в себе си именно това удоволствие, радостта, която непременно трябваше да изпита, макар и малка – и не можеше да я намери. Какво общо имаше между него и светлорусата му нехайна практикантка? Често се замисляше над това, каква сила го заставяше да я търси, да подбира с мъка нелепи чужди слова и все пак да я търси, да ѝ говори, да я гледа...

– Защо стоите още? – попита той с непоносим глас. – Нали знаете, че в целия институт е прекратено подаването на енергия?

Тя го погледна от височината на перваза и отвърна кротко:

– Та аз не консумирам енергия.

„Ама че весело – помисли си Астор, – но какво ще правя с тази сцена довечера, когато всичко това ще става вече не в живота, а в повестта ми, когато вече аз няма да съм същият, а друг, по-млад и обаятелен, и няма да нося глупавото име Астор, което учудващо прилича на прякор на някое расово ловджийско куче? Тогава ще бъда Стор, който външно напомня капитан от стар булеварден роман и е надарен с всичко, което ми липсва на мен самия. С момичето вече се оправих – превърнах я от високата и слаба русокоса Рика в златокъдрата красавица Регина, но какво да правя

с този диалог? Мога ли да допусна тя да се отнася така с мен и в повестта ми?“

– Отивайте си в къщи – каза той колкото се може по-строго. – На практикантите не се разрешава да остават в помещенията на института без надзор от страна на сътрудниците.

– Тогава вие ще ме надзиравате – рече тя, като прибра колене към гърдите си и освободи крайче от перваза. – Седнете тук и ме пазете.

„Е, гълъбице – мислеше си той, продължавайки да стои, – това вече на всяка цена ще го запазя. Моята Регина непременно ще каже: А вие се погрижете за мен... И ще се свие на перваза. Но цялата беда е, че аз, тоест не аз, ами Стор ще седне до нея и какво ще стане по-нататък, господи, какво ще стане след това... Хем знам, че е банално до отвращение, даже краката ми се подкосяват, и все пак ще пиша. Литература, дявол да я вземе...“

– Слушайте, момиче – каза той, като още отначало чувствуваше, че сега ще ѝ наговори съвсем не това, което бе нужно. – Неведнъж съм ви съветвал да си смените специалността. Не си губете времето, от вас свестен физик няма да излезе. Не отговаря на характера ви.

– Аз не се и каня да ставам добър физик – изобщо не се смути тя. – Само ще започна с това. А после ще стана Истински Писател като вас.

Той я изгледа с почуда. Никога не бе говорил в института за втората си професия – за второто си състояние, поправи се веднага той.

– Това е много по-трудно, отколкото да станете просто физик – каза бавно той. – Може цял живот да пишете и пак да не станете Истински Писател.

– Аз ще пиша цял живот.

– Но отначало ще трябва да се научите да пишете на хартия.

Много мъчно бе да се пише на хартия. Самият ти знаеш за героя си толкова неща, че неволно преставааш да разбираш дали си успял да вложиш в подтекста всичко онова, което на печатните редове не се побира по никакъв начин. За теб този подтекст съществува, защото каквото си мислил при създаването на повестта или романа, дори на късия разказ, всичко това е винаги в теб и когато препрочиташ написаното, в главата ти се въртят хиляди асоциации и волю-неволю създават смес от звуци, аромати, усещания, която превръща текста в жива плът. Но всичко това е само за теб. А как можеш да провериш дали то съществува и за страничния читател?

И е възможно дори собственото да звучи съвсем различно в зависимост от обстоятелството дали е написано с перо, натракано на машина или отпечатано. Иди че разбери къде е станало като хората, а къде нищо не си направил. Пишеш ли пишеш, мъчиш се неописуемо и един прекрасен ден решавааш да пратиш всичко по дяволите, понеже вече се вижда, че нищо не излиза от тебе. Изведнъж, като гръм от ясно небе, идва решението на Съвета на Съюза на писателите, че ти се дава правото да бъдеш Истински Писател.

И преставааш да пишеш на хартия.

– Искам да бъда като вас – упорито повтори Рика, – искам да бъда Истински Писател и да създавам живи хора.

„Съвсем като момиченце – помисли си Астор, – още е съвсем глупава. На дадена възраст те всички мечтаят или да полетят към Уран, или да станат Истински Писатели. Но обикновено към шестнадесетата година им минава. Половината от тях хабят хартията, но само единици продължават с книги. Единици от цялата планета. На другите им преминава. И на нея ще ѝ мине от само себе си, така че нищо не е нужно да се казва. Да се разубеждава момиче, което желае да стане каквато и да е, е неблагодарна работа и преди всичко напълно безполезна.“

– За да се създават живи хора е малко само да се иска – чу той удивен собствения си глас на наставник. – Това право се дава от Съюза на писателите, но и то не е за цял живот. Могат да го дадат и да го отнемат. И после измежду Истинските Писатели има твърде малко жени. По всяка вероятност причината се крие във факта, че жените имат възможност да създават живи хора по друг, поестествен начин и го правят по-добре.

Рика се изчерви така внезапно, че Астор дори се изплаши, но тя само притисна коленете си по-силно към гърдите, почака, докато не ѝ се стори, че руменината е изчезнала – а в действителност тя се задържа още десетина минути – и пак повтори твърдо и сърдито:

– Аз искам и ще стана, искам и ще стана. Те ще са мои, само мои, аз ще ги измислям, ще ги накарам да дишат, да се движат, да се мъчат, а най-вече – да живеят по човешки. Разбирате ли – ще ги науча да живеят така, както аз искам.

– Разбирам – отвърна замислено Астор. – И аз мечтаех за това. Мечтаех как ще живеят героите ми. Мечтаех как ще ги създам на божия свят. Предварително знаех, че ще ги обичам повече от

разрешеното. Но така, както и вие, аз също забравях, че рано или късно ще трябва да ги убия.

Едва изрекъл последните думи, той съжали за тях. И не защото не биваше да говори пред Рика, а просто искаше да си отдъхне и да не мисли за нищо до момента, докато не стигне у дома си. Но ето, че това, което го мъчеше подсъзнателно дори през деня, когато се съсредоточаваше над физиката си, изскочи навън и сега нямаше да го остави на мира даже за тези няколко минути.

Вероятно всичко се бе изписало на лицето му, защото Рика провеси краката си от перваза, скочи на пода и се приближи към него със странно изражение, почти гримаса.

– А!... – каза той и като махна с ръка, бързо се отдалечи. Излезе от института, тръгна по късата върбова алея към къщи, където го чакаше диктофонът му, непосредствено съединен със студиото на Съюза на писателите, и по целия път се чудеше какво да направи, тъй като повестта му бе стигнала до естествения си завършек, който щеше да сложи край и на неговия Стор. Краят съвсем не трябваше да бъде задължително трагична развръзка. Край беше и тогава, когато „се ожениха и живяха дълго и щастливо“. Краят, това бе точката, когато героят, когото си отгледал от люлката и отхранил, когото си изправил на крака и си научил да върши тези чудеса, които самият ти не можеш да сътвориш, изминава определения от теб отрязък от пътя си и го завършва. Идва кулминацията, после развръзката – и той повече не ти се подчинява, няма повече работа с теб. Вече не е твой.

И така вървиш и се чудиш как именно да сложиш тази последна точка, и търсиш начин да направиш героя си ако не безсмъртен, то

поне по човешки простосмъртен, и нищо не можеш да измислиш, и протакаш, и разтягаш времето, докато не настъпи такъв ден като днешния, когато непременно трябва да свършиш. Защото Истинският Писател няма право да напусне живота, без да се е разпоредил със съдбата на своя герой. Това бе жестоко, но справедливо, иначе всички щяха да се стараят да оставят произведенията си незавършени, така че да разрешат на героите си да живеят илюзорен живот в студиото, да живеят в свят на декори и проектирани обемни фигури, които заменят второстепенните герои.

Твърде тежко е да прекратиш съществуването на собствения си герой, затова правото да бъдат Истински Писатели се даваше единствено на много мъжествени хора. Астор сам не се причисляваше към тях, но явно другите смятаха така. Той не бе сгрешил в преценката за себе си и ето сега, когато първата му повест, написана не на книга, а изиграна от създадените от него живи хора, отдавна бе стигнала фактически до края си, на Астор му липсваше мъжеството да сложи точката.

Но днес се налагаше да го стори, тъй като утре в лабораторията му щеше да се проведе експеримент, който можеше да завърши доста печално. Астор не можеше да изпрати никой друг на свое място. Единствен той знаеше колко голям бе рискът и го поемаше сам.

Утре можеше да се случи всичко.

Значи днес трябваше да свърши със Стор.

Астор стигна до стъпалата на дома си и се огледа. Голямата сграда на института, заобиколена от върби, се издигаше като снежна планина. Рика сигурно се бе качила отново на перваза и го

наблюдаваше. Русокосата Рика, която веднъж дневно трябваше непременно да види. Откъде бе научила за второто му състояние? И после това „искам да създавам живи хора“... В студиото не е прието да се говори за героите като за живи хора. Наричат ги „сценични биороботи“ или „материализирани образи“.

Но те в действителност са почти живи хора, които живеят кратък, предварително определен, но дяволски блестящ и завиден живот. Като Стор.

Астор седна, придърпа към себе си диктофона и изведнъж почувствува... Какво чудно, невероятно усещане за минутно всемогъщество. По дяволите всичко друго, ти не си глупав човек, почти си талантлив. И то Истински Писател! Така че търси изход, направи невъзможното, спаси своя Стор! Още има време. И не се баламосвай с всички тези флиртове, первази и златни къдрици! Стор – ето кое е важното. Спаси го!

Той включи диктофона.

– Излизайки от института – започна той, – Стор знаеше, че повече никога, нито сега, нито по-късно, не ще види Регина.

„Тази рижата – помисли си той, – нея ще я дематериализирам без никаква жал.“

Той вървеше бързо по алеята, но когато тя стигна до вратата на дома му, внезапно забави крачка и като го заобиколи, се озова на площадката за кацане, където всяка вечер след пет часа го чакаше малък спортен мобил. Той вдигна машината във въздуха и след двадесет минути бе вече там, където зад гъстите стволоче на върбите се издигаше димната стена на студиото. Тя обграждаше площ от няколкостотин квадратни километра и затова му се

струваше съвършено плоска. Стената се издигаше високо в небето и облаците се сливаха с нея, като я правеха безкрайна. Някога Стор се бе срещнал тук за пръв път с Регина. Сега той несъзнателно намери онова място до изгнилия, гъмжащ от мравки пън и зачака, без сам да знае какво, седнал направо на ниския сух мъх, като от време на време изтръскваше от ботуша си огромните червени мравки, които упорито вървяха по пътя си...

Астор се замисли за момент: да добави ли още нещо? И изключи диктофона. Абзацът бе приет и предаден в студиото. Сега кибер-асистентите сигурно са го разшифровали и подготвят вече реквизитите: мобила за полета и други подобни, а павилионите са старите – копия на улицата от института до самия дом на Астор, на площадката за кацане зад къщата, на горичката. Но последното не бе павилион, а природа, така рядка в студиото.

Време беше.

Астор излезе от дома си, изкара машината от гаража и се издигна остро нагоре. Насочи се не към централния корпус на студиото, а натам, към стената, точно към мястото, където от другата страна трябваше да се появи след известно време неговият Стор.

Астор не обичаше да лети на голяма височина. Оживените трасета лежаха встрани и значително по-високо, така че той спокойно гледаше надолу през прозрачното дъно на машината си и се опитваше да си представи какво ставаше в момента там, в студиото.

Вчера бе оставил Стор в лабораторията му. Диалогът с Регина бе лош.

Протакаше времето, то се и чувствуваше. Абзацът свърши с това, че Стор прати всичко по дяволите и изгони Регина на работното ѝ място.

Значи сега, преди началото на новия епизод, кибер-асистентите са вложили в паметта на Стор всичко, което той уж е правил между разговора с Регина и напускането на института. А може би са заработили вече невидимите за Стор апарати и са започнали да снимат. Стор послушно заобикаля дома си, както бе продиктувано от Астор, и се качва на мобила, машината се издига, но не под небесата като истинските мобили, а само на няколко метра, после се включва проекцията на заснетите по-рано кадри и на Стор му се струва, че земята се отдалечава, под него се мяркат градове и гори, простират се неестествено прави пътища и канали. А на практика макетът на мобила му се придвижва едва на няколко десетки метра встрани, там, където растат истински дървета покрай забранената димна стена, и целият този полет продължава не повече от тридесет секунди, защото не трябва да се кара зрителят да гледа половинчасовото седене на героя в машината. Но когато Стор се приземи, в него ще остане усещането, че полетът е траял двадесет минути – точно толкова, колкото бе продиктувал Астор.

На пулта в машината светна червен предупредителен сигнал – локаторът бе напипал отпред стената. Астор насочи мобила си надолу. Дърветата растяха толкова нагъсто, че машината с труд се провря между клоните и увисна на около половин метър над сухия мъх.

Астор слезе от мобила.

Никога по-рано не бе стигал така близо до стената. Тя беше до него, на три четири крачки, и последните дървета растяха плътно до нея.

Астор направи още две крачки, приближи се до самата стена, неволно се огледа и се спря поразен: последният ред дървета, най-близкият до стената, нямаше друга страна. Ако се погледнеше от мястото, където се бе приземил мобилът, тези дървета бяха като обикновените, живи и обемни. Но откъм стената се виждаше, че те бяха половинки, срязани от невидима отвесна равнина, и този разрез не бе гол, а покрит с мътни лилави потоци втвърдена течност. Астор не се сдържа и почука със свити пръсти по покритието. Разнесе се глух звук, сякаш отвътре половината дърво бе кухо. Астор постоя още малко, размисли и реши, че тези дървета-макети вероятно са изнесени извън пределите на студиото, за да не позволят на истинската растителност да тръгне през стената.

Но нямаше време да обмисля. Там, зад стената, Стор вече е долетял, защото във филмите, които се снимат в студиото, времето тече не така, както в живота на обикновените хора. Понякога то е забавено и някакъв си половин час от живота на героя се разбива на множество малки и в раздробеността си привидно незначителни епизоди. Две сили, добрата съсредоточеност отвън и безмилостната необходимост отвътре, свързват тези късчета и те се приближават като на огромни длани към очите на зрителя, минути от измисления живот, чиято значимост се увеличава пропорционално на забавянето на действието.

Но по-често е другояче и годините на героите се обръщат в часове. В това не се изразяват нищожността и дребнавостта на тези години, а просто условията на писателската задача: да вмести цял живот в краткия временен период „от-до“. И тогава времето на материализираните герои...

„Ама че работа – учуди се Астор, – как ми се изплъзна от устата? Досега ги наричах живи хора. И едва в момента, пред тази стена, механично използвах непривичния термин: материализиран герой. Не. Не е така. Те са живи хора, отличават се само по една-единствена черта. Необикновеното им е, че се подчиняват изцяло на автора. Дори не изцяло. Колко пъти се е случвало, автор, създал един или друг образ, да усети изведнъж, че героят се изплъзва от подчинението му, че думите и постъпките, които му диктува, са органически неприемливи за героя. Даже друго, че авторът внезапно осъзнава, че роденият въображаем герой го кара да прати по дяволите замисления и разработен сюжет, и авторът приема това и се подчинява на избора на детето си. Разбира се, само ако е чувствителен автор. Но има и такива, които без да обръщат внимание на каквото и да било, продължават да заставят героите си да извършват противоестествени, несъвместими с образа им постъпки, и обикновено това е последното произведение на такива автори – лишават ги от правото им да бъдат Истински Писатели и затварят достъпа им до студиото.“

Това, което Астор Еламит възнамеряваше да извърши в момента, също се наказваше с отнемане на всички права на Истински Писател, но той не можеше да стори нищо, защото Стор му бе по-скъп от самия него. Беше длъжен да го спаси, без да се

замисля как ще се разплаща за постъпката си, нито даже дали тя бе нужна на самия Стор. Беше длъжен. Длъжен...

Астор направи няколко крачки напред и се спря толкова близо до стената, че още половин крачка и лицето му би се потопило в студената ѝ маса, която щипеше леко бузите му, сякаш пред него висеше тялото на огромна димна медуза. Трябваше да влезе в тази стояща мътилка... Бе длъжен.

Но защо ни веднъж до момента не се бе запитал дали можеше да го стори? Като че ли беше нещо, подразбиращо се от самосебе си. Знаеше много за студиото, знаеше всичко – или мислеше, че знае всичко – за тези, които по волята на Истинските Писатели получаваха правото да живеят между стените на това студио, и животът им нерядко бе по-светъл, а постъпките значително по-успешни, отколкото в живота на обикновените хора. Астор сам си го бе повтарял стотици пъти.

Какво знаеше за стената? Единствено, че за преминаването си от другата страна ще заплатите правото си да създава живи хора. Но и това не бе знание, а само предположение.

Защо не знаеше какво представлява стената? И главното – може ли, смее ли да мине през нея?

Стоеше в очакване, че някъде вътре в него ще се намери отговор. Но отговорът не се появи и вместо него в съзнанието на Астор се очерта ясно провалът в паметта, пустотата на незнанието, както след припадък, а после той почувствува, че в него стремително се надига усещането за невъзможността, за забраната да направи постъпката, за която се готвеше. Отказвайки да се подчини на това чувство, Астор протегна напред ръка, подобно на

хората в мъгла, и влезе в димното тяло на стената. За миг не виждаше нищо, но после изведнъж димът изчезна и Астор се почувствува в някаква удивителна кристална пустота. Под краката му се простираше тънка сребриста ципа, а наоколо нямаше абсолютно нищо. Неизвестно защо сметна, че в такива случаи хората трябва да изпитват ужас, но единственото, което изпитваше, бе недоумение и Астор бързо се придвижи напред, все още протягайки пред себе си ръце, и след няколко крачки отново попадна в незначайно как възникналата димна завеса, която скоро се разсея, а Астор разбра, че вече е от другата страна.

Това беше, рече си той, съвсем просто е. Значи на практика човек може да мине през стената, което се наказва с отлъчване от любимата работа. Цената не е малка. Ами биороботите? Те могат ли да минат през стената? Нямаше ли да е по-просто да заповяда на Стор да излезе при него, в света на хората?

Защо не му хрумна това по-рано. Вероятно е невъзможно. Вероятно. Отново тази странна неопределеност и празнота в съзнанието. Защо не знае такова важно нещо за своя Стор?

Мисълта за Стор го върна към действие. Нямаше време да разсъждава. Намираще се в студиото, на забранена територия. Сега се нуждаеше само от бързина и неуловимост. Да срещне Стор, а там ще види как да постъпи. Тогава може би ще се изясни, може ли или не може биоробот да мине през стената. Стената, през която бе минал, но не бе научил нищо съществено за нея.

Астор тръгна напред, търсейки мястото, което сам бе описвал два пъти в повестта си, но не намери нито гнилия пън, нито Стор, който трябваше да седи на пъна.

Не се чувствуваше на себе си. Какво ти не на себе си! Беше му страшно, като в детството, когато стремглаво пропадаш в бездънна яма, а твърдата невидима маса продължава да отстъпва пред тебе и ти все падаш ли падаш...

Астор разбра, че мястото не бе същото.

Не изпита желание нито да побегне, нито да крещи, нито да го повика. Беше безсмислено. Студиото се простираше на стотици квадратни километри. И накъде да тича – надясно? Наляво? И откъде имаше тази увереност, че ще излезе точно на мястото, където ще го чака Стор? Откъде знаеше, че именно тук трябваше да мине през стената?

Странно, но по-рано бе уверен. А сега не усещаше нищо, абсолютно нищо, нито дори желание да се върне. Астор тежко пристъпи и като чупеше храстите, тръгна настрани, напъряко, подхлъзвайки се на сухите корени, покрити с миналогодишни иглички. И едва когато излезе на голото хълмче, залято от слънчева светлина, се спря, защото точно пред него, полузатворил очи, сякаш се грееше на слънцето, седеше старец.

„Ето ти беля – тъжно си помисли Астор, – попадна на заета площадка в остър психологически момент, когато всички невидими камери работят в едър план. След някакви си петнадесет минути ще обработят заснетия откъс и киберът-коректор автоматично ще вдигне тревога, понеже ще открие странична фигура в кадъра. И край.“

Астор погледна стареца. Ще се учуди ли, като срещне непознат? Ами ако старецът е от друго време? Може би действието в

повестта, която се разиграва тук, се развива преди петдесет години? Скромният черен костюм на непознатия нищо не говореше.

Но старецът без никаква следа на почуда, даже с известно удовлетворение гледаше приближаващия се. Наблюдаваше го отдавна вече, вероятно още от началото, само че Астор не бе обърнал внимание на това.

Астор се приближи до него.

– Седнете – рече старецът и леко се отмести на ствола на падналата върба, макар че имаше достатъчно място.

Астор бавно прехвърли крак през дънера и седна отгоре му. Червеникавите нагрети от слънцето парчета кора полетяха надолу като люспите на голяма златна рибка. „Ето какви са – мислеше Астор, като разглеждаше неприкрито стареца, – ето ги тези, които създаваме със съмнителната сила на въображението си. После ги гледаме в обемни, дяволски реални фигури на стереоекрана. Но такива, от плът и кръв, никога не ги виждаме. Творческият акт е лишен от този междинен процес. Сигурно така и трябва, понеже ако се срещне веднъж с героя си така, както аз сега се озовах пред стареца, авторът няма да е способен повече да го кара да живее, да мисли, да чувствава и всичко останало. За техническия персонал на студиото – за биоконструкторите, нейропликаторите, операторите на пси-връзката – за тях героят си остава винаги един обикновен сценичен биоробот, антропоид с дистанционно управление без обратна връзка. И само ние, може би дори не всички, а малцина от нас, знаем, до каква степен те наистина са хора.“

Старецът продължаваше да гледа пред себе си, без да се обърне към Астор, и малките му старчески ръце лежаха някак си особено безсилно на коленете му. „Той е по-стар, отколкото изглежда – помисли си Астор. – И въобще този старец съм го виждал вече някъде! Въпреки че не бих могъл да видя стареца – та той е сценичен биоробот, материализиран образ, дявол да го вземе! Но може да има прототип. Виждал съм го със сигурност. Макар и не в института – там бих го запомнил. Значи в Съюза на писателите. А какво ще стане, ако взема и го попитам кой е той?“

Астор се готвеше да отвори уста, когато старецът бавно се извърна към него и проговори:

– Е, добре, тогава се налага да се представя пръв. – Той размърда устни, отново хвърли тъжен поглед към далечината, като че ли очакваше Астор да го прекъсне и заговори пръв. Но Астор реши да почака. – Аз съм писател. Винаги е някак си трудно да разправяш за себе си. – Старецът се усмихна виновно, дребните му ръчички зашаваха неспокойно. – Но аз съм Истински Писател. По-право би трябвало да кажа, че бях Истински Писател.

„Н-да – рече си мислено Астор, – и аз също бях.“

– Създадох много книги – продължи старецът. – Разрешиха ми да материализирам последните три. Сега се опитвам да разбера кое бе най-важното, най-радостното в процеса на създаването на истинска книга. Раждането на сюжета? На героя?... Кое е по-скъпо – първата му поява в твоето въображение или първата среща с него на стереоекрана?

„Интересно – мислеше Астор, – интересно. Та нали в момента говори с мен, със странично лице. Значи целият този монолог не е

авторски. Мислите му не зависят от волята на писателя, който е създал стареца. Страшно е дори. Не интересно, а страшно.“

– Също така не знаех кой от всичките родени от мен герои ми е най-близък и скъп. Не го знаех до преди известно време. Докато не настана моментът да се разделя с последния. И тогава разбрах, че този, последният, ми е толкова близък и необходим, че раздялата с него, изчезването му е не само равносилно на собствената ми смърт, а дори по-страшно, защото след това ще настъпи пустота, в която ще продължи моето съществуване.

„Нищожество такова – помисли си Астор неочаквано разярен. – Погребваш човека, който си родил и превел през живота. Мърдаш малките си, неспособни на нищо ръчички, а в това време него там го дематериализират. Не там, а тук. Тук, в студиото. Не след дълго същото ще се случи и с моя Стор. И двамата сме нищожества. Така и аз нищо не направих.“

– Вложих в него самия себе си – продължи монотонно старецът. – Не такъв, не – малко по-добър... и по-млад. Не можех да го създам като младеж – навярно съм се отдалечил вече от подобни мечти. Той беше такъв, какъвто аз бих искал да съм сега, ако подобно чудо бе възможно – човек на средна възраст, не гений, нито със световна известност, а просто човек, който честно върши делото си. Но главното бе, че исках да му предам цялата си болка, с която създаваш героя и с която се разделяш с него...

„Не го разбирам вече – забеляза машинално Астор. – Сам той е писател, и героят му е писател, както излиза... Но по дяволите, нали той не е истински човек, него самия го е създал някой. Просто някаква безсмислица, матрьошка в матрьошката...“

– Извинете, вие не се представихте – рече Астор.

– Аз съм Истински Писател – тъжно продума старецът.

– Това го казахте.

– Аз съм истински Истински Писател.

Ама че глупост... Астор изтри челото си, намръщи се като от болка... И тогава проумя. Та той е просто човек! Човек като него самия! Също като Астор той бе прекосил забранената граница, за да спаси някого. Сега бяха двама. Все ще измислят нещо. Като са двама, ще успеят да направят нещо.

– А как се казвате? – почти извика той.

– Кастор Еламит – отвърна старецът.

Астор се изправи. Бавно прекрачи ствола на падналото дърво, погледна ръцете си и ги скри в джобовете. Димната пелена на стената сякаш изскочи иззад дърветата и запълзя към тях.

– Да... – каза Астор. – Да... Какво интересно... съвпадение.

Старецът не отговори.

– Вие сте Кастор Еламит... Така. Но кой съм аз тогава?

Старецът отново не отговори.

– И откъде съм?

Старецът мълчаливо гледаше сивата, губеща се в облаците стена. Зад нея растяха дървета, които съществуваха само наполовина. Не растяха.

Просто стояха – макети. Да растат можеха единствено живите. Нямаше нужда от никакви доказателства, нито от обяснения. Само трябваше да си спомни човек за тези половинки дървета, за да разбере: студиото бе от другата страна, зад стената. А тук – тук бе светът на хората.

– Искате да го кажа сам ли? Добре. Биоробот. Антропоид без обратна връзка, създаден по образ и подобие на автора. Точно така, както аз самия създадох моя Стор. Малко по-млад и малко... по-добър. Така ли? И името ви, на което сте съкратили първата буква.

Обаче това все пак бе невероятно. Особено когато се изговаряше на глас. Мисълта, че си само един биоробот, бе ужасна. Но произнесена гласно, тя ставаше просто нелепа и трябваше да говориш, говориш, говориш, за да може най-ясно да изкристализира в звученето на думите нелепостта на смисъла им.

– Значи светът, в който съм живял досега, е бил свят на декори, на имитирани звуци, на материализирани образи? Свят на макетите и предварително заснетите кадри? Свят на несъществуващите разстояния и височини? Свят, в който никога не е имало детство, нито измислената за мен любов?...

Той се спря. Рика. Неговата Рика и че не можеше да преживее нито ден, без да я види...

– Значи и Рика не бе истинска? – попита той шепнешком.

– Да – отвърна старецът. – Дадох ти това, за което мечтаех сам – все едно какво, но млада, преди всичко млада, неправдоподобно млада, и нищо друго, освен да я виждаш веднъж дневно...

– Така – гласът на Астор бе спокоен, учудващо спокоен. – Да я виждам веднъж на ден. Излиза, че и това е било ваше. Мое не е нищо. Да, разбира се. Сега си спомням. Чуждите думи. Аз й говорех с чужди, нелепи слова. А какво е било от мен? Имало ли е поне частица мое?

– Астор – рече старецът така, както обикновено се казва: „Астор, дете мое“, – от минутата, когато излезе оттам, ти престана да бъдеш мой.

– Благодаря – каза Астор. – Благодаря за петнадесетте минути ничие състояние, които не ми стигат даже за това, да стана самия себе си. Обаче защо го направихте? Та нали вие, както никой друг, знаете най-добре, че изчезването на един биоробот не може да остане незабелязано, дори ако той успее по някакво чудо да проникне в света на хората. Ще ме търсят и мисля, че ще ме намерят без особена трудност, и тогава какво? Дематериализиране на място, без съд и следствие? Или как постъпват у вас, при хората, с роботите, които са придобили свобода на волята?

– Недей така – помоли старецът, – недей така, Астор.

– Извинете ме – рече той. – Минутно любопитство. Тъй или иначе ще трябва да се връщам, че утре ме чака експериментът, последният ми опит, който сте измислили вие, но в който ще участвам аз. Нали така?

– Да – кимна старецът, – това ще стане утре. Преди да дойда тук, завърших книгата.

– Благодаря. Ще се постарая да я изиграя най-правдоподобно.

– Не е нужно да си придаваш излишна смелост, момчето ми. Не се опитвай да се изкараш малко по-добър от мен. Стига и това, че си по-млад.

– По-добър... – Астор чу собствения си смях. – За какво ви бе необходимо да ме измъквате на тази страна? Нека стане това, което по ваша воля трябва да се случи утре, но защо ми е да знам,

че съм – както казваме ние, Истинските Писатели – че съм просто сценичен биоробот, антропоид с дистанционно управление?

– Да – тихо, почти на себе си каза старецът, – изглежда, че е неизбежно. Вложих в теб не само собствената си душа, но и всичко, което ми се струваше, че ми липсва до абсолютно съвършенство. И все пак ти се оказа някак си по-малък, по-слаб от мене самия.

– Извинете – обади се Астор. – Трябва да се прибирам в моето утре. Ако е възможно, разрешете ми да бъда още за малко... самия себе си.

– Момчето ми – старецът се изправи тежко и застана до Астор, – забравяш, че времето... – той се запъна – за тези, които се намират зад стената, тече малко по-бързо от времето на хората. За Астор Еламит утре трябва да настъпи след двадесет минути.

– Значи така – рече Астор. – Налага се да бързам. В института ли трябва да бъда?

– Да, естествено... – старецът се усмихна тъжно, – най-лесният изход.

– Няма да издържи защитата?

– Да, момчето ми...

– Следователно аниhilация... Колко банално, дявол да го вземе! Вие сте физик, ако не се лъжа?

– Нямах време за нищо друго, Астор. Знаеш, че Истинският Писател няма право да оставя книгата си недописана. А аз съм много стар и болен и дойде времето, когато киберът-анализатор не успя да намери повече никакъв начин да спре болестта. Дойдох при теб, докато все още имах сили за това. Трябваше да се разпоредя със съдбата ти и го сторих. Сбогом, момчето ми.

Той вдигна малките си леки ръце и някак си церемониално ги постави на раменете на Астор. Известно време те стояха така, после Астор ги взе внимателно, тихо, сякаш се страхуваше да не причини болка, стисна ги и ги пусна.

– Е, аз ще вървя – каза той.

– Ти така и не ме разбра, момчето ми. Там ще отида аз.

– Къде? – запита объркано Астор.

Старецът се усмихна, като че ли искаше да каже „там, детето ми“, и тръгна към стената, чиято димна завеса се виждаше зад последните дървета.

– Не – продума Астор и му загради пътя. – Не, не.

Старецът се приближи плътно до него и Астор го хвана за раменете.

– Останаха по-малко от двадесет минути – спокойно изрече старецът. – Аз не съм просто физик, а един от създателите на студиото, които издигнаха стената му и програмираха роботите му. Това ми позволи да разстроя за кратко време фокусирането на снимачната и наблюдателната апаратура. Тъкмо затова ти можа да излезеш оттам и когато аз се върна вместо теб, никой нищо няма да забележи. Но общият ход на действието в книгата ми вече е продиктуван и не е възможно да бъде изменен. Някой трябва да се върне и да го изиграе докрай.

– Аз ще го изиграя – каза Астор. – И не ме принуждавайте да използвам сила.

– Да, направих те по-млад и по-силен от мене. – Старецът вдигна глава и погледна Астор право в очите. – Но аз съм човек и ти не можеш да застанеш на пътя ми.

Той се освободи от ръцете на Астор и тръгна към стената, като се стараеше да върви колкото се може по-право. Астор го гледаше в гръб, без да смее да се помръдне от мястото си, и мислите му се бъркаха, преплитаха се и се превръщаха в аморфна маса, от която никак не можеше да се отдели само една, най-нужната и единствена, която би му дала право да спре стареца. Но с цялото си същество Астор чувствуваше, че има такова право, само причината му убягваше. Тогава старецът, стигнал до последния ред дървета, се огледа и каза високо:

– Сбогом, Астор Еламит!

И Астор си спомни.

– Чакайте! – извика той и се спусна към стареца. – Не мога са ви пусна на мое място – аз имам още моя Стор.

Старецът го погледна учудено.

– Сега разбирам защо не го срещнах тук – продължаваше Астор. – Та нали това е светът на хората, а той е просто биоробот. Значи той е там, на територията на студиото и аз ще се върна да го намеря. Той е единственото, което имам.

– Не – рече старецът, – ти нямаш свой Стор. Той също е мой, както и детството, което помниш, както и законите на физиката, които използваш, както и необходимостта да видиш Рика... Той не е твой.

– Наистина. Всичко сте го измислили вие. Дори Стор. Като ви се подчинявах, аз играех Истински Писател и създавах живи хора. Но болката за него бе моя. Болката принадлежи не на този, който сътворява, а на онзи, който губи.

– Ти познаваш само отгласа на тази болка, която изпитвах аз, мислейки за теб.

– Дявол да я вземе, щом не е моя! Вземете си всичко! Всичко! Няма за кога да се пазарим. Давам ви всичко, каквото е било. Но това, което остава, няколкото минути до взрива – те са мои, защото ако отидете вие там, какво ще направите за Стор?

– Нищо – спокойно отвърна старецът.

– А аз ще сторя нещо! Всичко, което успея. Ще го намеря...

– Ти няма да го намериш, понеже той просто не съществува. Между него и тебе разликата се състои в това, че ти си материализиран герой, а той не е. Той живее само на книга и в твоето въображение.

– Така – бавно продума Астор. – Последната матрьошка се оказа празна. В нея няма нищо. Но как ще живея на този свят, на който да е свят, ако вътре няма нищо?

– Момчето ми, още не е изминал и час, откакто ти стана истински човек. Но всичко, което изживя за това време, е вече твое. И всичко, което ще бъде, когато си отида, също ще е твое. Оставям ти името си и правото да ползуваш студиото. Ти още нямаш своя Стор. Но можеш да го създадеш.

Потресен, Астор мълчеше.

– Но ако поискаш да спасиш този Стор – твоя Стор – помни: сценичните биороботи не могат да минат през границата, за да влязат в света на хората. Кибер-коректорите, които проверяват целия материал, постъпващ в студиото, просто не могат да допуснат такава заповед. А ако по някаква грешка я пропуснат, то

нито един биоробот няма да приеме подобна заповед, нито ще я изпълни. Те са програмирани така.

– Ами аз? – попита смутен Астор.

– Спомни си къде отиваше: ти искаше да попаднеш не в света на хората, а също в света на измислените герои. Трябваше да се срещнеш не с твореца си, а със собственото си творение. Ако текстът на последния ми запис се проверяваше от хора, те може би щяха да разберат трика ми. Но аз успях да излъжа киберите. Запомни този единствен изход. Аз го открих, само защото някога лично проектирах и създавах зоната, която загражда студиото. За човек няма смисъл да прекосява тази граница – киберите-наблюдатели няма да му позволят да се срещне с нито един биоробот. Запомни този единствен вариант. А апаратурата ще можеш сам да разфокусираш, тъй като в теб е заложен целият комплекс от знания, които притежавах и аз. Нали и ти сутрин бе просто физик.

Астор кимна.

– И не бързай. Не претупвай работата. Не се чувствуй задължен. Създавай своя Стор само с любов и болка. Те са единствените чисти съставки, всичко останало не е истинско. Не го смятай за толкова скъп, само защото е твой. Той трябва да си струва цената, че да дойдеш заради него. И когато разбереш, че наистина си я заслужава – знаеш как да го спасиш.

Те стояха още известно време мълчаливи, като просто се гледаха един друг. После старецът направи крачка назад и изчезна в димната пелена на стената.

Астор чакаше. Притаеното шумолене на вечерната гора го обгръщаше и той напрягаше всичките си сили, за да долови онова, което ставаше от другата страна. Оттам не идваше нито звук. Астор чакаше все така. Някак си подсъзнателно изплува странен спомен: от другата страна гората никога не шумеше... Той се олюля, сякаш този спомен го блъсна леко отвътре, и се отдалечи. Вървеше все по-бързо и по-бързо, без да се оглежда, защото бе запомнил това място за целия си живот като човек, за да може веднага да го намери безпогрешно, когато настъпи време да се върне там.

Футболна история

Фантастичен разказ

И. Евстратов

Предварително трябва да ви кажа, че моята професия няма нищо общо с футбола. Аз съм инженер, специалист по обзавеждане на нефтопреработвателни заводи, но тъй като стана дума за тази игра, искам да ви разкажа една футболна история.

Това се случи в една латиноамериканска страна, в която бях командирован във връзка с монтажа на инсталациите в нефтопреработвателен завод. Ще ви кажа, че от нейните жители по-големи футболни запалнянковци не съм виждал другаде. На работа, в къщи, в заведенията, по улиците – навсякъде обсъждат мачовете, предвиждат резултатите от предстоящите срещи.

Към футбола, още повече към чуждестранния аз съм безразличен. Казвам това, за да разберете причината, която ме накара да предпочета едно от кафенетата. Неговите специалитети не бяха по-добри от другите, но главното бе, че там нямаше холовизор. В другите кафенета беше ужасно – още не си успял да седнеш, да поръчаш нещо, и веднага започват да предават футболен мач. Техните холовизори се отличават от нашите телевизори по това, че при нас се чувства дистанцията между зрителите и играчите, а при тях – почти не се чувства, футболистите играят току пред масата ти, сякаш се намираш край страничната линия на игрището. Ако пък камерата показва в едър план – сякаш попадаш между играчите, и ти се струва, че някой

бутон на обувка ще ти одере ухото или че топката ще тупне върху масата ти.

И все пак нямаше да бъде толкова страшно, ако в кафенетата нямаше толкова посетители. Това не е публика, а дявол знае какво. Викат, свирят, удрят по рамото, стискат ти ръката – не те оставят да се нахраниш спокойно.

Кафенето, което харесах, беше близо до хотела, където бяхме настанени. Обстановката беше тиха, почти семейна и вместо холовизор имаше обикновен телевизор, по който показваха предимно стари, изтъркани филми.

В това кафене се хранех вече цял месец, когато един ден при мен седна собственикът – дребно, оплешивяло старче, което, ако не ме лъже паметта, се казваше Педро Бертелио. Та този Педро дойде при мен и се заинтересува защо съм предпочел неговото кафене. Млад човек съм, а тук посетителите са предимно възрастни, пък и холовизор няма...

Разказах аз на стареца за своето отношение към футбола. Педро се почеса по плешивото теме и заговори:

– Може би сега сеньорът не бърза за някъде? Знаете ли, в тази страна едва ли някой ще ме разбере, а вие сте чужденец, и, както виждам, съвсем равнодушен към футбола. Има една история, която отдавна искам да разкажа на някого, без риск да ме изкарат луд. Просто чувствавам нужда да я разкажа някому. Хей, Мария, донеси още две кафета за сеньора. Не се притеснявайте, сеньоре, това е за моя сметка, пък и целия ви днешен обяд, вие сте мой гост.

– И тъй, сеньоре, трябва да ви кажа, че до преди три години бях страстен запаянко по футбола и кафенето ми беше препълнено с

млади хора, също запалянковци. Тогава имах един от най-мощните холовизори в града. Сеньорът се учудва? Така беше, сеньоре, преди три години...

Както вероятно вече знаете, нашият град има четири прекрасни стадиона, великолепни съоръжения, футболните мачове, предавани по телевизията, се играят предимно там. Но да се измъкнеш от ежедневните грижи и да отидеш на футболен мач не е лесна работа, пък и защо да отиваш на стадиона, когато е напълно достатъчен и холовизорът. При това няма блъсканица и суетене, седиш си в кафенето и даваш воля на запалянковщината си. Но веднъж, беше преди три години, сеньоре, прииска ми се да отида и аз на мач. Просто така, спомняйки си за детските години, от желание да почувствувам атмосферата на стадиона... Желанието ми беше толкова силно, че не издържах. При това в този ден щяха да играят два от най-силните отбори. С една дума приготвих се и тръгнах. Пристигнах на стадиона, а там, на всички каси висят табелки: „Всички билети продадени“. Натъжих се, разбира се. Най-сетне и аз се наках да отида на мач, а всички билети продадени. Подвоумих се да си ходя, но си помислих: „Педро, кой знае кога пак ще се наках да отидеш на мач, годините ти не са малко, пък и ставаш все по-зает. Рисувай, Педро“. И така, все пак реших да се вмъкна в стадиона. Доближих вратите, а там – полицейска охрана. Обърнах се към един полицаи, така и така, казвам му, пусни ме, подавам му и пари, а той не иска и да ме погледне. Тогава един старши приближи, взе да ме хока и да ме бута да се махна.

Не се предадох, реших да обиколя стадиона, може и друг вход да има – да речем за спортистите или за персонала. Не изминах и

стотина крачки, виждам – още една врата, а на нея табелка „Служебен вход“. Но и там, сеньоре, също има охрана. Не отидох при полицаия, защото знаех, че е безсмислено. А междувременно от стадиона се носеха шум, викове, запалянковците беснееха, коментаторът изреждаше имена на играчи. Поглеждам в джобния си телевизор – моят отбор е в нападение. Това така ме ободри, че когато пред входа спря един закрит електрофургон, докато шофьорът си разменяше ругатни с полицаите, аз се вмъкнах в него през задната му врата. И това, на моята възраст, сеньоре! Щом влязох и затворих след себе си вратата, усетих, че потеглихме. Когато след две минути спряхме, открях тихичко вратата. Току пред мен, оттатък пътеката, зад едни храсти имаше врата, която водеше под трибуните. Сkochих и се шмугнах в храстите. И да ви кажа, скрих се тъкмо навреме, защото буквално след миг от завоя се показва малък полицейски електроход, а в него – трима здравеняци в униформи.

Спряха те до моя храст. Педро, край – казвам си на ум, – сега ще те измъкнат от тук най-позорно. Спотаих се като мишка. Тримата се спуснаха към съседния храст и измъкнаха един нещастник – почтен сеньор на моята възраст, – който по всяка вероятност също е искал да се вмъкне на стадиона. Както разбрах по-късно, това ме е спасило. Оказа се, че там имало монтирана апаратура, която алармирала при появяването на някакъв обект, и главно – на човек. Апаратурата задействувала, че има нарушител, но съм се спасил, тъй като сме били двама – аз и този почтен сеньор.

Едва успя електроходът да завие зад ъгъла, и аз се спуснах към вратите, открях едната и се шмугнах под трибуните – ела ме

намери вече. А над мене – тропане, викове, свирене – печели ли, губи ли моят отбор, не мога да разбера. Бързо преминах край затворения бюфет, край някакви изоставени коридори, и ето я нея – заветната врата за горе, към трибуните.

Отворих вратата и замижах: под трибуните – полумрак, а горе – ослепително слънце. Като отворих очи – няма да повярвате, сеньоре, ахнах от учудване: стадионът беше празен. Нямаше жива душа! Нито зрители, нито играчи, нито съдии, с една дума, никой. Само високоговорителите по високите пилони се раздираха от шум и викове, така че можеш и да оглушееш. Не повярвах на очите си, извадих джобния телевизор, включих го и гледам – не, всичко си е наред, мачът продължава. Може, казвам си, да го играят на друг стадион? Но в този момент камерата показва входа на стадиона, а зад него – статуята на свети Фока, покровителят на стадиона. Погледнах към входа, светецът си е на мястото. Изплаших се. Не мога да ви опиша колко се изплаших. Започнах да бягам и да викам като луд.

Тогава усетих, че някой ме хвана за лакътя. Дръпнах се и се огледах. Зад мен стоеше човек, висок, с очила като истински професор. Показва ми той със знаци – защото от шума нищо не може да се чуе – към вратата, от която току-що бях влязъл. Тръгнах след него, тъй като нямаше къде да се скрия.

Минахме през един коридор, а там, зад ъгъла – грамадна зала, цялата пълна с шкафове. Сред залата – холовизор. Предава футболен мач. Гледам – моят отбор в критично положение. Не успях и да се ориентирам добре, а „професорът“ ме поведе нататък. След тази зала се оказахме в един кабинет.

„Професорът“ ме настани в едно кресло и ме заразпитва кой съм, какво търся тук. Аз, сеньоре, като на свой духовен изповедник, всичко му разказах. Това, че вече четиридесет години не съм ходил на мач, и това, че съм страстен запалялко, и това, че в кафенето си имам най-мощния в града холовизор. Може би щеше да бъде по-добре, ако не бях му изповядал нищо, сеньоре, защото и „професорът“ вероятно нямаше да ми разкаже това, което чух от него.

А ето какво ми довери той. Не всичко разбрах, но паметта ми е добра, всичко запомних. Както знаете, сеньоре, на футболни мачове някога ходеха стотици хиляди, но се появи телевизията и броят на посетителите намаля. Цветната телевизия също отне голяма част от тях, а когато се появи холовизорът, на стадионите продължиха да ходят само най-големите запалянковци. Всички останали предпочетоха да гледат футболните мачове или по телевизора в къщи, или ходеха по кафенетата, в които има холовизор. В резултат на това равнището на футбола рязко спадна. Пък и какво можеше да се очаква, когато трибуните са почти празни.

Да, така беше, сеньоре, спомням си добре, преди десет години интересът към футбола спадна – и то в нашата страна, сеньоре, където всеки малчуган от най-ранни години мечтае да стане голям футболист! Но, извинете ме, аз малко се поотвлякох. Та, значи – „професорът“ продължи своя разказ.

Собствениците на футболните тръстове пресметнали, че повече не им е изгодно да издържат толкова играчи, треньори, масажисти, лекари. Решили те тихомълком да заменят футбола с нещо друго, но точно тогава един тип предложил проект, на пръв поглед съвсем

фантастичен. „Защо трябва да имате толкова отбори – казал той, – когато е достатъчно да притежавате само един компютър?“ Оказва се, сеньоре, че е достатъчно в електронния му мозък да бъдат заложени данни за правилата на играта, за поведението на играчите и за техните индивидуални качества, и компютърът е в състояние да задава свои варианти за протичане на мача. При това, те ще се показват тутакси на холовизора! Виждам, сеньоре, че се учудвате, но той точно така ми каза: тутакси на холовизора. Разбира се, собствениците не се съгласили веднага с предложението – все пак рисковано е, но онзи тип много скоро ги убедил, че ще имат изгода. Оказало се, че той отдавна работел над тези въпроси и в картотеката си имал събрано почти всичко, известно за футбола. От размерите на футболното игрище и топката, до предпочитаната дъвка от левия халф на „Чантос“. Той наел един компютър за две седмици и заложил в паметта му своята програма. Собствениците на тръстовете с възторг гледали изкуствения футболен мач. Това не било мач, а песен! Какви пасове, какви прехвърляния, финтове! Каква воля за победа! Каква техника! В заключение на това решили, само за проба, да излъчат по ефира един мач. Още повече, че предстоял мач между два от най-известните отбори. На футболистите казали, че мачът се отменя, и веднага ги изпратили в задгранично турне, а в компютъра заложили мач именно между тези два отбора. Над касите на стадиона закачили табелки „Всички билети продадени“ и мачът започнал...

Как протече този мач, може и да не ви разказвам, но цяла година след това за него се носеха легенди, пък и аз прекрасно помня това, сеньоре.

Не беше изтекла и половин година, а в страната не остана ни един отбор във висшата лига. Останаха само малки клубни отбори и, разбира се, малчуганите, които продължаваха да гонят топката по дворовете, но големият, професионалният футбол изчезна окончателно. Остана съхранен само в паметта на компютъра, а за зрителите останаха спомените за най-хубавите някогашни мачове, за качествата на играчите, за съдийските състави, за реакциите на запалнянковците. Имаше, разбира се, и трудности с почитателите на големия футбол. На тях беше казано, че класата на нашите футболисти е толкова пораснала, че им се налага постоянно да играят мачове в чужбина. Ето, това е сеньоре...

Когато „професорът“ свърши своя разказ, запитах го защо все пак ми го разказа. Той сви рамене, поклати глава и ми отговори, че нямал намерение сто години да носи камък в душата си, все някога трябвало да сподели с жив човек своето престъпление спрямо хората. Не можете да си представите, сеньоре, как се ядосах след тези негови думи! Какво ще стане, казвам му аз, ако изляза сега на площада пред стадиона, и се развикам, че сте ограбили народа, и сте го лишили от последната му радост! Какво ще стане тогава с вас, сеньоре?

А той ми се присмя иронично. Кой, казва, ще повярва на един изкуфял – така ме нарече той, сеньоре. – А вие пробвали ли сте, продължи той, да отнемете на някое дете любимата играчка? Или да му кажете, че куклата, с която то си играе дълги години, е всъщност малки парцалчета, пластмаса и бои? Опитайте се да кажете на запалнянковците, че този техен футбол – това са само комбинации на импулси в блоковете на моя компютър! Можете да бъдете сигурен, че веднага ще ви отведа в лудница, ако преди

това, разбира се, не ви пребият разярените поклонници на футбола...

След тази вечер, три-четири дена не ходих в кафенето, вече не си спомням защо, бяха ни преместили на друг обект, или бях сменил хотела. Но историята, която ми разказа старият Педро, запомних добре. Когато в мен възникнаха доста въпроси, реших да отида и ги изясня със собственика на кафенето. Но, него вече го нямаше там. Нито него, нито Мария – жената на Педро. Новият собственик, без особено желание ми каза, че преди няколко дена купил кафенето чрез банката, и че не познава предишния собственик. Сред кафенето вече гърмеше и ревеше холовизор и играчите заплашваха да влязат с бутоните си в чашите с кафе, а топката им да падне върху масите.

Когато излязох от кафенето, някакъв дриплю ме догони, и, озъртайки се, ми каза, че преди няколко дни специалната полиция откарала стария Педро. „Те дойдоха с голям електроход, сеньоре, и отведоха стареца и жена му“.

След една седмица изтече срокът на моята командировка. Когато бях вече на аерогарата, като преминавах пропуска към пистата, ми направи впечатление един мъж в светъл костюм и широкопола мека шапка. Той се наведе към мене и ми каза:

– Забравете за стария Педро, сеньоре. Той беше обикновен изкуфял старчок, когото отведоха в психиатрична болница. Не бих искал да останете с грешна представа за нашата гостоприемна страна, сеньоре.

Ето, такава история ми се случи в една латиноамериканска страна. Доколко тя е „футболна“, оставям вие да прецените.

Дейвид Стар космически скитник

Научно-фантастична повест

Айзък Азимов

Въведение

Тази книга е публикувана за пръв път в 1952 година и описанието на повърхността на Марс и неговата атмосфера е в съответствие с познанията на астрономите през този период. От 1952 година насам познанията им в рамките на Слънчевата система нараснаха неимоверно много.

На 28 ноември 1964 година космическата сонда „Маринър IV“ бе изпратена в посока на Марс. На 15 юли 1965 година тя мина край планетата на разстояние малко повече от 6000 мили, записа наблюдения и направи снимки, които бяха изпратени обратно на Земята. Оказа се, че плътността на марсианската атмосфера е десет пъти по-малка, отколкото мислеха астрономите по-рано. А снимките показаха, че повърхността на Марс е осеяна с кратери, наподобяващи малко кратерите на Луната. От друга страна, не бяха видени ясни следи от канали.

По-късните сонди в посока на Марс показаха, че на планетата има по-малко вода, отколкото се мислеше по-рано и че наблюдаваните от Земята ледени шапки на Марс са замръзнал въглероден двуокис, а не замръзнала вода.

Всичко това означава, че съществуването на каквито и да е форми на живот на Марс е далеч по-малко вероятно, отколкото астрономите мислеха през 1952 година.

Надявам се, че тази история ще се хареса на читателите, но все пак, не бих желал те да бъдат заблудени, приемайки като факт някои от материалите които са били „точни“ в 1952 година, но сега са остарели.

Айзък Азимов

Ноември, 1970 г.

1. Марсианската слива

Дейвид Стар чакаше търпеливо д-р Хенри и междувременно се наслаждаваше на атмосферата в най-новия ресторант в Международния град. Това сега трябваше да бъде първото му истинско чествуване по случай получаването на новите степен и квалификация като пълноправен член на Научния съвет.

Кафе „Сюприм“ още блестеше от прясно положените хромсиликонови бои. Меката светлина, разстилаща се равномерно из цялото помещение, не идваше от видим източник. Върху края на масата на Дейвид откъм стената имаше малък самосветещ куб, който съдържаше обемно копие на лента, а музиката, излъчвана от нея, допълваше нежния фон. Плътът на самата маса беше, разбира се, от типа „Санито“ – последна новост в приложението на силовото поле и като изключим бавното мигане, той бе съвсем невидим.

Спокойните кафяви очи на Дейвид огледаха бързо и не без досада другите, полускрити в нишите маси, защото хората го интересуваха повече, от каквито и да са научни заврънгачки в кафе „Сюприм“. Обемната телевизия и силовите полета бяха чудо преди десет години, но днес всички ги бяха приели. Хората, от друга страна, не се бяха променили дори сега, десет хиляди години след

построяване на пирамидите и пет хиляди години след експлозията на първата атомна бомба. Те продължаваха да бъдат неразгадана мистерия и неотслабващо чудо.

Погледът на Дейвид попадна върху двама бизнесмени, които разговаряха оживено над десерта си. Единият от тях, с налято от кръв лице, мръдна конвулсивно и се опита да стане. Другият извика, протегна ръка да му помогне, но първият бе започнал вече да се свлича под масата.

Дейвид стана и с три крачки взе разстоянието между масите. Влезе в нишата и докосна с пръст електронния контакт до куба за обемна телевизия, при което една виолетова завеса с флуоресциращи шарки се плъзна и закри откритата ѝ страна. Така нямаше да бъде привлечено вниманието на околните.

– Манинг е болен – едва сега успя да проговори другарят на падналия. – Навярно е получил удар. Вие доктор ли сте?

– Седете спокойно и не вдигайте шум – отвърна тихо Дейвид. Гласът му вдъхваше сигурност. – Ще повикам управителя и каквото може, ще бъде направено.

Дейвид вдигна болния и го постави на стола. После разхлаби яката на ризата и започна да му прави изкуствено дишане. Той не се заблуждаваше, че ще успее да го върне към живота, познаваше симптомите: внезапно зачервяване, загубване на гласа, спиране на дишането, няколкоминутна борба за живот и после – краят.

Завесата отскочи настрана. Управителят се беше озовал с възхитителна бързина на подадения от Дейвид алармен сигнал. Той беше нисък закръглен мъж в черни, плътно прилепнали до тялото му дрехи. Изглеждаше смутен.

– В това крило ли някой... – започна той и млъкна.

– Вечеряхме, когато приятелят ми получи тази атака – заговори с истерична бързина другарят на пострадалия. – Другия мъж не го познавам.

Дейвид изостави напразните си опити за съживяване.

– Вие ли сте управителят? – попита той.

– Аз съм Оливър Гаспер, управител на кафе „Сюприм“ – отвърна пълничкият мъж. – Чух алармения сигнал и веднага дойдох. Ще отида за лекаря на заведението.

– Един момент – намеси се Дейвид. – Няма смисъл. Човекът е мъртъв.

– Какво? – попита изненадан другият посетител и се хвърли напред, но Дейвид го дръпна.

– Спокойно, човече. Не можете да му помогнете, а сега не е време за шум.

– Да, не е... – бързо се съгласи Гаспер. – Но, сър, все пак бедният човек трябва да бъде прегледан от доктор, който да изясни причината за смъртта му.

– Съжалявам, мистър Гаспер, но не мога да ви позволя това.

– Какво говорите? Ами ако е умрял от сърдечен удар...

– Моля ви, нека си сътрудничим, вместо да водим безполезна разговори. Как ви е името, сър?

– Юджин Форестър – отвърна мрачно другарят на починалия.

– В такъв случай, мистър Форестър, искам да знам какво сте вечеряли вие и вашият другар.

– Сър! – възкликна учудено дребният управител. – Храната ли мислите, че е причина?

– Аз не правя предположения, а задавам въпроси.

– Нямайте право! Кой сте вие? Никой! Настоявам бедният човек да бъде прегледан от лекар!

– Мистър Гаспер, това е работа на Научния съвет.

Дейвид заголи китката на ръката си. За момент там са виждаше само гола кожа, но след малко се появи едно тъмно овално петно и в него, в познатите очертания на Голямата мечка и Орион, започнаха да проблисват и танцуват малки жълти точки.

Устните на управителя затрепериха. Научният съвет не беше официална правителствена служба, но членовете ѝ бяха близо до правителството.

– Извинете, сър.

– Не са нужни извинения. А сега, мистър Форестър, ще отговорите ли на първия ми въпрос?

– Бяхме поръчали специална вечеря №3.

– И двамата ли?

– Да. Само гдето Манинг си бе поръчал за десерт задушени марсиански сливи – отвърна Форестър.

Кафе „Сюприм“ се отличаваше с извънземните си деликатеси, но специалната вечеря № 3 бе от обикновени ястия със земен произход. Тя се състоеше от зеленчукова супа, телешка пържола, печени картофи, грах, сладолед и кафе.

– А вие?

– Аз, не.

– А сега къде са те? – попита Дейвид, който също ги беше опитвал.

Тези сливи се отглеждаха в обширните марсиански оранжерии. Те бяха сочни, със слаб вкус на канела, и, разбира се, безобидни.

– Той ги изяде.

– Колко време преди да припадне?

– Около пет минути. Дори не бяхме си допили кафето – отвърна той и изведнъж пребледня. – Отровни ли са били?

Дейвид не отговори.

– Какво ще кажете за марсианските сливи? – обърна се той към управителя.

– Те са прясна доставка от Марс, проверена и одобрена от управлението – отвърна Гаспер. – Само през последните три вечери сме сервирали стотици порции. Нищо подобно не се бе случвало досега.

– По-добре дайте нареждане да ги задраскат от списъка с десерти, докато не ги проверим отново. Сега донесете някаква кутия, за да сложим в нея остатъка от вечерята за изследване, и, разбира се, никому нито дума за това.

След малко управителят се върна, бършейки челото си с носната кърпичка.

Дейвид прибра чиниите с остатъците от вечерята и добави към тях парченцето от препечената франзела. Гаспер престана да трие отчаяно ръце и протегна пръст към бутона в края на масата.

Ръката на Дейвид се придвижи бързо и улови изненадания управител за китката.

– Но, сър, трохите?

– Ще взема и тях.

Едва след като завърши вземането на проби от храната, Дейвид позволи на Гаспер да почисти масата. С натискане на специалния бутон мигновено се появи една абсолютно чиста повърхност.

– Само още един момент – каза Дейвид и погледна часовника си. После повдигна едно ъгълче на завесата. – Д-р Хенри – каза тихо той.

Високият слаб мъж на средна възраст, който седеше вече петнадесет минути на масата на Дейвид, изненадано се огледа.

– Аз съм тук – усмихна се Дейвид и сложи пръст на устните си.

Д-р Хенри стана. Дрехите му стояха добре, а оредялата му коса бе грижливо вчесана над плешивото място.

– Мили мой, Дейвид, тук ли си вече? – попита той. – Мислех, че си закъснял. Нещо нередно ли има?

– Още един случай – отвърна Дейвид и усмивката изчезна от лицето му.

Д-р Хенри пристъпи зад завесата и погледна мъртвеца.

– Боже мой – промърмори той, – изглежда, че ще трябва да затворим ресторанта.

Гаспер отвори и затвори беззвучно устата си.

– Да затворя ресторанта! – накрая каза приглушено той. – Това е гибел, абсолютна гибел!

– О, само за около час. Докато се махне тялото и се направи проверка на кухнята ви.

– Добре, но ще ви помоля за един час отсрочка, за да могат присъстващите да завършат вечерята си. Надявам се, че на случката няма да бъде дадена гласност.

– Уверявам ви. – Покритото с бръчки лице на д-р Хенри изразяваше безпокойство. – Дейвид, би ли повикал Залата на Съвета и помолил да ме свържат с Конуей? Ние имаме определена процедура в такива случаи. Трябва да знае какво да прави.

* * *

Ресторантът беше студен и отблъскващ в своята празнота. Кухнята бе прегледана атом по атом и сега в нишата бяха останали само д-р Хенри и Дейвид Стар. Нямаше осветление и обемните телевизори на всяка маса бяха просто мъртви стъклени кубове.

– Нищо няма да научим – поклати глава д-р Хенри. – От опит го знам. Не така планирахме да протече чествуването ти.

– Има достатъчно време за него по-късно. В писмата си ти беше споменал за тези случаи на отравяния с храна, така че бях подготвен, но може би трябваше да бъда по-дискретен.

– Не е нужно. Не можем да скрием завинаги тази неприятност. Е, утре, когато докладвам на Конуей, ще говорим повече по този въпрос.

– Чакай! – извика Дейвид и погледна дълбоко в очите на стария мъж. – Има нещо, което те безпокои повече от смъртта на хиляда души. Кое е то?

– Страхувам се, Дейвид – въздъхна д-р Хенри, – че Земята е в голяма опасност. По-голямата част от Съвета не вярва, а Конуей е само полуубеден, но аз съм сигурен, че отравянето с храна е брутален опит за установяване на контрол над земната икономика. Досега обаче нямаме абсолютно никаква информация как точно се извършва отравянето и кой стои зад заплахата. Научният съвет е напълно безпомощен.

2. Кошница хляб на небето

Председателят на Научния съвет Хектор Конуей стоеше до прозореца в апартамента си на най-горния етаж от кулата на Съвета, издигаща се в северните предградия на Международния град.

Светлините на града блещукаха в утринния полумрак. Почти в средата на прозореца се виждаха куполите на конгресните зали със сгушената между тях резиденция на правителството.

Конуей се чувствуваше подтиснат. Дейвид Стар беше тръгнал по своя път, внезапно пораснал и готов да получи първата си задача като член на Съвета. Той имаше чувството, че ще го посети собственият му син. В известен смисъл това беше така. Дейвид бе негов син, негов и на Аугустус Хенри.

Отначало бяха трима: той, Гус Хенри и Лоуренс Стар. Тримата бяха учили заедно, заедно бяха станали членове на Съвета и заедно бяха направили първите си изследвания. После Лоуренс беше повишен. Той бе получил назначение на една станция на Венера и за пръв път тримата нямаше да работят заедно. Беше заминал заедно със семейството си. Жена му беше хубавата Барбара Стар! Нито той, нито Хенри се бяха женили и за двамата нямаше момиче, което да може да се сравнява по ум с нея. Когато Дейвид се роди, те бяха за него чичо Гус и чичо Хектор.

По пътя за Венера обаче ги бяха нападнали пирати и преди да изминат и два часа, повече от сто човешки същества бяха мъртви. Сред тях бяха Лоуренс и Барбара.

Конуей си спомняше деня, дори минутата, когато новината достигна кулата на Научния Съвет. За преследване на пиратите в

космоса бяха изстреляни патрулни кораби. Те бяха атакували астероидните им леговища с безпрецедентна ярост. Дали бяха заловили точно подлещите, унищожили кораба за Венера, никой не можеше да каже, но от тази година мощта на пиратите беше сломена. Патрулните кораби бяха открили и една малка спасителна ракета, колебаеща се в случайна орбита между Венера и Марс. В нея имаше само едно уплашено четиригодишно дете, което часове наред не говореше нищо друго освен: „Мама каза, че не трябва да плача“. Това дете беше Дейвид Стар.

Конуей и Аугустус Хенри осиновиха Дейвид, като се опитваха по този начин да изтрият от паметта му ужасните космически спомени. Те лично следяха за обучението му с единствената мисъл в главата си – да направят от него втори Лоуренс Стар.

Дейвид беше надминал очакванията им. Строен, суров и хладнокръвен като баща си, той притежаваше бързите мускули на атлет и острия ум на първокласен учен. На всичко отгоре кафявите му очи и очертаната гънка в брадичката много напомняха на Барбара. Дейвид бе завършил колежа с най-високия регистриран успех и бе най-младия човек, предложен някога за пълноправен член на Научния Съвет.

Преди четири години Конуей бе избран за председател на Съвета – чест, за която би дал живота си. Все пак, той знаеше, че ако Лоуренс Стар беше жив, изборът щеше да падне на него.

Последните четири години Конуей бе говорил с Дейвид Стар само четири пъти. Затова, когато чу да се отваря вратата, сърцето му силно заби.

– Добре дошли, Гус, старче, и ти, момчето ми – поздрави ги той.

* * *

Мина цял час, преди да спрат да говорят за себе си и да обърнат разговора за Вселената.

– Днес видях първото си отравяне, чичо Хектор – започна Дейвид. – Знаех достатъчно, за да предотвратя паниката, но бих желал да знам достатъчно, за да предотвратя и отравянето.

– Никой не знае толкова много – рече тъжно Конуей. – Предполагам, Гус, че причина отново е бил марсиански продукт.

– Няма начин да се разбере, Хектор, но един сорт марсианска слива е замесен.

– Предполагам, че ще ми кажете всичко, което е позволено да знам по този въпрос – каза Дейвид.

– То е забележително просто – започна Конуей. – В последните четири месеца са умрели около двеста души след консумиране на някои отглеждани на Марс продукти. Отровата е неизвестна, а симптомите са на непозната болест. Настъпва бърза и пълна парализа на нервите, контролиращи диафрагмата и гръдните мускули, което води до парализа на дробовете и след пет минути до фатален край... Аутопсиите не показаха нищо освен бърза дегенерация на нервите.

– Какво се знае за храната, която ги е отровила? – попита Дейвид.

– В задънена улица сме – отвърна Конуей. – Отровената порция е винаги изцяло консумирана, а продукти от същия вид на масата или в кухнята няма.

– Тогава откъде знаете, че храната е била отровена?

– Многократните случаи на смърт след консумация на марсиански продукт е повече от съвпадение. Двеста случая за четири месеца. А броят им може да се увеличи. Ако хората на Земята усетят това, последствията биха били ужасни.

– Да – съгласи се Дейвид – и тогава пазарът на хранителните продукти от Марс ще се провали. Това би се отразило зле на марсианските земеделски синдикати.

– Туй то! – сви рамене Конуей. – Не виждаш ли нищо друго?

– Мисля, че собственото земеделие на Земята не може да изхрани пет милиарда души.

– Точно така. Не можем да минем без храна от другите планети. Само след шест седмици хората ще започнат да умират от глад.

– Сигурен съм, Дейвид – започна д-р Хенри, който се бе облегнал назад и тъпчеше грижливо лулата си с тютюн, – че тази епидемия с хранително отравяне не е естествен феномен. Твърде е разпръсната. Мисля, че зад нея се крие разум. Ако някоя групировка търси начин да установи контрол над Земята, тя, естествено, ще се опита да ни удари в най-слабата точка – снабдяването с храна. Земята е най-населената планета в цялата Галактика, но този факт я прави и най-слабия свят, защото не може да се самоизхранва. Нашата кошница с хляб е на небето – на Марс, Ганимед и Европа. Ако доставките се прекъснат, ставаме безпомощни.

– Ако се касаеше само до ултиматум – намеси се Дейвид, – не би ли се свързала тази групировка направо с правителството?

– Вероятно да, но може би чакат подходящо време. Възможно е и да са се свързали направо с фермите на Марс. Засега, обаче, не мога никого да обвиня.

– А моята задача? – попита Дейвид. – Какво ще трябва да направя?

– Дейвид, искаме да заминеш за Централната лаборатория на Луната – отвърна Конуей. – Ще бъдеш част от екипа, занимаващ се с този проблем. В момента те получават мостри за изследване от всяка пратка, напуснала Марс.

– Разбирам. И ако чичо Гус е прав, предполагам, че имате и друг екип на Марс, нали?

– Много опитни хора. Ще бъдеш ли готов да заминеш за Луната утре вечер?

– Без съмнение. Ако това е всичко, мога ли да отида да се приготвям?

– Разбира се.

– А ще имате ли някакви възражения, ако ползвам собствения си кораб?

– Не.

* * *

Останали сами, двамата учени дълго съзерцаваха приказните светлини на града, преди да заговорят.

– Колко прилича на Лоуренс – рече накрая Конуей. – Ще бъде опасно, а той е толкова млад.

– Мислиш ли наистина, че планът ти ще успее?

– Разбира се – засмя се Конуей. – Ти чу последния му въпрос, относно Марс. Той няма намерение да отива на Луната. Познавам го добре. Това е най-добрият начин да бъде защитен. Официално ще бъде съобщено, че заминава за Луната, а хората от Централната лаборатория са инструктирани да потвърдят

пристигането му там. Така твоите заговорници, ако съществуват, няма да се усъмнят, че е член на Съвета, а и той ще поддържа инкогнитото, защото ще мисли, че така ще ни заблуди. Умен е и може би ще направи нещо, което не се е удадо на нас. Още е млад и може да бъде управляван, но след няколко години ще бъдем прозрачни за него.

Апаратът за свръзка на Конуей тихо звънна.

– Какво има? – попита той.

– Лично съобщение за вас, сър.

– За мен ли? Предайте го!

Конуей гледа известно време втренчено написаното. После се засмя и подаде листа на Хенри.

Съобщението се състоеше само от два разкрити реда:

„Работете по своя начин! Аз съм на Марс!“ и отдолу подпис „Дейвид“.

– Много добре го управляваш – избухна в смях Хенри.

На Конуей не оставаше нищо друго освен да се присъедини към него.

3. Хора за фермите на Марс

За родения на Земята, Земя означаваше планетата Земя. В официалната география обаче това понятие включваше всички тела от Слънчевата система. Жителите на Марс бяха толкова земляни, колкото, ако живееха на Земята. Те гласуваха наравно с всички за представителите във Всеземния конгрес и за Президента на планетата, но въпреки това се считаха за отделен и по-добър род. Новодошлият трябваше да измине дълъг път, за да бъде приет от марсианския земеделец като нещо повече от обикновен турист.

Дейвид Стар разбра това почти веднага щом влезе в сградата за наемане на земеделски работници. Един дребен мъж, на ръст около пет фута и два инча, се въртеше около него. Той имаше бледочервена коса, сресана право назад и голяма уста. Носеше типичните за земеделски работник горна дреха с отворена яка и високи до бедрата яркооцветени ботуши.

Дейвид се отправи към гишето с надпис: „Наемане на земеделски работници“.

– Стой! Забави ход, приятелю! – извика с писклив, глас дребният мъж, който бе препречил пътя му.

– Какво мога да направя за вас? – го попита Дейвид.

– Землянин, при това твърде обемист – отвърна дребният мъж, след като внимателно го огледа.

– Да, аз съм от Земята.

– В такъв случай – рече той, като плесна с ръце по ботушите си, – предполагам, че ще заемете чакаща позиция и ще оставите един тукашен жител да се погрижи за своята работа.

– Както обичате – отвърна Дейвид.

– Ако имате някакви възражения относно реда си, можем да ги разгледаме, когато излезем оттук или по всяко време след това. Казвам се Джон Бигман Джонс, но можете навсякъде да ме намерите под името Бигман¹ Някакви възражения?

– Никакви – отвърна сериозно Дейвид.

– Отлично! – рече Бигман и отиде към гишето, а Дейвид седна да чака.

Дейвид беше на Марс от двадесет и четири часа и за това време бе успял да регистрира кораба си под чуждо име в обширния

подземен гараж извън града и да наеме стая за през нощта в един от хотелите му.

На Марс имаше само три такива града. Този, Уинград-сити, кръстен на името на първия човек, достигнал Марс – Робърт Кларк Уинград, бе най-големият. Той почти по нищо не се отличаваше от един град на Земята. В центъра му, където височината на елипсовидния купол достигаше четвърт миля, имаше дори двадесететажни сгради. Липсваха само две неща: слънце и синьо небе. Куполът беше прозрачен. Денем той разпръскваше слънчевата светлина равномерно върху цялата площ на града от десет квадратни мили. Поради слабата интензивност на светлината обаче небето беше бледожълто. С настъпването на нощта куполът избледняваше и изчезваше в беззвездната чернота. Тогава светваха уличните светлини. В сградите изкуственото осветление се използваше през цялото денонощие.

Внезапен шум от високи гласове накара Дейвид да вдигне поглед.

– Вие сте ме вписали в черния списък! – викаше Бигман.

Мъжът зад гишето изглеждаше объркан.

– Нямаме черни списъци, Бигман. Сега не се търси работна ръка за фермите.

– Какво говорите? Онзи ден Тим Дженкинс бе назначен само за две минути.

– Дженкинс има опит с ракетите.

– Аз мога да управлявам ракета не по-лошо от Тим.

– Но вие тук сте записан като сеяч.

– И то добър. Нямате ли нужда от сеячи?

– Всичко, каквото мога да направя, Бигман, е да ви впиша в списъка за резерви и да ви обадя, ако нещо се промени – рече мъжът зад гишето.

– Добре, но аз ще стоя тук, докато получите следващото работно място – отвърна Бигман, отдалечавайки се от гишето. – Ако не съм желан, искам да го чуя лично.

Мъжът зад бюрото не отговори и Бигман седна да чака.

Дейвид стана и отиде към гишето. Никой друг не оспори реда му.

– Бих желал да получа работа – каза той.

– Какъв вид? – попита мъжът зад гишето и взе една бланка за наемане на работа.

– Всякаква земеделска работа, с каквато разполагате.

– На Марс ли сте израснал?

– Не, сър, от Земята съм.

– Съжалявам, но няма нищо свободно. В града има много работни места. Идете на съседното гише.

– Не ми е нужна работа в града.

Мъжът зад гишето го погледна несигурно. Хората пътуваха за Марс по много причини. Една от тях бе, когато Земята ставаше неудобна за тях. При съобщение за беглец, градовете на Марс биваха грижливо претърсвани, но никога досега търсен човек не бе намерен във фермите му. За Земеделските синдикати най-добрият работник бе този, който не смееше да отиде на друго място.

– Име? – попита чиновникът и забодя очи във формуляра.

– Дик Уилямс – отвърна Дейвид, давайки името, под което бе гарирал кораба.

– Къде мога да се свържа с вас? – го попита чиновникът, без да му поиска документите.

– Хотел „Лендис“, стая 212.

Разпитването продължи още дълго. Накрая чиновникът въздъхна и постави бланката в един прорез. Тя бе автоматично микрофилмирана и добавена към постоянните регистрации на офиса.

– Ще ви уведомя, ако има нещо – рече той, но думите му не вдъхваха надежда.

Дейвид си тръгна. Не очакваше да го потърсят, но все пак се беше регистрирал като сеяч, търсещ работа. Следващата стъпка...

В този момент в службата за наемане на работници влязоха трима души, при което Бигман скочи гневно.

– Май и друг път сме срещали тук Бигман – могъщия дребосък – рече единият от вървящите отзад. – Може би той търси работа, шефе.

Говорещият беше широкоплещест и с разплескан върху лицето нос. В устата си имаше полусдъвкана незапалена цигара и силно се нуждаеше от бръснене.

– Тихо, Грисуълд – смъра го мъжът отпред.

Той бе възнисък и закръглен, а нежната кожа на бузите и врата му бе лъскава и гладка. Носеше типична за Марс горна дреха и високи до бедрата ботуши на тъмно- и светлорозови спирали.

– Искам си документите от теб, Хенес – каза Бигман с изкривено от гняв лице. – Имам право на тях.

– Не заслужаваш никакви документи, Бигман – отвърна възниският.

– Работих две години при вас и свърших своята част от работата.

– Ти направи много повече от това. Махай се от пътя ми! – После се приближи до гишето и каза: – Нуждая се от опитен сеяч. Той трябва да замени едно малко момче, от което искам да се освободя.

– Ей богу! – извика Бигман. – Аз наистина направих много повече. Бях на служба достатъчно дълго, за да те видя да пътуваш по пясъка на пустинята посред нощ.

Хенес го погледна през рамо.

– Грисуълд, изхвърли този глупак – нареди той.

Бигман не отстъпи, въпреки че Грисуълд можеше да го сплеска.

В този момент обаче се намеси Дейвид, който застана между тях.

– Вие сте на пътя ми, приятел – каза Грисуълд. – Трябва да изхвърля малко смет.

– Това е обществено място, приятел, и ние всички имаме право да стоим тук – отвърна Дейвид.

– Нека не спорим, приятел – продължи Грисуълд и сложи грубо ръка на рамото му.

Дейвид улови светкавично китката на Грисуълд, изви я зад гърба му и го блъсна по рамото. Той се завъртя, политна назад и се удари силно в пластмасовата преграда, разделяща стаята на две.

– Аз предпочитам да споря, приятел – рече Дейвид.

Чиновникът се бе изправил. Струпаха се и работещите по другите гишета, но никой не посмя да се намеси.

– Много добре за човек от Земята – каза Бигман, който се смееше и тупаше одобрително Дейвид по гърба.

Грисуълд бавно възстанови дишането си. Ритна настрана цигарата, която бе паднала на пода и пристъпи към Дейвид. В ръката му проблесна стоманено острие.

Дейвид отстъпи встрани и вдигна ръка. Малкият крив цилиндър, който обикновено почиваше уютно под мишницата му, се спусна по ръкава в готовата да го улови длан.

– Внимавай, Грисуълд! – извика Хенес. – Той има бластер!

– Хвърли оръжието! – заповяда Дейвид.

Грисуълд диво изруга, но металът звънна на пода. Дейвид го взе и го разгледа. Това бе най-ужасното оръжие в Галактиката. На вид представляваше къса дръжка от неръждаема стомана, малко по-дебела от дръжката на нож. В нея беше вграден малък мотор, който можеше да генерира невидимо, девет инча дълго и остро като бръснач, силово поле. То бе в състояние да проникне през всякаква материя и пронизването с него бе почти винаги фатално.

Хенес пристъпи между тях.

– Къде е позволителното ви за носене на бластер, Земни? – попита той. – Приберете го и ще бъдем квит.

– Почакайте! – извика Дейвид. – Вие търсехте човек, нали?

– Да, търся – потвърди Хенес.

– Отлично. Аз пък търся работа.

– Трябва ми опитен сеяч. Имате ли квалификацията на такъв?

– Не.

– Жънали ли сте някога? Можете ли да управлявате пясъкоход? Доколкото мога да съдя по дрехите ви, вие сте един землянин, който случайно може да си служи умело с бластер. Не мога да ви наема.

– Нито дори – гласът на Дейвид спадна до шепот – ако ви кажа, че се интересувам от отравяния с храна ли?

– Не разбирам за какво говорите – отвърна Хенес.

– Тогава помислете по-добре – усмихна се Дейвид.

– Да се работи в марсианска ферма не е лесно – рече Хенес.

– Не съм от тези, които търсят лесното – отвърна Дейвид.

– Добре, ще ви дадем подслон, храна и като начало три ката дрехи и чифт ботуши. В края на първата година ще получите петдесет долара. Ако не изкарате годината, парите пропадат.

– Достатъчно почтено. Каква ще бъде работата?

– Единствената, която можете да вършите – общ помощник при склада с храна.

– Дадено. А за Бигман?

– Не, сър! – изкряка Бигман, който поглеждаше ту единия, ту другия. – Няма да работя за този пясъчен бръмбар и вас не съветвам.

– Какво ще кажете за един къс срок срещу документите ви? – подхвърли Дейвид.

– Добре – съгласи се Бигман. – Само за един месец.

– Той приятел ли ви е? – попита Хенес.

– Не бих дошъл без него – кимна Дейвид.

– Тогава наемам и него. Ще работи един месец само срещу документите си, но ще трябва да си държи езика зад зъбите. Сега да вървим. Пясъкоходът е отвън.

Петимата излязоха. Дейвид и Бигман вървяха най-отзад.

– Ние ще седнем отпред – каза Хенес, – а вие и вашият приятел, Земянино – отзад.

Докато говореше, той се качи на мястото на шофьора. Грисуълд седна от дясната му страна.

Бигман се отправи към задната част на колата и Дейвид го последва. Зад него имаше някой.

– Внимавай! – внезапно извика Бигман.

Вторият от хората на Хенес се беше свил зад вратата на колата. Дейвид бързо се дръпна, но беше вече твърде късно. Последното, което видя, беше бляскавата цев на оръжието в ръката му. Той осъзна мекия мъркаш звук, но едва ли усети нещо. Един далечен глас каза: „Добре, Зъкис. Влез отзад и ги наблюдавай.“ Дейвид почувствува как потеглиха напред и после изпадна в безсъзнание.

4. Извънземен живот

Преди още да дойде в съзнание, Дейвид усети далечното ужилване на отсечени плесници по бузите си. Отвори очи. Над него се бе навел Бигман.

– Ей богу, помислих, че са те довършили! – възкликна той.

– Като че ли почти го направиха – каза Дейвид. – Къде се намираме?

– В земеделския затвор – отвърна Бигман.

Дейвид се опипа под мишницата. Бяха му взели бластерите. Естествено! Това трябваше да се очаква.

– Бигман, тебе също ли те зашеметиха?

– Зъкис ме повали с приклада на револвера си – отвърна Бигман и посочи черепа си.

Пред вратата се чуха стъпки. Дейвид седна и зачака. Влязоха Хенес и един по-възрастен мъж с продълговато лице, украсено с бледо сини очи и сиви рунтави вежди. Облечен бе в градски костюм.

– Отивай в склада за храна – обърна се Хенес към Бигман, – и първия път, когато кихнеш без разрешение, ще бъдеш счупен на две.

– Този е, мистър Макиан. Нарича себе си Уилямс – представи го Хенес на мъжа със сивите вежди.

– Ей ти там – строго се обърна към Дейвид Макиан. – Тази ферма е моя. Тук аз казвам кой да бъде освободен или затворен, кой да работи или гладува и дори кой да живее или умре. Разбираш ли какво ти казвам?

– Да – отвърна Дейвид.

– Тогава бъди откровен и няма от какво да се страхуваш. Ако се опиташ да скриеш нещо, ние рано или късно ще го разберем и може би ще трябва да те убием. Разбираш ли ме все още?

– Отлично.

– Уилямс ли ти е името?

– Това е единственото име, под което съм на Марс.

– Достатъчно откровено. Какво знаеш за отравянето с храна?

– Сестра ми умря след една следобедна закуска с хляб и конфитюр – каза Дейвид. – Тя бе дванадесетгодишна. Повикахме доктор. Той каза, че е отровена от храна и ни предупреди да не ядем нищо в къщи, докато не се върне с подходяща екипировка за анализ. Не се върна. Вместо него дойде друг, който водеше със себе си цивилно облечени мъже за охрана. „Починала е от сърдечен удар“, каза лекарят и ни предупреди, че ако разпространяваме смешни истории относно отравяния с храна, ще си имаме неприятности. После взеха буркана с конфитюр и си отидоха.

Свързах се с нашия доктор, но той ми каза, че е поставил погрешна диагноза. Изглежда се страхуваше. Отидох в полицията, но те не пожелаха да ме изслушат. Бурканът с конфитюр, от който беше яла единствено сестра ми, бе доставка от Марс. Това бе единственият продукт от Марс в къщи. Опитах се да открия чрез вестниците дали е имало и други подобни отравяния. Дори отидох в Международния град. Напуснах работа и реших на всяка цена да разбера какво е убило сестра ми, но навсякъде претърпях неуспех. И тогава дойде полиция със заповед за арест. Аз почти я очаквах и успях да избягам. На Марс дойдох по две причини. Първо, за да избегна затвора и второ, защото открих, че в ресторантите на Международния град, чиято отличителна черта е марсианската кухня, е имало два или три подозрителни смъртни случаи.

– Историята изглежда логически свързана, Хенес – каза Макиан.

– Какво мислиш?

– Бих предложил да вземем имената и датите и я проверим.

– Ти знаеш, че това е невъзможно – прозвуча почти раздражително гласът на Макиан. – Разпространяването на тази бъркотия би могло да навреди на синдикатите. Ще изпратя нашия агроном Бенсън да поговори с него, а ти стой тук, докато дойде.

След малко вратата се отвори и един благ колеблив глас каза:

– Аз съм Бенсън, а предполагам, че вие сте Уилямс, нали?

– Точно така – отвърна Дейвид.

Бенсън беше на около четиридесет години с кръгло лице и рядка коса. Носеше очила без рамки. Той изгледа внимателно младия землянин.

– Предразположен ли сте към насилие?

– Аз съм обезоръжен – изтъкна Дейвид – и се намирам във ферма, пълна с хора, готови да ме убият, ако прекрача прага на позволеното.

– Съвсем вярно. Ще ни оставиш ли сами, Хенес?

– Това не е безопасно, Бенсън – запротестира Хенес.

– Моля те – благите очи на Бенсън го погледнаха над очилата.

Хенес изръмжа недоволно и излезе. Бенсън заключи вратата след него.

– Кажете ми, Уилямс, наистина ли сте били свидетел на смъртен случай от това странно отравяне с храна? – попита той.

– Да, на сестра ми.

– О! – Бенсън се изчерви. – Ужасно съжалявам. Зная, че тази тема на разговор е болезнена за вас, но може ли да науча подробностите. Много е важно.

Дейвид повтори историята, която бе разказал на Макиан.

– И смъртта настъпи толкова бързо?

– Пет-десет минути, след като беше яла.

– Това е ужасно! Във всеки случай, Уилямс, аз също се чувствам отговорен за смъртта на вашата сестра. Ние всички тук, на Марс, сме отговорни, докато не разгадаем тази мистерия. Проследихме по обратен път отровените храни и сме сигурни, че не идват от нито една ферма. Случайно бе открито, че всички идват от Уинград-сити. Другите два града засега са извън подозрение. На база на това Хенес бе предприел по своя инициатива едно среднощно пътуване до града, но нищо не бе открил.

– Сега разбирам забележката на Бигман – рече Дейвид.

– Да, той видял Хенес да напуска фермата през нощта и последният го изхвърли. Твърде импулсивен човек е. Сега дори мистър Макиан вярва в преднамереното разпространяване на заразата от някоя агенция. Той и някои други от синдикатите са получили писмени предложения да продадат фермите си на нищожно ниски цени. За отравянето не се споменава нищо и няма никакви доказателства за каквато и да е връзка между предложението за покупка и тази ужасна история.

Дейвид слушаше внимателно.

– И кой е направил това предложение? – попита той.

– Откъде да знаем? Аз съм виждал писмата, но в тях само се казва, че ако предложението се приеме, синдикатите трябва да изпратят кодирано радиосообщение по една частна субетерна вълна. В писмата се споменава още, че предложената цена се намалява всеки месец с десет процента.

– Не можеше ли да бъде проследен пътят на писмата?

– Страхувам се, че не. Те минават през обикновената поща с пощенски знак „астероид“. Кой би се наел да претърсва астероидите? Предложих тази информация да бъде предоставена на Научния Съвет, но мистър Макиан не се съгласи. Той каза, че Съветът се е занимавал безуспешно с отравянето и че той би се справил и без тези проклети глупаци.

– Вие също ли работите върху отравянето?

– Да. Аз съм агрономът на фермата.

– Така ви титулува и мистър Макиан.

– Специализирал съм се по марсианските проблеми. Такива като мен се броят на пръсти. Човек може да постигне много в тази

област, макар земеделските работници понякога да губят търпение със специалисти като нас и да ни наричат колеж от идиоти без практически опит. Изучавал съм също ботаника и бактериология, така че съм назначен от мистър Макиан за завеждащ изследователската програма на Марс по въпроса за отравянията. Другите членове на синдикатите ни сътрудничат.

– И какво открихте, мистър Бенсън?

– В същност толкова малко, колкото и Научният Съвет, въпреки много по-лошата ми екипировка. Отравянето настъпва твърде бързо и аз подозирам, че причината е марсианска бактерия.

– Какво?

– Знаете ли, на Марс има живот. Когато пристигнали тук първите земляни, планетата била покрита с прости форми на живот. Това били огромни водорасли, чийто синьозелен цвят бил забелязан през телескопите, преди още да бъдат възможни космическите пътешествия. Имало и подобни на бактерии форми, които се хранели с тях.

– Съществуват ли още?

– Разбира се. Ние ги изчистихме напълно от областите, които превърнахме в наши собствени ферми, и на тяхно място внесохме наши бактерии, необходими за развитието на растенията. В некултивираните области обаче марсианският живот все още процъфтява.

– Но как тогава биха могли да се заразят нашите растения?

– Марсианските ферми не приличат на земните. Тук житните култури растат под огромни стъклени плоскости. Те се сеят, отглеждат и жънат почти напълно автоматизирано, фермите се

напояват изкуствено посредством общопланетна система от тръби, водещи началото си от полярните шапки.

Разказвам ви това, за да разберете, колко трудно би било обикновеното заразяване на растенията. Полетата са затворени и пазени от всички посоки освен отдолу, където се намират знаменитите Марсиански пещери. В тях може би има разумни марсианци.

– Искате да кажете марсианци-хора ли?

– Не хора, но организми, разумни като човека. Имам причина да вярвам, че съществуват марсиански умове, горящи от желание да изгонят нас, нашествениците-земляни от лицето на своята планета!

5. Време за вечеря

– Поради каква причина? – попита Дейвид.

– Никаква, с която да мога да убедя Научния Съвет или мистър Макиан – отвърна той, – но вярвам, че съм прав. Впрочем, вие очевидно сте завършили колеж. Какво сте изучавали в него?

– История – отвърна бързо Дейвид.

– О! – Бенсън изглеждаше разочарован. – И никакви научни курсове ли?

– Имах няколко по химия и един по зоология.

– Разбирам. Ще се опитам да убедя мистър Макиан да ви остави да ми помагате в лабораторията.

– Благодаря ви, мистър Бенсън. А относно марсианците?

– О, да. Това е достатъчно просто. На дълбочина няколко мили под марсианската повърхност има огромни пещери. Отначало се смятало, че те са резултат от ерозията на водата в дните, когато на Марс все още е имало океани. По-късно обаче било уловено

излъчване с неземеен произход, осъществено вероятно от разумно същество. Идващите изпод земята сигнали са твърде подредени, за да са нещо друго. В младостта си планетата вероятно е притежавала достатъчно вода и кислород за поддържане на живот, но поради слабата ѝ гравитация, двете субстанции бавно са изтекли в космоса. Ако е имало разумни марсианци, те трябва да са предвидили това и да са издълбали на известна дълбочина под повърхността огромни пещери, в които да са се оттеглили с достатъчно въздух и вода, за да продължат съществуването си. Сега, предполагам, те са открили, че на повърхността на тяхната планета се е заселил разумен живот от друга планета и са се уплашили от евентуално спречкване с него. Отравянето с храна може да е бактериологична война.

– Да, разбирам вашата гледна точка – рече замислено Дейвид.

– Но биха ли я разбрали синдикатите? Или Научният Съвет? Вие скоро ще работите за мен и може би с общи усилия ще успеем да ги убедим. Мисля, че сега ще ви пуснат – рече накрая той.

Пуснаха го и за пръв път Дейвид имаше възможността да наблюдава как работи сърцето на една марсианска ферма. То, разбира се, също както града, бе покрито с купол, чиято най-голяма височина беше около сто фута, а защитената от него площ – около половин квадратна миля.

Куполът на фермата бе пълен с хора, които трябваше да бъдат хранени три пъти дневно. Дейвид стоеше зад масата за раздаване на храна и флегматично пълнеше пластмасовите чинии на минаващите край него земеделски работници. Те почти не му обръщаха внимание. За тях беше само един землянин с черпак в

едната ръка и вилица с големи зъби в другата. Не бе дори личност, само черпак и вилица.

– Хей, Уилямс! Размърдай се и занеси малко храна в специалната столова! – извика готвачът, който бе мушнал главата си през вратата.

Макиан, Бенсън, Хенес и някои други, които се смятаха за особено важни от гледна точка на положението си, вечеряха в отделна стая. Те седяха на маси, а храната им се сервираше. Дейвид приготви специалните порции и ги занесе в стаята върху масичка за сервиране. Минаваше спокойно между масите и раздаваше храна. На масата на Бенсън се забави. Бенсън пое чинията и започна да се храни с охота, а Дейвид се наведе, за да изчетка невидимите трохи от масата, при което доближи устата си до ухото му и съвсем тихо го попита:

– Някой във фермата да се е отравял?

Бенсън трепна от внезапния звук, но се опита да остане равнодушен. Той поклати отрицателно глава.

– По дяволите, земно магаре, мърдай по-живо! – прозвуча гласът на Грисуълд от другия край на стаята. Той бе кипнал от гняв.

Дейвид не бързаше, а Грисуълд удряше бързо с вилицата по масата. Дейвид се придвижи по-бързо и вилицата звънна остро върху твърдата пластмаса на подноса. Балансирайки с едната ръка, с другата Дейвид улови юмрука на Грисуълд и здраво го стисна. Другите трима бутнаха столовете си назад и станаха.

– Пусни вилицата и поискай порцията си прилично, за да не я получиш всичката наведнъж – каза с нисък леден глас Дейвид. Грисуълд се сгърчи, но Дейвид не охлабваше хватката. Вилницата падна от изтръпналите му пръсти.

– Помоли любезно – каза Дейвид, усмихвайки се с измамно благородство. – Като възпитан човек.

– Остави ме да взема подноса – изръмжа той.

– Това ли е всичко?

– Моля – изсъска Грисуълд.

Дейвид свали ниско подноса и освободи юмрука си. Грисуълд го масажира известно време с другата ръка и после посегна за вилцата. Той гневно се огледа, но в очите на останалите срещна само равнодушие.

– Уилямс! – извика Макиан, който беше станал.

– Да, сър – приближи се Дейвид.

– Би ли желал да участвуват утре в проверката? – попита го той.

– Проверка ли, сър? Какво е това? – попита Дейвид наблюдавайки скришом масата.

Бифтекът от чинията на Макиан бе изчезнал, но грахът и картофеното пюре бяха почти недокоснати. Той очевидно нямаше куража на Хенес, който бе омел своята.

– По стар фермерски обичай се предприема ежемесечно пътуване из цялата ферма, за да се открият случайни счупвания на стъклото и за проверка на състоянието на напоителната система. При тази проверка се нуждаем от колкото се може повече добри мъже.

– Желая да дойда, сър.

– Добре! Така и предполагам. – После се обърна към Хенес, който слушаше внимателно. – Харесва ми стила на това момче, Хенес. Може би ще успеем да направим от него земеделски работник.

Междувременно, Дейвид се беше вече отдалечил.

* * *

Дейвид долови шум от стъпки в стаята си и бързо се плъзна под леглото. Притаи се и зачака. Нечии ръце опипваха леглото му.

– Земянино! Къде си, по дяволите... – шепнеше един глас.

Дейвид пипна един от босите крака, които се белееха до леглото. Краката внезапно се дръпнаха. После една глава се доближи до него.

– Земянино, тук ли спиш?

– Че къде другаде, Бигман? Под леглото ми харесва.

– Можеше да ме принудиш да извикам и тогава щях да си имам големи неприятности. Трябва да говоря с теб.

– Сега е твойт шанс – засмя се тихо Дейвид и изпълзя изпод леглото.

– Ти си твърде подозрителен за един земянин.

– Разбира се – отвърна Дейвид, – защото искам да живея.

– Ако не внимаваш, няма да можеш. Ако ме заловят тук, никога няма да получа документите си. Ти ми помогна, когато бях в нужда, и сега е моментът да ти се отплатя. Какво си направил на този отвратителен Грисуълд?

– Дадох му малък урок.

– Той беше побеснял. Хенес направи всичко възможно, за да го успокои. Бях зад гаража точно след изключване на светлините. Не подозираха, че съм наблизо. Грисуълд изгъркори нещо относно това как би могъл да се добере до твоята гуша. Когато свърши да говори, Хенес му напомни, че утре ще бъдеш на проверката и това ще бъде удобен момент. Тогава помислих, че трябва да дойда и те предупредя. Земянино, по-добре не ходи на тази проверка.

– Каза ли Хенес за какво ще бъде проверката?

– Не чух. Те отминаха, а аз не можех да ги последвам, защото щях да се окажа на открито. Предполагам, че не е трудно за досещане.

– Може би, но представи си, че се опитахме да открием точно каква цел преследват.

– Как мислиш да го направиш?

– Като бъда на проверката и дам възможност на момчетата да ми покажат.

– Не можеш да се мериш с тях на една проверка. Ти, бедни Земянино, не знаеш нищо за Марс.

– Нека почакаме и ще видим – рече флегматично Дейвид.

Той потупа Бигман по рамото, обърна се на другата страна и се приготви да спи.

(Продължава в кн. 7)

¹ Голям мъж – бел. пр.

Дейвид Стар космически скитник

Научно-фантастична повест

Айзък Азимов

(Продължение от брой 6)

Вълнението под купола на фермата по повод на проверката бе голямо. Всички бързаха. Макиан беше навсякъде. Хенес определяше групите и уточняваше пътищата през огромната площ на фермата. Той вдигна поглед, когато минаваше край Дейвид и спря.

– Още ли имаш намерение да участвуваш в проверката, Уилямс?

– Не бих я пропуснал.

– Тогава ще ти зачисля една кола от общия склад. Всеки ремонт или повреда, които сметем, че са по твоя вина, ще бъдат за сметка на заплатата ти. Разбра ли?

– Съвсем честно.

– Ще те сложа в групата на Грисъулд. Можеш ли да управляваш пясъкоход?

– Мисля, че ще мога.

Хенес се готвеше да отмине, когато забеляза Бигман. Беше с нова екипировка, а ботушите му лъщяха като огледало.

– Къде мислиш, че отиваш, а? – излая Хенес.

– На проверката, Хенес... мистър Хенес – отвърна провлечено Бигман. – Не съм под арест и все още притежавам своята квалификация на земеделски работник.

– Ти четеш много правилници – сви рамене Хенес – и сигурно така пише в тях, но само още една седмица, Бигман. Носа си само да покажеш след това на макианска територия, ще те стъпча.

Бигман направи заканателен жест по посока на отдалечаващия се гръб на Хенес и се обърна към Дейвид.

– Използвал ли си някога филтър за нос, Земянино?

– Никога. Но, разбира се, съм чувал за него.

– Да си чувал не е като да си го използвал. Намерих един и за теб и ще ти покажа как се поставя. Гледай как държа ръцете си. Дишаш ли трудно?

Дейвид се мъчеше и бореше за глътка въздух. Той махна филтъра.

– Как го пускаш в действие? Филтърът няма дозатор.

– Не е необходим дозатор. Бутилките подават автоматично кислород при контакт на филтъра с лицето ти и автоматично го спират, когато го махнеш.

– Тогава нещо в него не е в ред. Аз...

– Няма нищо нередно. Бутилките подават кислород при газово налягане една пета от нормалното, колкото е налягането на марсианската атмосфера, затова не можеш да го всмучеш тук, където то е една нормална атмосфера. В пустинята той ще действа отлично. Само помни, че трябва да вдишваш през носа и издишваш през устата, иначе ще замъглиш очилата.

– Ще се справя – рече Дейвид.

– Внимавай за смяната на гравитацията. Трудно се понася, ако не си свикнал. И си отваряй очите на четири. Знаеш какво имам предвид.

– Благодаря. Ще внимавам.

Дейвид се покатери в колата. Прозорците ѝ бяха леко замъглени, което бе доказателство за срещнати и издържани прашни бури. Контролното табло му се стори познато. Манипулациите с малкото непознати бутони бяха обяснени. Грисуълд мина край него, жестикулирайки му яростно.

– Свали предните си стъкла, глупако! Не потегляме в буря!

Дейвид намери подходящия бутон на оста на кормилото. Стъклата, които изглеждаха споени с метала, потънаха в отворите за тях и видимостта се подобри.

– Хей, Земянино! – го повика един друг глас.

Той вдигна поглед. Бигман, който също беше в групата на Грисуълд, му махна за поздрав. Дейвид му отвърна.

Междувременно част от купола се повдигна и първите девет коли бавно влязоха във въздушния шлюз. Куполът се затвори. След няколко минути шлюзът се отвори отново празен и пое още девет коли.

Групата на Грисуълд влезе в шлюза. Дейвид усети съскането на изпомпвания от шлюза обратно в купола въздух и сърцето му силно затупа. След пет минути обаче откри, че се задъхва от недостиг на кислород. Другите бяха поставили филтрите си и Дейвид стори същото.

В този момент вратата на шлюза се отвори и пред тях заблестяха червените пясъци на Марс.

– Пясък, махай се! – изреваха в един глас осемте земеделски работници и първите коли от групата потеглиха. Това бе традиционният вик на земеделските работници на Марс.

Дейвид натисна педала на потенциометъра и пясъкоходът запълзя през линията, маркираща границата между метала на купола и марсианската почва.

Изведнъж пясъкоходът му рязко смени посоката си.

– Номер седем, назад в линия! – се чу гласът на Грисуълд.

Дейвид се бореше с кормилото. Той видя как Бигман погледна обезпокоен към него и му махна с ръка за поздрав. После се съсредоточи върху пътя.

Марсианската пустиня беше равна и гола. Нямаше дори стрък трева. Това място е било мъртво и пустинно от кой знае колко милиона години. Внезапно му хрумна, че може би греши. Може би наистина пустинните пясъци са били покрити със синьозелени микроорганизми, преди земяните да дойдат и ги изгорят, за да освободят място за своите ферми.

Колата на Дейвид вървеше лошо. Той увеличи скоростта и откри, че става нещо нередно. Колите пред него се придържаха към земята, а неговата подскачаше при всяка неравност.

– Колите с номер едно, четири и седем – наляво! – прозвуча отново гласът на Грисуълд. – Колите с номера две, пет и осем – към центъра! Колите с номера три, шест и девет – надясно! Колите с номера едно, две и три при своите подучастъци.

Колата на Грисуълд с номер едно започна да завива наляво и Дейвид, следвайки я с очи, забеляза черната линия на хоризонта в тази посока. Номер четири последва номер едно, а Дейвид зави рязко наляво, за да запази ъгъла на променяне на посоката. Това, което последва, го изненада. Колата му поднесе. Той се вкопчи в кормилото и го завъртя в посока на плъзгането.

– Настъпи аварийната спирачка. Педалът е точно в дясно от този на потенциометъра – чу той тънкия глас на Бигман в слушалката.

Дейвид отчаяно се опита да намери педала, но болящите го стъпала не откриха нищо. Тъмната линия на хоризонта се появи пред него и изчезна. Сега тя беше много по-ясно очертана. Това бе една от пукнатините на планетата при изсъхването ѝ през милионите години. Бяха по-широки от сто фута и никой не бе измервал дълбочината им.

– Стъпвай навсякъде и ще го откриеш! – извика Бигман.

Дейвид го послуша и внезапно почувствува слабо хлътване. Бързото въртене на пясъкохода премина в ужасно стържение. Вдигнаха се облаци прах, но колата забави хода си и накрая спря. Дейвид се облегна назад и известно време диша спокойно. После свали филтъра, избърса вътрешната му повърхност и го постави отново. Другите две коли от подгрупата спряха до него. От едната се измъкна Грисуълд. Филтърът правеше брадясалото му лице ужасно грозно.

– Земянино – изръмжа той, – ремонтът на този пясъкоход ще бъде финансиран от твоята заплата. Ти чу предупреждението на Хенес.

Дейвид слезе от колата, която отвън приличаше на смачкан варел.

– Нито цент няма да бъде удържан от заплатата ми, Грисуълд – отвърна той. – В колата нещо не е било в изправност.

– Сигурно. И това е шофьорът.

Една друга кола пристигна със скърцане и Грисуълд се обърна към нея.

– Махай се оттук, бръмбар такъв! Гледай си своята работа!

– Но не преди да огледам пясъкохода на земянина.

Бигман слезе от колата си и с един скок се озова при Дейвид. Погледна под колата му и се изправи.

– Къде са балансните тежести, Грисуълд? – попита той.

– За какво служат те, Бигман? – на свой ред попита Дейвид.

– Когато излизаш на слаба гравитация с един от тези пясъкоходи – заговори бързо малкият човек, – на всяка от осите му поставяш гредя с дебелина един фут. Съжалявам, приятелю, но...

Дейвид го прекъсна. Затова значи колата му подскачаше при всяка неравност из терена.

– Знаеше ли, че ги няма? – се обърна той ядосано към Грисуълд.

– Всеки отговаря за колата си. Ако не си забелязал, че липсват, грешката е твоя – изруга Грисуълд.

Другите коли също се бяха приближили и около тримата бе образуван кръг от космати мъже.

– Проклет кварцов къс, човекът е новак. Той не би могъл да знае...

– Спокойно, Бигман – намеси се Дейвид. – Това е моя работа. Питам те отново, Грисуълд, знаеше ли предварително, че липсват?

– Аз ти казах, Земни. В пустинята всеки трябва да се грижи за себе си.

– Много добре – отвърна Дейвид и се огледа. Бяха почти на ръба на пукнатината. Още десет фута и той щеше да бъде мъртъв. – В такъв случай ти също ще трябва да се погрижиш за себе си, защото аз взимам твоята кола. Можеш да се върнеш с моята или да стоиш тук. Не ме е грижа.

– Велики Марс! – извика Грисуълд и се хвана за оръжието, но изведнъж от кръга мъже, наблюдаващи сцената се раздаде вик:

– Честна борба! Честна борба!

Законите на Марс бяха сурови, но не позволяваха използването на предимства, считани за нечестни.

– Ще се разберем, като се върнем – каза Грисуълд, като огледа суровите лица около себе си. – А сега на работа.

– Нямам нищо против – отвърна Дейвид, – но сега отстъпи настрана.

– Глупав наивник! Не можем да се бием с юмруци, когато сме с филтри на лицата. Имаш ли нещо друго освен кости в черепа си?

– Тогава го свали – отвърна Дейвид. – И аз ще сваля моя. Спри ме в честна борба, ако можеш.

– Приеми или отстъпи, Грисуълд! – извика Бигман. После подскочи напред и измъкна бластера му.

– Готов ли си? – попита Дейвид и постави ръка на своя филтър.

– Ще броя до три – извика Бигман.

Всички бяха в напрегнато очакване.

При произнасянето на „три“ Дейвид спокойно махна филтъра си и го хвърли настрана заедно с прикачените към него кислородни бутилки. Стоеше незащитен и задържаше дъха си, за да не поеме въздух от негодната за дишане атмосфера на Марс.

7. Бигман прави едно откритие

Грисуълд не се помръдна. От наблюдаващите ги се разнесе заплашително ръмжение. Дейвид се хвърли несръчно напред и махна филтъра от лицето му. Грисуълд изписка и се опита да го хване, но не успя. После се овладя и затвори устата си, за да не

губи въздух. Леко залитайки, той се отмести и започна да обикаля около Дейвид.

Напрежението се увеличаваше с всяка измината минута. Дейвид не позволяваше да бъде стигнат. Гримасата на лицето на Грисуълд ставаше все по-измъчена. Дейвид трябваше да издържи по-дълго от него. Той имаше дробове на атлет, а Грисуълд ядеше и пиеше твърде много, за да бъде в добра форма.

Пукнатината привлече окото на Дейвид. Сега тя бе само на четири фута зад него. Към нея го притискаше Грисуълд. Спря отстъплението си. Грисуълд трябваше да го атакува. Когато се хвърли към него, Дейвид се дръпна настрана и със силен юмручен удар го улучи в челюстта.

Грисуълд залитна, вдиша и напълни дробовете си със смес от аргон, неон и въглероден двуокис. Опита се да запази равновесие. Полууспя, но отново залитна напред...

Глух и спял за всичко друго освен за своя филтър, Дейвид тръгна с треперещи крака обратно към колата. С голямо усилие на волята успя да нагласи филтъра и прикрепил бутилките към него. Измина цяла минута, преди да дойде на себе си. Накрая отвори очи. Всички го бяха наобиколили.

– Къде е Грисуълд? – попита той.

– В пукнатината – отвърна Бигман и направи плъзгащо се надолу движение с ръка.

– Какво? – попита Дейвид и се намръщи. – Това е лоша шега.

– Не, не.

– Гмурна се през ръба като плувец.

– Това бе негова собствена грешка.

– Ясен случай на самозащита от твоя страна, Земни.

Всички говореха едновременно.

– Почакайте, какво се случи? Аз ли го хвърлих там?

– Не, Земни – шумно възрази Бигман. – Ти го удари и нещастникът падна. Опита се да стане, но отново залитна и когато се опита да запази равновесие, пристъпи напред и падна в пукнатината.

– Добро шоу направи, момче – рече един от земеделските работници като му подаде коравата си десница.

Това бе казано спокойно и означаваше приемане. Другите вече се тълпяха по-близо до него. Хора, които преди изобщо не го забелязваха, сега го потупваха по гърба му и казваха, че е мъж, с който Марс може само да се гордее.

– Момчета, нека продължим проверката – извика Бигман. – Нужен ли ни е Грисуълд, за да ни покаже как?

– Не! – изреваха в отговор всички.

Бигман скочи в колата си, а Дейвид се настани в колата, която само преди петнадесетина минути принадлежеше на Грисуълд.

– Пясък, махай се! – прозвуча още веднъж като воя на вълк в марсианския въздух.

* * *

Докато Дейвид маневрираше между затворените в стъкло райони, новината за края на Грисуълд се бе разпространила из цялата ферма. Когато се върна, той бе станал вече прочут.

Нямаше съмнение, че междувременно Хенес и Старецът бяха чули за борбата.

Земеделските работници не мразеха Хенес, но не го и обичаха. Той беше студен и надменен, а самият Грисуълд беше твърде непопулярен сред тях.

Появяването на Дейвид бе посрещнато с одобрителни викове. Навярно вътре ги бяха чули, защото Макиан, Хенес, Бенсън и някои други се показаха. Дейвид се заизкачва по рампата, водеща към входа, а Хенес излезе напред и погледна надолу.

– Сър, дойдох да обясня причината за станалия днес инцидент – рече Дейвид.

– Един ценен работник от фермата умря при свада с теб – отвърна Хенес с равен глас. – Може ли твоето обяснение да отстрани този факт?

– Не, сър, но Грисуълд бе победен в честна борба.

– Той се опита да убие момчето – се обади глас от тълпата. – „Случайно“ бе забравил да постави гредите-тежести на колата му.

– Поддържаш ли твърдението, че е посегнал на живота ти? – попита Хенес.

– Не, сър – отвърна Дейвид. – Твърдя само, че го победих в честна борба, на която бяха свидетели седем земеделски работници.

От тълпата се надигна вик на одобрение.

– Жалко, че сте били заблудени и агитирани за действие, за което ще съжалявате. Но ние ще обсъдим случая. Това не е края – каза Хенес. Обърна се и влезе в главното здание.

Рано на другата сутрин Дейвид бе повикан в офиса на Бенсън.

– Влез, Уилямс – покани го Бенсън. – Изглежда ти се спи – усмихна се той. – Седни.

– Благодаря – отвърна Дейвид. – С какво мога да ви бъда полезен?

– Ти си в беда, Уилямс, и би могъл да изпаднеш и в още по-голяма. Мистър Макиан има законното право да нареди да те разстрелят, ако се усъмни, че смъртта на Грисуълд е предумишлено убийство.

– Без съд ли?

– Не, но Хенес винаги би могъл да намери двадесет земеделски работници, които лесно да накара да кажат това, което иска той.

– В такъв случай би имал неприятности с останалите, нали?

– Да. Миналата нощ многократно му го повторих. Той се държи като диктатор. И мистър Макиан е съгласен с мен. Оставил е Хенес да се грижи за всички преки взимания-давания с работниците и затова вчера не се намеси, но после му каза в лицето, че няма намерение да остави фермата му да бъде унищожена заради един глупав негодник като Грисуълд. Хенес обеща да остави нещата да се уталожат, но няма да забрави скоро за случилото се. Не е за препоръчване да имаш враг като него тук, на Марс. Затова поисках разрешение от Макиан да ми помагаш при храненето на животните и почистването на клетките им. Би ли желал?

– Това би било обществено падение за мъж, който веднъж е бил провъзгласен за земеделски работник – заяви тържествено Дейвид.

– Не вземай на сериозно казаното от тези глупаци – намръщи се ученият. – Земеделски работник! Пфу! Това звание е прищявка на полуумни бачкатори и нищо повече. По-добре би било, ако работиш за мен и ми помогнеш да разкрием мистерията с отравянето. Така

ще отмъстиш и за смъртта на сестра си. Нали затова дойде на Марс?

– Ще работя за вас – съгласи се Дейвид.

– Отлично – каза Бенсън и се усмихна с облекчение.

* * *

Бигман погледна внимателно през вратата.

– Хей! – подвикна тихо той.

– Хелоу, Бигман! – отвърна Дейвид и затвори вратата на клетката.

– Тук ли е Бенсън?

– Не. Няма да го има целия ден.

– Това е добре.

Бигман влезе, движейки се внимателно, сякаш да предпази дрехите си от случаен контакт с някой предмет от лабораторията.

– Само не казвай, че имаш нещо против Бенсън.

– Кой, аз ли? Той е само малко... ти знаеш – и Бигман почука с пръст по слепоочието си. – Кой нормален човек би дошъл на Марс, за да се занимава с малки животни? Освен това се смята за подобър специалист от нас и непрекъснато ни поучава как да отглеждаме растенията. Какво знае той? А теб кара да играеш ролята на бавачка на мишки. Защо му позволяваш?

– Това е само временно – отвърна Дейвид.

– Добре – каза Бигман и след кратко размишление му подаде ръка. – Дойдох да се сбогувам с теб.

– Напускаш ли? – попита Дейвид и пое ръката му.

– Моят месец изтече. Получих документите си и ще потърся работа някъде другаде. Радвам се, че те срещнах, Земни.

– Почакай – задържа ръката му Дейвид. – Сега ще бъдеш в Уинград, нали?

– Само докато си намеря работа.

– Би ли ми направил една услуга?

– Разбира се. Само кажи за какво се касае.

– Малко е рисковано. Ще трябва да се върнеш тук.

– Не ме е страх от Хенес. Освен това има начин да се срещнем, без той изобщо да узнае.

Дейвид накара Бигман да седне.

– Слушай – зашепна той на ухото му, – на пресечката на улиците Канъл и Фобос в Уинград-сити, на един от ъглите има библиотека. Искам да ми вземеш от нея няколко филми и един проектор. Информацията за необходимите ми филми е в този запечатан...

Бигман сграбчи десния ръкав на Дейвид и го запретна нагоре.

– Ей, какво правиш? – попита Дейвид.

– Искам да видя нещо – отвърна Бигман.

Бе заголил китката на Дейвид и я гледаше със затаен дъх.

– Е, какво си намислил?

– Нищо нередно – промърмори Бигман.

– Наистина ли? – попита отново Дейвид, като освободи без усилие ръката си от хватката на Бигман. – Какво търсиш?

– Ти знаеш какво. Още когато дойде тук си помислих, че лицето ти ми е познато. Но трябваше да чакам да ме изпратиш в библиотеката на Научния Съвет, за да се досетя.

– Все още не те разбирам, Бигман.

– Мисля, че ме разбираш, Дейвид Стар – произнесе триумфално името му той.

8. Нощна среща

– Тихо, човече! – прошепна Дейвид.

– Виждал съм те често по късометражните видеофилми – каза вече по-тихо Бигман. – Но защо китките ти не показват отличителния знак, който имат всички членове на Съвета?

– Къде си чул това и кой ти каза, че библиотеката на Канъл и Фобос е на Научния Съвет?

– Не гледай от високо на земеделския работник, мистър – изчерви се Бигман. – Аз съм живял в града. Дори съм ходил на училище.

– Извинявай. Не исках да те обидя. Ще ми помогнеш ли?

– Не, преди да съм наясно с китките ти.

– Това не е трудно. Татуировката е безцветна и потъмнява на въздуха само ако искам.

Дейвид не направи нищо забележимо, но от вътрешната страна на дясната му китка бавно се появи и потъмня едно петно. Златните точки на Голямата мечка и Орион изгряха за момент и бързо се скриха.

Лицето на Бигман грейна.

– Сега ще ти кажа къде ще можем да се срещнем довечера, когато се върна с твоята поръчка. Навън, близо до втора секция има едно място... – и той продължи шепнешком указанията.

– Добре – кимна Дейвид. – Ето плика.

Бигман го взе и го пхна в ботуша си.

– Остана още едно уточняване – каза Дейвид. – Библиотекарят на Съвета е единственият човек, който може да отвори безопасно плика. Ако някой друг се опита да стори това, ще пострада.

– Никой друг няма да го отвори – отвърна Бигман и се изправи, – нито пък аз, ако случайно си си го помислил.

– Помислих си го – рече Дейвид. – Опитвам се да предвидя всички възможности.

Бигман се усмихна, направи лъжливо движение с юмрук към брадата на Дейвид и излезе.

Беше станало почти време за вечеря, когато Бенсън се върна.

– Изглеждате уморен, мистър Бенсън – рече Дейвид.

– Шест души са умрели вчера от отравяне – изтърва се той. – Това е най-големият брой за един ден. Става все по-лошо и изглежда нищо не можем да направим. Макиан всеки ден ме пита дали съм открил нещо. Да не мисли, че откритията ги намирам сутрин под възглавницата си? Днес бях в хамбарите със зърно, Уилямс. Всичко е приготвено за изпращане на Земята. Вадих зърно за мостра от различни дълбочини, но какво помогнах с това? На един милиард зърна се пада приблизително едно заразено. Мислиш ли, че тези 50000 зърна – той побутна куфара, който бе донесъл със себе си – са точно заразените? Шансът е едно на двадесет хиляди!

– Мистър Бенсън, вие ми казахте, че досега във фермата няма случай на отравяне, въпреки че ядем изключително марсианска храна.

– Да, доколкото ми е известно.

– А как стои въпросът за Марс като цяло?

– Не зная – намръщи се Бенсън. – Предполагам, че няма. Иначе щях да чуя. Защо се интересуваш?

– Само си помислих, че ако причината е марсиански микроб, хората тук може би са по-привикнали към него.

– Нелоши разсъждения за един неучен – той потупа Дейвид по рамото. – Иди яж. Храненето с новите мостри ще започне утре.

До утре! Дейвид вътрешно се усмихна. Къде ли щеше да бъде утре той и щеше ли да бъде още жив?

* * *

Куполът на фермата беше заспал върху повърхността на Марс като гигантско праисторическо чудовище. Дейвид се движеше бързо.

Вътрешната врата на шлюз № 17 бе отворена и той влезе в него. Светлината от фенерчето му премина бързо по стените и откри контролното табло. Натисна жълтия бутон. Чу се слабо щракане, после пауза и накрая засмукване на въздух.

Дейвид нагласи филтъра си и почака съскането да спре. Тишината означаваше изравняване на наляганията. Натисна червения бутон. Външната врата се отвори и Дейвид излезе навън. Сниши се до твърдия студен пясък и зачака да привикне към по-слабата гравитация. Това му отне само две минути. После се изправи и тръгна към ниско показващата се над повърхността скала, която се виждаше в светлината на фенерчето. Бигман му бе казал да я ползува като ориентир.

На слабата звездна светлина пясъкоходът беше почти невидим и Дейвид чу ниското мъркане на двигателя му далеч преди да го види.

– Бигман! – извика той и малкият човек изскочи от колата.

– Ей богу! – възкликна Бигман. – Вече се безпокоях, че си се загубил.

– Взе ли филмите?

– Слушай, не знам какво си писал в писмото, но там пет или шест учени ме обиколиха като спътници. Преди да изтече деня, ми намериха четири филма, два проектора, една кутия, голяма колкото мен, и ми заеха един пясъкоход да носи всичко това.

Дейвид се усмихна, но не каза нищо. Той се вмъкна в колата, нагласи проекторите и постави по един филм във всеки от тях.

* * *

Пясъкоходът потегли бавно в нощта, повтаряйки точно пътя на подгрупата на Грисуълд в деня на проверката.

– Не разбирам какво правиш – каза Бигман.

– Видя ли картите, които прожектирах?

– Разбра се. Стари карти на Марс. Виждал съм ги милион пъти.

– Какво ще кажеш за тези с насечените области?

– Предполага се, че отдолу има пещери, което не го вярвам. Никой не е слязъл да ги види.

– Чувал ли си някога за марсианци? – вместо да отговори го попита Дейвид.

– Разбира се. Що за въпрос... – започна Бигман и в този момент пясъкоходът изскърца и потрепери от конвулсивното движение на ръцете на малкия човек върху кормилото. – Имаш предвид истински марсианци ли? Марсианци, живели тук, преди да дойдат хората. Значи Бенсън ти е говорил за тях? Веднъж го сварихме да чете една книга по този въпрос. Присмяхме му се, а той се обиди. Нарече ни невежи селяни. След тази случка никога повече не спомена пред нас за марсианци.

– Сигурен ли си, че са празни приказки?

– На Марс живеят хора отпреди стотици години и никой досега не е видял марсианци.

– Може би са долу, в пещерите, на дълбочина две мили.

– Пещерите също никой не е видял. Всеки инч от повърхността на Марс е обходен и никъде не са открити стълби за надолу.

– Сигурен ли си? Аз видях една онзи ден.

– Какво? – попита Бигман, като погледна през рамо назад. – Будакаш ли ме?

– Не стълба, а дупка. Бе дълбока най-малко две мили.

– О, искаш да кажеш пукнатина? Глупости, това не означава нищо. На Марс ги има колкото щеш.

– Точно така, Бигман, но аз имам също подробна карта и на пукнатините на Марс. Ето тук, върху картите, които ми донесе, има едно забавно нещо, което не е било забелязано досега. Една пещера се пресича от няколко пукнатини.

– Какво доказва това?

– Всяка пукнатина минава близо до пещера, сякаш марсианците ги използват като места за вход към пещерите.

Пясъкоходът внезапно спря. Бигман се обърна към задната седалка и погледна сериозно Дейвид.

– Почакай, къде отиваме? – попита той.

– Към пукнатината, в която падна Грисуълд. Тя е на около две мили оттук и води до най-близката пещера под Макианската ферма.

– А като стигнем там?

– Е, тогава аз ще се спусна в нея – отвърна спокойно Дейвид.

9. В пукнатината

– Сериозно ли говориш? – попита Бигман. – Искаш да кажеш, че наистина има марсианци ли?

– Ще ми повярваш ли, ако ти кажа, че има?

– Не – внезапно реши той. – Но това няма значение. Казах, че искам да участвам в тази работа и няма да се откажа.

Колата потегли отново. Когато стигнаха пукнатината, вече се зазоряваше. Дейвид се измъкна от колата и се приближи до нея. Насочи фенерчето си надолу и лъчът му изчезна в нищото.

– Сигурен ли си, че това е мястото? – попита приближилият се Бигман.

– Според картите тази е най-близо до пещерата.

– Все пак, как възнамеряваш да се спуснеш в нея? – попита Бигман.

Дейвид взе от колата кутията, която Бигман бе донесъл от Уинград-сити, и извади съдържанието ѝ.

– Да си виждал някога подобно нещо? – попита той.

– Прилича на въжена стълба – отвърна Бигман.

– Да – кимна Дейвид, – но не от въже, а от усукан силикон, който е по-лек от магнезия и по-як от стоманата.

– И какво ще помогне тя? – попита Бигман, като прекара цялата стълба през ръцете си, докато стигна до металното удебеление в края ѝ.

– Внимавай – предупреди го Дейвид, – ако не е включено обезопасяващото устройство, можеш да се нараниш.

Взе внимателно стълбата от ръцете на Бигман, хвана металните удебеления в двата ѝ края и ги завъртя в противоположни посоки. Чу се остро щракане, но удебеленията не се промениха видимо.

– Сега гледай.

Дейвид се наведе и леко натисна удебелението в скалата на ръба на пукнатината. После дръпна ръката си, а то остана там, балансирано под странен ъгъл.

– Повдигни го – рече той.

Бигман се наведе и се опита да го повдигне, но то не се помръдна. Дръпна го с всичка сила, но отново без успех.

– Какво направи? – попита ядосано той.

– Когато обезопасяващото устройство е изключено, всеки натиск върху края на удебелението освобождава ивица силово поле с дължина двадесет инча, което се врязва в скалата.

– А после как го измъкваш?

– Ако задействуващ удебелението в единия край на стълбата – обясни той, – другото автоматично се дезактивира. Или ако на задействуващото удебеление нагласиш обезопасяващото устройство – той се наведе и го направи, – то също се дезактивира.

Бигман клекна. В местата, където допреди малко бяха двете удебеления, сега имаше тесни улеи с дължина около четири инча.

– Ще ме чакаш една седмица – каза Дейвид, – въпреки че кислородът ще ми стигне за не повече от два дни. Храна съм взел достатъчно. Ако дотогава не се върна, ще предадеш това писмо в щаба на Съвета.

– Почакай! Искаш да кажеш, че тези приказни марсианци...

– Имам предвид много неща. Може да се подхлъзна или стълбата да не е в изправност. Всичко се случва. И така, мога ли да разчитам на теб?

– Хубава работа! – Бигман изглеждаше разочарован. – Предлагаш ми да стоя тук горе, докато ти поемаш целия риск.

– Така работи един екип, Бигман. Ти знаеш.

Той хвърли стълбата в пукнатината. После провери дали е закрепена добре и като се хвана за най-горната ѝ пречка, премина на нея. Главата му се подаваше над повърхността.

Бигман го гледаше с широко отворени очи.

– Сега си отивай – каза Дейвид – вземи колата със себе си. Филмите и проекторите върни на Съвета. Остави тук само скутера.

– Дадено – отвърна Бигман.

Всички коли имаха аварийни платформи на четири колела, които можеха да пътуват петдесет мили със собствена тяга. Те бяха неудобни и не защитаваха от студа и прашните бури. Все пак, когато пясъкоходът се повреди далеч от дома, да пътуваш със скутер бе по-добре, отколкото да чакаш да те намерят.

Дейвид погледна надолу. Беше твърде тъмно, за да види края на стълбата. Заслиза надолу с лице към скалата. На осемдесетото стъпало спря, мушна лявата си ръка над едно от стъпалата, облегна се на него така, че и двете му ръце да останат свободни и изтегли долния край на стълбата.

Когато удебелението се озова в ръката му, мушна го в скалата. После провери дали е добре закрепено и бързо премина върху стълбата, повесена от новата точка на закрепване.

Така Дейвид заслиза надолу и на всеки осемдесет стъпала сменяше точката на закрепване ту отляво, ту отдясно на предишната, поддържайки общо взето права линия на спускане.

Изминаха шест часа. Спря, за да хапне малко концентрирана храна и пийне глътка вода. Никъде нямаше достатъчно голяма издатина, на която да стъпи и си отдъхне. По часовника му минаваше единадесет часа земно време, а то имаше правдиво значение на Марс, защото неговото денонощие бе само с половин час по-дълго от земното. Слънцето скоро щеше да бъде в своя зенит.

Дейвид сви изтръпналите си пръсти. Марсианският студ щипеше въпреки ръкавиците. Бе почти решил да поднови слизането, когато долови първото слабо осветяване. Погледна нагоре. Слънцето вече надничаше зад ръба на пукнатината. На горещото кълбо бяха необходими десет минути, за да стане видимо и светлината да достигне своя максимум. Дейвид знаеше, че светлина щеше да има най-много половин час и че след това за двадесет и четири часа мракът отново щеше да се върне. Огледа се бързо. Стената на пукнатината съвсем не беше равна. Сякаш срезът в марсианската почва бе направен с вълнообразен нож. Насрещната стена беше значително по-близо, отколкото на повърхността.

И тогава видя тъмното петно. Правоъгълно и приличаше на врата, поставена в скалата.

Хвана удебелението в долния край на стълбата и го постави възможно най-далеч, в посока на петното. После направи същото и с другото удебеление. Сменяше ги бързо, колкото можеше, надявайки се, че слънцето ще се задържи и че петното не е илюзия.

Когато го достигна, вече се здрачаваше. Пръстите на Дейвид се вкопчиха в ръба на нишата в стената. Той бе гладък и вероятно дело на разум.

Дейвид залюля стълбата към правоъгълната сянка и чу как металното удебеление звънна остро върху скалата под нея. Хоризонтална издатина! Само след няколко минути той стъпи върху нея.

Нишата беше около десет фута висока и шест широка. Пристъпи навътре, осветявайки пътя си с фенерчето, и се озова пред гладка каменна плоча, която препречваше пътя му. Тя също бе дело на разум. Внезапно почувствува силна болка в ушите си. Налягането на въздуха около него се повишаваше. Дръпна се назад, но с изненада забеляза, че отворът, през който беше влязъл, е препречен със скала, която преди липсваше. Сърцето му бързо заби. Очевидно се намираше във въздушен шлюз. Дейвид внимателно махна филтъра и пробва новия въздух. Оказа се топъл и действа добре на дробовете му. После се приближи до вътрешната скална плоча и доверчиво зачака.

Внезапно почувствува ръцете си стегнати до тялото като със стоманено ласо. После по същия начин бяха стегнати и краката му. Когато вътрешната врата се отвори и пътят за влизане в пещерата беше открит, той не можеше да помръдне нито ръка, нито крак.

След няколко минути бе повдигнат от пода, бавно наклонен назад до хоризонтално положение и плавно придвижен навътре. Когато главата му напусна въздушния шлюз, заспа без да сънува.

10. Раждането на Космическия скитник

Дейвид Стар отвори очите си без да знае колко време бе изминало, но усети близостта на живот. Ограждаше го слаба червена светлина, едва достатъчна, за да може да вижда. Опита се да помръдне едната си ръка и тя свободно се вдигна. После седна

учуден и откри, че се намира върху повърхност, която се огъваше при натиск, но в здрача не можеше да определи естеството ѝ.

– Съществото чувства заобикалящата го среда... – появи се внезапно някакъв глас, който идваше отвсякъде и отникъде.

– Добре ли си, Създание? – прозвуча втори глас, който беше по-нежен от първия и някак по-женски.

– Не мога да ви видя – отвърна Дейвид.

– Така е, както ти казах... – прозвуча отново първият глас, който Дейвид оприличи на мъжки. – Вие не сте екипиран, за да виждате съзнание.

– Аз мога да виждам материя – каза той, – но тук светлината е много слаба.

Последва мълчание, сякаш двамата се съвещаваха и после в ръката му нежно беше мушнат един предмет – неговото фенерче.

– Има ли този предмет – стигна до ушите му мъжкият глас – някакво значение за вас, отнасящо се до светлината?

– Да, разбира се. Не виждате ли? – Дейвид запали фенерчето и блисна светлинния лъч около себе си. В помещението нямаше живот. Повърхността, върху която се намираше, пропускаше светлината и бе на разстояние четири фута от пода.

– Както предположих аз – каза развълнувано женският глас. – Светлиният сензор на съществото се активизира при късовълново излъчване.

– Но по-голямата част от излъчваната от уреда светлина е в инфрачервената област, както прецених аз – възрази другият.

– Мисля, че общувате директно със съзнанието ми – помисли Дейвид. – И навярно поради това ви чувам да говорите международен английски.

– Последната фраза е безсмислица – каза мъжкият глас, – но ние наистина общуваме с вас. Нима има и друг начин?

– В ранната история на нашата раса – каза женският глас – съществуват легенди, че съзнанията ни са били затворени едно за друго и че сме общували посредством символи за очите и ушите. Питам се, дали не е такъв случая и с вашите хора, Създание?

– Точно така – отвърна Дейвид. – Колко време е минало, откакто съм в пещерата?

– Едно непълно завъртане на планетата около оста ѝ – отвърна мъжкият глас. – Извиняваме се за всяко неудобство, което сме ви причинили, но това бе първата ни възможност да изучим на живо едно от новите същества на повърхността. Досега бяхме изследвали няколко, едно от които съвсем наскоро, но никое от тях не функционираше и получената информация бе оскъдна.

Дейвид се питаше, дали неотдавна изследваното тяло не беше на Грисуълд.

– Завърши ли изследването ви върху мен? – запита предпазливо той.

– Вие се страхувате – отвърна бързо женският глас. – В съзнанието ви има ясно изразено опасение, че може да се намесим в жизнените ви функции, за да научим нещо за вас. Колко ужасно!

– Извинявайте, ако съм ви обидил. Това е само защото не познавам методите ви.

– Научихме всичко, което ни бе нужно – рече мъжкият глас. – Можем да изследваме тялото ви молекула по молекула без изобщо да е необходим физически контакт. Показанието на психомеханизмите ни е съвсем достатъчно.

– Какви са тези психомеханизми?

– Запознати ли сте с превръщанията материя-съзнание?

– Съжалявам, не.

– Ние току-що изследвахме съзнанието ви – каза след малка пауза мъжкият глас. – Страхувам се, че знанията ви са недостатъчни, за да разберете обясненията ми.

– Моите извинения – каза Дейвид, който се почувствува поставен на мястото си.

– Аз бих ви задал няколко въпроса – продължи мъжкият глас. – Вие, Създание, излъчвате огромно количество топлина. Болно ли сте или това е нормално?

– Съвсем нормален съм. Мъртвите тела, които сте изследвали, са били с температурата на околната среда. Когато функционират, телата ни поддържат постоянна температура.

– Тогава, вие не сте родом от тази планета, нали?

– Преди да отговоря – каза Дейвид, – мога ли да ви попитам какво би било отношението ви към създания като мен, ако произхождахме от друга планета?

– Уверявам ви, че вие и вашите другари-създания сте безразлични за нас, освен когато възбудите любопитството ни. От съзнанието ви разбирам, че сте разтревожен от нашите мотиви и се страхувате от враждебността им. Отхвърлете тези мисли!

– Не можете ли да прочетете в съзнанието ми отговорите на вашите въпроси, та ме разпитвате?

– При отсъствие на прецизна връзка мога само да чета емоции и общи становища. За точна информация връзката трябва да включва усилие на волята. Ако то помогне за отваряне на съзнанието ви, мога да ви съобщя, че имаме всички основания да ви считаме за член на раса, която не е родом от тази планета. Това показват съставките на вашата тъкан, които са коренно различни от тези на всяко живо същество, живяло някога на повърхността ѝ. Телесната ви топлина също показва, че вие идвате от друг, по-топъл свят.

– Имате право. Ние сме дошли от съседната ви планета в посока към слънцето.

– Така значи! Това е интересно. Когато нашата раса се оттегли в пещерите, преди около половин милион пълни завъртания, знаехме, че на вашата планета има живот. Била ли е вашата раса разумна тогава.

– Едва – отвърна Дейвид.

– Това наистина е интересно. Трябва веднага да съобщя на Централното Съзнание. Ела ____.

– Нека остана _____. Бих желала да продължа общуването с това създание.

– Както обичаш.

* * *

– Разкажете ми за своя свят – помоли женският глас.

Дейвид говореше непринудено. Подозрението му беше отпаднало. Тези създания бяха любезни и приятелски настроени.

Тогава тя освободи съзнанието му от своето влияние и той спря.

– Какво стана? – попита ядосано Дейвид.

– Нищо особено – увери го женският глас. – Аз само бях потиснала задръжките на съзнанието ви. Това не е законно и не бих посмяла да го сторя, ако ____ беше тук. Зная, че подозренията са твърде дълбоки, за да ви оставя да говорите без малка помощ от мен, а освен това те са погрешно насочени. Ние никога не бихме ви причинили зло, ако не ни се натрапите.

– Но ние вече го направихме, не е ли така? – попита Дейвид. – Окупирали сме вашата планета открай докрай.

– Повърхността на планетата не ни интересува. Тук сме у дома си. Все пак – женският глас бе почти тъжен, – трябва да е вълнуващо да се пътува от свят на свят. Ние усещаме, че в Космоса има много планети и много слънца. Това е толкова интересно! Хиляди пъти съм благодарна, че навреме усетихме несръчното ви слизание надолу, за да направим отвор за вас.

– Вие ли направихте този отвор?

– Не сама, ____ ми помогна. Така получихме възможност да ви изследваме.

– Как го направихте?

– Като го пожелахме.

– Не разбирам.

– Когато се оттеглихме в пещерите, бяхме принудени да унищожим хиляди кубически метра материя, за да направим под повърхността място за себе си. Материята нямаше къде да складираме и затова я преобразувахме в енергия и _____. _____.

– Не, не ми е ясно.

– В такъв случай, всичко което мога да кажа е, че енергията бе складирана по такъв начин, че да може да бъде ползувана чрез мисловно усилие.

– Ако цялата тази материя е била преобразувана в енергия...

– Разбира се, това е велико дело. Досега сме живели от нея половин милион завъртания, а е изчислено, че ще имаме достатъчно за повече от двадесет милиона. Зависимостта между съзнанието и материята бяхме изучили още преди да напуснем повърхността, а откакто дойдохме в пещерите така се усъвършенствувахме, че изцяло напуснахме материята. Ние сме същества от чисто съзнание и енергия.

– Но навярно хора като вас могат да завладеят цялата Вселена.

– Страхувате се, че ще спорим за Вселената с бедни материални създания като вас. Това е глупаво. Цялата Вселена е тук, с нас.

Дейвид мълчеше. Имаше чувството, че много фини пипала нежно докосват съзнанието му.

– Извинявайте отново – продължи женският глас. – От съзнанието ви разбирам, че вашите другари създания са в голяма опасност. Вие подозирате, че причината сме може би ние, но уверявам ви, Създание, че това не е така. – Каза го така простишко, че Дейвид не можеше да не повярва.

– Вашият другар – рече той – каза, че химическият състав на моята тъкан е съвсем различен от този на всяко марсианско същество. Мога ли да попитам в какво се състои разликата?

– Вашата тъкан е съставена от един азотен материал.

– Протеин – поясни Дейвид.

– Не разбирам тази дума.

– А вашата тъкан от какво е съставена?

– От ____ ____ _____. На практика в нея изобщо липсва азот.

– Тогава вие не можете да ми предложите храна.

– Страхувам се, че не. ____ казва, че всяка органична материя на нашата планета би била силно отровна за вас. Гладно ли сте, Създание?

– Засега имам своя собствена храна – отвърна Дейвид.

– Неприятно ми е да мисля за вас просто като за едно създание. Как се казвате?

– Наричат ме Дейвид Стар¹.

– Не разбирам нищо друго освен това, че се споменава за слънцата във Вселената. Не ви ли наричат така, защото сте пътешественик в Космоса?

– Не. Много хора от моята раса пътуват в Космоса. Стар в случая няма никакво значение. Това е просто звук, по който ме отличават.

– Колко жалко. Вие би трябвало да имате име, което да отразява странствуванията ви в Космоса. Струва ми се, че най би ви подходило да ви наричат „Космически скитник“.

И стана така, че от устата на съществото, което не виждаше и никога нямаше да види, Дейвид Стар за пръв път чу името, под което щеше да стане известен в цялата Галактика.

11. Бурята

Сега един по-дълбок и по-бавен глас се оформи в съзнанието на Дейвид.

– Аз ви поздравявам, Създание – каза тържествено той. ____ ____, ти даде едно добро име.

– Аз се оттеглям, ____ ____ – каза женският глас.

От загубването на лекото докосване до съзнанието му Дейвид разбра, че съществото с женския глас не беше повече в мисловен контакт с него. Той уморено се обърна, борейки се отново с илюзията, че тези гласове идват от определена посока.

Създанието с дълбокия глас разбра затруднението му.

– Вие сте объркан от неуспеха на сетивата ви да ме открият – каза то. – Бих могъл да приема външната физическа обвивка на същество като вас, но това би било бедна и невъзвишена измама. Обяснението достатъчно ли е?

– Съвсем достатъчно – отвърна тихо Дейвид.

– А сега нека ви обясня кой съм аз – продължи дълбокият глас. – Аз съм управителят на ____ _____. Съобщението за залавянето на жив екземпляр от новия живот на повърхността естествено стигна и до мен. Ще изследвам съзнанието ви.

Службата на новото същество беше за Дейвид само смесица от звуци, но той бе доловил чувството за важност и отговорност, което ги съпровождаше.

– Бих предпочел да останете извън съзнанието ми – каза твърдо Дейвид.

– Скъмността ви е напълно разбираема и похвална – рече дълбокият глас, – но моето изследване ще бъде ограничено само по повърхността му.

Дейвид усети как отделенията на неговото съзнание бяха деликатно отваряни и затваряни.

– Благодаря ви – рече дълбокият глас. – Вие ще бъдете съвсем скоро освободен и върнат на повърхността.

– Какво намерихте в съзнанието ми? – попита предизвикателно Дейвид.

– Достатъчно, за да съжалявам другарите ви. Някога ние приличахме на вас, така че малко ви разбираме. Хората ви не са в равновесие с Вселената. Липсва ви вярното чувство, което единствено е в състояние да разкрие действителността пред вас. В безуспешното търсене на сенките, които ви заобикалят, вие пътувате към най-външните граници на Галактиката. ____ ви нарече добре. Вие наистина сте раса от космически скитници.

Все пак, каква е ползата от вашето скитане? За да разберете материалната вселена, трябва първо да се отделите от нея, както направихме ние. При нас повече няма смърт, освен когато едно съзнание поиска да почива, или раждане, когато то бъде заменено.

– Това обаче не ви задоволява напълно – каза Дейвид. – Някои от вас страдат от любопитство. Съществото, което говори с мен преди вас, искаше да знае за Земята.

– ____ е родена неотдавна. Дните ѝ не са равни дори на сто завъртания на планетата около Слънцето. Контролът на мисловните ѝ граници е все още несъвършен.

– Но вие самият си направихте труда да изследвате съзнанието ми.

– Само за да се уверя в това, което първоначално подозирах. Вашата раса има капацитет за израстване. При добри условия след половин милион завъртания на нашата планета можем да я видим получила Вътрешния живот. Това би било хубаво, защото моята раса би имала другар във вечността и дружбата ни би била от взаимна полза. Вашият вид обаче има определени наклонности,

каквито моите хора никога не са притежавали. Налице са тенденции срещу благополучието на всички ви.

– Ако имате предвид престъпления и войни, голямото мнозинство от хората са борят срещу тях и макар прогресът в тази насока да е бавен, той е сигурен.

– Аз виждам дори повече. Виждам, че вие самият желаете благополучието на всички. Вие имате силно и здраво съзнание, чиято същност не бих съжалявал да видя и у някоя от нашите. Бих желал да ви помогна в борбите ви, но не бих могъл да го сторя чрез лична намеса в действията на вашите хора. Тя би била неразбираема за вас и непочтена за мен.

– Но тогава с какво ще ми помогнете? – попита Дейвид.

– То е в ръката ви – отвърна дълбокият глас.

При тези думи в ръката на Дейвид се появи една лента почти без тегло от ____.

– От какво?

– Тя изобщо не е от материя в смисъла, който влагаме в това понятие. Тя е от _____. Поставете я на очите си.

Когато Дейвид я постави, лентата обви меко и топло всяка гънка от челото, очите и носа му, без обаче да му пречи да диша или вижда.

– Какво стана? – попита той.

Преди думите да успеят да излязат от устата му, пред него се появи огледало от енергия. В него костюмът му на земеделски работник беше с неясни очертания, сякаш се виждаше през призрачна променяща се мъгла или като през дим. Всичко от горната устна до темето му бе скрито в маска, която сияеше, без да

заслепява, и през която отвън нищо не се виждаше. Огледалото изчезна така внезапно, както се беше появило.

– Така ли трябва да се появя пред другите? – попита учудено Дейвид.

– Да, но само ако те имат същите сетива като вас.

– Аз виждам много добре. Значи светлинните лъчи влизат през щита. Но защо не могат да го напускат и да открият лицето ми?

– Те го напускат, но при преминаването през него се променят и откриват само това, което видяхте в огледалото.

– А останалото? – попита Дейвид като движеше бавно ръцете си в обгръщащия го дим. Той не чувствуваше нищо.

– Това, което ви прилича на дим, е бариера. Тя не пропуска късовълновото излъчване и материални частици по-големи от молекула – отговори дълбокият глас. – Нещо като персонално силово поле.

– Кълна се в Галактиката, това е невъзможно! Доказано е, че не може да съществува машина, генерираща персонално силово поле за предпазване от излъчване или материална инерция, която да бъде с тегло и габарити, позволяващи носенето ѝ от един човек.

– Маската, която носите, не е енергиен източник. Тя само акумулира енергията, получена например при няколкосекундно излагане на слънчево излъчване, каквото получава нашата планета. Тази енергия може впоследствие да бъде освободена при мислено поискване. Тъй като собственото ви съзнание не е в състояние да контролира енергията, маската е нагласена според характеристиките му и при нужда ще се задействува автоматично. Сега я свалете.

Дейвид посегна към очите си и маската се превърна в ръката му отново в лента от газова материя.

– А сега, Космически скитнико, можеш да ни напуснеш – заговори за последен път дълбокият глас.

Леко, както можеше да се очаква, съзнанието напусна Дейвид Стар. Когато то се върна, той нито за момент не се усъмни в местонахождението си. Знаеше със сигурност, че се намира на същото място при ръба на пукнатината с поставен на лицето филтър. Вляво, полускрит сред скалите, се намираше оставеният от Бигман скутер. Знаеше дори как точно се бе върнал на повърхността. Тази информация бе умишлено вмъкната в съзнанието му, като последно доказателство за способността им да превръщат материята в енергия и обратно. Те го бяха повдигнали срещу силата на гравитацията почти със скоростта на ракета през направен от тях тунел, превръщайки скалата пред него в енергия, а зад него енергията отново в скала. В съзнанието му имаше дори думи, които той никога не беше чувал. Те бяха с женския глас: „Не се страхувай, Космически скитнико!“

Слънцето беше ниско на изток, както тогава, когато започна да слиза в пукнатината. Нямаше как да прецени изминалото време, но беше сигурен, че не бяха минали повече от две денонощия. Сега небето му изглеждаше по-синьо, а Слънцето – по-червено. Дейвид сви рамене. Просто привикваше към марсианския пейзаж.

Насочи се към фермата, като следваше най-краткия път, препоръчан му от Бигман. Скутерът се друсаше върху неравностите на терена и вдигаше облаци прах на завоите. Странно бе, че прахът

не оставаше назад, а се движеше напред и около него и пълнеше устата му.

Напред и наоколо! В е л и к а Г а л а к т и к о! Мисълта, която дойде в главата му в този момент, стегна като с клещи сърцето и гърлото му. Погледна по-червеното Слънце и по-синьото небе с ново разбиране. Прахът във въздуха беше този, който разпръскваше повече светлината и правеше Слънцето и небето да изглеждат такива. Устните му все повече изсъхваха, цялото тяло го сърбеше. Нямаше никакво съмнение.

П Р А Х!

Дори на Земята хората познаваха марсианската прашна буря – най-смъртоносна в обитаемата Слънчева система. Никой, застигнат от нея, без пясъкоход и на мили от най-близкото убежище, не би останал жив.

Дейвид Стар знаеше, че само минути го разделят от смъртта. Прахът вече пълзеше безжалостно между филтъра и кожата на лицето му. Чувствуваше това по заслепените си сълзящи очи.

12. Липсващата брънка

Марсианската прашна буря не е добре изяснена. Голяма част от повърхността на Марс е покрита с фин прах. Марсианската атмосфера е рядка, а ветровете не духат продължително време, но понякога, по неизвестни причини прахът се наелектризира и дори без вятър е склонен да се издига нагоре. Задуха ли обаче и вятър, може да се каже, че е налице напълно развита прашна буря. Прашинките са много фини и дори филтърът със своя широк уплътнител, плътно прилепнал към лицето, е безпомощен да им попречи да се промъкнат. Достатъчни са петнадесет минути в

разгара на бурята, за да убият човека. Дори най-леката буря, забележима за изложените на действието ѝ хора, е достатъчна да предизвика зачервяване на откритите места по кожата им. Това се нарича прашно изгаряне.

Дейвид Стар знаеше, че собствената му кожа е вече зачервена. Напразно се опитваше с кашляне да прочисти спеченото си гърло. Очите му бяха подути и почти затворени, а извиращите от тях сълзи се събираха върху уплътнението в долната част на филтъра и замъгляваха очилата му. Нищо не можеше да спре тези пращинки, освен сложно изработените пластове на купола или пясъкохода. Нищо!

Н и щ о л и !

Въпреки влудяващия сърбеж и изтощителната кашлица, той мислеше отчаяно за марсианците. Знаеха ли те, че назрява прашна буря? Спомни си как съществото с дълбокия глас изведнъж реши да върне Дейвид на повърхността, сякаш бързаше той да бъде сварен от нея и последните думи на женския глас: „Не се страхувай, Космически скитнико!“

Дейвид се досети какво трябва да направи. С едната ръка махна филтъра, а с другата бързо поднесе към лицето си ивицата тънка прозрачна материя, която извади от джоба си. Тя се уви около очите и носа му. После постави отново филтъра.

Дейвид вдишваше колкото се може по-голямо количество кислород и издишвайки, почистваше устата си от праха.

Постепенно, когато сълзите измиха праха от очите му, а нов вече не проникваше, той откри, че отново може да вижда. Въздушните молекули свободно преминаваха преградата, но пращинките, колкото и фини, бяха достатъчно големи за нея.

Дейвид изтупа и изчетка дрехите си. След като почти се изчисти от праха, той погледна скутера със съмнение и се опита да включи двигателя му, но бе възнаграден само с кратък стържещ звук. Това трябваше да се очаква. За разлика от пясъкоходите, двигателят на скутерите не беше затворен херметически. Трябваше да продължи пеш. Тази мисъл не го плашеше особено. Куполът на фермата беше на малко повече от две мили оттук, а кислород имаше в изобилие. Преди да го върнат на повърхността, марсианците бяха напълнили кислородните бутилки. Сега той ги разбираше. Те знаеха за приближаването на прашната буря. Може би дори бяха ускорили идването ѝ. Изпращайки го срещу нея, те знаеха също, че в джоба си има съвършена защита. Не бяха го предупредили нито за изпитанието, което му предстоеше, нито за защитното средство, което носеше. В това имаше смисъл. Ако заслужаваше подаръка – щит от силово поле, той щеше сам да се досети за него. Ако не се сетеше, значи не го заслужаваше.

Стигна до външната страна на един от шлюзовете на купола. Бурята беше попреминала и вече беше безопасно да свали маската от очите си. Когато му отвориха шлюза, за да влезе, отначало всички го гледаха втренчено и после завикаха.

– Подскачащ Юпитер! Това е Уилямс!

– Къде беше, момче?

– Какво се случи?

И над смутените викове и едновременно зададени въпроси се извиси пронизителният вик:

– Как преодоля прашната буря?

Въпросът развъълнува всички. Настъпи късо мълчание.

– Погледнете лицето му – обади се някой. – Прилича на обелен домат.

Довлякоха го до един стол и извикаха Хенес.

– Какво стана с теб, Уилямс?

– Бях се загубил – отвърна хладно Дейвид.

– О, така ли му викаш на това? Изчезваш за два дни и после само си се загубил.

– Искях да се поразходя и отидох твърде далеч.

– И затова те нямаше две марсиански нощи ли? Очакваш ли да ти повярвам?

– Липсва ли някой пясъкоход?

– Той е съсипан, мистър Хенес – обади се един от земеделските работници. – Бил е навън в прашната буря.

– Не бъди глупак – сръза го Хенес. – Ако беше така, нямаше сега да седи тук жив.

– Зная – рече земеделският работник, – но я го погледни.

Зачервяванията на кожата по откритите места на врата и раменете на Дейвид трудно можеха да се оспорят.

– Беше ли навън в бурята? – попита Хенес.

– Страхувам се, че да – отвърна Дейвид.

– И как я преодоля?

– Помогна ми един човек, обвит в дим и светлина. Прахът не му вредеше. Нарече се „Космически скитник“.

– Махайте се! – извика ядосано Хенес към хората, които се бяха приближили. – Вървете си гледайте работата! А ти, Джонитъл, докарай тук един пясъкоход.

Мина почти час, преди горещата баня, която Дейвид така силно желаше, да му бъде позволена. През това време Хенес крачеше

нагоре-надолу в канцеларията си и обсипваше Дейвид с въпроси от рода: „Какво ще кажеш за този Космически скитник? Къде го срещна? Какво ти каза?“ Дейвид само клатеше глава и повтаряше: „Излязох на разходка и се загубих. Един човек, наричаш себе си Космически скитник, ме доведе обратно“. Накрая Хенес се отказа да го разпитва повече.

След горещата баня с него се зае докторът на купола. Тялото на Дейвид бе намазано с кремове и инжектирано с подходящи хормони. Не му се размина и приспивателното. Заспа, преди още да бе извадена иглата.

* * *

Събуди се между чистите хладни чаршафи на болничния кът. Зачервяването на кожата му бе значително намаляло. Знаеше, че те щяха отново да се върнат при него, но трябваше да отбива атаките им още малко. Беше сигурен, че почти има отговора на мистерията с отравянията. Нуждаеше се само от една две липсващи брънки и, разбира се, от законно доказателство.

Чу леки стъпки зад главата си. Толкова ли скоро щеше да започне всичко отново? Но това беше само Бенсън. Лицето му бе угрижено, а в ръката си носеше нещо наподобяващо старомоден пистолет.

– Уилямс, буден ли си? – попита тихо той.

– Виждаш, че съм буден – отвърна Дейвид.

– Слушай, Хенес е убеден, че ти си замесен в отравянето с храна – каза той. – Твърди, че си бил някъде навън и разправя смешни истории. Страхувам се, че си в ужасна опасност.

– Ти не вярваш на Хенес, че съм замесен в отравянето, нали?

– Не, не вярвам – прошепна Бенсън, като се наведе над леглото му, – защото мисля, че разказът ти е достоверен. Затова дойдох. Трябва да те разпитвам за въпросното същество. Уилямс, сигурен ли си, че това не е било халюцинация?

– Аз го видях – отвърна Дейвид.

– Как разбра, че е човек? Говореше ли английски?

– То не говореше, но външно приличаше на човек. Мислиш ли, че може да е марсианец?

– О – възкликна Бенсън и се усмихна, – ти си спомняш теорията ми. Да, мисля, че е марсианец. Мисли, човече, мисли! Те вече започват да действуват открито и всеки бит информация може да се окаже жизнено важен. Разполагаме със съвсем малко време.

– Защо? – попита Дейвид като се повдигна на лакът.

– Ти, разбира се, не знаеш какво се случи, докато те нямаше. Уилямс, всички сме отчаяни. Знаеш ли какво е това? – попита той като повдигна подобния на пистолет предмет.

– Виждал съм те с него и преди.

– Това е харпун за взимане на проби, мое изобретение. Взимам го със себе си, когато отивам в хамбарите с храна в града. Той изстрелва малка куха сачма, прикрепена към него с жица. Известно време след изстрелването в челото на сачмата се появява отвор, който позволява кухината ѝ да се напълни със зърно. После сачмата се затваря, аз я изтеглям и изпразвам случайно взетата мостра. Чрез промяна на времето за отваряне на сачмата мострата може да бъде взета от различни дълбочини в хамбара.

– Остроумно – отбеляза Дейвид, – но защо сега го носиш със себе си?

– Защото се питам дали не трябва да го хвърля на боклука. Беше ми единственото оръжие в борбата с отровителите, но не ми донесе нищо добро. Вероятно няма да ми донесе и в бъдеще.

– Каж ми какво се е случило.

– Всеки член на земеделските синдикати е получил ново писмо. Няма съмнение, че писмата и отравянията са дело на едни и същи хора или по-скоро същества. Те го признават в писмата.

– Какво бе казва в тях?

– Искат пълна капитулация от наша страна. В противен случай отравянията с храна ще се увеличат хиляда пъти. Аз казах на Макиан и Хенес, че ключът към тази мистерия може наистина да е Космическия скитник, но те не ми вярват. Хенес дори подозира, че и аз съм с нея.

– С колко време разполагаме, Бенсън? – попита Дейвид.

– С два дни. Не, това бе вчера. Сега разполагаме само с тридесет и шест часа.

* * *

Т р и д е с е т и ш е с т ч а с а !

Дейвид трябваше да действа много бързо. Може би още имаше време. Без да подозира, Бенсън му бе дал липсващата брънка от тази мистерия.

(Следва в брой 8)

¹ Звезда – бел. пр.

Марки от Елдорадо

Фантастичен разказ

Робърт Артър

В клуба бе организирана „Седмица на увлеченията“ и Малкълм демонстрираше колекцията си от марки.

– Ето, вижте например тези триъгълници – разказваше той. – Точната им цена не знае никой, тъй като те никога не са се продавали в серия. Но това е най-редкия и интересен пълен набор от всички марки, известни на филателистите. Те...

– Аз пък имах по-рядка и по-интересна серия марки – като го прекъсна, тъжно каза Мърчисън Моркс.

Моркс, нисичък човек, обикновено седи до камината и мълчаливо гледа въглените, като придърпва от лулата си.

– Ти имаш серия марки, по-рядка от моите триъгълници? – недоверчиво попита Малкълм.

– Вече я нямам – поклати глава Моркс, като го поправи, – но имах.

– Аха! – възкликна Малкълм презрително. – Трябва ли да разбираме, че са изгорели? Или че са откраднати?

– Не – въздъхна Моркс. – Използувах ги. За пощенски пратки. Преди да разбере колко уникални са те. И ми струваха моя най-добър приятел.

– Живота му?

Моркс сви рамене. По лицето му се изписа тъга, сякаш в паметта си той отново преживяваше болка от миналото.

– Не зная – отвърна той. – Наистина не зная. Може би, не. Искрено се надявам, че Хари Норис – така се казваше приятелят ми – сега е десет пъти по-щастлив от всеки нас тук. Когато си мисля, че можеше да бъде с него, ако не беше моята нерешителност... По-добре да ви разкажа тази история изцяло – добави той по-уверено. – Тогава сами ще разберете всичко.

– Самият аз не съм филателист – започна той, като вежливо кимна към Малкълм. – Но баща ми събираше марки и ми остави колекцията си. Не беше много голяма: баща ми се увличаше повече от красотата на марките, отколкото от уникалността или от ценностите им. Някои марки от колекцията, особено марките от тропическите страни, изобразяващи екзотични птици и бозайници, ми харесваха особено много. А една серия от пет марки познавачите смятаха за фалшива.

Тези пет марки наистина се отличаваха забележимо от всички, които дотогава бях виждал, и баща ми дори не ги беше сложил в албума. Те бяха просто в един плик.

Фалшиви или не, марките бяха красиви и интересни, всички с различен номинал: десет цента, петдесет цента, един долар, три долара и пет долара. Всички неунищожени, в отлично състояние и отпечатани в най-веселите цветове: яркочервена с ултрамарин, изумрудена с жълто, оранжева с лазурно, шоколадова с цвета на слонова кост, и черна със злато.

И всички бяха големи – четири пъти по-големи, отколкото днешните марки за самолетна поща. Сюжетите върху тях бяха живи и достоверни. Особено тридоларовата, която представляваше туземно момиче, на главата с кошница плодове...

Но аз изпреварвам събитията. Накратко, като реших, че те наистина са фалшиви, скрих марките в бюрото си и забравих за тях.

Намерих ги отново съвсем случайно, когато ровех в бюрото и търсех плик, за да изпратя току-що написаното до моя най-добър приятел Хари Норис писмо. Тогава Хари живееше в Бостън.

Случи се така, че единственият плик, който можах да намеря, беше този, в който бяха марките на баща ми. Извадих ги върху бюрото, надписах плика и като запечатах писмото, най-сетне обърнах внимание на тези странни марки.

Казах ви вече, че бяха големи и правоъгълни, по размер приличаха повече на багажна лепенка, отколкото на обикновена пощенска марка. Изобщо бяха необикновени. Върху всяка марка имаше едър надпис „Елдорадо“. От двете страни приблизително по средата бе отпечатан номиналът, а долу имаше още един ред „Бърза поща“.

Вече бях чувал за някаква легендарна страна с такова име. Може би сега така се нарича някоя малка държава или княжество? Но до този момент особено много не се замислях за това.

Трябва да ви кажа, че сюжетите на марките не бяха съвсем обикновени. Например на десетцентовата марка бе изобразен прав еднорог с вдигната глава. Спиралният му рог се целеше в небето, гривата му се развяваше на вятъра и цялата картина беше страшно правдоподобна. Гледайки я, лесно можеше да се повярва, че художникът беше рисувал еднорога от натура. Макар, разбира се, всички да знаят, че такива еднорози няма.

На петдесетцентовата марка, държейки във въздуха тризъбец, по пенливия прибой се носеше впрегнал два делфина Нептун. И всичко беше също толкова реалистично, както на първата марка.

Върху марката от един долар беше изобразен човек, който свири на пищялка, а до него се издигаше храм в гръцки стил.

А на тридоларовата марка беше нарисувано момиче. Туземно момиче на около шестнадесет години на фона на тропически цветя. На главата си държеше плоска кошница, отрупана с всевъзможни плодове, и то така грациозно, както умеят само туземците. Дълго не можех да откъсна поглед от тази красота. Последната марка от серията бе с номинал пет долара. В сравнение с останалите тя не впечатляваше толкова силно – върху нея беше изобразена карта с няколко малки островчета, разхвърлени из морската шир, означена с ясни букви „Море Елдорадо“. Реших, че тези острови са точно страната Елдорадо, а малката точка на най-големия остров, отбелязана с думата „Нирвана“, е столицата на държавата.

После ми хрумна нещо. Племенникът на Хари събираше марки и реших на шега да залепя върху плика една от тези елдорадски фалшиви марки.

Близнах десетцентовата елдорадска марка, лепнах я върху плика и тръгнах да търся обикновени марки, за да ги залепя до нея.

Най-сетне в спалнята, в портфейла, оставен в джоба на самото ми, намерих нужните ми марки. Когато излизах от библиотеката, оставих писмото на видно място върху бюрото си.

Когато се върнах, писмото не беше на мястото си.

Трябва ли да ви разказвам, колко много се учудих? То просто нямаше къде да се загуби. Никой не можеше да го вземе.

Прозорецът беше отворен, но той гледаше към улицата от височината на двадесет и първия етаж и никой не можеше да влезе през него. Вятър, който би могъл да духне писмото на пода, също нямаше. Проверих. Огледах всичко наоколо, учудвайки се все повече и повече.

И когато почти вече се бях отказал да търся, телефонът иззвъня. Звънеше ми Хари Норис от Бостън. Гласът му, когато ме поздравяваше, звучеше някак напрегнато. Скоро разбрах защо.

Три минути преди това, когато тъкмо се канел да си ляга, писмото, което аз вече смятах за загубено, влетяло в стаята му през прозореца, увиснало в миг във въздуха под неговия поглед и паднало на пода.

На другия ден по обяд Хари пристигна в Ню Йорк. По телефона му бях обещал, след като му бях обяснил историята с елдорадската марка, да не пипам останалите, само да ги прибера на сигурно място.

Очевидно марката беше виновна за всичко, което беше станало. По някакъв начин тя бе пренесла писмото от моята библиотека в краката на Норис за около три минути. Подобно нещо, разбира се, поразява въображението на човека.

Хари ми подаде плика и аз веднага видях, че марката е унищожена. До нея имаше ясен, бледовиолетов кръгъл печат. Върху кръглия печат се четеше: „Елдорадо“ и в центъра на кръга, където обикновено се поставя датата, беше изписано само „четвъртък“.

– Днес е четвъртък – отбеляза Хари. – След полунощ ли залепи марката?

– Веднага след дванадесет часа – отвърнах му аз. – Странно, че тези елдорадци не придават значение на часовете и минутите, а?

– Това само доказва, че те живеят в тропическа страна – предположи Хари. – В тропиците времето почти нищо не значи. Но аз имах нещо друго пред вид. „Четвъртък“ свидетелствува, че Елдорадо е в Централна Америка, както и ти си предположил. Ако тази страна се намираше някъде към Индия или на изток, върху печата щеше да бъде поставено „сряда“, нали така? Поради разликата във времето.

– Или „петък“ – попитах аз неуверено, тъй като не се оправям много добре с тези работи. – Във всеки случай можем лесно да разберем. Трябва само да погледнем в атласа. Как не съм се сетил по-рано?

– Разбира се – усмихна се Хари. – Къде е той?

Обаче се оказа, че в къщи нямам атлас, дори малък. Наложих да позвъним в една книжарница в покрайнините на града и да поръчаме да ни доставят в къщи последното издание на най-големия атлас, който имат. Докато чакахме атласа, отново огледахме плика и започнахме да разсъждаваме по какъв начин писмото е могло да бъде доставено.

– Бърза поща! – възкликна Хари. – И още как! Въздушната рипа да яде! Слушай. Ако за времето, изминало откакто ти си забелязал, че липсва, до момента, когато то падна в краката ми, писмото е пътувало не просто от тук до Бостън, а първо е отишло в Централна Америка, било е щемпелувано, а после е попаднало в Бостън, тогава неговата средна скорост ще бъде...

Направихме някакви приблизителни изчисления и получихме нещо около две хиляди мили в минута. И тогава се спогледахме изненадани.

– Боже мой! – най-сетне проговори Хари. – Елдорадо може да е тропическа страна, но тук те явно са намерили нещо ново. Интересно защо никога по-рано не сме чували за това?

– Може би се пази в тайна? – предположих аз. – Макар че едва ли това е възможно: марките бяха у мен от няколко години, а преди това бяха у баща ми.

– Тук нещо не е наред – мрачно констатира Хари. – Къде са другите марки, за които ми споменавахте? Мисля, че докато чакаме атласа, можем да направим с тях някои опити.

Донесох неизползуваните марки и му ги дадох. Трябва да ви спомена, че покрай всичко друго Хари беше добър художник и при вида на чудесно изработените марки възхитено подсвирна. После внимателно разгледа всяка миниатюра, но, както и предполагам, тридоларовата марка привлече особено неговото внимание. Онази, върху която беше изобразено туземното момиче, нали си спомняте?

– Господи – високо каза Хари. – Каква красота!

И замисляйки се, потъна в мълчание.

– Мисля – най-сетне каза той, като вдигна глава към мен, – че трябва да използваме една от марките и да изпратим още нещо.

Не знам защо това не ми беше хрумнало, но когато Хари сподели предложението си, веднага ми се стори разумно. Единственото, което оставаше да решим, беше какво да изпратим и на кого.

Проблемът ни забави само няколко минути. Нямахме никого, с когото бихме могли в дадения момент да споделим тайната си. А да

си изпратим нещо един на друг беше невъзможно, тъй като и двамата се намирахме на едно и също място.

– Измислих! – възкликна Хари. – Ще изпратим нещо направо в Елдорадо!

Съгласих се, но как стана, че решихме да изпратим не писмо, а Томас, моя сиамски котарак, право да си кажа, не помня. Може би ни се е сторило, че ще е хубава шега.

Томас спеше под дивана. Намерих една картонена кутия с подходящи размери и с Хари я продупчихме на няколко места, за да влиза въздух.

– Сега – каза замислено Хари – остава да решим до кого да го адресираме?

Взе химикалката и бързо написа върху кутията: „До мистър Хенри Смит, авеню „Елисейски полета“ № 711, Нирвана, Елдорадо“. Подолу прибави: „Внимание, чупливо“!

– Но... – започнах аз. Хари ме прекъсна:

– Разбира се, аз не познавам никакви адреси там. Измислих го. Но нали хората от пощата там не знаят това?

– Ами какво ще стане, ако... – отново започнах аз и отново той ми отвърна, дори без да изслуша въпроса ми:

– Предполагам, че колетът ще попадне в отдела за недоставена кореспонденция. И за котарака сигурно ще се погрижат. Марките ми внушават, че животът при тях не е много тежък.

Нямах други въпроси, затова Хари взе марката от петдесет цента, близна я и здраво я залепи към кутията. После прибра ръката си и направи крачка назад към мен.

Внимателно се загледахме в пратката.

Мина известно време и нищо не се случи. Но после, когато върху лицето на Норис вече започна да се появява разочарование, кутията с Томас бавно се издигна във въздуха, обърна се, сякаш беше стрелка на компас, и като набра скорост, заплува към отворения прозорец. При прозореца кутията се движеше вече със скоростта на състезателен кон. Когато излезе на улицата, ние се втурнахме към прозореца и видяхме как се издига нагоре и на запад, над линията на сградите. А после пред очите ни очертанията ѝ започнаха да се губят и след миг тя изчезна.

Но пратката се върна много скоро.

Тя увисна за известно време пред прозореца, после бавно се насочи към стаята, направи малък кръг и леко се спусна върху бюрото, откъдето преди по-малко от две минути беше отлетяла. Хвърлихме се с Хари към кутията и я загледахме, опулени от учудване.

Върху пратката имаше печат и пощенско клеймо, също както върху писмото. А в ъгъла с големи виолетови букви някой беше написал: „Обратно до подателя. Получателят не живее на посочения адрес.“

– Ама че работа – каза най-сетне Хари. Не беше много умно, но в този миг нищо по-свастно не ни идваше на ум. После от кутията се чу гласът на Томас.

Разрезах връвта и отворих капака. Томас изскочи от кутията с такава енергия, която не беше демонстрирал вече дълги години. Изводът беше очевиден: късото пътешествие до Елдорадо не само че не му беше навредило, а напротив, май че го беше променило към по-добро.

Хари Норис учуден въртеше кутията в ръцете си.

– Което е най-странното, – отбеляза той – е това, че там наистина има адрес „Авеню „Елисейски полета“ № 711“. Кълна ти се, че го измислих.

– Нещо повече – добавих аз – пратката се върна, макар че не бяхме посочили обратния адрес.

– Наистина – съгласи се Хари. – Те са знаели къде да я върнат.

Замисли се за миг и остави кутията върху бюрото.

– Започвам да мисля – каза той със странно изражение на лицето, – че това още не е всичко. – Тук се крие нещо много по-голямо. И подозирам, че истината е много по-интересна, отколкото ние с теб предполагаме. А колкото се отнася до Елдорадо, аз вече си имам теория...

Но той така и не завърши мисълта си за своята теория, защото в този миг тридоларовата марка с цвят на слонова кост върху шоколадов фон отново привлече вниманието му.

– Господи! – прошепна той, разговаряйки по-скоро със себе си, отколкото с мен. – Тя е прекрасна! Небесно същество! Цял живот съм мечтал да намеря такова момиче. За да я срещна, бих дал... Бих дал почти всичко на света...

– Страхувам се, че за това ще ти се наложи да отидеш до Елдорадо – вмъкнах шеговито аз и Хари трепна.

– Точно така! Аз наистина съм готов да направя това. Слушай! Марките свидетелствуват, че Елдорадо е чудесна страна. Защо да не я посетим? Тук нищо не ни задържа и...

– Добре. Ще тръгнем с първия кораб, но когато стигнем там, как ще намерим момичето?

– С помощта на логиката – прекъсна ме Хари. – Изключително с помощта на логиката. Момичето е позирало на художника, нали? И началникът на пощите в Елдорадо трябва да знае кой е художникът, така ли е? Ще отидем право при него. Той, ще ни помогне да намерим художника. А той пък ще ни каже името и адреса на момичето. Какво по-просто от това? И знаеш ли какво – Хари бе осенен от нова мисъл – ще тръгна за Елдорадо по пощата.

Бях малко шашардисан, докато не съобразих колко гениално и просто е всичко това. Хари веднага забеляза, че Томас бе понесъл пътешествието и се беше върнал без никаква вреда. Щом като една котка оживя, и човек ще може.

Единственото, което ни оставаше, беше да изберем адреса. Щеше да бъде твърде глупаво да тръгнем за там, само за да ни върнат безславна обратно поради неправилно посочен адрес.

– И аз разбирам това – каза Хари, когато споделих с него съмненията си. – Първият, с когото смятам да се видя там, ще бъде началникът на пощите. Адресираното до него пощата ще достави най-лесно. Тогава защо с един изстрел да не убием два заека и защо да не се изпратя право на него? А сега на работа. Имаме още три марки на обща сума девет долара. Те трябва да стигнат. Аз съм малко по-лек, а ти, напоследък си напълнял. На мен ще ми стигнат четири долара – един и три. Пет остават за теб. А адреса ще напишем върху етикетчетата и ще ги завържем към китките на ръцете си. Имаш ли багажни етикети?... Аха, ето, намерих две върху бюрото ти... Дай перодръжка и мастило. Ето, това ще свърши работа...

Той надписа етикетчетата и ми ги подаде. И двете имаха един и същ адрес: „До началника на пощите. Нирвана. Елдорадо. Внимание, чупливо!”

– А сега – каза Хари – ще ги вържем на ръцете си.

И тогава аз се уплаших. Не можах да се овладеея. Независимо от възхитителните перспективи, обрисувани от приятеля ми, идеята да се изпратя сам по пощата в пълна неизвестност, както изпратих Томас, ме накара да бъда нащрек. Казах, че ще се присъединя към него по-късно. С първия самолет или параход. И че ще се срещнем в главния хотел на града. Хари беше разочарован, но нетърпението му попречи да ме уговори.

– Е, добре – каза той. – Ако по някакви причини не успееш да се добереш със самолет или с параход, ще се възползуваш от последната марка, нали?

Обещах му твърдо. Той протегна дясната си ръка и аз завързах на нея етикетчето. После взе марката от един долар, близна я и я залепи към етикетчето. Взе тридоларовата и в този момент звънецът на входната врата звънна.

– След една минута – каза Хари – или дори по-малко ще се намеря в най-прекрасната страна, която може да си представи човек.

– Почакай за секунда – извиках аз, като тръгнах да отварям вратата. Не знам дали ме чу. Когато се обърнах, той точно поднасяше към устните си втората марка. Повече не го видях.

Когато се върнах в стаята с пакет в ръце – беше прислужникът от книжарницата с поръчания атлас, – Хари вече не беше в стаята.

Томас седеше, вдигнал глава и гледаше към прозореца. Пердетата още се люлееха. Дотичах до прозореца, но Хари беше изчезнал.

Реших, че е залепил втората марка, без да забележи, че не съм в стаята. Представях си как в този миг се спуща на пода пред изумените очи на началника на пощите.

После си помислих, че няма да е зле, все пак да науча къде се намира това Елдорадо. Разопаковах атласа и започнах да обръщам страниците. Когато прелистих и последната страница, дълго седях мълчалив, с поглед към бюрото, където лежах етикетчето с адреса и марката. И най-сетне реших.

Станах и донесох пътната чанта на Хари. За щастие беше лято и той си бе взел леки дрехи. Към тях от моите вещи прибавих това, което реших, че може да му потрябва. После затворих чантата, прикрепих етикетчето, допълних над адреса името „Хари Норис“ и залепих последната елдорадска марка.

След миг чантата се вдигна във въздуха, заплува към прозореца и като набра скорост, се скри в далечината.

Надявах се, че ще пристигне преди Хари да напусне кабинета на началника на пощите и че може би Хари ще ми изпрати картичка или писмо, че е получил чантата. Но не изпрати. Очевидно, не е успял...

Моркс млъкна, сякаш беше свършил разказа си. Незабелязан от никого, Малкълм се беше отделил от групата слушатели няколко минути преди това и сега се върна с огромен атлас в ръце.

– Значи това е станало с твоята рядка серия! – каза той с лошо скриван сарказъм. – Много интересно и увлекателно. Но аз искам да

изясня един момент от него. Ти каза, че марките са пуснати в Елдорадо, така ли? Аз току-що погледнах атласа и такава държава няма на света!

Моркс го погледна съвсем спокойно.

– Знам – каза той. – Точно затова, когато в този ден прегледах атласа, аз не удържах на обещанието си, дадено на Хари Норис и не се възползувах от марката, за да отида при него. Сега съжалявам. Но сигурно няма смисъл да се съжалява за това, което направих или не направих. Просто не можех. Да си кажа право, нервите ми не издържаха, когато се убедих, че Елдорадо не съществува. На Земята, имам пред вид.

Млъкна и поклати глава.

– Колко много ми се иска да науча откъде баща ми е взел тези марки – промърмори той едва чуто, сякаш разговаряше сам със себе си и отново дълбоко се замисли.

Дейвид Стар космически скитник
Научно-фантастична повест

Айзък Азимов

(Продължение от брой 7)

13. Съветът се намесва

Бенсън стоя още десетина минути. Нищо от това, което му каза Дейвид, не подкрепи теорията му, свързваща отравянето с марсианците, и той си отиде много разтревожен.

Дейвид седна в леглото. Дрехите му бяха захвърлени върху един стол в другия край на стаята, а ботушите стояха изправени до него. Опипа вътрешните им джобове, но те бяха празни. Несъмнено дрехите му също бяха претърсвани. Очакваше това, но очевидно ботушите му не бяха претърсени добре. Със затаен дъх пхна ръката си до дъното на единия и вълна от радост го изпълни, когато почувствува меката, подобна на газова лента марсианска маска. Беше чист късмет, че не я бяха намерили. В бъдеще трябваше да бъде по-внимателен. Дейвид пхна маската в един от джобовете на ботушите и го закопча. Бяха ги лъснали, докато беше спал. Дрехите му също бяха минали през освежителен душ. Съдържанието на всички джобове се намираше на небрежна купчина под стола. Изглежда нищо не липсваше. Той се съблече и тъкмо притягаше колана на горната си дреха, когато в стаята влезе брадат земеделски работник.

Дейвид вдигна поглед.

– Какво искаш, Зъкис? – попита студено той.

– Къде мислиш, че отиваш, Земни? – вместо отговор на свой ред попита Зъкис. В очите му гореше злоба.

– Никъде, за където да искам разрешение от теб – отвърна Дейвид.

– Имаш грешка, Мистър. Никакво мърдане оттук. Нареждане на Хенес. – При тези думи Зъкис блокира вратата с тялото си. Почака известно време така, след което мазната му физиономия се разцепи в усмивка.

– Ти май промени намерението си, Земни? – попита той.

– Може би – отвърна Дейвид, – но точно сега чакам посетител. Как ще влезе? Ти не си ли стоял на пост?

Зъкис изруга сърдито и излезе, като заключи вратата след себе си. След малко се върна. Носеше поднос с храна.

Дейвид отскочи встрани със свити крака и стъпи върху матрака на леглото. Изненаданият Зъкис изпадна в паника, а Дейвид отскочи от матрака и тежко се сблъска с него. Зикис падна по очи и подносът издрънча на пода. Дейвид стъпи върху ръката му, която бе скрита под подноса. Зъкис нададе агонизиращ вик. Смазаните му пръсти се разтвориха и освободиха бластера, който държаха. Дейвид улови здравата му ръка, която посягаше към втория бластер, и я изви грубо.

– Стой спокойно – предупреди го Дейвид, – иначе ще ти измъкна ръката от рамото.

Зъкис притихна, продължавайки да диша тежко.

– Какво целиш? – попита Дейвид. – Защо бе скрил бластера под подноса?

– За да се защитавам в случай, че ме нападнеш, докато са ми заети ръцете.

– Защо тогава не изпрати някой друг, а ти да го прикриваш?

– Не се сетих – изхленчи Зъкис.

Дейвид увеличи малко натиска върху ръката му и лицето на Зъкис се изкриви от болка.

– Предлагам да ми кажеш истината, Зъкис.

– Аз... аз възнамерявах да те убия.

– А какво щеше да кажеш на Макиан?

– Че си... се опитал да избягаш.

– Идеята твоя ли беше?

– Не, на Хенес. Оправяй се с него. Аз само изпълнявам заповеди.

Дейвид отхлаби хватката и взе двата бластера.

– Ставай!

Зъкис изрева от болка, когато се опита да се повдигне на смазаната лява ръка и почти измъкнатата от рамото дясна.

– Какво мислиш да правиш? Ти няма да убиеш невъоръжен човек, нали?

– А ти не би ли убил?

– Хвърли оръжието, Уилямс – намеси се един нов глас.

В рамката на вратата стоеше Хенес с насочени бластери. Зад него беше Макиан.

Дейвид пусна току-що издърпаните от Зъкис бластери.

– Кажи сега какво се случи.

– Ти знаеш какво – отвърна Дейвид. – Зъкис се опита да ме убие по твое нареждане, а аз не стоях мирно.

– Не, сър... мистър Хенес, не е вярно – ломотеше Зъкис. – Аз му носех обяда, а той скочи върху мен. Ръцете ми бяха заети с подноса и не можах да се защитя.

– Млъкни – рече презрително Хенес. – За това ще поговорим по-късно. А сега донеси малко връзки за превързване на ръцете към тялото.

Зъкис побърза да излезе.

– Защо връзки, Хенес? – запита тихо Макиан.

– Защото този човек е опасен мошеник. Вие си спомняте, че го доведох, защото изглежда знаеше нещо за отравянето с храна.

– Да, да, разбира се.

– Той ни разказа как по-малката му сестра се била отровила с марсиански конфитюр, спомняте ли си? Аз проверих. Смъртните случаи на отравяне по този начин са по-малко от двеста и петдесет и при нито един от тях не се съобщава за отравяне с марсиански конфитюр на дванадесетгодишно момиче с брат на годините на Уилямс.

– Откога знаеш това, Хенес? – попита Макиан.

– Почти откакто е тук, но исках да разбера намеренията му. Наредих на Грисуълд да го следи...

– Да се опита да ме убие, искаш да кажеш – прекъсна го Дейвид.

– Така ще кажеш, защото си го убил, щом е бил достатъчно глупав да се остави да го заподозреш. – Той се обърна към Макиан. – После успял да се вмъкне под кожата на този слабоумен глупак Бенсън и така да следи нашия прогрес в разследването на отравянията. Като капак на всичко преди три нощи се измъкна от купола, без да каже къде отива. И знаете ли защо? За да докладва

на хората, които са го наели и които са зад цялата тази работа. Още повече, че ултиматумът дойде в негово отсъствие.

– А вие къде бяхте? – внезапно попита Дейвид. – Престанахте ли да вървите по петите ми след смъртта на Грисуълд? Ако подозирахте, че съм излязъл с такава цел, защо не изпратихте някой да ме следи? Аз мисля, мистър Макиан, че Хенес не е бил в купола в нощта, когато излязох, и дори едно денонощие след това. Къде бяхте, Хенес?

– Предлагам да го предадем на Съвета – намеси се Макиан и сложи нервно ръка на рамото на Дейвид.

– Какъв е този Съвет? – попита бързо Дейвид.

– Не е твоя работа – изръмжа Хенес.

Междувременно Зъкис се бе върнал с връзките. Те представляваха гъвкави пластмасови въжета, които можеха да бъдат прегънати по произволен начин и замразени в това положение.

Бяха много по-здрави от стоманени белезници.

– Протегни си ръцете! – заповяда Хенес.

Дейвид безмълвно ги протегна. Зъкис уви връзките два пъти около китките му и ги стегна ужасно силно. После изтегли иглата, с което предизвика автоматично пререждане на молекулите, втвърдяващо пластмасата. Друга връзка стегна глезените му.

Дейвид седеше спокойно в леглото. Споменаването на Съвета от Макиан бе за него достатъчно доказателство, че няма да остане дълго вързан.

– Какво представлява този Съвет? – попита отново той.

Не бе необходимо да пита. Отвън се чу вик „Къде е Уилямс?“ и една фигура профуча като снаряд през вратата.

Това бе самият Бигман. Той не обърна внимание на никой друг освен на седящата фигура на Дейвид и заговори:

– Чух, че си минал през прашна буря, едва когато влязох в купола. Горещи Серес! Как стана това? – В този момент забеляза положението на Дейвид. – Кой го е вързал така?

Хенес улови грубо Бигман за яката и го вдигна от пода.

– Аз казах какво ще ти се случи, ако те видя отново тук.

– Пусни ме, невротик такъв! Имам право да съм тук. Ако до секунда и половина не ме пуснеш, ще отговаряш пред Научния Съвет.

– В името на Марс, Хенес, пусни го – рече Макиан.

Хенес го пусна на пода.

– Махай се оттук! – изсъска той.

– За нищо на света! Аз съм акредитиран служител на Съвета и дойдох тук с д-р Силвърс.

Бигман кимна към високия слаб мъж на прага.

– Извинете – рече д-р Силвърс, – но правителството в Международния град на Земята е обявило извънредно положение и отсега нататък всички ферми ще бъдат под контрола на Научния Съвет. Упълномощен съм да поема фермата на Макиан.

След три часа д-р Силвърс се срещна отново с Макиан и Хенес в квартирата на Макиан.

– Искам да прегледам всички документи за продукцията на фермата през последните шест месеца – каза той. – Трябва да видя

и вашия д-р Бенсън и се запозная с прогреса му по решаването на проблема с отравянето. Разполагаме с шест седмици.

– Шест седмици! – избухна Хенес. – Искате да кажете един ден!

– Не, сър. Ако не решим този проблем до изтичане на срока на ултиматума, ще бъде спряна целият износ на храна от Марс. При определена дажба обаче запасите ще стигнат за шест седмици – поясни д-р Силвърс.

– Това ще предизвика паника и бунт – възрази Хенес.

– Вярно – съгласи се д-р Силвърс. – Ще бъде много неприятно.

– Вие ще разорите земеделските синдикати! – изрева Макиан.

– Те във всички случаи ще бъдат разорени. Тази вечер възнамерявам да видя д-р Бенсън, а утре на обяд ще имаме конференция. Ако до утре в полунощ нищо не бъде постигнато, забраната ще влезе в сила.

– Защо? – попита Хенес.

– Защото се предполага, че който и да стои зад това безумно криминално престъпление, трябва да е тясно свързан с фермите – отвърна д-р Силвърс.

– А какво стана с Уилямс?

– Разпитах го. Държи на своята история, която признавам, е доста странна. Изпратих го в града, за да продължи разпитът му.

* * *

На една миля от купола на фермата пясъкоходът спря и Дейвид слезе от него с поставен филтър.

– Запомнете! Шлюз № 7! – му каза шофьорът. – Там ще има един от нашите хора, който ще ви пусне.

Дейвид се усмихна и кимна. Той видя как пясъкоходът продължи към града. После се обърна и закричи към купола.

Хората от Съвета, разбира се, си сътрудничеха. Те му помогнаха да напусне открито и се върне тайно, но никой от тях, дори д-р Силвърс, не знаеше причината. Дейвид имаше вече отговора на загадката. Сега му бе нужно доказателството.

14. „Аз съм Космически скитник!“

Хенес влезе в стаята си, замаян от умора и гняв. Беше почти три часа сутринта, а той не бе почивал през последните две нощи. Все пак чувствуваше, че е било необходимо да присъства на срещата, която този д-р Силвърс от Съвета бе имал с Бенсън. Помисли си за таблетка приспивателно. Тази нощ се нуждаеше от почивка, така необходима му за неговата проникателност на следващия ден, а гневът можеше да задържи съня далеч от очите му. Но не можеше и да рискува, в случай на някакъв решителен обрат на събитията през нощта. Задоволи се само да заключи вратата. После седна с въздишка на леглото, свали ботушите и потърка уморено стъпалата си. Изведнъж се вцепени. Не, това не можеше да бъде! Значи глупавата история на Уилямс беше истина! Не, по-лесно би било да повярва, че съзнанието му си е направило шега.

Мракът в стаята бе нарушен от студена синьобяла светлина. Благодарение на нея той можеше да види човекоподобното същество, което я излъчваше от мястото, където би трябвало да се намира главата му. Тялото му имаше неясни очертания или по-скоро изглеждаше като обвито в дим.

Обектът заговори. Думите му звучаха глухо.

– Аз съм Космически скитник.

Хенес се изправи. Първоначалната му изненада премина и с усилие на волята остана спокоен.

– Какво искате? – попита той.

Космическият скитник не отговори.

Дали това не беше само робот, настроен да произнася някои фрази, се питаше Хенес. Той стоеше близо до бюрото си. Ръката му бавно започна да се движи. Движението ѝ не бе незабележимо, но съществото не му обърна внимание. Хенес постави леко ръка върху бюрото си, имитирайки невинен жест. Робот, марсианец или човек, разсъждаваше Хенес, обектът не можеше да знае тайната на това бюро. Той се бе скрип в стаята и го е очаквал, но не я беше претърсвал. Пръстите на Хенес докоснаха една малка резка в плота. Тя се помръдна леко под нокътя му и един панел се отмести встрани. Хенес бе готов за това и ръката бавно се запромъква към бластера, който движещият се панел бе открил.

Сега, когато държеше оръжието насочено право в сърцето на съществото, Хенес установи, че увереността му се връща. Робот, марсианец или човек, обектът не можеше да противостои на един бластер.

– Кой сте вие? Какво искате? – попита със заплашителен тон Хенес.

– Аз съм Космически скитник! – отвърна бавно обектът.

Устните на Хенес се свиха, когато стреля.

Лъчът се отправи директно към обекта от дим, достигна го и спря на четвърт инч от тялото му. Защитното силово поле абсорбира цялата енергия на лъча и я преобразува в ослепителна светлина. С див вик Хенес закри очите си, но беше твърде късно. След няколко

минути, когато посмя да вдигне клепачите си, наранените му очи не можаха нищо да му покажат. Не можа да види как Космическият скитник се размърда пак, претърси джобовите на ботушите му, отключи вратата и се измъкна от стаята, секунди преди тълпата да започне да се събира. Ръцете на Хенес още закриваха очите му, когато ги чу.

– Хванете съществото! То е в стаята! – извика той.

– В стаята няма никой – му отвърнаха половин дузина гласове, а някой добави:

– Все пак мирише като след стрелба с бластер.

– Какво се е случило, Хенес? – попита един твърд и авторитетен глас. Това бе д-р Силвърс.

– Натрапници! – извика Хенес, тресейки се от разочарование и гняв. – Никой ли не го вижда? Какво става с вас? Да не сте... – той не можа да произнесе думата „слепи“.

– Кой беше натрапникът? Можете ли да го опишете?

Хенес безпомощно поклати глава. Как би могъл да обясни? Можеше ли да им разкаже за кошмара от дим, който говореше и срещу който един заряд от бластера можеше да експлодира преждевременно и да нарани само човекът, който го е изстрелял?

Д-р Силвърс се върна в стаята си навъсен и мрачен. Той нямаше вяра в победата. Нямаше вяра в ефикасността на всякакво ембарго. Този млад Дейвид Стар вдъхваше доверие, но историята с Космическия скитник бе лошо разчетена. Само засилваше подозрението на хора като Хенес. Щастие за младока беше, че той, Силвърс, бе пристигнал навреме.

Д-р Силвърс спря. Странно, през вратата на стаята, която в бързината беше оставил леко открената, не се процеждаше никаква светлина. А си спомняше добре, че преди да излезе, не беше загасил лампата.

В стаята не се чуваше шум. Извади бластера, бутна вратата и пристъпи към мястото, където знаеше, че се намира ключът.

Една ръка запуши устата му, а гласът в ухото му беше познат.

– Д-р Силвърс, всичко е наред. Искях само да ви предпазя, да не извикате от изненада и да ме издадете.

Ръката се отдръпна.

– Стар, ти ли си?

– Да. Затворете вратата. Мисля, че докато трае търсенето, вашата стая ще бъде най-доброто скривалище. Впрочем, каза ли Хенес какво се е случило?

– Не, нищо реално. Вие замесен ли сте в тази работа?

– В известен смисъл, да – отвърна Дейвид, като се усмихна в тъмнината. – Хенес бе посетен от Космическия скитник.

– Какво говориш? – въпреки волята си повиши тон старият учен.

– Не ми е до шеги.

– Не се шегувам. Космическият скитник съществува.

– Няма полза от това. Историята е впечатлила Хенес, а аз заслужавам истината.

– Сигурен съм, че го е впечатлила, а вие ще имате истината утре, когато излезе наяве. Космическият скитник наистина съществува и в него е голямата ни надежда. Играта, която играем, е деликатна и макар да зная кой стои зад отравянето, всичко може да се окаже безполезно. Тук не става дума за един-двама престъпници,

опитващи се да спечелят няколко милиона чрез изнудване, а по-скоро за добре организирана група, имаща намерение да установи контрол над цялата Слънчева система. Дори да заловим шефа им, отравянето може да продължи, ако не научим подробности за заговора, за да можем да го предотвратим.

– Какъв тогава е твой план?

– На теория – отвърна Дейвид – аз зная кой е отровителят и как е било извършено отравянето, но за да не срещна категоричния му отказ, се нуждая от някои веществени доказателства. Трябва да ги имам, преди да е преминала вечерта. Но дори тогава, за да получим необходимата информация, трябва да слоим духа му. Трябва да използваме Космическия скитник.

– Отново Космическият скитник. Той ви е омагьосал. Ако това не е ваш трик, на който аз трябва да съм жертва, кажете ми кой е той и откъде знаете, че не ви мам.

– Не мога да ви кажа нищо, освен че му вярвам като на себе си, и ще поема пълната отговорност за него. Вие, д-р Силвърс, трябва да направите, както ви казвам. В противен случай ще трябва да продължим без вас. Играта е толкова важна, че дори вие не можете да ми попречите.

– Какво искате да направя? – попита д-р Силвърс.

– Утре на обяд ще се срещнете с Макиан, Хенес и Бенсън. Вземете Бигман с вас като лична охрана. Той е дребен, но е бърз и безстрашен. Наредете централната сграда да се охранява от хора на Съвета и ги въоръжете с многократно действащи бластери. Сега запомнете следното: между дванадесет и петнадесет и дванадесет и тридесет оставете задния вход без охрана и

наблюдение. Аз ще гарантирам безопасността му. Каквото и да се случи после, не показвайте, че сте изненадан.

– Вие ще бъдете ли на срещата?

– Не. Присъствието ми няма да е необходимо.

– Тогава?

– Ще ви посети Космическият скитник. Той знае всичко, което знам и аз, и от него обвинението ще бъде по-потресаващо за престъпника.

– Мислите ли, че ще успеем?

– Откъде да знам? Мога само да се надявам.

Отново настъпи дълго мълчание. Д-р Силвърс почувствува слабо течение, също като че ли някой бе отворил вратата. Той щракна електрическия ключ. Стаята плувна в светлина и той откри, че е сам.

15. Космическият скитник се намесва

Дейвид Стар действуваше по възможния най-бърз начин. Светлината от фенерчето му подскачаше ту тук, ту там. Това, което търсеше, можеше да не е в стаята. След като успешно бе получил ключа от тази стая, щеше бъде жалко, ако не го намереше. Хенес нямаше да се възстанови бързо. Дейвид се усмихна. Самият той не бе по-малко изненадан от него. Думите му „Аз съм Космически скитник“ бяха първите, които бе изговорил през щита силово поле, откакто напусна марсианските пещери. Приглушеността и дълбочината на гласа му бяха съвсем неочаквани. Вероятно щитът забавяше въздушните молекули, макар да ги пропускаше. Интерференцията естествено бе изкривила звуковите вълни.

Дейвид не съжаляваше. Гласът му в този си вид можеше да бъде полезен. Щитът бе реагирал добре на излъчването от бластера и в края на краищата ефектът върху него беше нищожен в сравнение с ефекта върху Хенес.

Методично, дори когато умореното му съзнание прехвърляше тези неща, той проверяваше съдържанието на полиците.

Светлинният лъч се задържа на едно място за миг и Дейвид се пресегна през другите дреболии, за да вземе един малък метален предмет. Сърцето му подскочи. Той имаше в ръцете си последното доказателство на всичките му предположения, почиващи на логиката. Сега тя бе подплатена с нещо материално.

Сложи предмета в джоба на ботуша си при маската, после излезе и заключи след себе си. Куполът над главата му бе започнал видимо да посивява. Скоро денят щеше да започне. Последният ден за отровителите или за земната цивилизация. Междувременно, той щеше да има време да поспи.

* * *

Под купола на фермата цареше ледено спокойствие. Малко от земеделските работници се досещаха какво става. Някои шепнеха, че Макиан бил хванат в сериозни финансови нарушения, но никой не вярваше. Не беше логично. Само заради това ли бяха изпратили цяла армия?

Униформени мъже със сурови лица обикаляха Централната сграда, стиснали в ръцете си многократно действащи бластери, а на покрива ѝ бяха инсталирани две оръдия. На всички земеделски работници, освен нужните за поддържане на специалните съоръжения, бе заповядано да останат в помещенията си.

Точно в дванадесет часа и петнадесет минути патрулиращите пред задния вход на сградата се отдръпнаха настрана, оставяйки този район без охрана. В дванадесет и тридесет те се върнаха и заеха местата си пред входа. После един от артилеристите заяви, че е видял в този интервал някой да влиза в сградата. Той призна, че го е видял само за миг и описанието му не беше много смислено. Твърдеше, че това бил мъж, обвит в пламъци.

Тогава никой не му повярва.

* * *

Д-р Силвърс не знаеше как да започне заседанието. Той огледа четиримата около масата.

Хенес беше с черни очила. По едно време ги свали. Очите му бяха кръвясали, а погледът гневен.

Бенсън беше спокоен и нещастен. Предишната нощ д-р Силвърс бе прекарал няколко часа с него. Бенсън бе говорил за истинските марсианци като за причинители на отравянията, но Силвърс знаеше, че е по-добре да не взима разказа му на сериозно.

Единствено Бигман беше щастлив. Той се бе облегнал назад, очевидно поласкан от факта, че е на една маса с важни личности.

Силвърс беше притеглил до масата и един допълнителен стол. Никой обаче не коментира този факт.

В дванадесет и петнадесет д-р Силвърс бавно се изправи. Никой не продума. Бигман бутна стола си и той се прекатури с трясък назад. Хенес се вкопчи в масата, а Бенсън се огледа и изхленчи. Само Макиан остана неподвижен.

– Аз съм Космически скитник! – обяви фигурата на прага и влезе в стаята.

Той седна на свободния стол и постави обвитите си в дим ръце върху масата.

– Дойдох да разговарям с престъпниците – каза Космическият скитник.

– Искате да кажете с нощните крадци ли? – попита жлъчно Хенес и посегна към тъмните си очила, но не ги махна.

– Истина е, че съм нощен крадец – отвърна Космическият скитник. – Ето ключовете ви. Повече не ми трябват.

Връзката метални пръчици прелетя през масата към Хенес, но той не ги взе.

– Нощната кражба – продължи Космическият скитник – бе извършена, за да бъде предотвратено едно по-голямо престъпление, това на доверения бригадир, който периодично прекарва нощите си в Уинград в самостоятелно търсене на отровители.

– Хей, Хенес – извика Бигман и малкото му лице светна от радост, – звучи, като че ли си бил проследен!

– Какво престъпно има в това? – попита Хенес, който виждаше и чуваше само призрака срещу него.

– Престъпление е нееднократното пътуване навън в посока на астероидите – отвърна Космическият скитник.

– Защо? За какво?

– Ултиматумът на отровителите не е ли дошъл от астероидите?

– Обвинявате ме, че стоя зад отравянето с храна ли? Отказвам да приема обвинението. Вашият маскарад няма да ме принуди да призная едно лъжливо твърдение.

– Къде бяхте двете нощи, преди да бъде получен последният ултиматум?

– Няма да отговоря. Отхвърлям правото ви да ме разпитвате.

– Тогава ще отговоря на въпроса вместо вас. Механизмът на огромното обединение по отравянето се намира на Астероидите, където са се събрали остатъците от пиратските банди, а мозъкът му е на територията на макианската ферма.

Тук Макиан се изправи и се опита да каже нещо, но Космическият скитник му махна с ръка да седне и продължи.

– Вие, Хенес, сте междинно звено.

Сега Хенес махна очилата си. Пълничкото му загладено лице, обезобразено от зачервените му очи, имаше сурово изражение.

– Космически скитнико, вие ме отегчавате – каза Хенес. – Това заседание, доколкото разбрах, имаше за цел да дискутира средствата за борба с отровителите. Ако то се е превърнало във форум за глупави обвинения от един актьор, аз напускам.

Д-р Силвърс се пресегна през Бигман и го улови за китката.

– Моля ви останете, Хенес. Никой няма да ви съди без достатъчно доказателство.

Хенес блъсна ръката на Силвърс и стана от стола.

– С удоволствие бих те видял застрелян, Хенес – каза спокойно Бигман, – защото точно това ще се случи, ако излезеш от вратата.

– Бигман е прав – намеси се Силвърс. – Отвън има въоръжени хора с инструкция да не позволяват на никого да напуска сградата без моя заповед.

Юмруците на Хенес се свиха и отпуснаха.

– Няма да помогна повече нито с дума на тази незаконна процедура. Всички сте свидетели, че съм задържан насила – рече той и седна.

– И все пак Хенес е междинно звено – започна Космическият скитник. – Той е твърде голям подлец, за да бъде истинският подлец.

– Вие си противоречите – обади се тихо Бенсън.

– Само привидно. Човек може да научи много за един престъпник по естеството на извършеното от него престъпление. Първо, налице е факта, че досега са умрели сравнително малко хора. Вероятно престъпниците биха могли да получат каквото искат по-бързо чрез всеобщи отравяния, вместо само със заплаха за шест месеца, през което време рискуват да бъдат заловени и нищо да не спечелят. Какво означава това? Изглежда че шефът се колебае да убива. Това определено не е в характера на Хенес. От Уилямс знам, че след пристигането му във фермата Хенес няколкократно се е опитвал да уреди убийството му.

– Лъжа! – извика Хенес, който бе забравил за решението си.

– Така че Хенес не би се поколебал да убива – продължи Космическият скитник, без да му обръща внимание. – Ние би трябвало да открием някой с по-мек характер. Все пак, какво би принудило една в основата си благородна личност да убива хора, които никога не е виждал и които нищо лошо не са му сторили? Вероятно е налице силно желание за богатство и власт, което надделява над благородството му. Какво е предизвикало това желание? Вероятно разочарование от живота, което го е довело до

болезнена омраза към човечеството като цяло, до желание да покаже на тези, които го презират, колко велик човек е.

Сега всички гледаха съсредоточено Космическия скитник.

– Веднага след пристигането му във фермата – продължи Космическият скитник, – Уилямс бива заподозрян като шпионин. Лесно доказват, че историята с отравянето на сестра му е невярна. Хенес е за открито убийство, но шефът със своя по-мек характер се опитва да неутрализира Уилямс, представяйки му се като приятел и враждебно настроен към Хенес. Той е с комплекс за малоценност, получен от живот, пълен с разочарования. Той е различен от другите, по-дребен...

Последва бързо движение. Бе блъснат стол и една фигура отстъпи с бластер в ръка.

– За бога, Бигман! – извика Бенсън, изправяйки се на крака.

– Но... но – заекна д-р Силвърс, – аз трябваше да го взема като охрана! Той е въоръжен!

За момент Бигман остана с бластер, готов за действие, оглеждайки присъстващите с малките си очи.

16. Решението

– Не правете прибързани заключения – каза твърдо Бигман. – Звучи като че ли Космическият скитник описва мен, но той още не е произнесъл името ми.

Никой не проговори.

Бигман внезапно подхвърли бластера, улови го за дулото и го плъзна по масата към Космическия скитник.

– Аз казах, че не съм този човек и ето оръжието ми за доказателство.

Обвитите в дим пръсти на Космическия скитник посегнаха към бластера.

– Аз също не съм казал, че вие сте човекът – рече той и плъзна оръжието обратно към Бигман.

Бигман го грабна, мушна го обратно в кобура и седна.

– Бигман не би могъл да бъде човекът по много причини – продължи Космическият скитник. – Първо, враждата между него и Хенес се е породила много преди Уилямс да се появи на сцената. Шефът, който и да е той, трябва изцяло да контролира тактиката на бандата. Това може да стане само, ако направи така, че другите да не могат да продължат без него. Как? Чрез контролиране производството на отрова и метода на отравяне. Бигман със сигурност не може да направи нито едното, нито другото.

– Откъде знаете? – попита д-р Силвърс.

– Бигман няма нито лаборатория, нито опит в ботаниката или бактериологията. Той няма достъп до хамбарите с храна в Уинград-сити. Всичко това, обаче, приляга на Бенсън.

– Опитвате се да ме изпитвате, както преди малко Бигман ли? – потейки се извика агрономът.

– Аз не съм изпитвал Бигман – отвърна Космическият скитник – и никога не съм го обвинявал. Аз обвинявам вас, Бенсън. Вие сте мозъкът и ръководителят на тръста за отравяне с храна.

– Вие сте луд!

– Ни най-малко. Съвсем нормален съм. Уилямс първи ви заподозря и предаде подозрението си на мен.

– Той няма основание да ме подозира. Аз бях съвършено откровен с него.

– Прекалено откровен. Вие допуснахте грешка, като му казахте, че според вас източник на отровата са марсиански бактерии. Като агроном, вие отлично знаете, че това е невъзможно. По природа марсианският живот не е на протеинова основа и може да се храни със земни растения не по-добре, отколкото с камъни. Вие умишлено сте излъгали, което е главната причина да бъдете заподозрян. Тази лъжа е накарала Уилямс да се запита, дали вие самият не сте направили екстракт от марсианска бактерия. Екстрактът би бил отровен. Не мислите ли така?

– Но как бих могъл да разпространявам отровата? – извика Бенсън.

– Вие имавте достъп до доставките от фермата на Макиан. Сред първите няколко отравяния сте успели да уредите мостри да се вземат от хамбарите с хранителни запаси в града. Вие сте разказали на Уилямс как ползвате за тази цел един уред, подобен на харпун, който сам сте изобретил.

– Но какво лошо има в това?

– Много. Последната нощ аз взех ключовете от Хенес, за да проникна във вашата лаборатория. Там намерих този малък метален предмет. – Той го показва на светлината.

– За какво служи той, Космически скитнико? – попита д-р Силвърс.

– С този уред Бенсън е взимал пробите. Вижте как действа.

Космическият скитник нагласи една малка заоблена дръжка в единия край на предмета.

– Когато се стреля – каза той, – за безопасност харпунът се държи за тази дръжка. Сега гледайте.

Чу се слабо бръмчене, което след пет секунди спря и предният край на изпробвача зейна отворен. Остана така една секунда и после се затвори.

– По този начин работи! – извика Бенсън. – Никога не съм го крил.

– Да, не сте – рече строго Космическият скитник.

– Но какво нередно има в изпробвача? – запита Бенсън.

– Нека пак ви покажа действието му. Д-р Силвърс, наблюдавайте страната на изпробвача, която е към вас.

Изпробвачът беше нагласен още веднъж и още веднъж малката уста зейна отворена. Този път, наблюдавайки посочената страна, те видяха как една малка плочка се отмести и разкри плитка вдлъбнатина, намазана с клей.

– Тук можете да видите какво става – рече Космическият скитник. – Всеки път, когато Бенсън взема проба, няколко зърна жито, част от плод или лист от салата са били намазвани с този безцветен клей, който представлява отровен екстракт от марсианска бактерия. Без съмнение отровата запазва свойствата си и в приготвената храна – в самун хляб, буркан конфитюр или консерва с бебешка храна. Хитър и дяволски трик!

– Това е лъжа! Чиста лъжа! – удряше по масата Бенсън.

– Бигман – рече Космическият скитник, – запушете устата на този човек и не му позволявайте да се движи.

– Но вие отправяте обвинение – запротестира д-р Силвърс – и трябва да позволите на човека да се защитава.

– Няма време – отвърна Космическият скитник, – а доказателството което ще представя след малко, ще задоволи дори и вас.

Бигман запуши устата на Бенсън с носната си кърпа. Бенсън отначало се съпротивляваше, но когато Бигман го удари с дръжката на бластера си по главата, притихна.

– Следващият път – закани се Бигман, – ударът ще бъде още по-силен.

Космическият скитник стана.

– Когато говорех за човек с комплекс за малоценност, вие всички заподозряхте Бигман, защото е дребен. Човек може да бъде дребен и в много други отношения. Бигман компенсира ръста си с воюване и твърдо отстояване на собственото си мнение. Затова хората тук го уважават. Бенсън обаче, живеейки на Марс сред хора на действието, открива, че е презиран като „университетски фермер“ и гледан високомерно от хора, които счита за по-малоценни от него. Той компенсира това с убийство по най-подъл начин и това го прави друг, по-лош вид дребен човек.

Бенсън е душевно болен. Да се изтръгне признание от него е трудно, но и Хенес би могъл да ни информира: за бъдещите действия на отровителите и точното им местоположение на Астероидите, къде се съхраняват запасите от отрова и още много други неща.

– Не мога и няма да ви кажа нищо – изръмжа Хенес. – Ако веднага ни убие с Бенсън, нещата ще продължат да се развиват така, както ако сме живи.

– А ще говорите ли, ако гарантираме личната ви безопасност? – попита Космическият скитник.

– Кой би повярвал на гаранциите ви? – попита на свой ред Хенес.

– Аз съм невинен. Нашата смърт няма да ви донесе нищо добро.

– Вие съзнавате, че ако откажете да говорите, могат да умрат милиони мъже, жени и деца.

Хенес сви рамене.

– Много добре. Аз научих някои неща относно действието на откритата от Бенсън марсианска отрова – продължи Космическият скитник. – Попаднала веднъж в стомаха, тя се абсорбира много бързо, нервите към гръдните мускули се парализират и жертвата не може да диша. Задушаването продължава малко повече от пет минути. – Докато говореше, Космическият скитник извади от джоба си малка стъклена топчица, отвори изпробвача и я прекара по лепкавата повърхност. – Ако обаче отровата се постави между устните, работата би била друга. Тя би се абсорбирала много по-бавно. Мистър Макиан – внезапно се обърна към него Космическият скитник, – този човек ви е предал, използвайки фермата ви за организиране отравянето на хора и ликвидирането на земеделските синдикати. Вържете му ръцете. – И Космическият скитник хвърли една връзка върху масата.

Макиан с вик на дълго сдържана ярост се нахвърли върху Хенес, който напразно се съпротивляваше. Когато се отдръпна, Хенес бе здраво привързан към стола си.

– След като проговориш – рече, дишайки тежко Макиан, – ще имам удоволствието да те унищожа със собствените си десет пръста.

Космическият скитник се приближи бавно към Хенес, държейки с два пръста намазаното стъклено топче. Той улови здраво долната му устна и пусна топчето между нея и зъбите му. На другия край на масата Бенсън се гърчеше отчаяно. Бигман го ритна да стои мирно.

– Мисля, че ще са необходими около десет минути преди устната лигавица да абсорбира достатъчно отрова, за да се получи забележим ефект – рече Космическият скитник. – Ако се съгласите да говорите, ще махнем топчето и ще ви позволим да си изплакнете устата. В противен случай отровата ще започне бавно да дава резултат. Дишането ви ще става все по-трудно и по-болезнено и накрая, след около един час, вие ще умрете от много бавно задушаване. Така обаче няма да постигнете нищо, защото демонстрацията ще бъде много поучителна за Бенсън и ние ще продължим да извличаме истината от него.

Капчици пот покриха слепоочията на Хенес. Той издаде няколко гърлени звука от уплаха.

Космическият скитник чакаше търпеливо.

– Ще говоря! – извика Хенес. – Махнете това!

Думите бяха изфъфлени през изкривените му устни, но значението им и ужасът, изписан по лицето му, бяха достатъчно ясни.

– Отлично! А вие, д-р Силвърс, ще е добре да си водите бележки.

* * *

Изминаха три дни преди д-р Силвърс да срещна отново Дейвид Стар. В този интервал от време той бе спал малко и бе уморен, но поздрави радостно Дейвид. Бигман, който не се бе отделял от д-р

Силвърс през този период, бе както винаги експанзивен в поздрава си.

– Вашият метод действа невероятно добре – каза Силвърс. – Сигурно вече сте научили.

– Зная – усмихна се Дейвид. – Космическият скитник ми разказа всичко.

– Значи след това си го виждал.

– Само за няколко секунди.

– Той изчезна веднага след като приключихме. Споменах го в доклада, разбира се, но това ме накара да се чувствам глупаво. Във всеки случай Бигман и старият Макиан са ми свидетели.

– И аз – добави Дейвид.

– Да, разбира се. Ние открихме местонахождението на складираната отрова и очистихме Астероидите. Две дузини хора ще бъдат осъдени на доживотен затвор, а работата на Бенсън наистина ще бъде от полза. Вероятно цяла нова серия антибиотици ще бъде крайния резултат от опитите да се подчини Земята чрез отравяния. Ако бедният глупак имаше за цел научно издигане, би завършил живота си като велик човек. Спряхме го благодарение на признанието на Хенес.

– То е било внимателно планирано от Космическия скитник още предишната нощ.

– О, съмнявам се дали някой би могъл да противостои на опасността от отравяне, но какво щеше да стане, ако Хенес беше наистина невинен? Космическият скитник пое голям риск.

– В действителност, не. Допускате ли, че Бенсън би оставил своя изпробвач в лабораторията намазан с отрова?

– А отровата върху топчето?

– Това беше обикновен обезвкусен желатин. Бенсън би се досетил, затова Космическият скитник не се е опитал да изтръгне признанието от него. За да предотврати предупреждението, той му е запушил устата. Хенес може би също би се досетил, ако не беше изпаднал в паника.

Д-р Силвърс се извини и отиде да си легне.

– Какво ще правиш сега, Бигман? – попита Дейвид.

– Д-р Силвърс ми предложи постоянна служба към Съвета, но аз нямам намерение да приема.

– Защо?

– Защото мисля да дойда с теб, мистър Стар, където и да отидеш.

– Аз отивам на Земята – каза Дейвид.

Бяха сами, но все пак Бигман погледна внимателно през рамо, преди да продължи.

– Струва ми се, че ще отидеш на много места освен на Земята, Космически скитнико.

– Какво?

– Познах те веднага, щом влезе обвит в светлина и дим. Затова не взех на сериозно думите ти, когато изглеждаше, че ме обвиняваш като отровител – каза Бигман и широко се усмихна.

– Знаеш ли за какво говориш?

– Разбира се. Не можех да видя лицето ти или подробности от твоя костюм, но ти носеше ботуши до бедрата и височината и конструкцията на Скитника бяха същите, както твоите.

– Съвпадение.

– Може би. Не можах да видя модела на ботушите, но разбрах някои неща за тях, например цвета им. Ти си единственият земеделски работник, за който някога съм чул, че е пожелал да носи ботуши в бяло и черно.

Дейвид Стар отметна глава назад и се засмя.

– Ти спечели – каза той. – Наистина ли желаеш да присъединиш силата си към моята?

– Бих се гордял с това – отвърна Бигман.

– Тогава винаги ще бъдем заедно – каза Дейвид, – където и да отидем.

Лъва

Фантастичен разказ

Емануел Икономов

Лъва вървеше бавно по авеню „Земя“ и оглеждаше витрините от двете страни на тунела, който всъщност беше главната улица на марсианската метрополия. Лъскавите дрънкулки със загадъчни форми не привличаха окото му, тъй като бяха предназначени за хора, и той ги отминаваше все така замислен, следейки единствено названията на магазините. На космодрума му бяха казали, че междузвездната търговия процъфтява, но на практика това се отнасяше само за земните туристи, а представителите на чужди цивилизации трябваше да се задоволят с безполезните сувенири, които им се връчваха след кацането. Лъва обаче търсеше едно специално магазинче, където...

– Мамо, виж какъв голям робот-заек! – сепна го писклив гласец. – Искам да ми го купиш!

– Това не е робот, ами жив... а... наистина заек! – отвърна една жена в тъмночервена пелерина, като погледна учудено Лъва. После хвана момченцето, застанало пред него, и го повлече нататък.

Заек! Какво означаваше заек? Лъва бе чувал думата вече веднъж, когато зад орбитата на Сатурн при прехвърлянето от звездния кръстосвач на експрес за вътрешните планети на Слънчевата система го попитаха какъв е. Когато отговори, че е Лъв, служителите от вирусния контрол се разсмяха:

„Лъв! Та той прилича по-скоро на заек!“ Тогава не искаше да изпусне приказната гледка към пръстените, а после забрави да погледне в речника. И ето че отново го взеха за заек. А речникът – какъв пропуск – остана с багажа в хотела.

Лъва бе стигнал до една огледална витрина и погледна изображението си в нея. Въздухът на хората ставаше за дишане и не му се наложи да стои през цялото време в скафандъра. А температурата под затворения купол на марсианския град бе дори твърде висока за него, така че се бе отказал от всякакви дрехи. В огледалото се виждаше сребристото му космато туловище, от което излизаха два мощни крака със здрави мускули. Ръстът му достигаше в момента може би два метра, защото се бе изправил – нещо, което много рядко би си позволил на родната планета, където силата на тежестта бе няколкократно по-голяма. Там един Лъв трябваше да се движи леко приклеknал и да използва рационално трептенията на пружиниращата си походка.

Едното му ухо бе клепнало, което бе явен признак за душевното му безпокойство в този чужд свят. Пред свои не би го сторил, защото е обидно да не искаш да слушаш околните, но тук Лъва бе сам и непознат.

А зайците? Що за раса бяха те? Явно се срещаха по-често на планетите, посетени от хората. Макар че той не бе чувал за други обитатели на Галактиката, които да приличат на жителите от системата на Денебола или Бета от съзвездието Лъв. Все пак Лъва вдигна късичката си ръка и изправи провисналото ухо. И тогава над двете си стърчащи, продълговати и остри уши забеляза отражение в огледалото, което накара сърцето му да трепне. На отсрещната

страна на улицата се намираше голяма двойна витрина с врата по средата, над която с ярки огненочервени букви бе написано:

ОКАЗИОНЕН МАГАЗИН

Продаваме всякакво

НАСИЛИЕ

от смачкване на въшка

до поробване на планета

Магазинът, който търсеше! Беше го познал по отразения образ на кръстосаните златни меч и сабя, изрисувани симетрично на всяка от двете витрини.

Като пое дълбоко дъх, Лъва пресече улицата и отвори вратата. От черното дъно на магазина го посрещна блясък и се чу пукот, последван от свистене, което след малко се изгуби сякаш зад гърба му.

– Заповядайте в най-добре снабдения магазин в Слънчевата система! – Дълбок гърлен глас извади Лъва от вцепенението му. – Е, не стойте вечно на вратата! Ако някой друг иска да влезе, ще пропусне заради вас хубавия ефект.

Лъва пусна вратата и тя се затвори сама с трясък, който му се стори силен като експлозив, но той отдаде това на свръхчувствителността си в напрегнати моменти. Огледа се и видя, че магазинът в действителност не бе толкова тъмен. На тавана му мигаха разноцветни светлилки, имитиращи звездите.

Отляво се донесе отново басовият глас:

– Какво ще обичате?

Едва сега Лъва забеляза тезгяха пред едната странична стена на голямото празно помещение, което бе известно като най-търсения

магазин в Галактиката. Зад тезгяха на фона на слънчев диск с разперени лъчи, който светеше с дразнеш жълт спектър и караше близките звезди на тавана да бледнеят, не се виждаше никой.

– Аз... това... – запъна се Лъва. – Извинете ме. Все още имам трудности със земния език.

Последната фраза бе научил добре, тъй като я употребяваше най-често. Този път просто искаше да спечели време, докато разбере с кого има работа.

– Нищо – отвърна гласът. – Елате насам. Ние сме обслужвали и клиенти, които въобще не могат да говорят.

Лъва приближи до тезгяха. В същия миг иззад него сякаш изплува една глава. Черните ѝ коси се сливаха с къдрите на мазна сплъстена брада, в която зейна уста с редки жълти зъби.

– Ха! – рече главата учудено като зърна посетителя.

„Какво пък ми има толкова?“, помисли си смутен Лъва. „Хората познават най-различни чужди раси, но само на мен ми се смеят.“

– Е, казвайте какво ви води насам.

Брадатият човек изглеждаше развеселен. Лъва разбра защо не го бе видял по-рано. Продавачът бе доста по-нисък от другите хора, които бе срещал досега, и високият тезгях го скриваше от погледа на клиентите. Но в момента брадатият се бе качил на един стол, чиято облегалка Лъва забеляза.

– Славата на вашия магазин – каза Лъва, като преглътна вече успокоен, – се носи даже из други съзвездия...

– Да, да, знам – вметна продавачът.

– ... и ми го препоръчаха като единственото място, където бих могъл да намеря... а...

– Тук е единственото място, където можете да намерите всичко, което се отнася...

– Трудно ми е да го обясня точно – извини се Лъва. – Става дума за нещо по-особено. Бих го нарекъл кураж или смелост.

– Срещу какво? – изстреля веднага въпроса си човекът зад тезгяха.

– Как да ви кажа... То не е...

– Нали трябва да знам срещу какво ще го употребявате, за да ви намеря най-подходящото средство.

– Да, но не мога да говоря за това.

– Не се безпокойте, уверявам ви, че ще бъде запазено в абсолютна тайна.

– Все пак проблемът е от личен характер и не бих желал да го обсъждам с други.

– Аз съм вашият партньор в каквато и да е акция и за мен не може да има скрити неща – гордо заяви дребният продавач.

– Вижте – започна Лъва като се чудеше как да изрази нещото, без да го споменава, – трябва ми смелост да извърша една много решителна постъпка, от която зависи щастието и бъдещето ми, но съм затруднен да преодолее съжалението и мъката си, че тя ще причини болка, дори по-лошо – смъртта, за да бъде точен...

– Точно така – явно брадатият имаше навика да прекъсва постоянно клиентите си. – Ето че изплюхте най-сетне камъчето. Искате да убиете някого, който ви пречи.

Лъва го изгледа изумено и неразбиращо. Та той не мислеше да убива никого, а тъкмо обратното! Но как да формулира това чувство, което го разкъсваше.

Преди да се нарани да продължи обаче, в магазина влезе някой и гърмящият ефект го накара да забрави всичките си заплетени обяснения.

Когато се полуизвърна да види новодошлия купувач, Лъва въздъхна облекчено. Към тезгяха се приближаваше бавно беловласа старица с дребно лице, която влачеше бастуна си, напълно излишен при слабото притегляне на Марс. Тя застана пред Лъва, без изобщо да го погледне, и се обърна направо към продавача:

– Наистина ли продавате сила?

– Разбира се – отвърна той. – В какъвто вид я искате. За лично ползване ли възнамерявате да я вземете?

Значи няма разлика между сила и насилие, заключи Лъва, като чу тези реплики. Бе започнал да се съмнява дали не е сгрешил магазина.

– Да, за в къщи.

– Не, питам за вас ли е?

– За мен ли? Съвсем не. За Кети е.

– С каква база разполагате? Мога да ви предложа специални програмни пакети за всякакви форми на насилие. Просто пхате в биокомпютъра си една мехурчеста ампула, надявате невросензорния шлем и готово – силата се разлива.

– Не, не. Синът ми не разрешава да пипам компютъра. Ще трябва да се справя сама.

– Изпращаме групи за бързо реагиране в спешни случаи там, където нямат подходяща материална база.

– Няма нужда. Кети е много послушна и ще вземе каквото ѝ дам, Кети – това е котката ми – усмихна се старичката.

Котка? Лъва си припомни, че това животно го имаше на картинки в буквара, с който бе започнал да учи земния език. Щом имат средства за котки, а не само за хора, значи и за него ще се намери лек. Тази мисъл го обнадежди.

– И какво желаете за котката си? – попита брадатият зад тезгяха като че ли през гърбавия си нос.

– Кети, разбирате ли, е страшно мило същество. Внуците постоянно си играят с нея. Но тя ще ги разглези. Ще станат нежни, защото много я обичат и възприемат държането ѝ. А тя е слаба, бяга от мишките, вместо да ги гони и изяде. Едно време на Земята беше иначе. И котките бяха хищници, и децата се възпитаваха правилно. Защото ако не се научат да бъдат силни, как ще се справят по-късно с трудностите в живота?

– Напълно съм съгласен с вас.

– Тогава нали ще ми дадете средство, което да направи Кети по-агресивна? Да стане страшилище за мишките...

Още преди възрастната клиентка да беше довършила, главата с брадата потъна зад тезгяха. Минута по-късно продавачът се появи отново с малко зелено шишенце в костеливата си ръка.

– Това е, заповядайте.

Очите на старата жена светнаха по-силно от звездите на тавана.

– Много ви благодаря. Напомняте ми една случка още от времето, когато бях малка и на Земята имаше магазини за оръжие... Но ще ви я разправам друг път, че ще изпусна кораба. Довиждане. Сега трябва да вървя при Кети.

И тя си тръгна с бърза и лека стъпка.

– Бастунът ви! – извика Лъва подире ѝ като видя, че го бе забравила.

Старицата се обърна и замига насреща.

– Ама този заек говори!

– Той е клиент, когото прередихте – обади се продавачът.

– Аз нямах нищо против да ѝ отстъпя – рече Лъва.

Старицата се върна, грабна бастуна от късата ръка на Лъва и каза:

– Нося го, за да изглеждам немошна и да се грижат за мен. Така няма да заподозрат, че нося стока от този магазин.

Тя си отиде бавно, както бе влязла. Лъва не знаеше какво да мисли след тази сцена.

– Какво е станало със Земята? – попита той, защото знаеше, че в нейния район на Галактиката цареше мир и спокойствие.

– Нищо особено. „Дезинфекцирах я“, както обичат да казват, тоест лишиха я от всичко интересно, забавно и полезно – отговори брататият.

– А какво е било то?

– Това, което ще намерите единствено в този магазин – каза тържествено продавачът, като изпъчи гърди и вирна високо главата или по-скоро нос си. Сигурно се бе изправил на пръсти на стола. – Насилието, силата, смелостта, мъжествеността, чарът на човек, който може да победи и плени всичко – от най-страшния враг до най-хубавата жена, която естествено е и най-опасна. Човек не трябва да се отказва от малко воюване.

– Мислех, че в люлката и центъра на цивилизацията отдавна са забравили войната. Как може да говорите за война тук, толкова близо до Земята?

– Виждате ли, когато решиха да умиротворят света, Марс бе първата и най-близка колония. Така че всички, които не бяха съгласни с новата мирна политика, забягнаха тук. Преселниците на Марс са на мнение, че войната ще просъществува. На Земята наистина я отрекоха, но някой ден ще им я припомним.

– Няма ли другите светове да се намесят и да я спрат? – не искаше да повярва Лъва.

– Ще дойде време и те всички ще паднат на колене пред Марс, който не случайно носи името на древен земен бог на войната. Тук все още има разумни хора, които знаят цената на оръжието. Разбира се, официално никой нищо не прави, за да не събудим подозрението на останалите светове. Единствено този оказионен магазин продава насилие „на старо“. Ха-ха. Та това е стока, която не остарява, която не се разваля! Добре дошли в последния бастион на войната!

Поради оскъдните си познания по езика Лъва не можа да разбере всичко, обаче интуитивно почувства, че зад тези слова се криеше нещо опасно.

– Но да се върнем към вашия проблем – внезапно смени темата братият. – Не ми разказахте срещу какво ще прилагате насилие!

– Не ми е необходима сила, а смелост да откъсна главата на фохни – обясни Лъва. – Въпросът е, че трябва да го сторя, а не...

Как да му обясниш, че фохни е толкова красив, че си го отглеждал цял живот специално за този момент, а ти е мъчно,

защото без глава той ще умре! Но ще трябва да го жертваш, ако искаш детето ти да живее...

– ... а не мога, сърце не ми дава! – довърши той.

– Не ви дава?! Щом бъдещето ви зависи от това, ще го сторите. Много ли е опасен този фохни?

– Опасен? – Възкликна Лъва. – Та той...

– Ясно – отсече продавачът. – Ако не смеее сам да поемете риска, възложете го на някой друг. Аз ще го снабдя с необходимото оръжие.

– Оръжие?! Не, просто не мога да го оставя на друго. Нямам моралното право, а и никой няма да се съгласи да извърши подобно нещо на родната ми планета.

– Тогава ние можем да ви изпратим наемник.

Лъва го погледна недоумяващо. Този път ефектите на вратата не го стреснаха толкова силно, тъй като той вече бе привикнал към тях. Искаше да попита какво е наемник, но брадатият човек бе вперил острите си жълти очички в току-що влезлия зад гърба на Лъва.

– Я виж ти, стар клиент! Добре дошъл!

– Добре заварил – отвърна с фалцет новодошлият.

Очаквайки да види някакъв прегърбен старец, Лъва се обърна и кръвта се смръзна в жилите му. Видът на мъжа бе едновременно странен и страшен. Едър, с глава като круша, на която бе кацнала кръгла червена шапка без периферия. Под шапката темето бе вероятно голо, но под ноздрите на носа се виждаха две малки квадратчета от черни косми. Едното око бе скрито от парцалче на лента, която обикаляше главата като екватор на свръхнаклонена към еклиптиката планета.

– Какво ново, звездни ловецо? Справи ли се с мирните ти тревопасни? Как е по периферията на Галактиката?

– И още как! Доходни са като златна мина, стига да има кой да ги дои. Защото млякото им, или каквото е там, е наистина златно. А за война не бяха чували дори.

– Значи си доволен от оръжието?

– Да, и затова идвам за още. Знаеш ли, там има купища планети, една от друга по-богати, които само чакат да бъдат завладени. Хвърлил съм око на най-хубавата, просто като перла... но дивечът ѝ е сравнително по-опасен. Зверовете приличат на лъвови, които, ако се поробят, биха могли...

Последните думи накараха Лъва да подскочи. Тъй като бе забравил, че не се намира у дома, а на планета с доста по-слаба сила на тежестта, той излетя като снаряд право нагоре и заби главата си в тавана, при което угаси разположената там звезда.

– Бре, да не си взел тоя заек за помощник? – засмя се звездният ловец. – Голям циркаджия! Току виж изскочил така с парите на клиентите.

Лъва благополучно се приземи обратно на силните си крака, като единствено последствие за него от инцидента бе, че ушите му бяха клепнали. „За малко да ми изхвъркне сърцето, като помислих, че е тръгнал да воюва с мойта планета“ – разсъждаваше той. „Но ние сме зайци за тях, а не лъвови. Какво съвпадение на имената!“

– Не, и той е купувач като тебе – намеси се продавачът. – И има една задача, която ти би могъл да изпълниш...

„Този ли е значи наемникът? Тръгнал е да води война с беззащитни същества? – изтръпна Лъва. – И да пусна него, да го

оставя да откъсне моя фохни? Да лиша от свобода детето си! За нищо на света!“

Без да каже нито дума, той излетя от магазина.

– Какво му стана? – попита ловецът.

– Имаше някакъв проблем, но изглежда му намери решението. И избяга, без да плати или поне да благодари! – възмути се брататият и след кратка пауза запита. – Знаеш ли какво е фохни?

– Не, но мога ей сега да проверя – отвърна звездният ловец и бръкна в пазвата на широкия си космически комбинезон, откъдето извади портативен компютърен справочник. – Много е практичен – поясни той, като набираще думата. – Така: фохни е вид растение, което обитателите на съзвездие Лъв отглеждат у дома си и много обичат. Предназначението му е да даде плод, който след откъсването му по време на брачния сезон се използва за външна ембрионална среда, в която се пренася оплодената яйцеклетка на лъвовете... Че този тук Лъв ли беше?

* * *

В същото време Лъва се носеше с багажа си вече към космодрума. Бе проумял най-сетне думите на брататия търговец на насилие за заплахата от възобновяване на войната. Знаеше вече и кой бе наемникът-изпълнител – може би само един от тях – на тази злокобна мисия. Заговорът витаеше като призрак и трябваше някой да го разкрие и прогони.

А той, Лъва, се бе размекнал дотолкова, че търсеше помощ от такива хора за най-съкровено нещо, което притежаваше! Но още не бе късно. Сега бързаше да откъсне своя любим фохни, който щеше да дари с живот и мир едно малко Лъвче. След като

осигуреше бъдещето на детето си, имаше нещо друго, на което Лъва можеше да посвети силите и смелостта си, чийто прилив почувствува изведнъж, и което му бе не по-малко скъпо – свободата. Свободата и мира, от които някъде по периферията на Галактиката непознатите му, но по име близки „лъвови“ можеха да бъдат лишени.

Начин на контакт

Фантастичен разказ

Конрад Фиалковски

– Тази планета е много странна – каза Анун и погледна към присъстващите на телесъбранието. В перспективата на затвореното пространство Куоп се беше издул като червено кълбо със сложни орнаменти. Анун си помисли, че той, както винаги, заема в канала за връзка двойно повече място от предвиденото. Затова пък Квит от далечната Пси-2407 представляваше едва-едва светеща точка с кротко пулсиращи багри, така че средно двамата заемаха по един стандартен канал. Валтун беше дошъл на срещата в традиционната форма на жителите на Варога и Анун гледаше с удоволствие редицата негови ръкохватки, потреперващи в такта на ритъм, който сам по себе си беше произведение на изкуството. Самият Анун беше приел форма на симетрична чаша, смятана в Галактиката за завършена, стига размерите ѝ да бъдат взети в съответните пропорции.

– Да, тази планета е странна – повтори той, – защото традиционните форми на контакт не дават резултат. Жителите на планетата или изолират нашите пратеници, когато те се опитат да им представят най-трудните, непознати за тях закони на Вселената, или, ако откритието е станало достояние на голям брой местни индивиди, нашият пратеник бива признаван за един от тях и почитан по специален, присъщ за местните жители начин. Следователно, на третата планета на Жълтата звезда VV-5117

ситуацията е парадоксална и без прецедент в историята на галактическите контакти. Ние, напредналите цивилизации, установихме контакт помежду си. Затова пък жителите на тази планета, макар че широко използват резултатите от този контакт (понякога по странен, неочакван за нас, начин – като създават например микрослънце в атмосферата на планетата), нямат нагласата за контакт, нито пък чувството, че принадлежат към галактичната общност. Като се включих към информационните преобразователи и чрез съвместна стимулация на всички тук присъстващи, стигнах до извода, че на тази нетипична планета най-важен е външният вид. Той ще изиграе основна роля при разпознаването и признаването на пратеника му за такъв от страна на местните жители.

– Но нали екзотичните форми – тихо предаде Квит – са недопустими при контактите – съгласно каноните на галактическото поведение. Те предизвикват агресия у развиващите се галактианци, или, което е още по-лошо, пратениците с екзотична форма могат да станат предмет на култ, което деформира развитието на планетите по все още неизяснен докрай начин, чужд на законите на цялостното им развитие.

– Да, така е – забуча Куоп.

– Има ли други предложения?

В информационните канали настъпи тишина, чуваше се само шумът на галактичния фон.

– Извиках ви тук – прекъсна мълчанието Анун, – защото разработихме в преобразователите метод за контакт. Ръководехме се от следните предпоставки. Първо, трябва да изпълним

очакванията на съществата от третата планета по отношение на външния вид. Проведохме задълбочени проучвания и от натрупаната информация получихме данни за това какъв вид очакват те. Второ, като имаме предвид галактичния опит и нашия кодекс на поведение при контакт, решихме да въведем нашия пратеник в статистически най-подходящата среда, чиито представители се интересуват от космическите контакти.

– Ако на тази планета съществува такава среда, това вече е голямо постижение – Валтун изгенерира тези думи, след което се върна към своята генерация на хармонични системи.

– Да, тя съществува – потвърди Анун. – Обаче, както и всичко друго на тази планета, и тя е много странна. По принцип тези представители са разпръснати в различни области на планетата, но от време на време, след съответна размяна на информация, се събират на едно място.

– Нещо като натрупването на животни на едно място в периода на чифтосването – предаде Куоп и сложните орнаменти по неговата повърхност заискриха още по-силно.

– Има някаква прилика, но по принцип не е свързано с това – отвърна Анун.

– Трябва само да открием такъв момент – предаде Квит.

– Според моите наблюдения той приближава. Искам вашето съгласие да използвам нестандартна форма.

– Ще бъде ли това естествената форма на някого от нас? – с надежда в гласа попита Куоп, който бе известен с това, че смяташе естествените форми на своята цивилизация за най-съвършени.

– За съжаление, не – Анун промени формата на чаша, която беше приел (както му бе известно, този жест отговаряше на повдигането на рамене при индивидите, с които искаше да установи контакт). – За съжаление, те не очакват от нас естествени форми. Онова, което те очакват, представлява чудат синтез на тяхната собствена форма и някои заемки от обкръжаващия ги свят на растенията и животните. В крайна сметка се получават много странни конструкции, които нямат прототип в съществуващите галактични цивилизации.

– Тази работа не ми харесва – заяви Валтун, – в нея има зачатъци на култ.

– Виждате ли някакво друго разрешение? – попита Анун и понеже никой не отговори, добави: – Приемам вашето мълчание като съгласие – и се разнесе пръв. Другите също бавно се разнесоха.

* * *

Анун започна своето пребиваване на третата планета в конвенционална форма, типична за нейните жители. Той падна във вид на омара на една оживена железопътна гара, където множество индивиди се движеха хаотично. Просто на края на перона за част от секундата се появи още един индивид. Анун дори забеляза учудения поглед на един от тях, но от опит знаеше, че няма основание да се страхува. Нормалният възрастен индивид тук никога не реагираше, ако случайно видеше подобно материализиране. В противен случай други индивиди се заемаха с него така, че не стигаше до контакт.

Този път обаче установяването на контакт беше основна цел на Анун. Затова, без да умува дълго, той се приближи до онзи и на

езика, който с голяма вероятност се използваше в географската област, където се намираха, попита:

– Видяхте ли как се материализирах?

– Не искам да се забърквам в нищо – заяви с уплашен поглед той и бързо се отдалечи.

Анун повдигна рамене – този път наистина съществуващи – и се насочи към изхода. С примитивно транспортно средство, което се придвижваше на релси, стигна до сградата, в която се събираха онези, които говореха и пишеха за контакта.

На входа на сградата Анун прие предварително установената форма. От гърба му поникнаха пипала, а ръцете си трансформира така, че да имат по шест пръста. Кожата му позеленя, а очите му заискриха с червен блясък. Промени и формата на ушите си, като ги увеличи и ги заостри отгоре. Облече тялото си със сребрист скафандър и го съоръжи с резервоари и оръжие с близък обхват на действие. Помисли си и за опашка, но се отказа. Тукашните жители биха могли да направят неподходящи асоциации – знаеше за това от изследванията върху техните вярвания.

В очите на първия срещнат индивид Анун забеляза възхищение. Разбра, че е на прав път. Приблужи се до него и рече:

– Аз съм от планетата К-14 според галактическата номенклатура. Бих искал да установя контакт с представители на вашия вид.

– Великолепно – отговори онзи. – Без съмнение вашето превъплъщение е най-сполучливото на Конгреса.

– Но аз искам да установя контакт...

– Делегатите са на горния етаж – прекъсна го. – Аз се занимавам само с организационни въпроси. Заплатихте ли регистрационната вноска?

– Не... – Анун беше удивен.

– Тогава елате с мен – онзи го поведе към едно бюро, зад което седеше момиче. То погледна Анун с интерес.

– Хиляда.

– Хиляда какво?

– Ще заплатите хиляда. Дай материали на господина – обърна се то към младежа до него.

Анун веднага материализира банкнота с номинална стойност хиляда единици, за щастие имаше необходимия образец в информационната си памет.

– Заповядайте, тук са материалите, а в рамките на заплатената сума имате право да видите десет филма. Това е поканата за коктейла. Виждам, че нямате в какво да поставите материалите. Ще ви дам найлонова торбичка.

– Но аз дойдох във връзка с контакта.

– На горния етаж, заповядайте – момичето му връчи торбичката.

С торбичката в ръка Анун се качи на първия етаж. Озова се в просторна, ярко осветена зала. Отнякъде долитаха звуци, за които знаеше, че е музика. Обаче тези образци бяха различни от съхраняваните в неговата информационна памет.

До стените върху масички бяха подредени затвърдители на информация с разноцветни корици. Именно от тях той беше почерпил образците на своята форма в момента. По стените висяха картини, отразяващи странни форми с багри, взети направо от

ядрото на Галактиката. Имаше много индивиди. Някои стояха край затвърдителите и картините, разговаряха, други седяха край ниски масички и пиеха разноцветни питиета.

Влизането на Анун направи впечатление на всички. Наобиколиха го и се вторачиха. Най-сетне някои заръкопляскаха. Останалите се присъединиха. Анун разбра, че го бяха приели вече за пратеник и следователно, половината контакт беше вече установен. Тъкмо се гласеше да подхване поздравителната си реч, когато един от стоящите край него се приближи още и попита:

– Коя фирма произвежда тези скафандри? Или вие сам сте си направили всичко?

– Аз сам, но дойдох тук във връзка с контакта.

– Чудесно – зарадва се събеседникът му. – В продукцията на моята фирма не влизат такива неща, но ако производството не е прекалено скъпо, този костюм би предизвикал фурор. Имате ли патент за него?

– Не.

– Тогава веднага го патентовайте и ми се обадете. Ето визитната ми картичка.

Анун пусна картичката в найлоновата торбичка. През това време останалите деликатно, ненатрапчиво пипаха скафандъра. Някой докосна пипалцата.

– Нагрятa пластмаса – чу Анун.

– В последно време техническият прогрес се наблюдава във всички области, дори в тази – чу след малко.

От опита си с индивиди от този вид Анун знаеше, че освен речите, разговорът с тъпa е безпредметен. Случаят за

произнасяне на реч беше пропуснат, сега всички се трупяха около него и крещяха, прекъсвайки се взаимно. Затова той реши да си избере от тълпата един представител, с когото би могъл да установи контакт. Предпочете един по-възрастен индивид, който стоеше настрана. Анун знаеше, че според традициите на тукашния вид именно по-възрастните индивиди имат по-голям авторитет при решаване на различни проблеми. Приблужи се до него.

– Бих искал да говоря с вас по въпроса за контакта – каза Анун.

Онзи го погледна учудено:

– И затова ли устроихте цялото това представление? На вас, младите, ви се струва, че фантастиката е нещо като цирк в Космоса. А тя е сериозно нещо. Ако ТЕ долетят, не друг, а само ние ще може да установим контакт с ТЯХ.

– Аз дойдох именно с тази цел – зарадва се Анун.

– Моля ви, спрете тези глупави шеги – заяви онзи, обърна се и се отдалечи.

– Нищо не разбирам...

– Много просто – рече някой до него. – С костюма си вие пародирате героите от книгите на този автор. Той се обиди. Нищо чудно, че не иска да разговаря с вас.

– А вие?

– Аз ли? Аз съм от телевизията. Мога да ви използвам в нашата програма, но не ви гарантирам хонорар. Тя ще бъде само репортаж от Конгреса, без индивидуални участия.

– Но аз искам да говоря за контакта!

– Списъкът на изказващите се е вече установен, така че въпреки този костюм няма да ви включат.

– Вие наистина ли сте от ТАМ? – изрече тих глас зад Анун.

Той се обърна. Пред него стоеше младеж, навярно ученик, който се изчерви, когато Анун го погледна.

– И как е ТАМ? – попита.

Анун не беше подготвен за такъв въпрос.

– Другояче.

– Какво значи това, по-добре ли?

– Просто другояче.

– Вие от ТАМ ли сте? – висок, плешив мъж с побеляла брада дръпна Анун за ръката, измъкна го от тълпата и го отведе до прозореца.

– Вие наистина ли сте от ТАМ? – повтори. – Знаете ли, аз също съм от ТАМ. Само че аз наистина.

– А вие мислите, че аз не съм наистина?

– Ако наистина бяхте от ТАМ, нямаше да се облечете така странно. Хората от ТАМ, от бъдещето, не бива да се различават от нас тук. Това би променило тяхното настояще. „Парадоксът на дядото“, нали разбирате.

– Не.

– Много просто. Вие сте от бъдещето, разбира се, по отношение на нашето настояще. Пренасяте се тук и убивате своя дядо.

– Защо?

– Не ми пречете. Това е мисловен експеримент. Значи, убивате го и се връщате в бъдещето. И какво се оказва? Нямате нито баща, нито майка и изобщо не сте се родили.

– Аз не съм се раждал.

– Как така?

– Е, поне не в тукашния смисъл.

– Вие май се шегувате.

– Нищо подобно. Наистина търся контакт.

– А, разбирам... Правите един от тестовите по телевизията...

– Ами да – намеси се някой от страни. – Самият аз гледах скоро по телевизията нещо такова. Бяха турнали там един с въдица в центъра на града, над канализационния отвор, а на въдицата му прикрепиха шаран. И като го изтегли, всички сеирджии го питаха често ли лови риба на това място, а ония от телевизията само снимали със скрита камера и записвали кой какво говори. Бяха снимали и един мой колега. И до днес всички го майтапят...

Човекът с бялата брада вече не стоеше край Анун. Останалите също се отдръпнаха и заговориха помежду си, все едно че го нямаше. Той премина през залата и стигна до една открехната врата, зад която беше тъмно. Разбра, че там прожектират филмите. До вратата едно момиче проверяваше билетите. Погледна Анун любопитно. Тогава той реши да убеди поне него и се мушна през тясната пролука, през която не би могъл да се промуши нито един човек.

Намери се в залата. На екрана се срутваша планини, разрушавани от атомен огън, а от високоговорителите се носеше грохотът на взривовите. Анун изчака една минута в тъмното и вече си мислеше, че момичето няма да реагира. Грешеше. То открехна вратата и докосна ръката му:

– Не ми показвахте билета си...

Той излезе от кинозалата и за първи път се усъмни. Разбра, че трябва да направи нещо, което да ги убеди, тях всички, които са

събрани тук. Замисли се какво ли още могат да очакват от него, какво според техните представи вършат пришълците от ТАМ и само след миг взе решение. Застана в средата на залата. Всички се отдръпнаха от пътя му. Анун свали от рамото си генератора на парализиращи лъчи, които само зашеметяваха за кратко време. Знаеше, че според представите на местните жители това е най-популярното оръжие на космическите пришълци. Като го проектираше мислено в момента, в който го сваляше от рамото си, той реши, че ще стреля с интензивен син лъч. Когато насочи оръжието си към тях, всички замлъкнаха.

Анун натисна спусъка и със своето характерно съскане, взето от най-добрите образци на тукашните представи, сините лъчи повалиха на пода всички, които срещнаха на пътя си. Той движеше оръдието в полукръг и след като всички, попаднали в обсега на действието му, се строполиха на пода неподвижно, Анун погледна останалите. Повечето се бяха разбягали и струпали край стените. Анун тръгна към тях и изведнъж му стана ясно, че те се страхуват.

– Аз съм от ТАМ – изрече той със силен глас.

– Бандит, побъркан, луд човек! – врещеше някой иззад масичката със затвърдителя.

– Тихо, той ще ни убие! – извика една жена.

Анун разбра, че никакъв контакт няма да има. Тръгна бавно към стълбището. Почти беше стигнал до стъпалата, когато забеляза някакъв младеж да се насочва към него, сграбчил с две ръце стол. Анун направи последно усилие да ги убеди. Обхвана стола с пипалата си и го изтръгна от ръцете на младежа. Той падна, преобръщайки се:

– Ей... Какви са тези номера...

Анун тръгна по стълбите надолу. Едва когато слезе, го догони нечий вик:

– След него! Дръжте го!

Той излезе на улицата и зад първото дърво прие вида на типичен жител на планетата.

И тогава чу детски глас:

– Мамо, този чичко беше марсианец, а сега пак стана нормален човек!

– Ш-т-т! Тихо! Ако говориш такива неща, няма да ти позволявам да гледаш телевизия! Извинявайте – обърна се тя към Анун.

Той видя как единственият индивид, с който би могъл да установи контакт, беше откаран в количка, блъскана от друг, възрастен индивид.

– Но, мамо, аз наистина го видях – настояваше детето, а лицето му се изкриви от плачлива гримаса.

И на Анун му се плачеше. Но той само се обърна и бавно тръгна към мястото, откъдето преди миг излезе в друг вид. Реши да наблюдава преследването на другия от местните жители. В случая тяхната реакция беше мигновена и безпогрешна.

Стари филми

Фантастичен разказ

Боб Шоу

Когато с очите си видях Милтън Прингъл, се вцепених.

Помните ли го? В старите филми той винаги играеше измъчени и сърдити чиновници в някакъв хотел. Един такъв дребничък, подвижен човечец с кръгло, докачливо лице, който всичко понася и мълчи, а после... Но нека разкажа поред всичко, както си беше.

Може би се лъжа, определяйки кога започна всичко. Ако бях от онези, които обичат дълбоките размисли за причините и следствията, както например моят киномеханик Портър Хастингс, може би щях да ви кажа, че всичко започна още в детските ми години. Още на седем години аз станах фанатичен поклонник на киното и още преди завършване на училището реших, че единствената работа, която си струва да захвана, е да се сдобия със собствено кино. След двадесет години мечтата ми се осъществи и макар че не бях предвидил следствията от такива явления като например цветната телевизия, и досега не мога да си представя по-добър живот. Имам малък киносалон в покрайнините на града – измазан куб, който някога беше бял, а сега е станал с неопределен жълт цвят с ивици от оранжево там, където водосточните тръби са се пробили. Следя вътре да бъде винаги чисто и изборът ми на репертоара неизменно привлича достатъчен брой зрители. Както знаете, по телевизията показват много стари филми, но там ги орязват прекалено много и освен това всеки

истински любител знае, че единственият начин в пълна степен да усетиш духа на старото кино, е да потънеш в полумрака на салона...

Накратко: неприятностите започнаха да ме спохождат преди около един месец, при това при много странни обстоятелства.

Стоях край касата и наблюдавах как след прожекцията зрителите си отиват в дъждовната делнична вечер... Повечето от тях познавах лично и се сбогувах с всеки, като му кимвах с глава; изведнъж край мен се шумгна К. Дж. Харви. Той вдигна яката на палтото си и изчезна зад вратата. На вас това име може би не говори нищо. К. Дж. Харви беше изпълнител на епизодични роли в повече от стотина незабележителни стари филма, в които той винаги играеше добродушни, поумнели от опита собственици на заложни къщи. Съмнявам се някога да е казал повече от три изречения пред камерата, но всеки път, когато сценарият е изисквал добродушен и помъдриял от опита собственик на заложна къща, тази роля получаваше Харви.

Учудих се, че е още жив, но още повече се учудих, че е дошъл в малкото кино на един забутан градец в Средния Запад. Истински ме поразих обаче невероятността на съпадението: тази вечер прожектирахме „Падналата дъга“ и Харви играеше обичайната си роля.

Преизпълнен от сантименталното желание да зарадвам стареца с това, че неговата кариера в киното не е минала съвсем незабелязано, изтичах на улицата, но той беше изчезнал във ветровитата, пронизвана от дъжда тъмнина. Върнах се и се

сблъсках с киномеханика Портър Хастингс, който току-що беше излязъл от апаратната. Изглеждаше обезпокоен.

– Джим, днес отново имаме затъмняване – каза той. – Вече трета сряда поред.

– Но сигурно за кратко време, нали? Никой от зрителите не се е оплакал...

В този момент съвсем не ми се искаше да навлизам в технически подробности.

– Знаеш ли кой излезе от салона преди една минута? К. Дж. Харви!

Думите ми обаче не направиха никакво впечатление на Хастингс.

– Май че електрозахранването спира. Някъде напрежението пада силно. Толкова силно, че за няколко секунди прожекторните ми апарати остават без ток.

– Ти разбра ли какво ти казвам, Порт? К. Дж. Харви изпълнява епизодична роля в „Падналата дъга“ и днес самият беше в салона!

– Наистина ли?

– Да. Помисли си само какво съвпадение!

– Нищо подобно. Може би просто е минавал през нашия град, видял е, че прожектираме един от неговите филми и е влязъл да погледа. Обикновена причинно-следствена верижка. А това, което ме интересува особено много сега, е защо всяка сряда вечер електромрежата се натоварва толкова много. Какво става при нас? Нашите постоянни посетители скоро ще забележат тези затъмнения и ще започнат да си мислят, че не се справям с работата си.

Започнах да го успокоявам, но точно в този миг мистър и мисис Колинз, тътрейки крака, излязоха във фойето. И двамата страдат

от ревматизъм и обикновено излизат последни от салона, буквално преди да заключим вратата.

– Довиждане, Джим – каза мисис Колинз. Поспря се, обмисляйки нещо, после се приближи до мен и каза: – Да не би да сте почнали да продавате водорасли?

– Водорасли? – учудено премигнах. – Мисис Колинз, какво има? Наистина ли някой ги купува?

– Онези, които се ядат. Но ако във вашия бюфет започнат да продават тази миризлива гадост, ние с Хари ще престанем да идваме тук. Можем да ходим в „Тиволи“ на Четвърта улица. Впрочем онези, които се ядат, се наричат „червени водорасли“.

– Не се тревожете – казах им сериозно. – Докато съм собственик тук, нито една порция водорасли няма да мине през прага ни.

Отворих вратата и когато излязох, се обърнах към Хастингс, но той вече беше влязъл в кабинката си. Всички посетители си бяха вече отишли, останали бяха само чистачките. Реших да надникна в салона. Когато хората си тръгнат по домовете, в него винаги остава някаква печална, застояла миризма, но този път към нея се беше прибавило още нещо. Вдишах дълбоко и поклатих глава. „На кой нормален човек – помислих си аз – ще му дойде на ум, когато отива на кино, да носи със себе си водорасли?“

Това беше първата сряда, която запомних, а на следващата у мен за първи път възникна тревожното усещане, че в киносалона ми става нещо странно.

Следващата сряда също валеше и голяма тълпа се беше събрала да гледа „Любов на острова“ и „Враждуващите фитцджералдовци“. Стоях на обичайното си място в нишата на

задната стена, откъдето се виждаха и екранът, и целият салон. Внезапно настъпи едно от онези затъмнения, които толкова дразнеха Хастингс. Стана почти в края на филма, когато на екрана беше един от моите любими изпълнители на епизодични роли, Стенли Т. Мейсън. Мейсън не стана „звезда на епизодичните роли“ – така наричам неколцината малко известни актьори, чиито имена се споменават в разговорите, които водят така наречените познавачи на старите филми, когато започнат да мъдруват на тази тема. Но той все пак изигра блестящо ролите си в няколко посредствени филма. И точно когато той със своя великолепен топъл глас доказваше на екрана на единия от „враждуващите фитцджералдовци“ колко важно е да имаш благороден произход, екранът угасна за около цели три секунди. Публиката започна да се вълнува, но екранът примигна и отново светна с предишната си яркост. Въздъхнах с облекчение.

И тогава усетих миризмата на водорасли. Около минута се опитвах да определя откъде идва миризмата, после тръгнах по пътеката между столовете, като се надявах с помощта на фенерчето да хвана на местопрестъплението някой смахнат вегетарианец. Но всичко си беше наред и аз излязох във фоайето, за да обмисля случилото се. Миризмата не изчезваше. Внезапно разбрах, че мирише не на водорасли, а на истинско море. В този миг филмът свърши и от салона нахлуха зрителите. Първите, озъртайки се, подозрително оглеждаха света около себе си, сякаш по време на отсъствието им в другото измерение тук е могло нещо да се промени. Дръпнах се настрана. Когато се сбогувах с един от

постоянните зрители, по стълбата от кабината шумно се спусна Портър Хастингс.

– Отново имаше затъмнение – мрачно каза той.

– Знам – кимнах му аз, без да откъсвам поглед от минаващите край мен зрители. Оглеждах хората, които познавах от дълги години: мистър и мисис Карбери, старият Сам Кирс, късогледият Джек Дюбуа, който винаги купува билет на първия ред, после Стенли Т. Мейсън...

– И какво смяташ да правиш? – мрачно попита Хастингс. – Със затъмненията...

– Не знам, Порт. Това по-скоро е по твоята...

Млъкнах, осъзнал изведнъж станалото. Стенли Т. Мейсън! Току-що пред очите ми актьорът, който играеше във „Враждуващите фитцджералдовци“, излезе от салона, където се прожектиреше филм с негово участие.

– Утре сутринта ще обсъдим всичко – казах аз, обръщайки се. – Трябва да поговоря с някои хора.

– Чакай, Джим – Хастингс ме хвана за ръката. – Работата е сериозна. Има опасност от пожар, защото...

– После, после. – Отскубнах се и се втурнах през тълпата към вратата, но бях закъснял. Мейсън вече се беше скрил в прохладната тъмнина на улицата. Върнах се във фоайето и приближих до Хастингс, който все още ме очакваше на предишното място с обидено лице.

– Извинявай – казах му, като се мъчех да се оправя в собствените си мисли, – но при нас става нещо странно, Порт.

Припомних му, че миналата сряда бях видял К. Дж. Харви и когато му разказах за Стенли Т. Мейсън, изведнъж ми хрумна една нова мисъл.

– И още нещо! Беше облечен както във филма – с палто от туид. Днес съвсем не се срещат често.

Както винаги това съвсем не направи впечатление на Хастингс.

– Някакъв трик на телевизионните служители навярно. Скрита камера. Актьори от минали години, забравени от публиката, която те някога са развличали. Много повече ме тревожи миризмата на озон в салона.

– На озон?

– Да, това е алотропен кислород. Появява се след силен електричен разряд.

– Същото, на което мирише на брега на морето ли?

– Казват, че е това. Тревожа се, че може да стане късо съединение, Джим. Все пак това количество електроенергия трябва да отива някъде.

– Добре де, ще се оправим – успокоих го, мислейки си за друго. Полека-лека мозъкът ми „набираше обороти“ и току-що ми беше подхвърлил още една съвсем нова мисъл, от която целият се смразих. Хората много по-лесно се забелязват, когато влизат в киното, защото вървят по един или по двама. Когато зрителите се събираха, аз бях във фоайето и онази сряда, и днес, но мога да се закълна, че нито Харви, нито Мейсън влязоха в салона.

Но затова пък ги видях как излязоха.

Тази вечер по пътя към къщи срещнах Бил Симпсън, репортер от „Спрингтън Стар“. Познавам го добре: когато му се случи да прави

за вестника рецензии на новите филми, той прескача при мен, за да вземе и прегледа рекламните материали. Доколкото знам, той никога не гледа самите филми, за които пише.

– За какво си загрижен? – попита ме той и аз му разказах какво става при мен.

– Портър Хастингс предполага, че някой подготвя телевизионна програма със забравени актьори. Ти как мислиш?

Симпсън замислено поклати глава.

– Съвсем ясно ми е какво става, но се страхувам, че истината е много по-зловеща от историята със скритата камера.

– И какво по-точно?

– Джим, това са все брънки от една и съща верига. Спомняш ли си онзи голям метеорит, който падна край Лисбърг миналия месец? Казват, че било метеорит, макар че никой не е намерил и следа от кратер.

– Спомням си – отвърнах аз, като си помислих, че Симпсън ме будалка.

– Та тогава след два дни в „Стар“ се появи доста странна история и си мисля, че аз съм единственият човек в света, който разбира истинското й значение. На следващата сутрин след като този метеорит паднал, фермерът, който живеел в същия район, влязъл в обора, за да нагледа шопара си, и какво мислиш открил там?

– Предавам се.

– Два шопара. Абсолютно еднакви. Жена му се кълне, че също ги видяла, но докато едно от нашите момчета стигне до фермата, вторият шопар изчезнал. Точно си мислех какво ли е могло да стане

с тайнственото същество и ето че идваш ти и попълваш всички празноти.

– Аз?

– Още ли не си разбрал, Джим? Този така наричан метеорит е бил космически кораб. От него е излязло някакво същество, пришелец, но видът му би изплашил всички наоколо. Но нашият пришелец притежава една много ценна защитна способност: той може да приема формата на всяко друго същество, което види. Когато се приземил на фермата, се превърнал в единственото същество, което успял да види – в свиня. После избягал и пристигнал в града, където, за да не го забележат, трябвало да приеме формата на човек. Той трябва много внимателно да изучава обекта, в който ще се превърне, а това не винаги е толкова просто. И пришелецът открил за себе си, че в киното има достатъчно детайли и може да използва актьорите като модели; освен това в салона е тъмно и спокойно. Затова всяка седмица твоето заведение се посещава от пришелеца. Може би за да освежи паметта си за облика на човека, а може би за да избере нов външен вид, за да не бъде проследен...

– По-голяма глупост – казах аз с вкаменено лице – не съм чувал през целия си живот.

Наистина трябва да призная, че безсмисленият разговор с Бил Симпсън ми донесе известна полза. Като разбрах колко ирационални са били моите безформени страхове, останалите дни на седмицата аз работих спокойно, в неделя улових страшно много риба и в понеделник в отлично настроение отидох на работа.

Но в сряда вечерта видях как от салона излиза Милтън Прингъл и това вече беше твърде много за мен.

Защото случайно знаех, че актьорът Милтън Прингъл е починал преди десет години.

Цялата следваща седмица бях страшно неспокоен. Измъчвах се най-вече от това, че започнах да приемам теорията на Симпсън за чудовището, което изменя формата си, и имаше периоди, когато ми се струваше, че ще полудея.

От Портър Хастингс не можех да очаквам помощ. Той беше толкова лишен от въображение, че дори не можех да му се доверя. И което бе още по-лошо, по собствена инициатива той беше позвънил в електрокомпанията, в резултат на което дойдоха инспектори, които се пъхаха из всички ъгли, проверяваха електрическите проводници и мрачно мърмореха под носа си, че киното трябва да се затвори за една седмица и проводниците да се сменят изцяло. Наистина, Хастингс потвърди, че по време на затъмнението миналата сряда на екрана наистина е било показано изображението на Милтън Прингъл и по такъв начин аз се убедих, че чудовището на Симпсън съществува и че за превръщането му е нужна енергия, която то по някакъв начин изсмуква от проводниците на моето кино. И тогава у мен узря идеята как да направя капан на този звяр.

В сряда сутринта отидох да видя Гай Финк от кантората за разпространение на филми на Първо авеню. Като познаваше добре моя вкус, той беше малко учуден, когато го помолих да ми даде копие на някой костюмиран филм. След като се рови дълго в

графика, най-сетне измъкна копието на „Кво Вадис“, исторически филм за Древния Рим.

В кинотеатъра пристигнах по-рано от обичайното и веднага се изкачих горе в апаратната на Хастингс. Той не обича, когато му се меся в работата, но сега съвсем не ми беше до неговите чувства. Заредих първата ролка на „Кво Вадис“ в дежурния прожекторен апарат и пуснах лентата, докато не намерих Робърт Тейлър в едър план във формата на римски центурион. Запомних, че в следващите кадри беше показан цял легион римляни. Доволен от работата си, влязох в кабинета си и позвъних в полицейския участък в Спрингтаун. След няколко секунди ме свързаха със сержант Уайтман, на когото давам безплатни билети за всички детски сутрешни прожекции.

– Здравей, Джим – избоботи той в слушалката зарадвано. Очевидно беше си помислил, че искам да му предложи билети.

– Бърт – започнах аз, – имам неприятности...

– О – В гласа му веднага се появи нотка на внимание. – Какъв род неприятности?

– Не е нещо сериозно. Но почти всяка сряда на последната прожекция идва някакъв побъркан. Общо взето не прави нищо лошо: само по време на филма се преоблича в някакви странни дрехи. Все пак съм поразтревожен: никога не можеш да знаеш кога такъв тип съвсем ще откачи.

– Ами защо избобщо го пускаш в салона?

– Там е работата, че не знам как изглежда. Той е напълно нормален, когато идва, а когато си излиза, може да е облечен

другояче. Може да изглежда... – с мъка преглътнах – дори като римски центурион.

На другия край на жицата настъпи мълчание.

– Добре. Какво искаш от мен?

– Можеш ли да наредиш патрулната кола да бъде в района на киното и да дежури там например от девет до десет и четиридесет и пет, когато зрителите започват да се разотиват?

– Разбира се, че мога – със съмнение в гласа отвърна той, – но ако този тип се появи, как ще го позная?

– Нали ти казвам: ще бъде облечен в нещо странно. Дори ми се струва, че той... Че той малко прилича на Робърт Тейлър.

Затворих телефона.

Когато влязох при Портър Хастингс в апаратната, той ме изгледа учуден.

– Много ми се иска да разбера какви мисли са те налегнали тези дни. – Тонът му не оставяше никакви съмнения, че е недоволен от мен. – Какво ти трябва тук, Джим?

– Е-е-е... По повод на затъмненията в сряда...

Веждите му се вдигнаха високо нагоре.

– Е, и какво? Аз те предупреждавах, че ще има оплаквания.

– Засега няма никакви оплаквания и няма да има. Аз открих какво предизвиква падане на напрежението.

Хастингс се готвеше да закачи сакото си на закачалката, но спря.

– И как?

– Малко ми е неудобно, Порт... Не мога сега да ти обясня, но знам какво трябва да направя, за да престане всичко това. –

Посочих му дежурния прожекционен апарат с първата част на „Кво Вадис“.

– Дявол да го вземе?! – Хастингс с негодувание погледна към апарата, като разбра, че докато той е отсъствувал, някой бе влизал в неговата територия. – Какво си правил тук, Джим?

Опитах се да изобразя на лицето си непринудена усмивка.

– Нали ти казах, че сега не мога да ти обясня, но слушай какво ми трябва: подготви дежурния апарат и при първите признаци на затъмнение веднага прехвърли светлината върху него. Когато напрежението започне да пада, искам на екрана да бъде този фрагмент от филма. Ясно ли ти е?

– Идиотщина! – каза Портър с негодувание. – И какво ще се промени от това, кой филм ще бъде на екрана?

– За тебе много – обещах му аз. – Защото ако не направиш така, както искам, си уволнен.

Тази вечер прожектирахме „Ще се срещнем в Манхатън“ – филм с необикновено голям брой епизодични роли, от които чудовището на Симпсън би могло свободно да избере образ за себе си. По време на седмичния кинопреглед стоях в своята ниша в дъното на салона и се опитвах да се убедя, че моят план не може да има никакви лоши последствия. Ако пришествецът съществува само в моето въображение, нищо страшно няма да се случи. Ако той наистина съществува, разкривайки го, аз може би ще окажа голяма услуга на човечеството. Като обосновах по този начин всичко, вече ми се струваше, че нямам основания да се безпокоя, но днес в дружелюбната тъмнина на познатия ми салон ми се привиждаха прокрадващи се от всички страни ужаси и в началото на главния

филм бях толкова нервен, че не можех повече да остана на едно място.

Излязох във фоайето и известно време наблюдавах закъснелите за филма зрители. Касиерката Джин Меджи ме гледаше упорито от своето прозорче и аз реших да изляза на улицата и да проверя дали патрулната група, обещана ми от Бърт Уайтман, е вече на мястото си. Около киното нямаше никого. Вече се готвех да му звъня по телефона, когато почти в самия край на квартала видях кола, която би могла да бъде и патрулната. Както обикновено в сряда ръмеше дъжд, затова вдигнах яката на палтото си и тръгнах по улицата, като все поглеждах към сградата на киното. Нелепата конструкция на жълтия куб повече от всякога ми изглеждаше неуместна на тихата уличка, а неоновата реклама бръмчеше дразнещо в дъжда, сякаш беше бомба със закъснител.

Почти стигнах до колата, когато отраженията по мокрия тротоар и във витрините на магазините внезапно изчезнаха. Обръщайки се рязко, видях, че светещата реклама над киното също угасна. Зданието остана тъмно цели десет секунди – повече, отколкото при всеки друг път в сряда, после светлината отново се появи.

Изплашен от това, което видях, аз се втурнах към колата и забелязах знаците на полицията. Един от прозорците се отвори и оттам се измъкна главата на патрулния.

– Тук – завиках аз. – По-бързо!

– Какво се е случило? – строго попита полицаят.

– Аз... Ще ви обясня после. – Внезапно чух нечии бързи крачки и когато се обърнах, видях как към мен с всичка сила се носи Портър

Хастингс. Той беше изскочил на улицата, без дори да облече сакоето си. Почувствах, че е станало нещо лошо.

– Джим – задъхвайки се, каза той, – трябва по-скоро да отидеш там. Само един дявол знае какво става там...

– Какво имаш предвид? – Въпросът ми беше чисто риторичен, защото внезапно разбрах какво е станало. – Ти пусна ли онази част от филма, както ти казах?

– Разбира се! – Дори в такова положение успя с целия си вид да предаде възмущението си по повод на това, че някой се е усъмнил в неговия професионализъм.

– Кадрите, които бяха заредени ли?

На лицето му се появи виновно изражение.

– Ти не ми каза нищо за това. Извъртях съвсем малко напред, за да разбера за какво става дума.

– А после върна ли филма на нужния ми кадър?

Да отговори на въпроса ми нямаше нито време, нито беше вече нужно, защото в този момент в края на улицата започна нещо невероятно. Полицайте в колата, Портър Хастингс и аз видяхме сцена, която никой на Земята не бе виждал повече от хиляда и петстотин години: от помещението на киното на улицата се втурна римски легион в пълно бойно снаряжение. С блестящи шлемове, щитовете и къси мечове войниците се построиха бързо в плътно каре, готови да отразят нападението на всеки, който се приближи до тях. И над самите им глави (тогава аз очевидно не бях в състояние да оценя иронията) гореше моят неонов надпис: КОЛИЗЕЙ.

– На това трябва да се даде някакво обяснение – каза един от полицаите, протягайки, ръка към радиотелефона за връзка с участъка – и за ваше сведение то трябва да бъде убедително.

Кимнах мрачно. За тях имах съвсем достойно обяснение: когато чудовището решило да се превъплъти в някого от филма „Ще се срещнем в Манхатън“ и настъпило затъмнението, на екрана неочаквано се появява изображението на цял римски легион и неочаквано то се превръща в легион... Убедително обяснение, но въпреки това възникналото у мен тежко чувство ми подсказваше, че моите тихи ретроспективни прожекции в сряда са отишли завинаги в миналото.

Излишното звено

Фантастичен разказ

Олег Костман

Мястото на засадата беше избрано отлично. От скривалището се виждаше чудесно косо спускащата се към водата полянка, заобиколена от плътната стена на корнуелските джунгли. Чук разположи ловния си бластер така, че да си осигури максимално поле на стрелбата, и се обърна към Мърфи.

– Сега ще видите тези красавци живи и в естествени условия...

– Надявам се, че запознаването ни няма да бъде прекалено отблизо, нали?

– Разбира се...

Полянката, на която Чук и Мърфи бяха направили засадата, беше любимо място за водопой на корнуелските тигри. Наближаваше часът, когато тези огромни красиви животни, огласяйки околността с победен рев, от който всичко живо се втурваше да бяга, щяха да тръгнат един след друг към езерото.

Мърфи се чувствуваше отвратително. През цялото време се въртеше и променяше положението на ръцете и краката си, но все не можеше да намери удобна поза. Скафандърът екстра качество, изработен по индивидуална поръчка, въпреки всичко му се струваше прекалено твърд и сковаваш тялото. И кой дявол го накара да тръгне на този лов! Ако си беше седял в базата, сега щеше да си пие коктейла на бара или да си плува с удоволствие в басейна...

Лично Джеймс Мърфи, заместник-председател на Съвета на директорите на компанията „Спейс сафари“ (бюра и филиали на шестнадесет планети), не виждаше в лова нищо увлекателно. Хазартът на очакването и преследването дори на най-екзотичното животно му бяха дълбоко чужди. Много по-интересна за него бе играта на борсата с целия ѝ риск, с изключителното пресмятане, с мигновените непредвидими маневри, с неизвестността на крайния резултат... Това беше истинско сафари, достойно за деловия човек!

Но той не е виновен, че тези, в края на краищата подивели далеч от центъра на цивилизацията идиоти от корнуелското бюро на „Спейс сафари“ мерят всички със своята мярка! Естествено те решиха, че за заместник-председателя на компанията ловът е същото лакомо парче, както за тях самите и за малкото им клиенти. И разбира се, направиха всичко възможно, за да предоставят на долетялото началство да почувствува всички прелести на местната екзотика и да му вземат по този начин и последните сили...

Мърфи продължаваше да се върти, като мислено се ругаеше с най-нецензурни думи. Сто пъти вече беше проклетел всичко на света, че, страхувайки се с отказа си да не накърни авторитета си пред очите на служителите в бюрото, прие това дивашко предложение. Самобичуването му сигурно би продължило още дълго, но го прекъсна резкият възглас на Чук:

– Идват!

Мърфи непохватно замря и се вгледа в полянката, където стремително изскочиха два тигър.

Силните и големи зверове представляваха почти идилична картинка. Бяха мъжкар и женска в брачна игра. Гъвкавите и

грациозни тела, независимо от внушителните им размери, ту се издигаха високо, пресичайки в гигантски скок едва ли не цялата поляна, ту трепетно замираха, долепени до земята. И дори гръмогласният рев звучеше сега като нежна серенада.

Зрелището беше толкова впечатляващо, че ядът, който бе обхванал Мърфи, изчезна и отстъпи място на буквално детски възторг. Заместник-председателят неведнъж бе виждал чучела на корнуелски тигри. Великолепната кожа на един вече няколко години красеше стената на гостната му сред другите изключителни трофеи, уловени на различни планети от инструкторите на компанията. Но нима може да се сравни кожата или чучелото с живото животно! Мърфи се любуваше на меките и в същото време величествени движения на могъщите прекрасни животни – те неволно карат човека да ги уважава.

– Теди – докосна той Чук, – нима ще стреляме в този... хм... свещен момент?

– Това е най-подходящият момент, шефе! – отвърна придружителят инструктор. Кой знае защо, той заговори с едва чут глух шепот, макар че връзката се осъществяваше чрез радиото и извън шлемовете не се чуваше нищо. – Това е най-подходящият момент. Провървя ни, те сега са заети само един с друг и са загубили всякаква предпазливост! Мерете се в мъжкия, вижте какъв чудесен екземпляр е! Аз ще ви пазя, а после ще свърша с женската...

– Чук, аз няма да стрелям. Нека честта на застрелването на тези красавци принадлежи само на вас. Вие сте я заслужили с безупречната си работа.

– Дадено, шефе! – Чук затаи дъх и се прицели. Бластерът убиваше мигновено и практически безболезнено. Затова, веднага щом полумракът на гъстите джунгли бе разкъсан от две ярки къси проблясвания, Мърфи и Чук излязоха от засадата и се упътиха към поляната.

Заместник-председателят бавно заобиколи неподвижно лежащите гиганти. Да, Чук е точен стрелец – трябва да му се признае това. Кожите съвсем не са повредени. Чувствата и емоциите, които владееха Мърфи преди малко, отстъпиха отново място на трезвия реализъм на деловия човек. Величествените животни лежаха в краката му и той мислеше колко много ще нараснат печалбите на „Спейс сафари“, когато нищо няма да пречи на хората да се ползват от корнуелското гостоприемство...

Чук и Мърфи бяха оставили гравиплана си на около миля от поляната. Чук настрои устройството за дистанционно управление, даде на апарата команда за излитане и включи радиоантената; ориентирайки се по нея, гравипланът трябваше да ги намери.

Платформата на гравиплана още не беше успяла да се покаже зад дърветата, които обкръжаваха поляната, когато Чук рязко блъсна Мърфи на земята и веднага сам тупна до него.

– Какво правиш? – сърдито извика Мърфи.

Вместо отговор придружител-инструкторът посочи с ръка към езерото. Мърфи вдигна глава и очите му се облешиха – подобно нещо той не беше виждал никога досега. Но неведнъж бе чувал да се разказва за него, затова веднага се досети.

Закривайки хоризонта, над тях се надигаше огромен облак корнуелски скакалци.

* * *

Първата експедиция нарече планетата Корнуела. Както някога, в отдавна миналите времена, испанските конквистадори, стигайки до Новия свят, запълнили географските карти с донесени от родината им имена, така и сега, земяните наричаха новите планети с имената на далечните си родни места. Растенията и животните също кръщаваха в зависимост от приликата им с представители на земната флора и фауна.

От всички познати планети нито една не беше толкова близка по своите характеристики до Земята, както Корнуела. Хората не усещаха никаква разлика – отбелязваха я само уредите. Само годината, която беше около четири пъти по-дълга от земната, и липсата на лунния диск от нощното небе напомняха на колонистите, че се намират в чужд свят, далеч от родната планета.

Сякаш Корнуела само чакаше появяването на земяните. Девствени гори, кристално чист, напоен с приказни аромати въздух, реки и езера, привличащи с прохладната си прозрачна вода. Всичко на планетата предразполагаше незабавно да се започне колонизацията ѝ, която можеше да се направи без каквато и да е предварителна подготовка.

Всичко освен корнуелските скакалци.

От тях беше много трудно де се защитиш – насекомите проникваха с необикновена леснина навсякъде, дори и в изглеждащите сигурно изолирани помещения. Корнуелските скакалци се хранеха буквално с всичко, което растеше на планетата, не бяха равнодушни и към мършата, а върху земните материали се нахвърляха като на екзотични деликатеси,

отстъпвайки само срещу металите, космобетона, стъклото и твърдите пластмаси. Всяко насекомо, попаднало в помещение или в някоя машина, се превръщаше в стихийно бедствие. ЕИМ почваха да правят фантастични грешки, гравипланите падаха, изследователските и промишлените роботи се повреждаха. На два пъти заради скакалците станаха сериозни катастрофи дори с космическия транспорт.

Колонистите изнемогваха, защитавайки от злите насекоми жилищата и техниката. Изпробвани бяха всички възможни начини. Но репелентите бяха неефикасни, а инсектицидите, преди да унищожат скакалците, погубваха други животни и растения. В края на краищата хората трябваше да преминат към пасивна защита: да строят жилища с двойни и тройни стени и с по няколко херметични преддверия. А извън помещенията и на крачка не можеше да се излезе без скафандър.

Насекомите не бяха хищници и нито веднъж не бяха нападнали хората. Те изобщо не нападаха никого. Но корнуелските скакалци бяха сигурно защитени от намеса в техния живот: на всяко любопитство насекомите отговаряха с малка капка отровна парализираща течност, изстрелвана от особени жлези. Едно такова действено средство караше останалите животни да се отнасят с голямо внимание към скакалците. В резултат на това те се размножаваха навсякъде по планетата в несметни количества.

Оръжието на скакалците действуваше върху земяните още по-силно, отколкото на местните животни. Пълнейки басейните със синя, идеално чиста и свежа вода и вкарвайки в помещенията ароматния, галещ белите дробове въздух на Корнуела, хората не

можеха да не мислят за това от какви богатства се лишават заради тези отвратителни насекоми.

* * *

Живият облак, плътен и тежък, сякаш беше единен чудовищен организъм, а не се състоеше от милиарди и милиарди почти безтегловни същества, приближаваше. Мърфи се надигна и застана като гръмнат, без да има сили нито да отмести погледа си от него, нито да помръдне.

– Лягайте, дявол да ви вземе, лягайте и се притиснете към земята! – викаше с пресекнал глас Чук. Разбира се, срещу шлема и скафандъра скакалците са безсилни. Но да стоиш изправен и върху теб да се натрупа тая гадост, също не е удоволствие. Най-сетне заместник-председателят все пак се отърси от вцепенението си и рухна долу, като инстинктивно обхвана главата си с ръце.

Ятото закри небето – стана почти съвсем тъмно. Хиляди насекоми накацах по ловците, като покриха скафандрите им с плътен слой. Сякаш нашествието нямаше край.

– За нищо на света не мърдайте! – с тревога каза Чук. – Опазил ви господ, ако смачкате някой от тях!

Предупреждението на инструктора не беше излишно – Мърфи знаеше, че ако отровната течност попадне върху скафандъра, при пристигането в базата и на него, и на Чук, и на гравиплана предстои продължителна обеззаразителна процедура, а скафандрите ще трябва да бъдат заровени в земята в специални херметични торби.

И Мърфи отново си помисли колко хубаво ще бъде на Корнуела и какви печалби ще получават всички и преди всичко неговата компания, когато тук успеят да се отърват от скакалците.

Операция с такива мащаби не би била по силите единствено само на „Спейс сафари“. Но от масовата колонизация на Корнуела са заинтересувани много гиганти на деловия свят. Междупланетната рудодобивна корпорация с желание се съгласи да финансира изследователската програма на операцията. Та нали тя всяка година губи два пъти повече за осигуряване на защитата на персонала си и на машините на Корнуела.

Не се наложи да се съжاليا за изразходваните средства – резултатите от изследването надминаха очакванията. Мнението на учените, формулирано след дълги месеци работа, гласеше: корнуелските скакалци практически не участвуват в биологичния кръговрат на планетата. Те не осигуряват нито една функция, свързана с поддържането на съществуващата биоценоза на Корнуела. По-вероятно, стигнаха до заключението изследователите, даденото семейство е реликт от минали геологични епохи, което е загубило напълно значението си при днешните условия на екологичната система.

... До ушите на Мърфи внезапно стигна комбинация от най-отбрани ругатни, които го върнаха в реалния свят. Той внимателно вдигна глава. Ятото беше отминало – наоколо отново бе тихо и спокойно. Обърна глава натам, където трябваше да лежи Чук, и върху черната земя видя зелено петно със странна форма. Мърфи изплашено скочи на крака и веднага истерично се засмя, като даде изход на нервното напрежение, което го бе обхванало: там, където преди малко бе лежал, се виждаше точно същото зелено петно от смачкана трева. Наоколо не бе останала и една тревичка, и един зелен лист – плодородната почва чернееше, сякаш обгоряла за миг.

Плътната зелена стена на гората преди четвърт час сега плашеше с мъртвия орнамент на неподвижните стволове и клони, лишени не само от листа, но и от почти цялата им кора.

От небето плавно се спусна гравипланът им. Значи, с удоволствие помисли Мърфи, през цялото това време Чук не е забравял да фиксира гравиплана високо над прелитащото ято, за да не проникнат скакалците в машината. Юнак! Самият Мърфи бе забравил дори да помисли за него.

А Чук продължаваше да изригва чудовищни проклетия, като в яростта си риташе оглозганите до бяло кости на двата тигъра – всичкото, което беше останало от великолепните животни и от надеждите на Чук за богата печалба от техните кожи.

* * *

Когато се спуснаха край комплекса от ниски постройки – корнуелската база на „Спейс сафари“, – Чук веднага обърна внимание на чуждия гравиплан с отличителните знаци на биокосмическата инспекция, който стоеше на откритата площадка.

– Отново онзи смахнат адвокат на скакалците се е появил... Така бих го ритнал, че и без гравиплан би отлетял към биостанцията си! – придружителят инструктор все още не можеше да се примири със загубата на двете великолепни кожи.

– Всеки върши работата си, Чук. Един път ние му разваляме апетита, друг път той на нас. Такъв е животът... – философски забеляза Мърфи.

С утроени предпазни мерки преминаха системата от защитни преддверия и снежа скафандрите си.

„Мистър Мърфи, в хола ви очаква комисарят от биокосмическата инспекция на Корнуела Джошуа Мит“ – безстрастно прозвуча по радиоточката за вътрешна връзка гласът на електронния секретар.

Мърфи с нежелание тръгна към хола.

Потънал в мекото кресло, Мит пишеше нещо съсредоточено. Явно беше дошъл отдавна: върху масичката до креслото лежах няколко гъсто изписани листа. „Та кой ли в наше време фиксира информацията по този прадядовски начин?“ – помисли си Мърфи.

– Виждам, че не обичате да си губите времето – като изобрази на лицето си любезна усмивка, Мърфи с преувеличено радушен тон приветствува госта. – За един делови човек това е много ценно качество...

– Знаете ли, аз съм лош дипломат – гостът внезапно прекъсна Мърфи. – И вие чудесно знаете, че съм дошъл тук не за да си разменяме комплименти. След няколко дни вие ще започнете вашата операция – първите ята скакалци вече тръгнаха...

– С едно ято ние току-що имаме много мила, бих казал незабравима среща...

– Извинете за рязкостта, но не се правете на клоун, не ви подхожда. Прекрасно виждам всичките неудобства, създавани за колонистите от скакалците...

– Радвам се да открия във ваше лице още един съмишленик...

– Но разберете, колкото и много да ни досаждат, ние нямаме право така радикално да се намесваме в живота на тази чужда планета! Пък и в морално отношение намерението ви е безнравствено. Друга дума просто не намирам...

– О, какви лоши чичковци служат в „Спейс сафари“! Прелетели на чуждата планета, не им се понравили местните хлебарчици и те веднага прас – унищожили ги! – Мърфи почувствува, че започва да губи търпение. – Извинете, ще отговоря на любезността с любезност, вие пък не се правете на... да кажем, на дете; отлично знаете, решение за това беше взето след като корнуелските скакалци бяха най-подробно изследвани. Операцията е санкционирана от Върховната комисия.

Мит въздъхна:

– Всеки може да се излъже...

Ново дваисет! Честна дума, по-лесно е да убедиш в нещо робот с повредени логични връзки, отколкото да заставиш да се съгласи с очевидното този осел!

– Та вие сте запознати с отчета – започна търпеливо да преживя омръзналите му вече аргументи Мърфи. – Изследователите са проследили всички етапи от живота на насекомите в най-прекия смисъл – от самото яйце. И не са намерили нищо, абсолютно нищо, което да сочи и най-малката роля на скакалците в съобществото от форми на Корнуела. Нито самите насекоми, нито техните яйца или личинки не са храна за никого – това първо. Те не извършват опрашване на растенията – второ. Не участвуват в никакви симбиози – трето. Не изпълняват санитарни функции; ядат преди всичко най-добрите, най-здравите треви и листа – четвърто. Мога да изброя още пето, шесто, седмо...

– Аз самият мога да ги посоча не по-зле от вас. Но работата не е в това...

– А в какво? Какви още доказателства са ви нужни, че скакалците са само по чудо запазили се остатъци от минали геологични епохи, излишно звено, апендикс на корнуелската еволюция, атавизъм, който на никого и за нищо не е нужен на планетата!

Не, все пак с този адвокат на скакалците трябва да имаш адско търпение. Ако комисарят не беше официално лице, той отдавна щеше да бъде изхвърлен от тук. Впрочем онези от Върховната комисия отначало също здраво се запънаха. Как така, моля ви се, принципът на ненамесата в еволюционните процеси, най-строга отговорност дори за косвените последствия от действията на земяните и други такива...

О, колко красиво говори тогава той, Джеймс Мърфи, рисувайки перспективите на отърваната от скакалците прекрасна Корнуела – далечната сестра на Земята! Какви дитирамби пък по адрес на високата мисия на човечеството, носещо светлината на земната цивилизация в безкрайните простори на вселената! Дори той самият си повярва, че мисли на първо място не за изгодите на „Спейс Сафари“, а за бъдещето на Корнуела. А защо да не е и така? Ами ако наистина ликвидирането на скакалците позволи да се отвори нова страница от историята на Корнуела, дори може би нова ера в развитието на човечеството? И чуждата планета стане не база за прехвърляне, не промишлена зона или суровинен придатък с дежурно население, а роден дом на бъдещите поколения земяни! И това ще стане благодарение на него, на Джеймс Мърфи!

Като взе предвид насъщната необходимост от масова колонизация на Корнуела, Върховната комисия по усвояването на

Космоса с болшинство от два гласа санкционира ликвидирането на корнуелските скакалци.

Джошуа Мит се умори да спори с Мърфи. Но комисарят упорито стоеше на своето.

– Работата е там, че за ненужен, както вие се изразявате, атавизъм на корнуелската еволюция скакалците са твърде добре защитени от врагове и приспособени към всякакви външни условия. Подобно разточителство не е свойствено за природата...

– Драги комисаре! Вие бъркате причината със следствието. Скакалците са защитени не защото изпълняват някаква важна, неизвестна за нас функция. Обратно, те са се запазили и не са се подложили на по-нататъшна еволюция именно затова, защото на времето са си изработили много сигурна защита!

– А не ви ли е идвало на ум, че ролята на скакалците в биоценозата на Корнуела може да остане неразкрита поради едностранчивия подход на вашите експерти към проблема?

– Мислете какво говорите! Едностранчив подход! В целия жизнен цикъл на насекомите не е останала и секундичка, която да не е била най-подробно изучена надлъж и нашир!

– Точно така, в жизнения цикъл! Вашите консултанти са се интересували само от онова, което е свързано с живота на скакалците. Върху корифеите е тежал товарът на привичните представи, инерцията: да пази господ да се помисли и за онова, което не се вмества в рамките на стандартните теории! А ако се промени подходът? Щом като най-подробното изучаване на живота на насекомите не е дало резултати, може би истината се крие в...

Мърфи се сепна. Думите на комисаря го накараха да бъде нащрек – това беше нещо ново, някакъв запасен, важен коз, който Мит е решил да пусне в ход, изчерпвайки останалите аргументи. Нима комисарят все още се надява, че ще успее да го разубеди? Няма да я бъде! И Мърфи решително прекъсна Мит:

– Е, това вече е твърде много! Да търсиш някаква митична роля, която уж играят скакалците след собствената си смърт! И това ми го казва един биолог! А може би ще заявите, че корнуелските скакалци са форма на разумен живот? Говорете направо, не се стеснявайте, в сравнение с другите ваши размишления това ще звучи не толкова антинаучно...

– Празните фантазии не са моята специалност! – избухна в отговор Мит. – Аз искам изводите да се основават на всички известни факти и да не противоречат на нито един от тях. А това при вас го няма...

– Какво приказвате!

– Помислете си: съвършена система за защита, невероятна жизнеспособност, универсалност на храненето, великолепни адаптивни способности... Нима всичко това е просто така, за нищо? Не може да бъде!

– В съобществото на флората и фауната на планетата скакалците не играят никаква роля, това е доказано!

– Вярно, живите скакалци. Следователно натрапва се единственият извод: някаква много важна функция на екологическото равновесие на Корнуела се осигурява от самия процес на умирането им! Нужно е да разгадаем тази загадка. И в

никакъв случай да не предприемаме нищо срещу насекомите – това е моето най-дълбоко убеждение!

Мърфи иронично хихикна.

– Разберете – не позволявайки повече да го прекъсват, с жар продължи комисарят, – нанесеният от вас удар може да предизвика последствия, които сега не сме в състояние да си представим. Струва ми се, че съм налучкал пътя за разгадаване тайната на корнуелските скакалци. Повярвайте, това е много важно, необикновено важно... Още малко време и аз ще мога да представя твърдо установени факти...

– Малко? А колко?

– Почакайте! Та вие не по-малко от мен би трябвало да сте заинтересовани от установяване на истината. Докато не е станало късно, наредете операцията да се отмени... дори да се отложи само до следващия цикъл на размножаване на скакалците... Нима това ще измени нещо в мащабите на общочовешкия прогрес?

Заместник-председателят едва сдържа усмивката си. До следващия цикъл – та това са почти четири земни години. Разбира се, човечеството ще преживее такъв срок. А колко милиарди и трилиони в междупланетна валута ще струва тази отсрочка на Междупланетната рудодобивна, на „Спейс инжиниринг“ и на всички други, с чиито средства и усилия трябва да се осъществи замисленото! Та те няма да чакат, просто ще погълнат „Спейс сафари“ по-бързо и от скакалците – и костичка няма да оставят от него! И изобщо, дявол да го вземе този фанатик, ако той наистина е намерил някаква дивотия, на основание на която Върховната комисия ще преразгледа полученото с толкова труд решение! Не, да

се отстъпва вече не е възможно – трябва да се унищожи, и то сигурно!

– А къде е гаранцията, че след следващия цикъл аз отново няма да чуя същите думи? Ако сега отстъпя, какво ще ви попречи да разтягате локумите и по-нататък? Всеки път вие ще твърдите, че сте на крачка от разгадаване на тайната. А никаква тайна няма! За ликвидирането на скакалците са се изказали най-големите учени. Разбирам ви, за вас техният авторитет не е аргумент. Но за вас такива категории като прогрес, достигане на човечеството до нови върхове, постоянен стремеж напред сигурно трябва да значат нещо... Просто е смешно, някакви си буболечки, за които освен лошо нищо друго не може да се каже, за вас са по-важни от съдбата на човечеството! Добивам впечатлението, че именно вие проявявате непростителна едностранчивост на възгледите и пълно неразбиране на нашите основни принципи и ценности. Всички тези опити да се провали операцията ще получат съответна оценка: не забравяйте, аз съм облечен с пълномощията на Върховната комисия. Тяхното изпълнение е мой свещен дълг и задължение пред човечеството.

Мит мълчаливо събра изписаните листове, стана бавно и тежко се насочи към изхода. Нищо, нека старецът, ако иска, да се обръща сега към Върховната комисия! Мърфи беше уверен – при най-благоприятните за комисаря обстоятелства указанието за отменяне на операцията ще пристигне на Корнуела много късно, когато всичко бъде вече свършено.

* * *

На площадката за излитане на катерите кипеше напрегната работа. От складовете в непрекъсната върволица пътуваха напълнени догоре с контейнери товарни гравиплани. При катерите машините спираха и неуморните работи бързаха да приемат товарите на борда.

Здрав прозрачен калпак затваряше херметически кабината на техния гравиплан и затова Мърфи и Чук можеха да си позволят да наблюдават царящата наоколо суетня със снети тежки шлемове. Мърфи нямаше желание излишно да попада пред очите на когото и да било и нареди да сложат машината им колкото може по-далеч от пътническия павилион, скрита в сянката на някакъв склад, едва ли не единствения, от вратите на който не изнасяха нищо.

Съвсем наскоро, печално констатира за себе си заместник-председателят, Корнуела беше обхваната от оживление от съвсем друг тип. Не от тук трескаво се опитваха да отпратят всичко, което беше възможно, а обратно, тук пристигаше нарастващ с всеки ден поток от стоки.

Мърфи саркастично се усмихна. Спомни си дните на провеждането на операцията – това бяха неговите звездни дни. Никога в живота си не се беше чувствувал толкова всемогъщ и щастлив. При него се събираха всички нишки на гигантското мероприятие, на негово разположение бяха всички ресурси на планетата и целия персонал на Междупланетната рудодобивна корпорация, на „Спейс инжиниринг“, на „Нюклеър траст“ и на десетки други могъщи съдружници на „Спейс сафари“.

Тогава на Корнуела беше пролет – единното за цялата обитаема вселена време на пробуждане и разцвет на живота. Могъщите

инстинкти властно пробуждаха във всичко живо яростна страст на продължаване на рода. Тези инстинкти събираха корнуелските скакалци в облакоподобни милиардокрили ята, макар че през цялото останало време тези отвратителни насекоми живееха поотделно.

С настъпването на пролетта скакалците бързаха да се отправят към зоните за размножаване. На Корнуела имаше около тридесет такива зони – с територии от хиляда и петстотин до две хиляди квадратни мили всяка. Насекомите от цялата планета се устремяваха натам. Само там и никъде другаде снасяха яйцата си и колкото се може по-бързо отново се разлитаха по цялата планета, връщайки се по местата, откъдето започваше техният прелет и където им предстоеше още само едно – да умрат.

Кое ги тласкаше, извършили своето биологично предназначение, към това лишено от всякакъв смисъл връщане? Зовът на прадедите? Гласът на кръвта? Носталгията? По онова време още никой не знаеше...

Според плана на Мърфи насекомите трябваше да бъдат унищожени точно в зоните на размножаването. Това беше най-подходящият момент: локализирани едновременно в сравнително малко райони, те ставаха удобна мишена. От най-добрите генни инженери (програмата бе финансирана от „Спейс нуклеър траст“) бе конструиран вирус, смъртоносен за скакалците, но абсолютно безвреден за всички останали форми на корнуелския живот.

И щом като ятата от тези насекоми започнаха да се събират в зоните, войската на Мърфи встъпи в решаваща битка с тях.

Работата бе свършена бързо и ефектно. Автоматите булдозери още завършваха останалата черна работа, като натрупваха умрелите скакалци на огромни хълмове, още пламтяха тези хълмове, озарявайки на десетки мили корнуелските нощи (изчисленията показваха, че това е най-оптималният начин да се избавят от хилядатонните разлагащи се органични маси), а хората вече бързаха да се насладят на всичко, което от днес им подаряваше прекрасната планета.

Земяните за първи път се разхождаха из горите и планините, хвърлили скафандрите, печеха се по янтарните плажове, потапяха се в прохладните галещи обятия на езерата – толкова прозрачни, че и най-малките камъчета се виждаха ясно на сто и петдесетфутова дълбочина.

Това беше поразително – стотици максимално сходни със земните фактори, вероятността за всеки от които се изразяваше в число с много нули след запетаята, съвпадаха в щастливо съчетание на Корнуела. Друга такава планета можеше и да не се намери в цялата галактика. Благодарение на Мърфи хората сега в пълна степен можеха да се възползват от това щастливо съвпадение!

Към прекрасната Корнуела вече се втурнаха стартиралите от околоземни космодруми ескадри от транспорти със специалисти, оборудване и различна техника. Всяко предприятие бързаше колкото може по-скоро максимално да разшири сферата на своята дейност при новите, крайно изгодни условия. И колонистите, срокът на службата на които приближаваше края си, за първи път не брояха дните, оставащи до завръщането им на Земята – всеки се стараеше

да отложи раздялата с планетата, станала изведнъж толкова удобна.

Но в самия разгар на всеобщия ентузиазъм и ликуване в живота на колонистите решително се намеси едно съвсем неочаквано обстоятелство: в атмосферата на Корнуела се забележа бавно, но постоянно намаляване съдържанието на кислорода.

Отначало то беше незабележимо и беше фиксирано само от апаратите. Но с всяка седмица недостигът на кислород се усещаше все по-силно, особено в селищата, които бяха разположени по-високо в планините. Изведнъж посред лято листата на дърветата започнаха да капят. Предпазливите корнуелски хищници, забравяйки своите ловни навици, сега лежах по цели дни на сянка, без да обръщат и най-малко внимание на хората, и хълбоците им тежко се издигаха от учестеното дишане.

Всички светли надежди, всички грандиозни планове се оказаха за миг зачеркнати. Махалото на Фортуна рязко се люшна на другата страна. След малкото седмици на упоително безоблачно щастие, животът стана непоносимо мъчителен. Наложих се хората отново да се затворят в металните домове крепости и да се обличат в скафандри, когато излизат навън. Започна срочна евакуация на селищата. От ден на ден колонистите наблюдаваха как загива цъфтящата планета и бяха безсилни да направят каквото и да било за нейното спасение. По-страшно мъчение едва ли би могъл да измисли дори най-злият палач на древността.

И все пак фанатикът комисар се оказа прав – скакалците, както се изясни, съвсем не бяха излишно звено в корнуелската еволюция. Само че това бе открито твърде късно... Кой можеше да си

помисли, че Корнуела, съвсем „земна“ до дреболиите, ще направи такава шега с фотосинтезата, че тънкоост на корнуелската фотосинтеза е участието в нея на злополучните скакалци и по-точно на техните органични остатъци.

Оказа се, че подложени на химични промени, остатъците на скакалците образуват в почвата сложни съединения. Попадайки с хранителните вещества в растителните организми, тези съединения – и само те – „включват“ механизма на фотосинтезата и регулират нейната интензивност. Без тях отделянето на кислород на Корнуела преставаше. Ето в какво се състоеше биологичният смисъл на съществуването на корнуелските скакалци. И никой не можеше да ги замени.

... Невесели мисли потискаха заместник-председателя: щом до Земята стигнаха данни за мащабите на корнуелската катастрофа, Мърфи бе срочно повикан да се яви с отчет за дейността си. Наистина особени поводи за паника нямаше – той не носеше юридическа отговорност. Онова, което беше направил, бе санкционирано от Върховната комисия. Но и да го хвалят, разбира се, нямаше. Ще го извадят от съвета на директорите, това е съвсем сигурно. Дано не го забутат в някоя съвсем глуха линия...

Над главите на Мърфи и Чук внезапно мина някакво петно. Като вдигнаха поглед, те видяха, че каца някакъв гравиплан. Той се спусна до тях пред вратите на склада. Пилотът му отвори калпака на кабината и се измъкна навън.

Мърфи едва не извика от учудване – Мит! Ето кой сега неочаквано се оказа до него. Ясно, също избягва срещи с хората, иначе не би се скрил като Мърфи в празния склад. И е ясно защо –

уплашил се е, напуснал е работата си и бяга на Земята, макар че е длъжен до последен миг да се бори за спасяването на корнуелския живот като лекар край леглото на безнадеждно болен. А следователно, помисли си Мърфи, те двамата сега се еднакво виновни пред планетата. От тези мисли веднага му поолекна. И той, Мърфи, дори има възможност да сипе малко сол върху душевната рана на комисаря!

– Сложи шлема – обърна се той към Чук. – Ще изляза навън.

Мърфи приближи до Мит. Той гледаше, сякаш пред него както преди нямаше никой. Възпалените от безсъние очи на космобиолога не изразяваха нищо освен смъртна умора. По лицето му бе порасла гъста четина. Явно не се беше бръснал от седмица. В душата на Мърфи вече беше готова да се промъкне жалост към този човек. Но той решително потисна възникналото чувство – сега им липсваше само сълзливата сантименталност!

– Здравейте! – поздрави Мърфи космобиолога.

– Вървете по дяволите! – много тихо и яростно каза Мит.

– Гледам, че се готвите да отлетите на Земята – правейки се, че не е чул думите на комисаря, с максимална любезност попита Мърфи.

Известно време Мит мълча, сякаш решаваше дали си струва изобщо да продължава разговора.

– Напротив! – най-сетне кратко каза той.

– Тоест как напред? – учуди се заместник-председателят.

– Очаквам колеги от Земята...

И сякаш в потвърждение на неговите думи на площадката се спусна малък кораб. Той се отличаваше забележимо от катерите на Корнуела по формата и големината си.

Долният люк на кораба се отвори и по стълбичката започнаха да слизат хора, после бавно се измъкна един транспортър. По него бавно се задвижиха някакви сандъци. Пристигналите ги товареха на приближилия гравиплан.

Кръвта нахлу в главата на Мърфи. Излиза, че комисарят не слага оръжие, не бяга от Корнуела, а обратно, получава подкрепления. И значи отново няма такъв човек, на когото би могло да стовари макар и малка част от своята вина...

– Но това е безсмислено! – губейки контрол над себе си, завика Мърфи. – Вие само се правите, че спасявате планетата! Играете си на благородство! А всъщност прекрасно разбирате, че Корнуела е обречена! Нищо няма да излезе от това, което правите!

Стори му се, че Мит ще се нахвърли върху него и ще го разкъса на парчета. Но космобиологът бързо сподави яростта си и почти спокойно му отвърна:

– Аз знам какво ще стане и какво няма да стане! И искам и ти, нищожество, да знаеш. На Корнуела е имало кислород дълго преди скакалците, нещо друго е регулирало фотосинтезата. И сега ние търсим това друго нещо...

– Второ – продължи комисарят вече съвсем спокойно, – останали са още съвсем малко живи скакалци, за щастие ти не си успял да ги унищожис напълно. Намирайки ключа за регулирането на числеността на потомството на насекомите, ще можем бързо да възстановим предишното им количество... А освен това ще успеем,

като отделим съединението, което регулира хода на фотосинтезата, да го произвеждаме изкуствено – Мит говореше твърдо и съвсем уверено. – Само да не си помислиш, че ти говоря всичко това, за да можеш да спиш спокойно и да не трепериш за кожата си. Да, ние няма да напуснем Корнуела, докато не я възкресим. Но ти, докато си жив, ще останеш в очите на всички нейния убиец.

– Настоявам да се прекратят наглите оскърбления и заплахи по мой адрес! Ще се оплача! Степента на вината ми може да определи само Върховната комисия! – Мърфи разбираше и чувствуваше, че е смешен, че говори съвсем не това, което трябва сега да каже, но нищо друго не можеше да измисли...

А Мит дори и не го слушаше. Пристигналите му колеги го бяха заобиколили от всички страни. Те нещо бързо му разказваха, приятелски го потупваха по рамото, нетърпеливо го разпитваха... за няколко секунди Мит отново се обърна към Мърфи и заместник-председателят не повярва на очите си – умореното небръснато лице на космобиолога светеше от щастлива усмивка.

Счетоводителят

Фантастичен разказ

Робърт Шекли

Мистър Дий седеше в голямото кресло, отпуснал колана си, разтворил вестника на скута си. Мирно пушеше лулата си и размишляваше колко чудесен е светът. Днес бе продал два амулета и един любовен еликсир, жена му се щуреше из кухнята и приготвяше нещо вкусно за ядене; а и лулата му теглеше хубаво. С доволна въздишка мистър Дий се прозя и се протегна.

Мортън, деветгодишният му син, прекоси стаята забързан, натоварен с книги.

– Как мина днес училището? – обади се мистър Дий.

– Добре – рече момчето, позабави крачка, но продължи към своята стая.

– Какво носиш? – попита мистър Дий и посочи голямата купчина книги в ръцете на сина си.

– Ами още някои неща по счетоводство – отвърна Мортън, без да гледа баща си и забърза към стаята си.

Мистър Дий поклати глава. Кой знае как, момчето си бе вътълпило, че иска да стане счетоводител. Счетоводител! Наистина сметките много му вървяха, но Мортън ще трябва да забрави тези глупости. Очакваха го по-славни дела.

На вратата се позвъни.

Мистър Дий пристегна колана си, набързо напъха ризата в панталона и отвори входната врата. Пред него стоеше мис Грийб, учителката на неговия син.

– Заповядайте, мис Грийб – каза Дий. – С какво да ви почерпя?

– Нямам време – отговори мис Грийб.

Стоеше на вратата с ръце на кръста. Със сивата си чорлава коса, с мършавото си лице с дълъг нос и зачервени сълзящи очи приличаше на същинска вещица. И така трябваше да бъде, защото мис Грийб си беше вещица.

– Дойдох да поговоря с вас за сина ви – каза тя.

В този момент от кухнята изскочи мисис Дий, като бършеше ръце в престилката си.

– Дано не е бил непослушен – каза тя разтревожена.

Мис Грийб подсмръкна злокобно.

– Днес правиха годишното си класно. Вашият син се провали позорно.

– Олеле – каза мисис Дий. – Пролет е. Може би...

– Пролетта няма нищо общо с това – отговори мис Грийб. – Миналата седмица им дадох най-важните заклинания на Кордус, първа част. Знаете ги те колко са лесни. Той не научи нито едно.

– Хм – късо отвърна мистър Дий.

– По биология няма ни най-малка представа кои са основните магьосни билки. Ни най-малка.

– Това е немислимо – рече мистър Дий.

Мис Грийб се изсмя кисело.

– При това е забравил цялата тайна азбука, която учихме в трети клас. Забравил е формулата за предотвратяване на злини,

забравил е имената на деветдесет и деветте второстепенни дяволи от Третия кръг, забравил е и малкото, което знаеше по география на Голямата преизподня. Нещо повече, той и не желае да учи.

Мистър и мисис Дий се спогледаха мълком. Това наистина бе много сериозно. В известни граници хлапашката небрежност е допустима; дори се поощрява, понеже говори за наличието на характер. Но едно дете трябва да научи най-основното, ако изобщо храни надеждата да стане истински магьосник.

– Ще ви кажа направо – рече мис Грийб. – Да беше едно време, щях да го скъсам, без окото ми да мигне. Но останахме толкова малко.

Мистър Дий тъжно кимна. Магьосничеството неизменно западаше от век на век. Някогашните семейства измираха, биваха погубвани от зли сили или пък ставаха учени. А вятърничавата общественост не проявяваше никакъв интерес към магиите и заклинанията от древни времена.

Днес само шепа пръснати по света посветени владееха нявгашното знание, опазваха го и го преподаваха в частни училища като това на мис Грийб за децата на магьосниците. То бе тяхно наследство, техен свещен дълг.

– Всичко идва от това глупаво счетоводно дело – каза мис Грийб. – Не знам как така си го е вътълпил. – Тя впери обвинителен поглед в мистър Дий. – И не знам защо не е било пресечено в зародиш.

Мистър Дий усети, че лицето му пламва.

– Но знам едно. Не си ли избие това от главата, Мортън няма да се заеме с магия сериозно.

Мистър Дий отмести поглед от зачервените очи на вещицата. Вината бе негова. Не биваше да донася в къщи онази играчка сметачната машина. И щом видя за пръв път Мортън да играе на двойно счетоводство, трябваше да му изгори счетоводната книга.

Ала откъде да знае, че това ще се превърне в идея фикс? Мисис Дий оправи престилката си и каза:

– Мис Грийб, знаете, че се ползвате с пълното ни доверие. Вие какво предлагате?

– Всичко, което мога да направя, аз вече направих – отвърна мис Грийб. – Единственото, което остава е, да се извика Боарбас, духът-страшилище за децата. А това, естествено, зависи от вас.

– О, засега не смятам, че е чак толкова сериозно – бързо каза мистър Дий. – Да се извика Боарбас е много сериозна мярка.

– Казах вече: това зависи от вас – отговори мис Грийб. – Извикайте Боарбас или не го викайте – както намерите за добре. Както вървят нещата в момента, синът ви никога няма да стане магьосник.

Тя се обърна и понечи да си тръгне.

– Няма ли да пийнете чаша чай? – побърза да каже мисис Дий.

– Не, трябва да присъствам на сбор на вещиците в Цинцинати – рече мис Грийб и изчезна в облак от оранжев пушек.

Мистър Дий помахаше с ръце да разсее пушека и затвори вратата.

– Пфу! – рече той. – Просто да не повярваш, че някой все още ползува неароматизирана разновидност.

– Тя си е старомодна – измърмори мисис Дий.

Стояха до вратата и мълчаха. Мистър Дий едва сега започна да усеща шока истински. Не можеше да повярва, че неговият син,

неговата собствена плът и кръв, не желае да продължи семейната традиция. Не може да бъде!

– След вечеря – каза той най-сетне – ще си поговорим с него по мъжки. Сигурен съм, че няма да стане нужда да се намесват никакви духове.

– Добре – отвърна мисис Дий. – Сигурна съм, че ще накараш това момче да се вразуми.

Тя се усмихна и Дий зърна вдън очите ѝ да притрепва пламъче от нявгашната чародейна светлинка.

– Печеното! – неочаквано изхълца мисис Дий и чародейната светлинка изгасна. Тя забърза към кухнята.

* * *

Обедът премина в униние. Мортън знаеше, че е идвала мис Грийб и ядеше, гузно смълчан, като хвърляше от време на време по някой поглед към баща си. Мистър Дий режеше и разпределяше печеното сърдито смръщен. Мисис Дий дори не се опита да запълни времето с празни приказки.

Като излапа десерта, момчето побърза да се скрие в стаята си.

– Да видим сега – каза мистър Дий на жена си. Той допи кафето си, избърса уста и стана. – Ей сега ще го пообработя. Къде ми е амулетът за убеждаване?

Мисис Дий се замисли за миг. После прекоси стаята и се изправи пред библиотеката.

– Ето го – отговори тя и го извади измежду страниците на роман с ярка корица. – Отбелязвам си с него.

Мистър Дий мушна амулета в джоба си, пое си дълбоко дъх и влезе в стаята на сина си.

Мортън седеше зад бюрото си. Пред него бе сложена тетрадка, нашарена с цифри и дребни ясни знаци. Върху бюрото имаше шест старателно подострени молива, мека гума, сметало и сметачна машина-играчка. Книгите му бяха несигурно закрепени на крайчеца на бюрото; тук бяха „Пари“ от Римраамър, „Упражнения по банково счетоводство“ от Джонсън и Калхун, справочника на Елмън за дипломирани счетоводители на държавна служба и още десетина други.

Мистър Дий бутна настрана куп дрехи и си направи място на леглото.

– Как върви, сине? – попита той с най-мекия тон, на който бе способен.

– Чудесно, татко – отвърна Мортън с готовност. – Стигнах до четвъртата глава на „Основи на счетоводното дело“ и отговорих на всички въпроси...

– Сине – прекъсна го Дий много тихо, – ами уроците ти?

Мортън явно се чувствуваше неудобно и застърга по пода с крака.

– Знаеш, че малко момчета имат възможността да станат магьосници в наше време и в нашия век.

– Да, сър, зная.

Мортън бързо отмести поглед. Каза високо и нервно:

– Но, татко, аз искам да стана счетоводител. Много искам. Татко?

Мистър Дий поклати глава.

– Мортън, в нашето семейство винаги е имало магьосник. От хиляда и осемстотин години насам фамилията Дий винаги се е

радвала на известност в средите на владеещите свръхестествени умения.

Мортън все така гледаше през прозореца и стържеше с крака.

– Не искаш да се разочаровам от тебе, нали, сине? – мистър Дий се усмихна тъжно. – Нали знаеш, **счетоводител** може да стане всеки. Но само малцина избраници могат да овладеят черната магия.

Мортън престана да гледа в прозореца. Взе един молив, вторачи се във връхчето му и започна бавно да го върти.

– Какво ще кажеш, момче? Ще се стараеш ли повечко при мис Грийб?

Мортън поклати глава.

Мистър Дий едва сдържа внезапния прилив на гняв. Какво става с тоя амулет за убеждаване? Да не му се е изчерпала силата? Трябваше да го зареди. Все пак продължи:

– Мортън – рече той пресипнало, – аз съм посветен едва във вещер трета категория, нали знаеш. Родителите ми бяха много бедни. Не можах да ме пратят да следвам.

– Зная – отвърна момчето шепнешком.

– Искам ти да имаш всичко, което аз никога не съм имал. – Поклати глава печално. – Трудничко ще бъде. Но с майка ти сме заделили нещичко, а пък останалото все някак ще припечелим.

Мортън хапеше устни и бързо въртеше молива в ръцете си.

– Какво ще кажеш, сине? Нали знаеш, като вещер първа категория няма да ти се налага да работиш в магазин. Можеш да бъдеш пряк заместник на Черния повелител. Пряк заместник! Как мислиш, момче?

За миг му се стори, че синът му се трогна. Устните на Мортън бяха полуотворени, погледът му бе някак подозрително бляскав. После момчето погледна книгите по счетоводно дело, сметалото и сметачната машина.

– Ще стана счетоводител.

– Ще видим! – извика мистър Дий, загубил всякакво търпение. – **Няма** да станеш счетоводител, хлапако. Ще станеш магьосник. Което е било хубаво за другите от твоето семейство, кълна се във всичко пъклено, и за тебе ще е хубаво. Пак ще поговорим за това, хлапако.

И той изфуча навън от стаята.

Мортън моментално се зае пак с книгите си по счетоводно дело.

* * *

Мистър и мисис Дий седяха един до друг на кушетката, без да разговарят. Мисис Дий старателно навързваше въже за улавяне на вятър, но мислите ѝ бяха другаде. Мистър Дий мрачно се бе втренчил в едно протрито място на килима в хола.

Най-после Дий каза:

– Разглезил съм го. Единственото решение е Боарбас.

– А, не – незабавно откликна мисис Дий. – Толкова малък е още.

– Да не искаш синът ти да стане счетоводител? – горчиво попита мистър Дий. – Да не искаш да израсне драскач на цифри вместо да върши важните дела на Черния повелител?

– Разбира се, че не – отговори мисис Дий. – Но Боарбас...

– Знам. И без това вече се чувствавам убиец.

Помълчаха замислени още известно време. После мисис Дий каза:

– Може дядо му да помогне? Винаги е обичал момчето.

– Може – отвърна замислен мистър Дий. – Но не знам дали да го безпокоим. В края на краищата, станаха вече три години, откак умря старият джентълмен.

– Знам – каза мисис Дий и развърза един погрешно направен възел на въжето за ловене на вятър. – Но друг избор няма: или това, или Боарбас.

Мистър Дий склони. Колкото и да обезпокоят дядото на Мортън, вариантът с Боарбас е къде-къде по-лош. Дий незабавно започна да се подготвя да извика починалия си баща. Донесе буника, стрит рог на еднорог, бучиниш, както и късче зъб от дракон. Сложи ги на килима.

– Къде ми е магическата пръчка? – попита жена си.

– Сложих я в торбата при пръчките за голф – отговори тя.

Мистър Дий намери пръчката си и я размаха над събраните съставки. Измърмори трите думи за освобождаване на духове и изрече името бащино.

В същия миг от килима се издигна струйка пушек.

– Здравей, дядо Дий – каза мисис Дий.

– Татко, съжалявам, че те безпокоя – започна мистър Дий, – но синът ми... твоят внук... отказва да стане магьосник. Иска да става... счетоводител.

Струйката пушек потрепери, после се източи и изписа един знак от тайния език.

– Да – отвърна мистър Дий. – Опитяхме с убеждение. Момчето е непреклонно.

Пушекът отново потрепери и изписа друг знак.

– Предполагам, че това е най-доброто – каза мистър Дий. – Ако го сплашиш веднъж завинаги, ще забрави това глупаво счетоводно дело. Жестоко е – но все пак е за предпочитане пред Боарбас.

Струйката пушек кимна и се понесе към стаята на момчето. Мистър и мисис Дий седнаха на кушетката.

Вратата на стаята на Мортън се отвори с трясък сякаш от някакъв чудовищен вятър. Мортън вдигна поглед, намръщи се и пак зачете.

Струйката пушек се превърна в крилат лъв с опашка на акула. Той нададе страхотен рев, приведе се, озъби се и се приготви за скок.

Мортън го погледна, вдигна и двете си вежди и продължи да записва колонка цифри.

Лъвът се превърна в триглав гушер, от чиито хълбоци се лееше кръв. Като бълваше огън, гушерът премина в настъпление срещу момчето.

Мортън приключи със събирането на цифрите от колонката, провери резултата на сметалото и погледна гушера.

Гушерът изкрещя и се превърна в гигантски писукащ прилеп. Той запърха около главата на момчето, застана и запищя.

Мортън се усмихна и отново се зае с книгите си.

Мистър Дий не можеше да издържа повече.

– По дяволите – кресна той, – не те ли е страх?

– Че защо? – попита Мортън. – Ами че това е дядо.

При тези думи прилепът се разтвори в поясмо от дим. То кимна тъжно на мистър Дий, поклони се на мисис Дий и изчезна.

– Довиждане, дядо – викна Мортън.

Стана и затвори вратата.

– Край – каза мистър Дий. – Момчето е твърде самонадеяно. Налага се да извикаме Боарбас.

– Не! – възрази жена му.

– Тогава какво?

– Просто не знам вече – отвърна мисис Дий, готова да се разплаче. – Знаеш как действа на децата Боарбас. След това вече не са същите.

Лицето на мистър Дий сякаш бе от гранит.

– Зная. Нищо не може да се направи.

– Толкова малък е още! – проплака мисис Дий. – Това... това ще го травмира.

– И така да е, ще използваме всички средства на съвременната психология, за да го излекуваме – зауспокоява я мистър Дий. – Ще му намерим най-добрите психоаналитици, които могат да се наемат с пари. Но това момче трябва да стане магьосник.

– Ами хайде тогава – отговори мисис Дий, вече без да крие, че плаче. – Само, моля ти се, не искай от мене да ти помагам.

„Съвсем по женски“ – помисли си мистър Дий. – „Все ще се размаже в моменти, когато се иска твърдост.“

Със свито сърце той се зае с приготовленията, необходими, за да се извика Боарбас, духът-страшилище за децата.

Най-напред – сложи рисунка на петоъгълника, на дванадесетвърхата звезда вътре в него и на безконечната спирала вътре в нея. После билките и екстрактите – все скъпи артикули, ала абсолютно необходими за магята. После изписването на

защитното заклинание, за да не се изскубне Боарбас и да ги изтреби до един. После трите капки кръв от хипогриф...

– Къде ми е кръвта от хипогриф? – попита мистър Дий, като ровеше из скрина в хола.

– В кухнята, в шишето от аспирин – отговори мисис Дий, като бършеше очите си.

Дий я намери и сега вече всичко бе готово. Той запали черните свещи и занарежда заклинанието за освобождаване на духове.

В стаята изведнъж стана много горещо; оставаше само да изрече името.

– Мортън – извика мистър Дий. – Ела тук.

Мортън отвори вратата и излезе от стаята си, здраво стиснал една от своите книги по счетоводно дело; изглеждаше много мъничък и беззащитен.

– Мортън, ей сега ще извикам духа-страшилище за децата. Не ме карай да го правя, Мортън.

Момчето побледня и се дръпна назад към вратата. Но упорито тръсна глава.

– Добре тогава – отсече мистър Дий. – БОАРБАС!

Раздаде се оглушителен гръм, заля го гореща вълна и се появи Боарбас – висок чак до тавана, кикотещ се злорадо.

– А! – извика Боарбас с глас, който разтърси стаята. – Едно момченце.

Мортън зяпна, челюстта му увисна, очите му щяха да изхвъркнат.

– Едно непослушно момченце – каза Боарбас и се разсмя.

Духът запристъпва напред и при всяка негова крачка къщата се тресеше.

– Отпрати го! – извика мисис Дий.

– Не мога – отвърна мистър Дий и гласът му секна. – Нищо не мога да направя, преди да е свършил.

Големите груби ръце на духа се протегнаха към Мортън; но момчето веднага отвори книгата по счетоводно дело.

– Спаси ме! – изпищя то.

В същия миг се появи висок невероятно мършав старец, целият в изхабени пера за писалки и листове от счетоводни книги, очите му – две празни нули.

– Зико пико рийл! – издума Боарбас и се обърна към новодошлия, за да се пребори с него. Но мършавият старец се засмя и каза:

– Договор на корпорация, сключен извън предмета на нейната дейност, е не само унищожим, а и нищожен по право.

При тези думи Боарбас отхвъркна назад и счупи един стол, като падаше. Той се надигна на крака, от ярост лицето му излъчваше жар, и издума върховното заклинание на демоните:

– ВРЕТ ХЕТ ХОУ!

Но мършавият старец прикри Мортън с тялото си и изкрещя гибелните думи:

– Просрочие, отпадане, оттегляне на иск, отказ от претенция, отменяне и – смърт!

Боарбас изпищя от болка. Той припряно отстъпи назад, заопипва въздуха, докато намери отвора. Изскочи през него и изчезна.

Високият мършав старец се обърна към мистър и мисис Дий, свили се в един ъгъл на хола, и каза:

– Знайте, че аз съм Счетоводителят. И знайте още, че това дете е сключило с мене договор да бъде мой ученик и да стане мой слуга. И в отплата за неговата вярна служба аз, СЧЕТОВОДИТЕЛЯТ, го уча как да обрича на гибел души, като ги впримчва в прокълнатата паяжина на цифрите, формулярите, наказуемите правонарушения и репресивните мерки. И ето тук ще съзрете знака, с който аз го белязах.

Счетоводителят вдигна дясната ръка на Мортън и им показва мастиленото петно върху средния му пръст.

После се обърна към Мортън и вече по-меко каза:

– Утре, момче, ще се заемем с някои аспекти на укриването на доходи с цел неплащане на данъци като път към душевната гибел.

– Да, сър – с готовност отвърна Мортън.

Счетоводителят хвърли още един остър поглед към двамата съпрузи и изчезна.

За няколко дълги секунди се възцари мълчание. После Дий се извърна към жена си.

– Ами – рече Дий, – щом момчето чак пък толкова иска да стане счетоводител, аз няма да му се бъркам.

